

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА (1944–1991 г.)

ЧАСТ II

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА**
Дата.....20.....8
Правно основание: §17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

**STATE SECURITY
AND THE BULGARIAN
ECONOMY
(1944–1991)
PART II**

Documentary Volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

Държавна сигурност

И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

(1944–1991 г.)

ЧАСТ II

Документален сборник

София, 2018

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2018 г.

ISBN – 978-619-7361-46-9

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	6
Списък на документите с анотация	23
Факсимилета на документите	42
Справочен апарат	515
1. Списък на по-важните съкращения и термини	515
2. Списък на използваните фондове и архивни единици	519

CONTENTS

Introduction	15
List of documents with annotation	33
Facsimiles of documents	42
Report mechanism	515
1. List of most commonly used abbreviations	515
2. List of the archival funds used	519

Въведение

Документалният сборник „Държавна сигурност и българската икономика 1944–1991 г.“ е петдесетото издание от поредицата „Из архивите на ДС“, съставен е изцяло от материали, съхранявани в Централизирания архив на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и ще бъде публикуван в три части.

Темата за развитието на българската икономика през обхванатия период буди несъмнен обществен и изследователски интерес. Публикуваните документи не само ще обогатят наличната литература¹, но и ще дадат възможност на читателя да открие панорамна картина на българското стопанство през погледа на службите за сигурност², както и ролята, която БКП им е отредила. В едно свое изказване, очевидно базирано на случващото се през годините, вътрешният министър ген. Атанас Семерджиев много ясно очертава тази роля, а именно да се обхване „необятното“ и от позицията на силата да се направи опит да се разрешат недъзите на командно-административната система. Според ген. Семерджиев органите на МВР са превърнати образно в „настойници, а в много случаи в патерици на едни или други структури“.³ Държавна сигурност е превърната от комунистическата партия в своеобразен „втори канал за обратна връзка“ или в инструмент за регулиране на стопанския живот в рамките, заложен от партийното ръководство.

Въпросът за развитието на българското общество, политика и икономика след края на Втората световна война е предрешен още с включването на страната в съветската сфера на влияние и с окупацията ѝ от страна на Червената армия. След 9 септември 1944 г. за сравнително кратък период от време в страната се осъществяват радикални преобразования във всички сфери на обществения живот, чиято основна цел е изграждането на социалистическа система от съветски тип. Тези промени съпътстват развитието на България в продължение на близо половин век, а техните последици се преодоляват и до ден днешен.

1 Тук ще посочим само някои от основните съчинения, появили се през последните години, в които читателят може да открие допълнителна литература по темата. Вж.: **Луджев, Д.** Град на две епохи. История на обществените групи в българските градове в средата на ХХ в. С., 2005; **Вачков, Д. и Иванов, М.** Българският външен дълг 1944–1989. Банкрутът на комунистическата икономика. С., 2008; **Христов, Х.** Империята на задграничните фирми. С., 2009; **Иванов, М.** Реформаторство без реформи. Политическата икономия на българския комунизъм 1963–1989 г. С., 2012; **Вачков, Д.** Представите за икономиката на НРБ като източник на носталгия към комунизма. – В: Българският комунизъм. Дебати и интерпретации. С., 2013; **Марчева, И.** Тодор Живков – пътят към властта. Политика и икономика в България 1953–1964 г. С., б.г.; **Марчева, И.** Политиката за стопанска модернизация в България по време на студената война. С., 2016; **Вачков, Д.** Аварии и катастрофи. Хроника на социалистическата индустриализация. С., 2018; **Димитров, М.** Политическата логика на социалистическото потребление. С., 2018. Политическата логика на социалистическото потребление. С., 2018.

Трябва да се подчертае, че темата на настоящия сборник може да бъде разпозната и в други издания на Комисията, които имат пряко отношение към визираната проблематика, а именно: „Държавна сигурност и научно - техническото разузнаване.“ С., 2013; „Държавна сигурност и туризмът“ С., 2014; „Държавна сигурност и колективизацията (1944–1959).“ С., 2015“; „Държавна сигурност – профсъюзите, стопанският живот и работниците“ С., 2015; „Държавна сигурност и българската енергетика (1944–1991).“ С., 2016“; „Държавна сигурност в транспорта (1944–1991).“ С., 2016“; „Държавна сигурност и „врага с партиен билет“ (1944–1991).“ С., 2017“; „Държавна сигурност и опазването на държавната тайна (1944–1991).“ С., 2018“.

2 През 1947 г. в рамките на I-ви отдел за борба с контрареволуцията съществува служба „Производство“, която отговаря за обектите в икономиката. През следващата година службата преминава към отделение „Б“, където е и транспорта. Последният по-късно е обособен в отделение „Г“. На 22 март 1949 г. отделение „Б“ при отдел I-ви ДС се разширява и обособява като самостоятелен отдел IV-ти ДС. През 1952 г. се създава III-то управление ДС за борба с контрареволуцията, а две години по-късно към него се формира III-ти отдел с пет отделения, който отговаря за икономиката. Със заповед № I-62 от 7 януари 1963 г. отдел III-ти ДС „Икономически“ се включва към състава на Управление II-ДС като отдел VI-ти ДС „Икономически“. Със заповед № I-7374 от 31 декември 1970 г. икономическият отдел вече присвоява номер X-ти в структурата на управлението. С решения на Секретариата на ЦК на БКП от 18 март 1982 г. към ВГУ-ДС се създава специализирано управление „И“ за обслужване на икономиката, което от 16 януари 1986 г. се трансформира в самостоятелно управление. Вж. справките към ф. 2 и ф. 13 от служебния архив на МВР.

3 Вж. Секретна стенограма с рег. №I-134 от съвещание на Колегиума на МВР с офицерския състав на ВГУ-ДС, и бившето Шесто управление на ДС, проведено на 20 януари 1990 г. **АКРДОНБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 992, л. 1-48** Документът е публикуван В:- „Държавна сигурност - структура и основни документи.“ С., 2010.

Разривът в отношенията между Сталин и Тито през 1948 г. и последвалата мощна кампания от страна на Коминформбюро срещу политиката на Югославската комунистическа партия, дават недвусмислен сигнал към останалите източноевропейски комунистически партии, че Москва няма да допусне изграждането на политически и стопански модел на социализма, различен от съветския. Пълният контрол над икономиката е ключов фактор за укрепването и съществуването на социалистическата система. Започва национализирането и одържавяването на всички средства за производство, ликвидиране на частната собственост, конкуренцията и свободното действие на пазарните механизми.⁴ Установява се пряко командвана от държавната власт централизирана планова икономика. Възприема се тезата за ускорено развитие на индустрията, като се отдава приоритетно значение на производството на средства за производство, а не на средства за потребление. Това налага усилено да почне да се развива тежата промишленост – рудодобив, металургия, машиностроене, енергетика, химия и др.⁵ От Москва е наложена абсурдната в икономическо отношение теза за автарктичното развитие⁶ на т. нар. народно-демократични държави. Съгласно нея тези страни трябва да произвеждат всичко, от което имат нужда техните стопанства, без оглед на суровините, с които разполагат, техническия потенциал, капиталовите ресурси и не на последно място индустриалните традиции, които имат. Твърдението на съветските партийни функционери и икономисти е, че така тези държави ще бъдат икономически независими от капиталистическия свят. Всъщност с тази идея се полагат основите оттук нататък към изграждането на една абсолютно неконкурентноспособна икономика, която ще се развива без да отговаря на каквито и да са изисквания на световните пазари. Залагат се условията за появата на изключително много дисбаланси в планово-административното стопанство.⁷

На V конгрес на БКП от декември 1948 г. е прието решението, че няма друг път към социализма освен съветския и че новият строй може да се гради само на основата на диктатурата на пролетариата при ръководната роля на комунистическата партия. Като главна цел на стопанската дейност на страната още през първия петгодишен план (1949–1953 г.) се определя курсът на мащабна индустриализация. Предвижда се до 1953 г. съотношението между селското стопанство и промишлеността да се измени от 70:30 на 55:45. Следвайки тази политика, в плана е заложено в отраслите на тежката индустрия да се вложат 83% от всичките инвестиции, определени за промишлеността.⁸

Амбициозните цели на първата петилетка за превръщането на България в аграрно-промишлена държава в следвоенните условия изискват значителни външни капитали. На фона на

4 В България национализацията е повсеместна и обхваща дори дребни работилнички и магазинчета. Тези процеси се извършват през 1947–1953 г. Още през 1948 г. държавната собственост заема водещи позиции в промишленото производство и дава 81% от него. Според министерска комисия от 16 юли 1951 г. в страната са били национализирани 6971 предприятия. Една голяма част от бившите собственици са оставени за технически директори, но скоро, във връзка с политическите репресии, те са уволнени. Вж. **Марчева, И.** Проблемите на модернизацията при социализма – индустриализацията в България. В: – Изследвания по история на социализма в България 1944–1989, С., 2010, с. 188.

5 История на Народна република България. Режимът и обществото. Под общата редакция на Ивайло Знеполски. С., 2009, с. 187.

6 Автаркията е свързана с представата от 1924–1925 г., че победата на социализма е възможна в една отделно взета страна и че това е СССР с неговия огромен потенциал, в условия на изолация. Съветската рецепта за стопански прогрес включва цялостно одържавяване на икономиката, пълна мобилизация на всички материални, финансови и човешки ресурси в условията на диктатура, централизирано планово перспективно насочване на тези ресурси, в резултат на което с бързи темпове се изграждат основите на цялостен стопански комплекс на индустриалното общество. Тя предполага развитие именно на средства за производство и отлагане на модернизацията на производствата на средства за потребление, както е в класическия капиталистически модел, защото изключва значението и функционирането на пазара за средствата за производство. Функциите на пазара поемат централните административни органи, както и всички обществени органи и институции, които съдействат за мобилизацията, включително чрез пропаганда и репресии на трудовите ресурси, включително и чрез експлоатацията на селото. Вж. **Марчева, И.** Проблемите на модернизацията при социализма..., с. 187.

7 Цит. по: **Вачков, Д.** Аварии и катастрофи..., с. 41.

8 Вж. Пети конгрес на БКП 18–25 декември 1948 г. Стенографски протокол. Ч. 1 и 2. С., 1949. <http://politburo.archives.bg/component/content/article/43-knigi/1732--1825-1948>. Посетен на 30.07.2018 г.

От 1944 до 1989 г. комунистическата партия има възможност да реализира политика за стопанско развитие, пряко свързана с индустриализацията, която трябва да доведе и до социални промени – изграждане на урбанизирано общество с водещата роля на индустриалния пролетариат. Изграждането на индустриалното общество е необходимо и за извършване на социално инженерство – създаване на работническа класа, която да е опора за властта на БКП.

разразилата се Студена война през 1946 г. България е принудена да отхвърли американската помощ по плана „Маршал“ и с това да понесе последиците от изолирането си от Западна Европа под формата на възможности за стокообмен, получаване на технологии и развитие.

Създаденият през януари 1949 г. в Москва Съвет за икономическа взаимопомощ (СИВ) открива пред българската икономика възможност за получаване на значителни кредити. В началния етап от развитието на СИВ не се предвиждат мащабни процеси за стопанската интеграция, а по-скоро за разширяване на търговията между страните от Източния блок, както и за регулиране на икономическите контакти със Западните държави и организиране на бойкот над Югославия. За тези цели се възприема идеята за подпомагане на вноса на по-изостаналите държави по линията на взаимното кредитиране. Така през 1949 г. България получава няколко стокови кредита на стойност около 60 млн. рубли. Финансовите параметри на кредитите са благоприятни за България, но реално не малка част от внесените от СССР машини и съоръжения не са на задоволително техническо равнище и не отговарят на съвременните изисквания. Опитите на българските представители да поставят някои рекламации се провалят поради отказа на съветските обединения да обсъждат тези въпроси.⁹

Особено значение за прилагане на съветския модел на индустриализация имат и съпътствалите първата петилетка репресии на българския комунистически елит, които в голяма степен са насочени към стопанските кадри групирани около личността на Трайчо Костов. И тук съветския опит е изцяло копиран като през неговата призма под вредителство в икономиката не се има предвид само предизвикването на някакви аварии или повреждането на технологии или обикновени машини. В това понятие се включват всички икономически негативи на планово-административната икономика като ниското качество на продукцията, лошото планиране, ниската производителност на труда, използването на огромни количества суровини и енергия и още много други обективни недъзи на съветския стопански модел. В последвалите процеси срещу враговете с партиен билет държавата е лишена от малкото стопански специалисти, както и от хората, натрупали вече някакъв опит в управлението на икономиката.¹⁰ Така на най-високо ниво стопанските въпроси започват да се решават от Политбюро на Централния комитет на БКП и от съветските съветници.

През втората половина на 50-те години политиката на интензивна индустриализация и концентриране на трудови ресурси в градовете довежда до значителен икономически растеж. Този процес продължава до средата на 80-те години, макар и с далеч по-малки темпове. Изградена е значителна по обем индустриална база, която обаче в огромната си част не е в състояние да отговори на изискванията на световния пазар за качество и ефективност на продукцията и не може да реагира адекватно на динамично променящата се световна икономическа конюнктура.

През 60-те и 70-те години на миналия век са предприети редица реформи в икономиката, целящи подобряване на търговския обмен, производителността и качеството, придружени със значително икономическо експериментиране – т.н. „Нова система на планиране и ръководство на народното стопанство“. За известен период през 60-те и началото на 70-те, както и първата половина на 80-те комунистическата власт преодолява непосредствените икономически проблеми¹¹, но промените остават само в експериментална фаза и плановата икономика не е сменена с пазарна.

Съобразно визията на БКП индустриализацията на България трябва да е своеобразен мотор за икономическото развитие на страната. Тя се осъществява автарктично, първоначално

9 НРБ от началото до края. Под общата редакция на Ивайло Знеполски. С., 2011, с. 138-139.

10 Повече по темата вж. „Държавна сигурност и „врага с партиен билет“ 1944-1991.“ С., 2017.

11 За повече информация по въпроса вж. Иванов, М. Реформаторство без реформи... С., 2012.

в мащаба на националното стопанство, а в следствие и от „парниковите условия“, които осигурява СИБ. Преференциалните цени в социалистическия блок допринасят да продължи доминацията на вносните суровини, независимо от усилията за разработване на собствена суровинна база за промишлеността. Разполагайки с лостовете на одържавената външна търговия, със съветските заеми и евтини суровини, БКП с голяма последователност влага средства в основните капиталоемки отрасли на добивната, енергийната и тежката промишленост. Основни приоритетни отрасли стават тези на преработващата промишленост, и то главно машиностроенето, електрониката, електротехниката, химията. Там се създават основните мощности, там се привличат основните трудови ресурси, за подготовката на които се създават средни и висши технически училища. Формираната научно-техническа интелигенция и висококвалифицирана работна ръка са едни от трайните последици на индустриализацията, заедно с напредналата урбанизация. Леката промишленост дълго време остава в сянката на тези приоритети, преживява главно реконструкция, реорганизация и промени в управлението. В резултат на това съществува постоянен дефицит на стоки от тази промишленост на вътрешния пазар, което ражда трайно недоволство в обществото.¹²

Нежеланието на управляващата комунистическа партия да ликвидира или реформира редица губещи производства през 80-те години, съчетано с неспособността на икономиката да привлича и използва финансов капитал, необходим за модернизация, води до натрупване на значителен външен дълг. Поддържането на изкуствено занижени цени води до редица негативни ефекти, сред които режим на електроснабдяването и недостиг на стоки за крайно потребление. Към края на десетилетието България изпада в ситуация, при която е невъзможно спазването на финансовите задължения към кредиторите по погасяване на този дълг.¹³

През 1989 г. експорта почти изцяло е насочен към страните от СИБ и в частност към СССР. Условието на свободния пазар водят до срив в производството и икономиката като цяло. Последното много ясно личи от думите на вътрешния министър ген. Атанас Семерджиев, изречени на съвещание на Колегиума на МВР проведено на 20 януари 1990 г., когато се обсъжда структурата и задачите на бъдещата Служба за защита на Конституцията: „Имайте в предвид, че икономиката не работи. Не зная какви данни ще публикува статистиката за изпълнението на плана през януари, но каквито и да са данните, реалното състояние е плачевно.“¹⁴

*

* *

Част II

В началото на 70-те години е проведена поредната реорганизация на отдела за контраразследвателно обслужване на икономиката и той присвоява номер X-ти в структурата на Второ главно управление на Държавна сигурност.¹⁵ Това става поради факта, че съществуващата до момента организация е създадена съобразно икономическото развитие на страната преди 15 години и не съответствува на извършващите се процеси на окрупняване в народното стопанство. Независимо от това по места се отправят предложения за обезпечаване на абсолютно

12 **Марчева, И.** Проблемите на модернизацията при социализма..., с. 223-224.

13 Вж. напр. **Христов, Х.** Тодор Живков. Биография. С., 2009, с. 422-477.

14 Вж. Секретна стенограма с рег. №1-134 от съвещание на Колегиума на МВР с офицерския състав на ВГУ-ДС, и бившето Шесто управление на ДС, проведено на 20 януари 1990 г. **АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 992, л. 1-48** Документът е публикуван В:- „Държавна сигурност - структура и основни документи.“ С., 2010. През същата година започва най-мощното разследване в историята на България – дело №4/ 1990 г. известно като делото за икономическата катастрофа. В него Главната прокуратура е събрала множество строго поверителни и секретни материали за стопанската политика в периода 1958-1989 г. Повече по въпроса вж. **Христов, Х.** Тайните фалити на комунизма. С., 2007.

15 Вж. бел. №2

всички икономически обекти в страната. Ето защо се налага да се припомни и поясни, че в това отношение принципът две напред, една назад само ще разпилее силите и средствата на окръжните управления и ще намали ефективността на контраразузнавателната работа. *(Вж. Документ № 4 от сборника)*

По това време в организационно отношение оперативната работа по икономиката в Центъра вече повече от 10 години е към ВГУ-ДС. Съществуват четири отдела (IX-ти, X-ти, XI-ти и XIII-ти) с общ състав около 160 оперативни работници, а в 21 окръжни управления на МВР има изградени икономически отделения и групи. В Софийско градско управление на МВР има изграден отдел, а в 6 окръжни управления на МВР работата по икономиката се извършва на териториален принцип. По цифрови данни към 1 юни 1976 г. вражеския контингент наброява 4315 души, от които са изучени 83,52%. *(Вж. Документ №№ 10-11 от сборника)*

По оценка на службите през средата на 70-те години оперативната обстановка по линия на икономиката се характеризира със засилен интерес от страна на чужди разузнавания за провеждането на икономически шпионаж и идеологическа диверсия. Това става по легален път посредством пребиваващите в страната търговци и представители от капиталистически страни. Обобщава се, че при получаването на информация „на тъмно“ разузнавателният интерес се зашифрова като фирмен. Посочено е, че главната цел на противника е посредством икономическо и научно-техническо проникване да се оказва постоянно въздействие върху развитието на отделни отрасли с цел отдалечаването и откъсването на българската икономика от тази на СССР и останалите социалистически страни. Отчетено е увеличение на броя на българските граждани, които поради користни подбуди подпомагат „противника“ и увреждат интересите и сигурността на страната. Опитът от приключилите дела показва, че западните организации и фирми се стремят да разложат и привлекат за престъпно съдействие отговорни работници и кадри, от които главно зависи реализирането на едни или други техни интереси. Отчетени са големи нарушения на нормативните актове на Министерството на външната търговия за срещи и работа с чуждестранни лица и фирми. *(Вж. Документ № 6, 9, 12 и 19 от сборника)* Последното налага за пореден път Министерският съвет да регламентира реда за провеждането на срещи с чужди граждани. Това става с постановление № 15 от 18 февруари 1975 г. Утвърдената с него наредба не обхваща контактите с граждани на братски държави, но всички други контакти от частен характер трябва се осъществяват само след разрешение от страна на Консулския отдел на Външно министерство или от изпълнителните комитети на съответните окръжни народни съвети по местоживеене. Деловите контакти се осъществяват само след разрешението на съответните министри, ръководители на ведомства, председатели на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и централните ръководства на обществените организации. *(Вж. Документ № 7 от сборника)*

Същевременно продължават експериментите от страна на политическата власт. С решение на Политбюро на ЦК на БКП по контролните цифри за икономическото развитие на НРБ през VII-та петилетка от 23 април 1975 г. Министерският съвет е задължен да приведе контролните цифри за плана в пълно съответствие с приетите от ЦК на БКП Тезиси за основните насоки на икономическото развитие на НРБ до 1990 г. Визираните параметри залагат повишаване рентабилността на производството минимум с 50%, а размерът на националния доход на 100 лв. производствени фондове общо за страната да достигне 35 лв. Дадено е ясно да се разбере, че проект, който предвижда по-малък ръст на рентабилността и на националния доход, ще се счита за неефективен и няма да се приема за разглеждане в Комитета по планиране и Министерски съвет. Изключение може да се допусне само за дефицитни производства, вносът на които е неизгоден за страната. *(Вж. Документ № 8 от сборника)* Резултатите не закъсняват – задълбочава се съществуващата от години тревожна тенденция някои предприятия да отчитат изпълнение на плановете си без продукцията реално да е завършена и предадена на съответната търговска организация или на БНБ, която вече е платила съответните суми за готовия продукт. *(Вж. Документ № 24 от сборника)* Посочената

тенденция, съчетана с лошата организация на производствения процес кара редица ръководства на заводи, предприятия, институти и др. да задължават работниците да работят в съботни и неделни дни. Това води до недоволства и брожения в трудовите колективи и напускане на работа от някои работници, с което се нарушава нормалния производствен процес. *(Вж. Документ № 14 от сборника)* През 1976 г. България е на последно място сред членовете на СИВ по външно-търговски обмен с развитите капиталистически страни. По същото това време една класация на Института по статистика на икономическото развитие към ООН поставя НР България на 28-мо място по растеж сред общо 130 изследвани страни. По данни на някои големи западни банки към края на 1975 г. дефицитът в търговския баланс на България се изчислява на 700 млн. долара. Западните страни повишават изискванията си и утежняват условията при предоставянето на търговски и свободни кредити, особено такива за изплащане на задължения по търговските дефицити. През 1978 г. около 2/3 от националния доход се реализира посредством механизма на външната търговия, от който 20% по второ направление. Като недостатък в това отношение е посочен подборът на задграничните кадри, който на много места има формален характер и се игнорира фактът, че и „най-малките слабости на наш гражданин тук, в обстановката зад граница стават пороци“. *(Вж. Документ №№ 13 и 20 от сборника)*

В тази обстановка от службите за сигурност се изисква да осигурят условия за провеждане на икономическата политика на партията като е посочено, че „органите на ДС и задачите, които те решават в това направление винаги са били и сега са функция на партийните решения“. Направен е извод, че „хора с нечиста съвест, подкупни и алчни за пари и охолен живот, безотговорно „търгуват“ с информация и сведения, засягащи жизнени интереси на икономиката“, а през това време в ДС се води спор дали е налице „класическата“ форма на шпионажа. Друг съществен момент от оперативната обстановка е свободната търговия със западна валута и в частност щатски долари. Този „черен пазар“ не прави впечатление, включително и на БНБ. По безспорен начин е установено, че цели серии от емисии от 20 левови банкноти се намират в западни банки, които ги обменят срещу долари на „смешно нисък за нас“ курс. Българският лев е една от най-евтините валути на западния пазар. Направен е категоричен извод, че официалния обменен курс на лева остава като едно „добро пожелание“, с което все по-малко хора, българи и чужденци, се съобразяват. Голяма част от временно пребиваващи в страната чужденци идват с предварително закупени зад граница левове. Други се снабдяват от „черния пазар“, където активно участват български граждани и особено младежи. Съществуват и т. нар. „подвижни банки“, които обслужват не само отделни лица. Редица чужди представителства, в това число и дипломатически, осигуряват средства за своята издръжка в България посредством тези „банки“. Всичко това директно рефлектира върху икономиката и създава предпоставки за обезценяването на лева. *(Вж. Документ № 36 от разширения електронен вариант)*

В свое изказване пред националното съвещание по линия на икономиката през декември 1978 г. главният прокурор напомня на служителите от вътрешното министерство, че „издирвателният апарат“, който трябва да установи нарушенията в икономиката е при тях. Той обобщава и основните обяснения, с които се прави опит да се омаловажава значимостта на нарушенията¹⁶, а именно: „че навсякъде било така“; че ако ставало въпрос до търсене на отговорност, то въпроса опирал до „търсене на отговорност от добри наши другари“. Неедно-

16 Статистическият анализ за периода 1976–1980 г. показва, че са получени общо 11 834 сигнала за противодържавна и друга престъпна дейност. Тези сигнали са свързани с подривни действия на „враждебно-престъпни елементи, пряко или косвено насочени срещу икономическите устои на социализма в НРБ“ или 25,3% от всичките получени в поделенията на ДС сигнали. Това са престъпления против социалистическото стопанство, диверсия и вредителства, валутна контрабанда, корупция и разложение и нарушаване на държавната тайна. През 1980 г. броят им за цялата страна спада с 1/5. Характерна особеност при сигналите за диверсия е, че 3/4 от тях се регистрират по факт, без към момента на завеждането да има конкретно заподозряно лице. Налице са слабости в работата на повечето оперативни поделения по сигналите за диверсия. Поради липсата на достатъчно правни знания не се прави разлика между престъпленията „диверсия“ и „вредителство“. В голяма част от случаите много трудно се доказва контрареволуционния умисъл на деянието, ако е налице такъв. Темпът на работата по делата след откриването на авторите на деянията не отговаря на обществената опасност и се създават условия за извършването на нови престъпления. *(Вж. Документ № 53 от разширения електронен вариант)*

кратно до следствие и прокуратура са отправяни искания да не се съди даден другар, понеже изпълнявал указание на отговорен ръководител, партиен, държавен или стопански деец и пр. **(Вж. Документ № 21 от сборника)** По този начин голяма част от проблемите в стопанството остават нерешени и без санкция от страна на компетентните власти. Друг съществен недостатък в оперативната работа, който се вижда с невъоръжено око е, че при големи произшествия със значителни материални щети и човешки жертви не се извършва официално разследване за съвременно установяване на причините и виновните, не се откриват дела за оперативно издирване, а най-често се завеждат сигнали с окраска диверсия, повечето от които мудно се изясняват. **(Вж. Документ № 18 от сборника)** Изводи като горния може би най-ясно демонстрират порочния кръг, в който се намират службите за сигурност и фаталния сблъсък между професионализъм и идеология – последното личи и от думите на вътрешния министър. Анализирайки сложната оперативна обстановка, съпътствана от идеологическата диверсия на противника и опитите му да внася разложение, ген. Стоянов подчертава необходимостта от полагането на постоянни грижи за идейно-политическото укрепване на секретните сътрудници и изграждането у последните на „стабилен имунитет срещу съблазните и влиянието на противника“. **(Вж. Документ № 36 от разширения електронен вариант)**

В началото на 80-те години започва втората вълна от опитите за въвеждането на Новия икономически подход като система, обхващаща комплексно планирането, производството, разпределението и управлението. По своята същност икономическият механизъм е определен от идеолозите си като „органическа съвкупност от стопански форми, правила, методи и нормативи за функциониране (регулиране) на социалистическата икономика и извънпроизводствената сфера, които отразяват изискванията на обективните икономически закони на социализма и са средство за постигане целите на социалистическото общество“. Един от основните принципи характеризиращи този механизъм е „значителното повишаване на икономическата самостоятелност на стопанската организация посредством преодоляването на прекомерния централизъм“. Стопанските организации на базата на средствата си по фонд „Валутен“ могат да внасят машини, съоръжения, технологии и др. при условие, че са по-изгодни от аналогичните им, произведени в страната¹⁷. Последното представлява безспорен оперативен интерес за службите и тяхната агентурна дейност. Пораждането на нови форми на икономическо сътрудничество води и до нови моменти в оперативната обстановка по линия на икономиката, които ДС трябва да познава и да се съобразява с тях в своята работа. Мероприятията по изпълнението на програмата за увеличаване на валутните ресурси на страната също трябва да се разглеждат като нов елемент на оперативната обстановка. Капиталистическите държави се опитват да използват икономическите си връзки с НР България и другите социалистически страни като средство за оказване на политически натиск. За тази цел те прилагат редица ограничения в търговията със социалистическите страни.¹⁸ Предлагат неизгодни цени, опитват се да продават морално остаряла техника, технологии, патенти, лицензии и др., с което предизвикват определени затруднения. **(Вж. Документ № 36 от разширения електронен вариант)**

Основните задължения на стопанските организации се разширяват. Наред с производствената дейност към тях вече спадат и проучването на пазарите, снабдяването, пласмента на продукцията на вътрешния и международния пазар, инженерно-внедрителска дейност, инвестиране и строителство и др. Наблюдава се пряко свързване на производствените ком-

17 В един анализ направен от американски дипломат през 1978 г. на база последните 20 години се казва, че България трябва да купува все повече оборудване и технологии от Запада. Друг основен извод е, че в страната, както и в СССР бавно се внедряват нови разработки, което забавя развитието на промишлеността. **(Вж. Документ № 23 от сборника)**

18 Така на фона на развитието на българската икономика по това време се появява един нов и много характерен момент от дейността на българските служби за сигурност, а именно „негласното изземване“ на търговска, техническа и друга документация, което е необходимо при провеждането на преговори с капиталистически фирми за закупуване на лицензи, машини и пр. **(Вж. Документ № 3 от сборника)** През 1980 г. агентурният апарат на трите икономически отдела е увеличен със 7,56%. Почти всички нововербувани агенти са с висше образование и 80% владеят западни езици. Общият икономически ефект от използването на агентурата и други оперативни средства през седмата петилетка се отчита на 174 млн. валутни лева, 27,5 млн. щатски долара и 10 млн. дойче марки. **(Вж. Документ № 36 от разширения електронен вариант)**

бинати и отделни предприятия с крайния потребител, включително и зад граница. **(Вж. Документ № 26 от сборника)** Всичко това налага необходимостта от задълбочено изучаване и подсигуриране с оперативно наблюдение на отделните етапи от инвестиционния процес, с цел предотвратяване сключването на неизгодни за страната сделки, внасянето на морално остаряло и ненужно оборудване. Всички договори и сделки за промишлено коопериране, асоцииране, закупуване на лицензии, реконструкция и модернизация трябва да се вземат на оперативно наблюдение. **(Вж. Документ № 28 от сборника)**

Създават се благоприятни условия за работата на чуждите разузнавания и за осъществяването на техните цели за трайно икономическо проникване в различни области на народното стопанство. Последното става посредством въвличането на отделни важни производства или подотрасли в зависимост от капиталистическите монополи с цел да се дискредитира социалистическата система или да се диктуват различни условия. Икономическите проблеми все повече се използват като основен дестабилизиращ фактор с главна насоченост предимно към работническата класа и трудовите колективи¹⁹ с цел да бъдат противопоставени и откъснати от партията, особено на фона на полските събития. Основните методи за това са шпионажа, корупцията и разложението, диверсията, вредителството и идеологическата диверсия²⁰. Отчетено е, че разузнавателните и фирмените интереси все повече се преплитат и взаимно обуславят. Формите на подривна дейност са много тясно свързани една с друга и е трудно прецизно да се разграничи корупцията от шпионажа. **(Вж. Документ № 32 от сборника)** Структурните изменения в икономиката налагат организацията на работата на ДС да се приведе в съответствие с новите условия, което води до създаването на специализирано управление „И“ за обслужване на икономиката към ВГУ-ДС.

Обсъждайки актуалните проблеми и новия икономически механизъм пред органите на МВР изниква въпросът дали неговите принципи трябва да се внедряват и в дейността на вътрешното министерство или не. В опит да се преведат думите на Т. Живков за информацията като вид стока и за преминаването на институтите на самоиздръжка се говори за евентуалното ѝ заплащане на един „по-висш“ етап от развитие с цел самофинансирането на Централния институт за научно техническа информация. Зам.-министърът на вътрешните работи Ангел Карлов изказва мнението, че от такава гледна точка икономическият механизъм е неприложим в работата на министерството. Събирането на средства не би било в тон с работата на органите по сигурността и е „опасно и неправилно“. Поредният сблъсък на идеология и действителност води до извода, че при новия икономически механизъм е налице реална опасност от занижаване на класово-партийния подход и критерии, отстъпване от идейни позиции. Визира се културната област, където с цел набавяне на някакви финансови средства се предприемат действия с вреден идеологически ефект. **(Вж. Документ № 61 от разширения електронен вариант)**

Свежите и регулярни валутни постъпления са основното средство за стабилизирането на българската държава и икономиката ѝ, но те могат да бъдат постигнати само чрез увеличаване на износа и намаляване на вноса по всички позиции. Последната задача е изключително трудна предвид обективното стопанско състояние на страната, но това не помрачава оптимизма на управляващите. Средата на 1982 г. са набелязани задачи за осигуряването на валутен ефект през годината за 160 млн. валутни лева. До края на петилетката се очакват ежегодно по 150-200 млн. валутни лева планови и надпланови постъпления от задграничната инженерингова и строителна дейност. **(Вж. Документ № 35 от сборника)** През въпросната година 30% от износа на страната и 21% от вноса се осъществяват по второ направление. Броят на фирмите от развитите капиталистически страни, с които контактува НР България

19 „Противникът“ насочва вниманието си към работническата класа, което налага да се изучат настроенятия, да се разкрият факторите, които при определена обстановка могат да предизвикат ексцесии в тези среди. **(Вж. Документ № 47 от сборника)**

20 В един доклад за работата на органите на ДС по пресичане опитите на противника да спъва развитието на икономиката от 13 ноември 1978 г. откриваме посочена и подривната дейност под формата на противодържавна агитация и пропаганда, която според създателя на документа „съвсем не е безобидна и безопасна.“ По-интересна обаче е реакцията на четящия черновата офицер, който е написал в полето срещу това изречение бележката: „Нима?“ **АКРДОПБГДСРБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 190.**

надхвърля 8600. Някои от сделките по вноса имат стратегическо значение за по-нататъшното развитие на отделни отрасли като химия, металургия, нефтопреработване, машиностроене, електроника и др. Това изисква добро познаване на търговската политика на отделните страни и намеренията на фирмите при водене на търговските преговори. В тази връзка ВГУ-ДС периодично предоставя информация от търговско-ценови, научно-технически и сигнален характер. Въпреки това съществуват слабости в използването на дезинформацията при воденето на преговори по големи сделки, а икономическите отдели не са достатъчно добре обезпечени в техническо отношение. *(Вж. Документ № 37 от сборника)*

Всичко това значително усложнява задачите на българските служби за сигурност и налага отделянето на значителен човешки, а по всяка вероятност (доколкото не знаем цифровото изражение на изразходваните за целта средства) и материален ресурс. Само за пример по това време България поддържа отношения с около 2000 банки от 112 страни в света. Експоненциално нараства броят на годишните посещения от страна на представители на най-известните капиталистически банки от САЩ, ФРГ, Англия, Франция и Япония. Чуждите банкови служители се интересуват от разностранна икономическа информация. Като цяло броят на чуждите специалисти посещаващи страната е огромен, което от гледна точка на ДС означава масирано навлизане на чуждестранни шпиони на българска територия. Основната задача на вражеските разузнавания по линия на стопанството е вербовка на „перспективни икономически и научни кадри, които са носители на важна и обобщена информация и са оторизирани да вземат самостоятелни решения за развитието на конкретни производства“. Подчертан интерес за тях представляват и лица, имащи пряко отношение към реконструкцията и модернизацията на съществуващите мощности. *(Вж. Документ № 36 от сборника)* Последното налага и засилването на контрола върху големите западни фирми и техните „Източни“ отдели. *(Вж. Документ № 41 от сборника)*

Независимо от това българската държава понася значителни щети вследствие на некомпетентно сключени търговски договори, които не защитават интересите на страната и не гарантират вземанията ѝ. Друг проблем е изпращането на задгранична работа на некомпетентни кадри. Такива случаи има в редица страни като Ирак, Нигерия, Либия, Мозамбик и др. *(Вж. Документ № 85 от разширения електронен вариант)* Ефективността на борбата срещу престъпността в икономиката понякога се намалява от неоправданото удължаване на процеса на предварителната проверка, разследването, осъждането, възстановяването на вредите и изтърпяването на наказанието. *(Вж. Документ № 46 от сборника)*

Сериозно внимание трябва да се обърне на опазването на материалната база от аварии и пожари, което изисква решаване на проблемите свързани с автоматиката на противопожарната защита. Последната навлиза с изключително бавни и незадоволителни темпове като в количествено и качествено отношение противопожарната отбрана изостава от общото научно-техническо ниво на икономиката в страната. Това изоставане трябва да бъде преодоляно до края на осмата петилетка, 1985 г. *(Вж. Документ №№ 38 и 34 от разширения електронен вариант)* За целта Стопанско обединение „Електрон“ е натоварено да проектира, монтира и поддържа автоматичните пожароизвестителни инсталации. За ускоряване внедряването на автоматиката са създадени две инженерингови организации. На редица места, главно в тютюневата и мелничната промишленост, са положени замазки, които увеличават огнеустойчивостта на строителни елементи и цели сгради. Някои от заводите са стари и ненавреме се извършват необходимите ремонти. В други обекти отстраняването на нередностите струва много скъпо, поради което проблемите не се решават дълго време. В трети оборудването е старо, а капацитетът на производството се е увеличил неколkokратно. Последното води до аварии, пожари прекомерно задръстване на производствени помещения и коридори, до ползването на неподходящи помещения за складове и пр. При наличието на съвременните сложни технологии, концентрация и специализация на производството всеки пожар много бързо нанася големи загуби. На голяма част от обектите е немислимо да се действа без специална техника, но министерствата на металургията и машиностроенето се

отмятат от ангажиментите си за закупуването ѝ поради липса на средства. *(Вж. Документ № 45 от сборника)*

Всичко това се случва на фона на провежданата от страна на САЩ операция „Изход“, която е насочена към „налагане на пълно ембарго по отношение на стратегически стоки и нови технологии за СССР и останалите социалистически страни“. *(Вж. Документ № 44 от сборника)* С тези въпроси, както и с последвалите организационни промени в структурата и работата на Държавна сигурност по обслужването на българската икономика читателят ще има възможност да се запознае в последната, III-та част от документалното издание.

* * *

Сборникът „Държавна сигурност и българската икономика 1944–1991 г.“ част II включва 47, а разширеният му електронен вариант 86 документа, подредени по хронологичен принцип. Приложен е списък с оригиналните заглавия на документите, като при малък брой от тях заглавието е разширено с информативна цел. Към всеки документ има кратка анотация и подробни искиви данни. При отсъствието на датировка върху документа са търсени индиректни връзки със съседни документи от архивната единица или сверяване с други исторически събития, за които има информация. Датировката на съставителите, както и всяка друга намеса от тяхна страна, е поставена в квадратни скоби. Сред документите има няколко, които не са публикувани в цялост, а са избрани части от тях, които ни дават синтезирана информация по темата. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА в незначителна част от архивните материали е заличена чувствителна информация.

За съставянето на сборника са прегледани над 150 архивни единици, една значителна част от които многотомни. Подбраните документи основно са от фондовете на служебния архив на Министерството с източник МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М), както и запазени от унищожение литерни дела от Центъра и от областните дирекции на МВР.

КРДОПБГДСРСБНА

Introduction

The documentary collection ‘State Security and the Bulgarian Economy 1944 – 1991’ is the fiftieth edition from the series ‘From the Archives of State Security’, entirely composed of materials stored at the Centralized archive of the Committee for Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army and will be published in three parts.

The theme concerning the development of the Bulgarian economy during the period mentioned arises a certain public and research interest. Not only will the documents published enrich the existing literature¹, but they will also provide readers with the opportunity to find a panoramic picture of Bulgarian economy through the eyes of the security services², as well as the role the Bulgarian Communist Party has assigned to them. In one of his speeches, apparently based on what has happened over the years, the Minister of Interior, Atanas Semerdzhiev very clearly outlines this role, namely to cover what is ‘boundless’ and from a position of strength to attempt to solve the ills of the command-administrative system. According to gen. Semerdjiev authorities of the Ministry of Interior are transformed into ‘guardians and in many cases as crutches of some structures’³. State Security has been transformed by the Communist Party into a ‘second channel of feedback’ or a tool for regulating economic life within the framework set by the leadership of the party.

The issue of the development of Bulgarian society, politics and economy after the end of the World War II was foretold with the country’s involvement in the Soviet sphere of influence and its occupation by the Red Army. After September 9, 1944, in a relatively short period of time, radical transformations took place in all spheres of public life, the main purpose of which was the construction of a socialist Soviet-type system. These changes have accompanied the development of Bulgaria for almost half a century and their consequences are being overcome even today.

The rupture in the relations between Stalin and Tito in 1948 and the post-communist campaign against the Yugoslav Communist Party’s, gave an unequivocal signal to the other Eastern European Communist parties that Moscow would not allow the building of a political and economic model of socialism, different from the Soviet one. The total control over the economy is a key factor in

- 1 Here are some of the major works that have appeared in recent years where readers can find additional literature on the topic. See: Ludzhev, D. *City of Two Epochs. History of the social groups in the Bulgarian cities in the mid-twentieth century*, 2005; Vachkov, D. and Ivanov, M. *The Bulgarian Foreign Debt 1944-1989. The Bankruptcy of the Communist Economy*. S., 2008; Hristov, H. *The Empire of Overseas Companies*. S., 2009; Ivanov, M. *Reformation without reforms. The Political Economy of Bulgarian Communism 1963-1989* C., 2012; Vachkov, E. *The notions of the economy of the People's Republic of Bulgaria as a source of nostalgia for communism - B: Bulgarian Communism. Debates and interpretations*. C., 2013; Marcheua, I. *Todor Zhivkov - the Way to Power. Politics and Economics in Bulgaria 1953-1964* r. C; Marcheua, I. *The Policy for Economic Modernization in Bulgaria during the Cold War*. C., 2016; Vachkov, E. *Accidents and catastrophes. The Chronicle of Socialist Industrialization*. C., 2018. It should be emphasized that the subject of this volume can be recognized in other editions of the Commission, which are directly related to the subject matter, namely: *State security and scientific and technical intelligence*. C., 2013; *State Security and Tourism*, S. 2014; *State Security and Collectivization (1944-1959)*. C., 2015; *State Security - Unions, Economic Life and Workers*; C., 2015; *State Security and Bulgarian Energy (1944-1991)*. C., 2016; *State Security in Transport Structures (1944-1991)*. C., 2016; *State Security and ‘the enemy with party ticket’ (1944-1991)*. C., 2017; *State Security and State Confidentiality (1944-1991)*. C., 2018.
- 2 In 1947, there was a Production Department in charge of the sites in the economy within the I Counter Counterrevolution Division. In the following year, the service goes to Section B, where transport also takes place. The latter was later detached in division ‘D’. On March 22, 1949, Department B of the First Department of Commerce and Industry expanded and became a separate unit 4th to the State Security. In 1952, the Third Command for Combating Counter-Revolution was established, and two years later Unit III with five divisions responsible for the economy was established within. By Order No I-62 of January 7, 1963, Unit III of the Economic and Social Committee was included in the composition of Managing body II-SS as Section VI of the Economic and Social Committee. By Order No I-7374 of 31 December 1970, the Economic Department already assigned number X to the management structure. By Decisions of the Secretariat of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of 18 March 1982, a specialized management Unit ‘I’ for servicing the economy was established at the UGS-DS, and since 16 January 1986 it has been transformed into self-management. See references to f. 2 and f. 13 of the official archive of the Ministry of Interior.
- 3 See secret stenograph No. I-134 from a meeting of the board of the Ministry of Interior with the officers of the Second Chief State Security Service and the former Sixth Command of the State Security, held on January 20, 1990. ACCRDBGDDSBSTY-M, ф1, оп. 12, а.е. 992, 1-48 The document was published in: - ‘State Security - Structure and Basic Documents’, C., 2010.

strengthening the existence of the socialist system. Nationalization and privatization of all means of production, liquidation of private property, competition and the free operation of market mechanisms began.⁴ A centralized planned economy is directly commanded by the state. The assumption connected with the accelerated development of the industry is accepted, giving priority to the production of means of production rather than consumption. This necessitates the development of the heavy industry - mining, metallurgy, machine building, energy, chemistry etc.⁵ From Moscow, the economically absurd thesis of the autocratic development⁶ of the so-called national-democratic states has been imposed. According to it, these countries must produce everything their farms need, regardless of the raw materials they have, the technical potential, the capital resources and, last but not least, the industrial traditions they have. The assertion of Soviet party functionaries and economists is that these countries will be economically independent of the capitalist world. In fact, this idea sets the basis for building an absolutely uncompetitive economy that will evolve without meeting any requirements of world markets. Conditions are established for the appearance of very many imbalances in the planning-administrative economy.⁷

At the Fifth Congress of the Bulgarian Communist Party in December 1948, the decision was made that there was no other way to socialism but Soviet, and that the new system could be built only on the basis of the dictatorship of the proletariat in the ruling role of the Communist Party. As the main objective of the country's economic activity in the first five-year plan (1949-1953), the course of large-scale industrialization is determined. It is envisaged that by 1953 the ratio between agriculture and industry would change from 70:30 to 55:45. Following this policy, the plan puts 83% of all industrial investment in the heavy industry sectors.⁸

The ambitious goals of the first five-year plan for the transformation of Bulgaria into an agrarian and industrialized state in post-war conditions require significant external capital. Against the backdrop of the Cold War in 1946, Bulgaria was forced to reject US aid under the Marshall Plan and thereby suffer the consequences of its isolation from Western Europe in the form of opportunities for commodity exchange, technology and development.

The Council for Mutual Economic Assistance (CMEA), established in January 1949 in Moscow, opens to the Bulgarian economy an opportunity to obtain significant loans. At the initial stage of the development of the CMEA, no major processes of economic integration are envisaged, but rather of expanding trade between the Eastern bloc countries, regulating economic contacts with Western countries, and organizing a boycott of Yugoslavia. For these purposes, the idea of supporting the imports of the more underdeveloped countries into the line of mutual crediting is perceived. Thus, in 1949, Bulgaria received several commodities worth about 60 million rubles. The financial parameters of the loans are favorable for Bulgaria, but in reality not a small part of the

4 In Bulgaria the nationalization is ubiquitous and covers even small workshops and shops. These processes took place in 1947-1953. As early as 1948, state property occupied leading positions in the industrial production and gave 81% of it. According to a ministerial commission of 16 July 1951, 6971 enterprises were nationalized in the country. A large number of former owners were left as technical directors, but soon, in connection with political repression, they were dismissed. See Marcheva, I. Problems of Modernization in Socialism - Industrialization in Bulgaria. B: - Studies on the History of Socialism in Bulgaria 1944-1989, C., 2010, p. 188

5 History of the People's Republic of Bulgaria. Regime and Society. Under the general editing of Ivailo Znepolski. S., 2009, p. 187.

6 The autocracy is related to the idea of 1924-1925 that the victory of socialism is possible in a separate country and that it is the USSR with its huge potential, in isolation. The Soviet recipe for economic progress includes a complete privatization of the economy, a full mobilization of all material, financial and human resources in dictatorship, a centralized planned outlook of these resources, resulting in a rapid growth of the foundations of a comprehensive industrial complex of industrial community. It implies the development of means of production and the postponement of the modernization of the production of consumer goods as in the classical capitalist model because it excludes the importance and functioning of the market for the means of production. Market functions are taken over by central administrative bodies, as well as by all public authorities and institutions that support mobilization, including through propaganda and repression of labor resources, including through the exploitation of the village. See Marcheva, I. The Problems of the Modernization in Socialism ..., p. 187.

7 Quotation by Vachkov, D. Accidents and Catastrophes..., p. 41.

8 See the Fifth Congress of the Bulgarian Communist Party 18-25 December 1948, Stenographic Protocol. T. 1 and 2. S., 1949 <http://politburo.archives.bg/component/content/article/43-knigi/1732--1825-1948> - Visited on 30.07.2018. From 1944 to 1989, the Communist Party has the opportunity to implement a policy of economic development directly linked to industrialization, which should also lead to social changes - building an urbanized society with the leading role of the industrial proletariat. The construction of the industrial society is also necessary for carrying out social engineering - creating a working class that is to support of the power of the Bulgarian Communist Party.

machines and equipment imported from the USSR are not at a satisfactory technical level and do not meet the current requirements. The attempts by Bulgarian representatives to make some claims fail because of the refusal of the Soviet unions to discuss these issues.⁹

Of particular importance for the implementation of the Soviet model of industrialization are the first five-year repressions of the Bulgarian Communist elite, which are largely directed at the economic staff grouped around the personality of Traycho Kostov. Here, too, the Soviet experience is fully copied, as in its prism of economic downturn, it is not only the induction of any failure or the damage to technology or ordinary machinery that is meant. All economic dangers of the planning and administration economy, such as low production quality, poor planning, low labor productivity, the use of huge amounts of raw materials and energy, and many other objective shortcomings of the Soviet economic model are included in this term. In the ensuing processes against enemies with a party ticket, the state is deprived of the few economic specialists, as well as by the people who have accumulated some experience in managing the economy.¹⁰ Thus, on a very high level, the economic issues began to be settled by the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party.

During the second half of the 1950s, the policy of intensive industrialization and concentration of labor resources in cities led to significant economic growth. This process continued until the mid-1980s, albeit at a much lower pace. A significant industrial base is built, but it is largely unable to meet the demands of the global market for quality and efficiency of production and cannot respond adequately to the dynamically changing world economic situation.

During the 1960s and 1970s, a number of economic reforms were taken aimed at improving trade, productivity and quality, accompanied by significant economic experimentation – the so called ‘New system of planning and leadership of the national economy’. For some time in the 1960s and early 1970s, as well as the first half of the 1980s, the communist power overcame the immediate economic problems¹¹, but the changes remain only in the experimental phase, and the planned economy has not changed to a market one.

According to the vision of the Bulgarian Communist Party, the industrialization of Bulgaria should be an engine for the economic development of the country. It takes place automatically, initially in the scale of the national economy and subsequently by the ‘greenhouse conditions’ provided by the CMEA. Preferential prices in the socialist bloc contribute to the continued dominance of imported raw materials despite the efforts to develop its own raw material base for the industry. With the leverage of nationalized foreign trade, Soviet loans and cheap raw materials, the Bulgarian Communist Party has invested heavily in the capital-intensive industries of the mining, energy and heavy industries. The main priority sectors are those of the manufacturing industry, mainly machine-manufacturing, electronics, electrical engineering, chemistry. There the basic capacities are created, the main labor resources are attracted there, for the preparation of which secondary and higher technical schools have been established. The scientific and technical intelligentsia formed and the highly skilled workforce is one of the lasting effects of industrialization, along with advanced urbanization. Light industry has remained in the shadow of these priorities for a long time, experiencing mainly reconstruction, reorganization, and changes in governance. As a result, there is a persistent shortage of goods from this industry on the domestic market, which gives rise to persistent dissatisfaction with society.¹²

The reluctance of the ruling Communist Party to eradicate or reform a number of losing industries in the 1980s coupled with the inability of the economy to attract and use the financial capital needed

9 People's Republic of Bulgaria from beginning to end. Under the general editing of Ivailo Znepolski. S., 2011, p. 138-139.

10 For more information on the matter see **Ivanov, M.** Reformation without reforms... C., 2012.

11 For more information on the matter see. **Ivanov, M.** Reformation without reforms... C., 2012

12 **Marcheva, I.** The problems of modernization during socialism..., p. 223-224.

for modernization leads to the accumulation of significant external debt. Maintaining artificially low prices leads to a number of negative effects, including power supply regime and shortage of end-use goods. Towards the end of the decade, Bulgaria is in a situation where it is impossible to meet the financial obligations to creditors to repay this debt.¹³

In 1989, exports were almost entirely aimed at the countries of the CMEA and in particular the USSR. Free market conditions lead to a collapse in production and the economy as a whole. The latter is very clear from the words of the Minister of Interior gen. Atanas Semerdzhiev at a meeting of the Ministry of Interior Collegium held on January 20, 1990, where the structure and tasks of the future Constitutional Protection Service were discussed: 'Keep in mind that the economy is not working. I do not know what data will publish the statistics on the plan's implementation in January, but whatever the data, the real situation is deplorable.'¹⁴

*

* *

Part II

In the early 1970s, the reorganization of the counterintelligence service of the economy took place, and it obtains number X to the structure of the Second Chief State Security Service.¹⁵ This is due to the fact that the existing organization has been established according to the economic development of the country 15 years ago and does not correspond to the processes of consolidation in the national economy. Nevertheless, proposals are made locally to secure absolutely all economic objects in the country. Therefore, it is necessary to recall and clarify that in this respect the principle two forward, one backwards, will only scatter the powers and resources of the regional authorities and reduce the effectiveness of the counter-intelligence activities. (*See Document No 4 of the Collection*)

At that time, in terms of organisation, the operational work on the economy in the Center has been for a period of more than 10 years to the Second Chief State Security Service. There are four departments (IX, X, XI and XIII) with a total of about 160 operative workers, and in twenty-one regional offices of the Ministry of Interior there are economic departments and groups. There is a department in the Sofia City Office of the Ministry of Interior, and in 6 regional offices of the Ministry of Interior the activities on the economy are carried out on a territorial basis. According to figures on June 1, 1976, the enemy contingent consisted of 4315 people, of whom 83.52% were studied. (*See Documents No 10 and No 11 of the Collection*)

In the mid-1970s, according to the services, the operating environment was characterized by increased interest on behalf of foreign intelligence to conduct economic espionage and ideological diversion. This is done legally through the merchants residing in the country and representatives from the capitalist countries. It summarizes that the intelligence interest is encrypted as a company one when information is received 'in the dark.' It is pointed out that the main objective of the opponent is through economic and scientific and technical penetration to have a constant impact on the development of individual branches in order to distancing and breaking the Bulgarian economy from that of the USSR and the rest of the socialist countries. There has been an increase in the number of Bulgarian citizens who, due to corrupt incentives, assist the 'enemy' and harm the interests

13 See for instance. **Hristov, H.** Todor Zhivkov. Biography. C., 2009, p. 422-477.

14 See Secret Registry No. 134 from a meeting of the Collegium of the Ministry of Interior with the officers of the Second Chief State Security Service and the former Sixth Command of the State Security, held on January 20, 1990. ACCRDBGDDSBSTY-M, 1, op. 12, a.e. 992, par. 1-48; the document was published in: - 'State Security - Structure and Basic Documents' C., 2010. In the same year the largest investigation in the history of Bulgaria began - Case № 4/1990 known as the case for the economic catastrophe. In it the Chief Prosecutor's Office collected a number of strictly confidential and classified materials on economic policy in the period 1958-1989. Christov, X. The Secret Bankruptcies of Communism; C., 2007.

15 See Note No2

and security of the country. The experience of the completed cases shows that Western organizations and companies try to attract for criminal assistance responsible workers and cadres, whom the realization of one or another of their interests is dependent on. Large violations of the Foreign Trade Ministry's regulations for meetings and cooperation with foreign citizens and companies have been reported. (*See Documents No 6, No 9, No 12 and No 19 of the Collection*) The latter requires the Council of Ministers once again to regulate the procedure for holding meetings with foreign citizens. This was done by Decree No 15 of February 18, 1975. The ordinance adopted does not cover contacts with citizens of fraternal states but all other private contacts must be carried out only after permission of the Consular Department of the Foreign Ministry or the Executive Committees of the relevant regional people's councils at the place of residence. The business contacts take place only after the permission of the respective ministers, heads of departments, chairpersons of the executive committees of the regional people's councils and the central leaderships of the public organizations. (*See Document No 7 of the Collection*)

At the same time, experiments implemented by the political authorities continue. By decision of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party on the control figures for the economic development of the People's Republic of Bulgaria in the seventh five-year plan of 23 April 1975, the Council of Ministers was obliged to bring the control figures for the plan in full compliance with the Basic Guidelines of the economic development of the People's Republic of Bulgaria until 1990. The parameters envisaged increase the profitability of production by at least 50% and the amount of the national income at 100 BGN ... production funds to a total of 35 BGN... It is clearly stated that a project that envisages less growth in profitability and national income will be considered ineffective and will not be planed for consideration by the Planning Committee and the Council of Ministers. An exception may be allowed only for deficit-producing industries whose imports are unprofitable for the country. (*See Document No 8 of the Collection*) The results are not delayed - there is a growing tendency for some companies to report their plans without production being actually completed and transferred to the respective trade organization or to the BNB, which has already paid the respective sums for the finished product. (*See Document No 24 of the Collection*) This trend, combined with the poor organization of the production process, leads a number of managers of factories, enterprises, institutes, etc. to oblige workers to work on Saturdays and Sundays. This leads to discontent and unrest in the work teams and leaving some workers, which violates the normal production process. (*See Document No 14 of the Collection*) In 1976, Bulgaria ranks last among CMEA members on foreign trade with the developed capitalist countries. At the same time, a UN ranking of the United Nations Economic Development Statistics Institute puts People's Republic of Bulgaria on 28th place among a total of 130 countries participating in the survey. According to data from some large Western banks at the end of 1975 the deficit in the trade balance of Bulgaria is estimated at 700 million dollars. Western countries heighten their requirements and aggravating the conditions for the provision of commercial and free loans, especially for the payment of trade deficit obligations. In 1978, about two-thirds of the national income was realized through the foreign trade mechanism, of which 20% was in the second direction. A defect in this regard is the selection of the overseas cadres, which in many places is of a formal nature and ignores the fact that 'the smallest weaknesses of our citizen here in the situation abroad become vices.' (*See Documents No 13 and No 20 of the Collection*)

In this context, security services are required to provide the conditions for conducting the economic policy of the party, stating that 'the State Security authorities and the tasks they decide in this direction have always been and are now a function of the decisions of the Party'. It is concluded that 'people with unclean conscience, bribes and greedy for money and leisurely life, irresponsibly trade 'with information and data affecting the vital interests of the economy' and during this time, the State Security argue whether there is 'the classical' form of espionage. Another important moment in the operational environment is free trade in the western currency and, in particular, in US dollars. This 'black market' does not draw the attention, including that of the BNB. Undoubtedly, it

has been established that a whole series of 20 BGN banknote issues are in Western banks that exchange them into dollars at a 'funny low for us' exchange rate. The Bulgarian lev (BGN) is one of the cheapest currencies on the Western market. It is definitely concluded that the official exchange rate of the lev remains as a 'good wish', which less and less people, Bulgarian and foreign citizens, comply with. A large part of foreigners temporarily staying in the country come with pre-purchased levs abroad. Others are supplied by the 'black market', where Bulgarian citizens and especially young people are actively involved. There are also so-called 'mobile banks' that serve not only individuals. A number of foreign representations, including diplomatic ones, provide funds for their costs in Bulgaria through these 'banks'. All this directly reflects on the economy and creates prerequisites for the depreciation of the lev. (*See Document No 36 of the Extended Electronic Version*)

In a speech before the national economic summit in December 1978, the Chief Prosecutor reminded the Interior Ministry officials that the 'search engine' that had to establish the distortions in the economy was with them. It also summarizes the main explanations that attempt to downplay the significance of the violations¹⁶, namely, 'that it was the same everywhere'; that if it was a question of seeking responsibility, then the question was based on 'seeking responsibility for our good comrades'. Several requests for prosecution and prosecution have been made for comrades not to be sued, as they have been instructed by a responsible leader, party, state or economic worker, etc. (*See Document No 21 of the Collection*) Thus, a great number of the problems on the economy remain unresolved and without any sanctions imposed by the competent authorities. Another major drawback in the operational work that can be clearly seen is that in the case of major accidents involving significant material damage and human casualties there is no formal investigation into the timely identification of the causes and the culprits, no case for operative search is detected, frequent bumps, most of which are slowly becoming clear. (*See Document No 18 of the Collection*) Conclusions such as the above may perhaps most clearly demonstrate the vicious circle in which the security services are located and the fatal clash between professionalism and ideology - the latter also appears from the words of the interior minister. Analysing the complex operating environment, accompanied by the enemy's ideological diversion and attempts to decode, gen. Stoyanov underscores the necessity of constantly taking care of the ideological and political strengthening of the secret collaborators and building the latter of 'stable immunity against temptation and the influence of the enemy'. (*See Document No 36 of the Extended Electronic Version*)

In the early 1980s, the second wave of attempts to introduce the New Economic Approach began as a system covering complex planning, production, distribution and management. By its nature, the economic mechanism is defined by its ideologists as 'an organic set of economic forms, rules, methods and norms for the functioning of the socialist economy and the extra-productive sphere, which reflect the requirements of the objective economic laws of socialism and are a means of achieving the goals of socialist society.' One of the main principles characterizing this mechanism is 'the significant increase in the economic independence of the economic organization by overcoming excessive centralization'. Economic organizations can import machines, equipment, technologies, etc. on the basis of their funds under the 'Currency' Fund provided they are more profitable than their analogous ones produced in the country.¹⁷ The latter represents an undeniable operational interest in the services and the activity of their agents. The emergence of new forms of

16 The statistical analysis for the period 1976-1980 shows that a total of 11 834 anti-state and other criminal activities were received. These signals are related to the subversive actions of 'hostile-criminal elements directly or indirectly directed against the economic fundamentals of socialism in the People's Republic of Bulgaria' or 25.3% of all signals received in the State Security subdivisions. These are crimes against the socialist economy, diversion and subversive activities, currency smuggling, corruption and degradation and disregard of state secrecy. In 1980, their number for the whole country dropped by 1/5. A characteristic feature of the diversion signals is that 3/4 of them are registered in fact without having a specific suspect at the time of filing. There are weaknesses in the work of most operational divisions on diversion signals. Due to the lack of sufficient legal knowledge, there is no distinction between 'diversion' and 'subversive activity'. In most cases, it is very difficult to prove the counter-revolutionary intent of the act if there is one. The pace of working on cases following the discovery of the perpetrators of acts does not meet public peril and creates conditions for new crimes. (*See Document No 53 of the Extended Electronic Version*)

17 In an analysis by an American diplomat in 1978, on the basis of the last 20 years, it is said that Bulgaria needs to buy more equipment and technologies from the West. Another major conclusion is that new developments are slowly being implemented in the country as well as in the USSR, slowing the development of the industry. (*See Document No 23 of the Collection*)

economic cooperation also leads to new moments in the operational environment of the economy, which the State Security should be well aware of and take into account in their work. The implementation of the program to increase the currency resources of the country should also be seen as a new element of the operational environment. The capitalist countries try to use their economic ties with the People's Republic of Bulgaria and other socialist countries as a means of exerting political pressure. To this end, they apply a number of restrictions to the trade with the socialist countries.¹⁸ They offer unprofitable prices, try to sell morally outdated equipment, technologies, patents, licenses, etc., and thus causing certain difficulties. (*See Document No 36 of the Extended Electronic Version*)

The main obligations of business organizations are expanding. Along with the production activity, the market research, supply, sales of the domestic and international market, engineering, investment and construction, etc., are already included. There is a direct link between production plants and individual plants with the end-user, including overseas. (See Document No 26 of the Collection) All this defines the need of an in-depth study and provision with operational monitoring of the different stages of the investment process in order to prevent the conclusion of unfavourable for the country transactions, the importation of obsolete and unnecessary equipment. All contracts and transactions for industrial co-operation, association, purchase of licenses, reconstruction and modernization must be taken on operational surveillance. (*See Document No 28 of the Collection*)

Favourable conditions are created for the operation of foreign intelligence and the realization of their goals for sustainable economic penetration in different spheres of the national economy. The latter happens through the involvement of individual important productions or sub-branches, depending on the capitalist monopolies, in order to discredit the socialist system or to dictate different conditions. The economic problems are increasingly being used as a major destabilizing factor, mainly aimed at the working class and labour groups¹⁹, in order to be opposed and detached from the party, especially against the backdrop of Polish events. The main methods of doing so are espionage, corruption and disintegration, diversion, misery and ideological diversion.²⁰ It is reported that intelligence and business interests are increasingly intertwined and mutually determined. The forms of subversion are very closely related to each other and it is difficult to accurately distinguish corruption from espionage. (*See Document No 32 of the Collection*) The structural changes in the economy require the organization of the activities of the State Security to be brought into line with the new conditions, leading to the establishment of a specialized managing office 'I' for servicing the economy to the Second Chief State Security Service.

Discussing the current problems and the new economic mechanism before the Ministry of Interior authorities, the question arises whether its principles should be implemented in the activities of the Ministry or not. In an attempt to translate the words of T. Zhivkov for the information as a kind of commodity and for the passing of the self-sustaining institutes, its possible payment at a 'higher' stage of development in order to self-finance the Central Institute for Scientific Technical Information is mentioned. The Deputy Minister of Interior Angel Karlov expressed the opinion that from this point of view the economic mechanism is not applicable to the work of the Ministry. Collecting funds would not be in tune with the work of security authorities and is 'dangerous and incorrect'. Another clash of ideology and reality leads to the conclusion that under the new economic mechanism there is a real danger of lowering the class-division Party approach and criteria,

18 Thus, against the backdrop of the development of the Bulgarian economy at that time a new and very characteristic moment of the activity of the Bulgarian security services appeared, namely the 'private seizure' of commercial, technical and other documentation, which is necessary in conducting negotiations with capitalist companies for the purchase of licenses, machines, etc. (*See Document No 3 of the Collection*) In 1980 the agency of the three economic divisions was increased by 7.56%. Almost all newly-recruited agents have higher education and 80% have a good command of Western languages. The total economic impact of using agents and other operating facilities during the seventh five-year period is reported at 174 million leva, 27.5 million US dollars and 10 million DEM. (*See Document No 36 of the Enhanced Electronic Version*)

19 The 'enemy' draws their attention to the working class, which requires the moods to be inspected, factors to be revealed, upon which, in a particular setting, outrage in these circles can be caused. (*See Document No 47 of the Collection*)

20 In a report regarding the activities of the State Security authorities attempting to hinder the development of the economy from November 13, 1978, we find also the subversive activity in the form of anti-government agitation and propaganda which according to the creator of the document 'is not harmless and safe'. More interesting, however, is the response of an officer reading the graft, who wrote in the box opposite this sentence the following note: 'Oh, really?' AKRDOPPDGDSBNA - M, ф38, оп. 1, а. е. 57, л. 190

and retreat from conceptual positions. There is a cultural field is meant where, in order to obtain some financial means, actions with harmful ideological effect are taken. (*See Document No 61 of the Extended Electronic Version*)

Fresh and regular foreign currency incomings are the main means of stabilizing the Bulgarian state and its economy, but they can only be achieved by increasing exports and reducing imports in all positions. The latter task is extremely difficult given the objective economic state of the country, but this does not diminish the optimism of the ruling party. In the middle of 1982, tasks were set for the provision of a currency effect during the year for 160 million levs. By the end of the five-year plan, 150-200 million currencies per year are expected from planned and not planned incomings from the engineering and construction activities abroad. (*See Document No 35 of the Collection*) During the year in question, 30% of the country's exports and 21% of imports are carried out in the second direction. The number of companies in the developed capitalist countries with which they are in contact with the People's Republic of Bulgaria exceeds 8600. Some of the import transactions are of strategic importance for the further development of individual branches such as chemistry, metallurgy, petroleum processing, machine building, electronics, etc. This requires a good understanding of the trade policy of the individual countries and the intentions of the companies in conducting the trade negotiations. In this regard, the Second Chief State Security Service periodically provides information of commercial, price, scientific, and technical characteristics. However, there are weaknesses in the use of disinformation when conducting large-scale negotiations, and economic departments are not sufficiently secured in terms of techniques. (*See Document No 37 of the Collection*)

All this significantly complicates the tasks of the Bulgarian security services and requires the separation of significant human and, most probably (as far as we do not know the digital expression of the funds spent for this purpose) material resources. For example, at the time, Bulgaria maintained relations with about 2000 banks from 112 countries in the world. Exponentially, the number of annual visits by representatives of the most popular capitalist banks in the USA, FRG, England, France and Japan increased. Foreign bank employees are interested in various economic information. As a whole, the number of foreign specialists visiting the country is enormous, which, from the point of view of the State Security, means a massive penetration of foreign spies on Bulgarian territory. The main task of enemy intelligence services regarding the economy is the recruitment of 'promising economic and scientific cadres who have important and generalized information and are authorized to make autonomous decisions about the development of particular industries.' Significant interest is also given to those who have a direct bearing on the reconstruction and modernization of existing capacities. (*See Document No 36 of the Collection*) The latter imposes and intensifies the control of large Western companies and their Eastern branches. (*See Document No 41 of the Collection*)

Nevertheless, the Bulgarian state suffers considerable damage as a result of incompetent commercial contracts, which do not protect the interests of the country and do not guarantee its claims. Another problem is the sending of overseas work to incompetent personnel. Such cases occur in a number of countries such as Iraq, Nigeria, Libya, Mozambique and others. (*See Document 85 of the Extended Electronic Version*) The effectiveness of the fight against crime in the economy is sometimes diminished by an unjustified prolongation of the process of prior checking, investigation, conviction, recovery of damages and servicing a term of imprisonment. (*See Document No 46 of the Collection*)

Considerable attention should be drawn to the protection of the facilities from accidents and fires, which requires solving the problems related to fire protection automatics. The latter is entering with extremely slow and unsatisfactory rates in terms of quality and quantity, the fire protection is lagging behind the general scientific and technical level of the economy in the country. This delay has to be overcome by the end of the eighth five-year period, 1985. (*See Documents No 38 and No 34 of the Extended Electronic Version*) To this end, the economic group 'Electron' is assigned

the design, installation and maintenance of automatic fire detection systems. Two engineering organizations have been set up to accelerate the deployment of automation. In many places, mainly in the tobacco and milling industry, plasters have been put in place that increase the fire resistance of the building elements and the buildings as a whole. Some of the factories are old and the necessary repairs are not implemented in time. In other objects, the removal of irregularities is very costly, so problems are not solved for a long time. In the third ones, the equipment is old and the production capacity has increased several times. The latter leads to accidents, fires, strong congestion of production premises and corridors, to the use of inappropriate warehouse premises, etc. With the presence of modern complex technologies, concentration and specialization of production, every fire accident can cause great losses. For most of the objects it is unthinkable to operate without special equipment, but the Ministries of Metallurgy and Mechanical Engineering are reluctant to commit themselves to purchasing it due to a lack of funds. (*See Document No 45 of the Collection*)

All of this happens against the backdrop of the lead by the USA operation 'Exit', which is aimed at 'imposing a full embargo on strategic goods and new technologies for the USSR and other socialist countries.' (*See Document No 44 of the Collection*) With these matters, as well as with the subsequent organizational changes in the structure and the activities of the State Security in serving the Bulgarian economy, the reader will have the opportunity to get acquainted in the last part of the third edition of the Documentary Collection.

* * *

The documentary collection 'State Security and the Bulgarian Economy 1944–1991' Part II, comprises 47, and the extended electronic version 86 documents, arranged in chronological order. A list of original document titles is attached, and in a small number of them the title has been expanded for informational purposes. Each document has a short annotation and detailed claim details. In the absence of a date on the document, indirect links to neighboring documents from the archive unit are sought or correlated with other historical events for which information is available. The date of the compilers, as well as any other intervention on their part, is placed in square brackets. Among the documents there are several that are not published in their entirety, but some of them have been selected in order to give us synthesized information on the subject. In fulfilment of the requirements of the Law on Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army, sensitive information has been deleted in a minor part of the archive materials.

More than 150 archive units were reviewed for making the compilation, a significant number of which were of several volumes. The selected documents are mainly from the archives of the Ministry with the MoI as a source of information (АКРДОПБГДСРСБНА – М), as well as letter files preserved by the central and regional directorates of the Ministry of Interior from being destroyed.

CDDAABCSSISBNA

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. Предложения на ВСШ „Георги Димитров“ за подобряване работата на МВР по обслужване на икономиката и реализиране на икономии в поделенията на Министерството, София, 12 февруари 1974 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 34-38

Предвидено е да се разработи съвместен план с ВГУ за изследване и обобщаване на опита на органите на ДС по някои важни проблеми на контраразузнавателната работа в отраслите на икономиката. Да се подобри качеството на ръкописите и печатните материали, с което да се постигне намаляване на многократното им преписване на пишещата машина и реализиране на икономии от хартия, труд и време.

2. Предложение за подобряване работата на отдел „Следствен“ ДС по разследваните дела в областта на икономиката, София, 12 февруари 1974 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 44-46

Отправени са предложения за по-тясна координация и взаимодействие с оперативните поделения на ДС. Своевременно изясняване на сигналите и предотвратяването на сключването на неизгодни, или подпомагането на компетентните органи за сключването на изгодни сделки. Засилването на сигналната функция и др.

3. Предложения за подобряване работата на МВР по обслужване на икономиката и реализиране на икономии в поделенията на Софийско градско управление, София, 12 февруари 1974 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 53-58

Посочена е необходимостта от „изземване негласно“ на търговска, техническа и друга документация, във връзка с преговори с капиталистически фирми за закупуване на лицензи, машини и пр.

4. Докладна записка от началника на X-ти отдел ВГУ-ДС за агентурно-оперативното обслужване на обектите от икономиката, София, 28 май 1974 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2043, л. 1-3

По повод отправено предложение от началника на ОУ на МВР Враца се дава становище, че не е целесъобразно да се обслужват абсолютно всички обекти на икономиката, тъй като това ще разпилее силите и средствата на околните управления и ще намали ефективността на контраразузнавателната работа на ДС.

5. Постановление на Министерския съвет № 74 за дейността и структурата на Комитета за външноикономически връзки, София, 6 август 1974 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-486, ч. 1, л. 3-5

Комитетът провежда единната държавна политика и решава комплексно проблемите по вноса и износа на комплектните обекти и оборудване, както и подготовката и изпращането на специалисти в чужбина.

6. **Информация за оперативната обстановка по линия на икономиката за 1974 г., София, 21 декември 1974 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 1-7

Обстановката се характеризира със засилен интерес от страна на чужди разузнавания за провеждането на икономически шпионаж и идеологическа диверсия. Това става по легален път посредством пребиваващите в страната търговци и представители от капиталистическите страни.

7. **Наредба за регулиране на контактите на български граждани със служители от чуждестранните дипломатически и други представителства и с чужденци с делови функции, утвърдена с ПМС № 15, София, 18 февруари 1975 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-486, ч. 1, л. 13-19

Регламентира редът за провеждането на срещи с чужди граждани. Наредбата не обхваща контактите с граждани на братски държави. Всички контакти от частен характер трябва се осъществяват след разрешение от страна на Консулския отдел на Външно министерство или от изпълнителните комитети на съответните окръжни народни съвети по местоживееене. Деловите контакти се осъществяват само след разрешението на съответните министри, ръководители на ведомства, председатели на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и централните ръководства на обществените организации.

8. **Решение на Политбюро на ЦК на БКП по контролните цифри за икономическото развитие на НРБ през VII-та петилетка, София, 23 април 1975 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 204, л. 1-2 гръб

Министерският съвет се задължава да приведе контролните цифри за VII-та петилетка в пълно съответствие с приетите от ЦК на БКП Тезиси за основните насоки на икономическото развитие на НРБ през VII-та петилетка и до 1990 г. Залага се повишаване рентабилността на производството минимум с 50%, а размерът на националния доход на 100 лв. производствени фондове общо за страната да достигне 35 лв.. Проект, който предвижда по-малък ръст на рентабилността и на националния доход, да се счита за неефективен и да не се приема за разглеждане в Комитета по планиране и МС. Изключение да се допуска само за дефицитни производства, вносът на които е неизгоден за страната.

9. **Организация и състояние на контраразузнавателната работа по линия на външнотърговския канал, доклад пред Националното съвещание на ДС по линия на икономиката, София, април 1975 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 11, оп. 1, а. е. 387, л. 148-164

Обобщава се, че при получаването на информация „на тъмно“ разузнавателният интерес се зашифрова като фирмен.

10. **Засилване ролята на органите на ДС в реализиране икономическата политика на партията, София, [1975 г.]**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 236, л. 1-6

Посочено е, че в организационно отношение повече от 10 години оперативната работа по икономиката в Центъра е към ВГУ-ДС. Има четири отдела с общ състав около 160 оперативни работници, които се водят от един заместник началник управление. В 21 окръжни управления на МВР има изградени икономически отделения и групи. В Софийско градско управление на МВР има изграден отдел, в 6 окръжни управления на МВР работата по икономиката се извършва на териториален принцип.

- 11. Справка за извършената проверка за организацията на контраразузнавателната работа на органите на ДС по обслужването на промишлеността и транспорта в окръжните управления на МВР, София, 31 август 1976 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-22 (Мх) т. 1, ч. 3, л. 2-23

Съдържа сведения за основните форми на вражеска дейност в икономиката. Дава цифрови данни за вражеския контингент, който към 1 юни 1976 г. наброява 4315 души. В основни линии този контингент е изучен (83,52 %). През последната година България е посетена от 2523 специалисти от капиталистическите страни, а 3780 български граждани са пребивавали по различни поводи в тях.

- 12. Информация за резултати от борбата на органите на ДС срещу шпионажа, корупцията и моралното разложение в областта на икономиката на страната за периода 1973–1976 г., София, 16 октомври 1976 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 127-131

Посочено е, че главната цел на противника е посредством икономическо и научно-техническо проникване да се оказва постоянно въздействие върху развитието на отделни отрасли с цел отдалечаването и откъсването на българската икономика от тази на СССР и останалите социалистически страни. Отчетено е увеличение на броя на българските граждани, които поради користни подбуди подпомагат „противника“ и увреждат интересите и сигурността на страната.

- 13. Информация за подривната дейност на противниковите разузнавателни служби, провеждана по канала на външнотърговския обмен през периода 1975–1976 г., София, 31 декември 1976 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 178-192

През 1976 г. България е на последно място сред членовете на СИВ по външно-търговски обмен с развитите капиталистически страни. По същото това време една класация на Институтът по статистика на икономическото развитие към ООН поставя НР България на 28 място по растеж сред общо 130 изследвани страни. По данни на някои големи западни банки към края на 1975 г. дефицитът в търговския баланс на страната се изчислява на 700 млн. долара. Западните страни повишават изискванията си и утежняват условията при предоставянето на търговски и свободни кредити, особено такива за изплащане на задължения по търговските дефицити.

- 14. Информация за подривната дейност на противника в икономиката през 1976 г., София, 10 февруари 1977 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 132-153

Съобщава се, че поради лоша организация на производствения процес редица ръководства на заводи, предприятия, институти и др. са задължили работниците да работят в съботни и неделни дни. Това е довело до недоволства и брожения в трудовите колективи и напускане на работа от някои работници, с което се нарушава нормалния производствен процес. Отбелязва се, че профилактиката заема все по-голям дял от контраразузнавателната работа по икономиката.

15. Стенограма от срещата на ръководството на МВР с началниците на централните поделения, Софийско градско и окръжните управления на МВР, София, 29 юни 1977 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 233-255

Документът съдържа изнесена информация от първия зам.-министър на вътрешните работи ген.-полковник Григор Шопов за основните задачи на органите на МВР по обслужването на икономиката. Подчертава се, че оперативният състав на министерството се явяват и органи на дознанието. В това им качество те са длъжни да вземат всички необходими мерки за предотвратяване на престъпленията, да извършват неотложните следствени действия (огледи, претърсвания, изземвания, освидетелствувания, разпити на свидетели и др.). По своята същност оперативната разработка и другите видове оперативен отчет са една специфична форма на предварителна (предпроцесуална) дейност на органите на ДС и НМ. Тази дейност се осъществява, както по негласен път, чрез специфични методи и средства, така и чрез провеждането на открити и официални действия и проверки, които имат характер на предварително разследване.

16. Заповед за разглеждане на взаимодействието между органите на МВР, финансовия контрол и прокуратурата в областта на икономиката, София, 13 април 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 275-280

Нарежда се създаването на работна група, която да изготви доклад, относно взаимодействието на посочените органи при действията им за своевременно разкриване, качествено разследване и санкциониране на престъпленията и другите правонарушения в областта на икономиката.

17. Окръжно до поделенията в страната, София, 13 април 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 281-283

Изисква се информация за опазването и подпомагането на икономиката за периода от юли 1976 г. до май 1978 г.

18. Информация за състоянието на работата по изясняване на сигналите, заведени за диверсия в икономиката, София, 6 септември 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 154-160

За времето от 1 януари до 31 юли 1978 г. във ВГУ-ДС са регистрирани 82 сигнала за диверсия в икономиката 31 от които са изяснени, а по другите работата продължава. Посочено е, че без да се прави оперативна оценка на всеки регистриран сигнал и анализ на условията на възникване на конкретното деяние, може определено да се каже, че заведените сигнали с такава окраска не могат да се считат за достоверни. Така при големи произшествия със значителни материални щети и човешки жертви не се извършва официално разследване за своевременно установяване на причините и виновните, не се откриват дела за оперативно издирване, а най-често се завеждат сигнали за диверсия, повечето от които мудно се изясняват.

19. Докладна записка за някои изводи и препоръки, предизвикани от анализа на дела на ДС по линия на икономиката, София, 30 октомври 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 161-170

Опитът от приключилите дела показва, че западните организации и фирми се стремят да разложат и привлекат за престъпно съдействие отговорни работници и кадри, от които главно зависи реализирането на едни или други техни интереси. Отчетени са големи нарушения на нормативните актове на Министерството на външната търговия за срещи и работа с чуждестранни лица и фирми.

20. Доклад за някои аспекти от работата на ПГУ-ДС по обслужването на задграничните икономически обекти на НРБ, София, 14 ноември 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 59, л. 1-14

Отчетено е, че към момента 2/3 от националния доход се реализира посредством механизма на външната търговия, от който 20% по второ направление. Като недостатък на работата е посочен подборът на задграничните кадри, който на много места има формален характер и се игнорира фактът, че и „най-малките слабости на наши граждани тук, в обстановката зад граница стават пороци“.

21. Доклад на главния прокурор Иван Вачков, изнесен пред националното съвещание по линия на икономиката, София, 28 декември 1978 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 31, л. 40-53

Главният прокурор обръща внимание на служителите от вътрешното министерство, че „издирвателният апарат“, който трябва да установи нарушенията в икономиката е при тях. Посочени са и някои обяснения и оправдания, с които се омаловажава значимостта на нарушенията, а именно: „че навсякъде било така“; че ако ставало въпрос до търсене на отговорност, то въпроса опирал до „търсене на отговорност от добри наши другари“; отправяли се искания да не се съди даден другар, понеже изпълнявал указание на отговорен ръководител, партиен, държавен или стопански деец и пр.

22. Изказване на първия зам.-министър на вътрешните работи ген.-полковник Григор Шопов пред националното съвещание по отбранителната промишленост, София, 14 юни 1979 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 2, л. 106-114

Съобщава се, че 65% от продукцията е предназначена за износ, включително и за развиващи се страни като ежегодно се очаква печалба от 1 млрд. и 250-300 млн. лева.

23. Аналитично изследване на дейността на подривните органи на САЩ против НРБ и състоянието на контраразузнавателната работа на органите на ДС по линия на американски търговци, София, 3 август 1979 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 14, л. 25-36

Основното място в дългогодишните концепции на САЩ заема отслабването на връзките на социалистическите страни със СССР и довеждане до структурни изменения в тези страни. Главното средство за това трябва да бъде обвързването на социалистическите страни с икономиката на Запада. В един анализ направен от американски дипломат през 1978 г. на база последните 20 години се казва, че България трябва да купува все повече оборудване и технологии от Запада. Друг основен извод е, че в страната, както и в СССР бавно се внедряват нови разработки, което забавя развитието на промишлеността.

24. Информация за изпълнение на задачите, произтичащи от Националното съвещание за защита и подпомагане развитието на икономиката в НРБ, състояло се на 13-14 декември 1978 г., Хасково, 8 август 1979 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 2, л. 35-46

Продължава тревожната тенденция някои предприятия от години наред да отчитат изпълнение на плановете си без продукцията реално да е завършена и предадена на съответната търговска организация или на БНБ, която вече е платила съответните суми за готовия продукт.

25. **Обзор на материалите от Международното съвещание на контраразузнавателните органи по линия на икономиката, София, 26 декември 1979 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 119, л. 48-79

Изнесена е актуална оперативна информация и са направени важни изводи и постановки. Изказано е мнение за периодично организиране на съвещания по линия на икономиката през две години във всяка една от страните участнички.

26. **Писмо до поделенията в страната снабелявани задачи за разрешаване предорганите на МВР във връзка с по-рационалната организация на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, София, 14 март 1980 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 1-4

Направен е извод, че основните задължения на стопанските организации са се разширили. Наред с производствената дейност към тях вече спадат и проучването на пазарите, снабдяването, пласмента на продукцията на вътрешния и международния пазар, инженерно-внедрителска дейност, инвестиране и строителство, и др. Наблюдава се пряко свързване на производствените комбинати и отделни предприятия с крайния потребител, включително и зад граница. Това разширява кръга на хората, които системно контактуват със западни фирми и специалисти.

27. **Писмо до поделенията в страната за своевременното установяване на вражеския контингент и оперативния контрол на неговото поведение и прояви в обектите от национално значение и особено важните пускови и преходни обекти, София, 15 декември 1980 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 19-20

Като основна трудност е посочена липсата на първична информация и установъчни данни за лицата. Последното може да се компенсира с нови образци заповеди за назначаване, преназначаване и освобождаване от работа, които са съобразени с изискванията на Единната система за гражданска регистрация на населението.

28. **Доклад за дейността на ВГУ-ДС по придобиване на икономическа и научно-техническа информация от капиталистически фирми, организации, дружества и мероприятия за нейното усъвършенстване, София, 20 февруари 1981 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 395а, л. 1-8

Отчетено е като необходимост задълбочено да се изучат и подсигурят с оперативно наблюдение отделните етапи от инвестиционния процес, с цел предотвратяване сключването на неизгодни за страната сделки, внасянето на морално остаряло и ненужно оборудване. Всички договори и сделки за промишлено коопериране, асоцииране, закупуване на лицензии, реконструкция и модернизация да се вземат на оперативно наблюдение.

29. **Разпределение на изяснените сигнали за възникнали или създадени предпоставки за възникване на аварии, пожари и др. произшествия в народното стопанство за периода 1978-1980 г., София, април 1981 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 2, л. 226-239

Дават се данни за типичните произшествия и причините за тяхното възникване. Посочени са конкретни примери.

30. Информация за придобити данни за разузнавателните интереси на противника в сферата на икономиката, София, 5 ноември 1981 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 30-33

Ежегодно в САЩ се издава източноевропейски сигнален бюлетин за нуждата на всички членове на икономическата общност във Вашингтон. В този бюлетин е обобщена всеобхватна икономическа информация за социалистическите страни.

31. Предложение от вътрешния министър до Секретариата на ЦК на БКП за създаването на специализирано икономическо звено в рамките на ВГУ-ДС, София, 9 февруари 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 107, л. 2-4

Посочено е, че икономиката на страната е един от основните обекти за подривна дейност на противниковите специални служби, които целят дискредитиране на социалистическата система. Структурните изменения в икономиката налагат организацията на работата на ДС да се приведе в съответствие с новите условия.

32. Информация за подривната дейност на противниковите специални служби против икономиката на НРБ през 1981 г., София, 1 март 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 36-47

Като основна цел на чуждите разузнавания е посочено постигането на трайно икономическо проникване в различни области на народното стопанство. Въвличането на отделни важни производства или подотрасли в зависимост от капиталистическите монополи с цел да се дискредитира социалистическата система или да диктуват различни условия. Икономическите проблеми все повече се използват като основен дестабилизиращ фактор с главна насоченост предимно към работническата класа и трудовите колективи с цел да бъдат противопоставени и откъснати от партията, особено на фона на полските събития. Основните методи за това са шпионажът, корупцията и разложението, диверсията, вредителството и идеологическата диверсия. Отчетено е, че разузнавателните и фирмените интереси все повече се преплитат и взаимно обуславят. Формите на подривна дейност са много тясно свързани една с друга и е трудно прецизно да се разграничи корупцията от шпионажа.

33. Усъвършенстване на агентурната дейност на органите на ДС по линия на външната търговия в условията на новия икономически механизъм, доклад, София, [23] април 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 44, оп. 4, а. е. 39, л. 69-78

Обяснен е механизма на вербовка на агенти от средите на чуждите граждани поддържащи делови търговски отношения с България.

34. Информация № 132 за неспазване разпоредбата на Министерския съвет за коригиране на разходните норми в икономическите обекти на страната, София, 8 юни 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 5, а. е. 15, л. 1-9

Изказано е мнение, че неизпълнението на разпоредбите на Министерския съвет и непривеждането на нормите за разход на материали, труд и енергия в съответствие с изискванията на новия икономически механизъм е основната причина за нарушаването на пропорциите между темповете на нарастването на работната заплата и производителността на труда.

35. Окръжно относно изпълнението на валутните задачи през 1982 г., София, 28 юни 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 58-60

Набелязани са задачи за осигуряването на валутен ефект през годината за 160 млн. валутни лева чрез увеличаване на износа и намаляване на вноса по всички позиции и др. До края на петилетката се очакват ежегодно по 150-200 млн. валутни лева планови и надпланови постъпления от задграничната инженерингова и строителна дейност.

36. Информация за дейността на противниковите специални служби по придобиването на икономическа и научно-техническа информация за НРБ, София, 29 юли 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 395а, л. 9-19

Българската държава поддържа отношения с около 2000 банки от 112 страни в света. Към момента в страната се правят около 70 посещения годишно от представители на най-известните капиталистически банки от САЩ, ФРГ, Англия, Франция и Япония. Чуждите банкови служители се интересуват от разностранна икономическа информация. Вражеските разузнавания се ориентират към вербовка на „перспективни икономически и научни кадри, които са носители на важна и обобщена информация и са оторизирани да вземат самостоятелни решения за развитието на конкретни производства“. Подчертан интерес представляват и лица, имащи пряко отношение към реконструкцията и модернизацията на съществуващите мощности.

37. Информация за дейността на ВГУ-ДС по подпомагане на Министерството на външната търговия за по-нататъшното разширяване на положителния валутен ефект на страната по второ направление, София, 1 октомври 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 78-87

Посочено е, че 30% от износа на страната и 21% от вноса се осъществяват по второ направление. Броят на фирмите от развитите капиталистически страни, с които контактува НР България надхвърля 8600. Някои от сделките по вноса имат стратегическо значение за по-нататъшното развитие на отделни отрасли като химия, металургия, нефтопреработване, машиностроене, електроника и др. Това изисква добро познаване на търговската политика на отделните страни и намеренията на фирмите при водене на търговските преговори. В тази връзка ВГУ-ДС периодично предоставя информация от търговско-ценови, научно-технически и сигнален характер. Отчетено е, че в недостатъчна степен се използва дезинформацията при воденето на преговори по големи сделки. Като слабост е посочено недостатъчното обезпечаване на икономическите отдели в техническо отношение.

38. Информация за оценяване на постигнатите резултати по изпълнението на задачите, произтичащи от решенията на XII конгрес на БКП за органите на противопожарната отбрана по линия на икономиката, София, 19 ноември 1982 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 447, л. 1-12

Основните усилия са насочени към прилагането на „политическия подход“, т.е. в насочването на вниманието към най-важните обекти, но в количествено и качествено отношение противопожарната отбрана изостава от общото научно-техническо ниво на икономиката в страната. Това изоставане трябва да бъде преодоляно до края на петилетката.

- 39. Информация за подривната дейност на противниковите специални служби против селското стопанство на НРБ през 1982 г., София, 30 декември 1982 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 68-78

Посочено е, че селското стопанство на страната е организирано в 282 аграрно-промишлени, 9 промишлено-животновъдни, 8 научно-производствени комплекси и 17 държавни семеипроизводствени стопанства. Средният размер на един аграрно-промишлен комплекс възлиза на около 13 хил. декара.

- 40. Отчет за работата на 10А отдел при управление „И“, ВГУ-ДС през 1982 г., София, 18 януари 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 1-7 и гърбове

Съдържа данни за делата, проведените оперативно-технически мероприятия и за агентурния апарат. През годината той наброява 249 души. Проведени са 1747 срещи и са получени 1196 сведения, от които 770 са с оперативна стойност.

- 41. Информация за подривната дейност на противника по линия на външната търговия през 1982 г., София, 1 февруари 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 17-25

В обобщение е набелязано да се засили контрола върху големите западни фирми и техните „Източни“ отдели. Особено внимание да се обърне на фирмите прикрития за установяване на действащите в тях противникови разузнавачи и агенти. Да се осъществява ефикасен контрол върху дейността на смесените фирми, големите външно-търговски сделки, върху цялостната икономическа и инженерингова дейност зад граница с цел да не се допусне нанасянето на щети на икономиката.

- 42. Информация за оперативната обстановка в НРБ по линия на икономиката и сътрудничеството с органите на КГБ, София, 12 май 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 42-54

Отчетено е, че външноикономическия обмен се ползва активно от противниковите служби. Сред чуждите специалисти не са установени кадрови разузнавачи, но в действията на някои от тях се „чувства почерка на противника при събирането на икономически сведения, съставляващи държавна тайна.“ Управление „И“ си сътрудничи с Шесто управление на ВГУ КГБ по разработен план за канала на външната търговия, където са набелязани мероприятия по 8 западни фирми и техни представители.

- 43. Доклад за работата на органите на ДС за защита и подпомагане развитието на икономиката в изпълнение решенията на XII конгрес на БКП, София, 20 май 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 14-27

Отчетено е, че са вербовани нови 220 агенти „с добри качества и възможности“ и са придобити 595 доверени лица и експерти –консултанти в обслужваните икономически обекти. Агентурният апарат е прочистен от 121 безперспективни и нечестни секретни сътрудници. На оперативно обслужване през периода са взети около 100 по-важни сделки с капиталистически фирми и концерни. Ефектът от оказваната помощ от страна на ДС възлиза на около 105 млн. валутни лева.

44. **Справка за дейността на ПГУ-ДС за подпомагане и защита на икономическата политика на НРБ, София, 20 май 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 34-53

Съобщава се, че специалните служби на САЩ провеждат операция „Изход“, която е насочена към „налагане на пълно ембарго по отношение на стратегически стоки и нови технологии за СССР и останалите социалистически страни“, за осъществяването на която са отпуснати 33 млн. долара за 1983 г. ПГУ-ДС работи с цел подпомагане на ръководните инстанции при формирането на външноикономическата политика на НРБ. По отношение на икономиката в управлението се наблюдават три потока информация: икономико-политическа; информация по контраразузнавателното обезпечаване, касаеща конкретни действия на противника в областта на икономиката; научно-техническа, търговско-ценова и приложно-икономическа.

45. **Доклад за дейността на противопожарните органи по опазване на икономиката от пожари, София, 31 май 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 72-80

Отчетена е значимостта на автоматиката за противопожарната защита. СО „Електрон“ е натоварено да проектира, монтира и поддържа автоматичните пожароизвестителни инсталации. За ускоряване внедряването на автоматиката са създадени две инженерингови организации. На редица места, главно в тютюневата и мелничната промишленост, са положени замазки, които увеличават огнеустойчивостта на строителни елементи и цели сгради. Някои от заводите са стари и ненавреме се извършват необходимите ремонти. В други обекти отстраняването на нередностите струва много скъпо, поради което проблемите не се решават дълго време. В трети оборудването е старо, а капацитетът на производството се е увеличил неколккратно.

46. **Мероприятия на Колегиума на МВР за подобряване работата на Народната милиция по опазването на социалистическата икономика от кражби, разхищения и други престъпни посегателства, София, 15 юни 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 65-71

Посочено е, че ефективността на борбата срещу престъпността в икономиката понякога се намалява от неоправданото удължаване на процеса на предварителната проверка, разследването, осъждането, възстановяването на вредите и изтърпяването на наказанието.

47. **Изказване на ген.-лейтенант П. Стоянов, началник VI-то управление ДС пред разширеното заседание на Колегиума на МВР относно работата на ДС, Народната милиция и Пожарната отбрана за подпомагане развитието и защитата на икономиката, София, 30 юни 1983 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471 Д, л. 139-142

Отчетено е, че „противникът“ насочва вниманието си към работническата класа, ето защо трябва да се изучат настроенята, да се разкрият факторите, които при определена обстановка могат да предизвикат ексцесии в тези среди.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATION

- 1. Proposals of Special Higher School 'G. Dimitrov' for improving the operation of the Ministry of Interior regarding the servicing of the economy and making savings in the Ministry of Interior divisions, Sofia, February 12, 1974**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 34-38
A joint plan is envisaged to be developed together with the Second Chief State Security Service for studying and summarizing the experience of State Security authorities on some issues regarding the counterintelligence activity in the various economic sectors. The quality of manuscripts and print materials to be improved in order to reduce their duplication and to save on paper, labour and time.
- 2. Proposal for improving the operation of the State Security Investigation Department with regard to the cases being under investigation in the field of economy, Sofia, February 12, 1974**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 44-46
Proposals for closer coordination and interaction with the operational units of the State Security were made. Timely clarification of alerts and prevention of unprofitable transactions, or assisting the competent authorities in concluding profitable transactions. Enhancement of the signalling function, etc.
- 3. Proposal for improving the operation of the Ministry of Interior regarding the servicing of the economy and making savings in the departments of Sofia City Office, Sofia, February 12, 1974**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2040, л. 53-58
There is a need for 'secret seizure' of commercial, technical and other documentation in connection with negotiations with capitalist companies for the purchase of licenses, machines, etc.
- 4. Report by the head of division XX to Second Chief State Security Service for servicing various objects of the economy by agents, Sofia, May 20, 1974**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 2043, л. 1-3
On the occasion of a proposal made by the head of the regional office of the Ministry of Interior, Vratsa is stated that it is not appropriate to serve absolutely all the objects of the economy as it will dissipate the powers and resources of the regional authorities and reduce the efficiency of the counterintelligence activities of the State Security.
- 5. Decree No 74 of the Council of Ministers on the activities and structure of the Committee for Foreign Economic Relations, Sofia, August 6, 1974.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-486, ч. 1, л. 3-5
The Committee carries out the unified state policy and solves complex problems of import and export of complex objects and equipment as well as the preparation and sending of specialists abroad.

- 6. Information on the operational environment regarding the economy for 1974, Sofia, December 21, 1974**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 1-7
The environment is characterized by increased interest from foreign intelligence for conducting economic espionage and ideological diversion. This is done legally through the merchants residing in the country and representatives from the capitalist countries.
- 7. Ordinance regulating the contacts of Bulgarian citizens with officials from foreign diplomatic and other representations and with foreign citizens with business functions, approved by Council of Ministers with a Decree No 15, Sofia, 18 February 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-486, ч. 1, л. 13-19
It regulates the order for holding meetings with foreign citizens. The Ordinance does not cover contacts with citizens of the fraternal states. All private contacts must be made after permission is given by the Consular Department of the Foreign Ministry or from the Executive Committees of the respective local people's councils. Business contacts take place only after the permission of the respective ministers, heads of departments, chairpersons of the executive committees of the regional people's councils and the central chief offices of the public organizations.
- 8. Decision of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party on the control figures for the economic development of the People's Republic of Bulgaria during the period of the 7th five-year plan, Sofia, April 23, 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 204, л. 1-2 гръб
The Council of Ministers is obliged to bring the control figures for the 7th five-year plan in full compliance with the thesis on the main directions of the economic development of the People's Republic of Bulgaria in the durig that period and up to 1990, adopted by the Central Committee of the Bulgarian Communist Party. The increase of the profitability of production by 50 %, and the amount of the national income per 100 BGN of production funds as a total to the country to reach 35 BGN. A project that foresees less growth in profitability and national income is considered ineffective and not accepted for consideration in Planning Committee and the Council of Ministers. An exception is allowed only for deficit-producing industries whose imports are unprofitable for the country.
- 9. Organization and state of counter-intelligence activities on the foreign trade channel, report to the National Council of the State Security regarding the economy, Sofia, April 1975**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 11, оп. 1, а. е. 387, л. 148-164
It is summed up that intelligence interest is encrypted as a company one when receiving information 'in the dark.'
- 10. Enhancing the role of the State Security authorities in the realization of the policy of the Party, Sofia, [1975]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 236, л. 1-6
It is pointed out that in organizational terms more than 10 years the operational work on the economy has been executed in the the Center to the Second Chief State Security Service. There are four departments with a total staff of about 160 operatives, who are led by one deputy head of the Service. The Ministry of the Interior has 21 departments and groups. There is a department in the Sofia City Office of the Ministry of the Interior, in 6 regional offices of the Ministry of Interior the activities on the economy are carried out on a territorial basis.

- 11. Report on the inspection of the organization of the counter-intelligence work of the State Security authorities servicing the economy and transport at the regional offices of the Ministry of the Interior, Sofia, 31 August 1976.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-22 (Мх) т. 1, ч. 3, л. 2-23

It contains information about the main forms of enemy activity in the economy. It provides numerical data on the enemy contingent, which on June 1, 1976 numbered 4315 people. Basically, this contingent was studied (83.52%). In the last year, Bulgaria was visited by 2523 specialists from the capitalist countries and 3780 Bulgarians resided on various occasions.

- 12. Information on the results of the fight against the espionage, corruption and moral decay in the sphere of the country's economy for the period 1973-1976, Sofia, October 16, 1976**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 127-131

It is pointed out that the main objective of the opponent is through economic and scientific and technical penetration to have a constant impact on the development of individual branches in order to distancing and breaking the Bulgarian economy from that of the USSR and the rest of the socialist countries. There has been an increase in the number of Bulgarian citizens who, due to corrupt incentives, assist the 'enemy' and harm the interests and security of the country.

- 13. Information on the subversive activity of the enemy intelligence services conducted on the channel of foreign trade in the period 1975-1976, Sofia, 31 December 1976.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 178-192

In 1976, Bulgaria ranks last among CMEA members on foreign trade with the developed capitalist countries. At the same time, a ranking of the UN Institute for Economic Development Statistics places the People's Republic Bulgaria on the 28th place among 130 surveyed countries. According to data from some large Western banks at the end of 1975 the country's trade deficit was estimated at \$ 700 million. Western countries are stepping up their requirements and aggravating the conditions for the provision of commercial and free loans, especially for the payment of trade deficit obligations.

- 14. Information of enemy's subversive activity with regard to the economy in 1976, Sofia, February 10, 1977**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 132-153

It is reported that due to poor organization of the production process a number of managing bodies of factories, enterprises, institutes, have obliged workers to work on Saturdays and Sundays. This has led to discontent and unrest in the work teams and the leaving some workers, which has violated the normal production process. It is noted that prophylaxis takes an increasing share of counter-intelligence work regarding the economy.

- 15. Stenography of the meeting of the Ministry of Interior leadership with the heads of the central divisions, Sofia City Office and the regional offices of the Ministry of Interior, Sofia, June 29, 1977**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 233-255

The document contains information from the First Deputy Minister of Interior, colonel-general Grigor Shopov, on the main tasks of the Ministry of Interior authorities in servicing the economy. It is underlined that the ministry's operational staff are also bodies of investigation. As such, they are required to take all necessary measures to prevent crimes, to carry out urgent investigative actions (inspections, searches, seizures, testimonies of witnesses, etc.). By its very nature, operational development and other types of operational reports are of a specific form of preliminary (pre-procedural) activity of the State Security and the People's Militia bodies. This activity is carried out, both secretly, through specific methods and means, as well as through the conduct of open and formal acts and inspections, which have the character of a preliminary investigation.

16. Order for consideration of the interaction between the Ministry of Interior authorities, the financial control and the prosecution in the sphere of economy, Sofia, 13 April 1978
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 1, л. 275-280

The establishment of a working group to prepare a report on the interaction of these bodies in their actions for the timely detection, investigation and sanctioning of crimes and other offenses in the field of the economy is ordered.

17. A circular letter to the divisions in the country, Sofia, April 13, 1978

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 1, л. 281-283

Information is required on the preservation and support of the economy for the period within July 1976 and May 1978.

18. Information on the state of the activities to clarify the signals for divergence in the economy, Sofia, September 6, 1978

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 154-160

For the period within January 1 and July 31, 1978, 82 signals for diversion in the economy were recorded in the Second Chief State Security Service, 31 of which have been clarified and the work on the others continues. It is stated that without making an operational evaluation of each registered signal and analyzing the conditions of occurrence of the particular act, it can definitely be said that the signals of such essence cannot be considered reliable. Thus, in the case of major accidents involving significant material damage and human casualties, there is no formal investigation into the timely detection of the causes and the culprits, no operational search files are opened, and the most common ones are alerts for diversion, most of which are poorly explained.

19. Report on some conclusions and recommendations raised by the analysis of cases by the State Security with regard to the economy, Sofia, October 30, 1978

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 57, л. 161-170

The experience of the completed cases shows that Western organizations and companies are trying to decipher and attract for criminal assistance responsible workers and cadres, who mainly depend on the realization of one or another of their interests. Large violations of the regulations for meetings of the Ministry of Foreign Trade and work with foreign persons and companies have been reported.

20. Report on some aspects of the operation of First Chief State Security Service on servicing the overseas economic objects of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, November 14, 1978

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 59, л. 1-14

It is reported that at that moment 2/3 of the national income is realized through the mechanism of foreign trade, of which 20% under in the second direction. As a shortcoming of the work the selection of the overseas staff is stated, which in many places has a formal character and ignores the fact that even 'the smallest weaknesses of our citizen here, in an overseas environment, become vices.'

21. Report by the Prosecutor General, Mr. Ivan Vachkov, delivered to the national economy meeting, Sofia, 28 December 1978

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 31, л. 40-53

The Chief Prosecutor draws attention to the Ministry of Interior officials that the 'search engine' that has to identify the distortions in the economy is with them. Some explanations and justifications have been pointed out to downplay the significance of the offenses, namely: 'that it was the same way everywhere'; that if it was a matter of seeking responsibility, then the question was based on 'the search for the responsibility of good comrades'; requests were made that a comrade should not be judged, as they were instructed by a responsible leader, party, state or business figure.

- 22. Statement by the First Deputy Minister of Interior, colonel-general Grigor Shopov, to the national meeting on defence industry, Sofia, June 14, 1979**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 2, л. 106-114
It is reported that 65% of the production made for export including for the developing countries and a profit of 1billion and 250-300 million BGN.
- 23. Analytical survey of US bodies Subversive Activities against the People's Republic of Bulgaria and the state of the counterintelligence activity of the State Security authorities regarding the American merchants, Sofia, August 3, 1979**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 14, л. 25-36
The main place in the longstanding US concepts is the weakening of the relations of the socialist countries with the USSR and the bringing about structural changes in these countries. The main means should be to tie the socialist countries with the economy of the West. In an analysis by an American diplomat in 1978, on the basis of the last 20 years, it is said that Bulgaria needs to buy more equipment and technologies from the West. Another major conclusion is that new developments are slowly being implemented in the country as well as in the USSR, slowing the development of the industry.
- 24. Information on the implementation of the tasks, coming from the national meeting for protection and assistance the economy development in the People's Republic of Bulgaria, held on 13-14 December 1978, Haskovo, August 1979**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 2, л. 35-46
The worrying tendency for some companies to keep track of the implementation of their plans without output is actually being completed and handed over to the respective trade organization or to the BNB, which has already paid the corresponding amounts for the finished product.
- 25. Review of the materials of the international meeting of counterintelligence bodies on the economy, Sofia, 26 December 1979**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 119, л. 48-79
Current operational information is presented and important conclusions and statements are made. An opinion is expressed on the periodic organization of economic consultations over two years in each of the participating countries.
- 26. Letter to the divisions in the country with assigned tasks to be solved before the Ministry of Interior authorities in connection with the more rational organization of counter-intelligence activities in the economy, Sofia, 14 March 1980**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 4, л. 1-4
It is concluded that the main obligations of the economic organizations have expanded. Along with the production activity, they also include the study of the markets, the supply, the distribution of the products on the domestic and international market, the engineering-incorporation activity, the investment and the construction, etc. There is a direct link between production plants and individual plants with the end-user, including overseas. This extends the circle of people who systematically contact Western firms and specialists.
- 27. Letter to the divisions in the country for the timely establishment of the enemy contingent and the operational control of its behavior and manifestations in the objects of national importance and the particularly important starting and transitional sites, Sofia, December 15, 1980.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 4, л. 19-20
The main difficulty is the lack of primary information and identification data for individuals. The latter can be compensated by new models of appointment, reassignment and dismissal orders that are consistent with the requirements of the Unified Civil Registration System of the population.

- 28. Report on the activity of the Second Chief State Security Service on the obtaining of scientific and economic information from the capitalist companies, organizations, associations and events for its improvement, Sofia, February 20, 1981**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 395а, л. 1-8
It is considered necessary to thoroughly study and ensure with operational monitoring the individual stages of the investment process in order to prevent the conclusion of unfavorable for the country transactions, the importation of outdated and unnecessary equipment. All contracts and transactions for industrial co-operation, association, purchase of licenses, reconstruction and modernization are taken at operational surveillance.
- 29. Distribution of the clarified signals for emergencies or created prerequisites for accidents, fires and others in the national economy for the period 1978-1980, Sofia, April 1981**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 2, л. 226-239
Typical accidents and their causes are provided. Specific examples are given
- 30. Information on acquired data about the intelligence interests of the enemy in the sphere of economy, Sofia, 5 November 1981**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 4, л. 30-33
Every year in the US, an East European newsletter is issued on the need for all members of the economic community in Washington. This bulletin summarizes comprehensive economic information about the socialist countries.
- 31. Proposal by the Minister of Interior to the Secretariat of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party for the establishment of a specialized economic unit within the Second Chief State Security Service, Sofia, 9 February 1982**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 107, л. 2-4
It is pointed out that the country's economy is one of the main objects of subversion of the enemy special services aimed at discrediting the socialist system. Structural changes in the economy require the organization of the work of the State Security to be brought into line with the new conditions.
- 32. Information on the subversive activity of the Special Services against the Economy of the People's Republic of Bulgaria in 1981, Sofia, 1 March 1982**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 4, л. 36-47
The main objective of foreign intelligence is the achievement of lasting economic penetration in different spheres of the national economy, involving certain important productions or sub-branches, depending on capitalist monopolies, in order to discredit the socialist system or to dictate different conditions. Economic problems are increasingly being used as a major destabilizing factor with a focus mainly on the working class and labor groups in order to be opposed and detached from the party, especially against the backdrop of Polish events. The main methods of doing so are espionage, corruption and disintegration, diversion, misery and ideological diversion. It is reported that intelligence and business interests are increasingly intertwined and mutually determined. The forms of subversion are very closely related to each other and it is difficult to accurately distinguish corruption from espionage.
- 33. Improvement of the activity of agents of State Security authorities in line with foreign trade under the new economic mechanism conditions, Sofia, April [23], 1982**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 44, оп. 4, а. е. 39, л. 69-78
The mechanism of recruiting agents from among the foreign citizens who maintain business relations with Bulgaria is explained.

34. Information No 132 for non-observance of the provision of the Council of Ministers for adjustment of the cost norms in the economic objects of the country, Sofia, 8 June 1982

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 5, а. е. 15, л. 1-9

It is argued that the non-fulfillment of the Council of Ministers regulations and the non-computation of the cost of materials, labor and energy in accordance with the requirements of the new economic mechanism is the main reason for violation of the proportions between the rates of wage growth and labor productivity.

35. Circular letter regarding the implementation of the currency assignments in 1982, Sofia, June 28, 1982

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 4, л. 58-60

Tasks have been identified to provide a currency effect during the year for 160 million BGN by increasing exports and decreasing imports in all positions etc. By the end of the five-year plan, 150-200 million BGN, planed and over-planned each year from the engineering and construction activities abroad are expected.

36. Information on the activities of the enemy special services on acquiring economic, scientific and technical information about the People's Republic of Bulgaria, Sofia, July 29, 1982

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 395а, л. 9-19

The Bulgarian state maintains relations with about 2000 banks from 112 countries worldwide. At present, around 70 visits per year are made by representatives of the most famous capitalist banks in the USA, FRG, England, France and Japan. Foreign bank employees are interested in a variety of economic information. The enemy intelligence is geared to the recruitment of 'promising economic and scientific staff that has important and aggregated information and is authorized to make autonomous decisions about the development of particular industries.' Significant interest is also attributed to persons with a direct relation to the reconstruction and modernization of existing capacities.

37. Information on the activity of the Second Chief State Security Service on its assistance to the Ministry of foreign trade for the further expansion of the positive currency effect of the country under the second direction, Sofia, October 1, 1982

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 78-87

It is pointed out that 30% of the country's exports and 21% of imports are carried out in the second direction. The number of companies in the developed capitalist countries with which they are in contact with the People's Republic of Bulgaria exceeds 8600. Some of the import transactions are of strategic importance for the further development of individual branches such as chemistry, metallurgy, petroleum processing, machine building, electronics, etc. This requires a good understanding of the trade policy of the individual countries and the intentions of the companies in conducting the trade negotiations. In this regard, the Second Chief State Security Service periodically provides information of commercial, price, scientific, technical and signal character. It has been reported that insufficient disinformation has been used in negotiating large transactions. A weakness is the insufficient provision of the technical departments in technical terms.

- 38. Information on the evaluation of the results achieved in the implementation of the tasks resulting from the decisions of the XII Congress of the Bulgarian Communist Party regarding the fire-fighting authorities the on the economy, Sofia, November 19, 1982**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 447, л. 1-12

The main efforts are focused on the implementation of the 'political approach', i.e. in focusing on the most important objects, but in quantitative and qualitative terms the fire protection is lagging behind the general scientific and technical level of the economy in the country. This lagging has to be overcome by the end of the five-year plan.

- 39. Information on the subversive activities of the special anti-agriculture services of the People's Republic of Bulgaria in 1982, Sofia, 30 December 1982**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 4, л. 68-78

It is stated that the agriculture of the country is organized in 282 agro-industrial, 9 industrial-animal breeding, 8 scientific-production complexes and 17 state seed-producing farms. The average size of an agro-industrial complex amounts to about 13,000 decares.

- 40. Report on the work of the 10th department to managing office 'I', Second Chief State Security Directorate in 1982, Sofia, 18 January 1983**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 1-7 и гърбове

It contains data about the cases, the operative-technical events and the agent's apparatus. During the year it amounts to 249 people. 1747 meetings were held and 1196 reports were obtained, of which 770 were of operative value.

- 41. Information on the subversive activity of the enemy with regard to the foreign trade in 1982, Sofia, February 1, 1982.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 17-25

To sum up, it is intended to strengthen control over large Western firms and their 'Eastern' departments. Particular attention should be paid to companies' cover-ups for identifying the enemy intelligence officers and agents involved. Effective control over the activities of the joint ventures, the large foreign trade transactions, on the overall economic and engineering activity abroad has to be exercised in order to avoid damaging the economy.

- 42. Information on the operational circumstances in the People's Republic of Bulgaria with regard to the economy and cooperation with the KGB authorities, Sofia, May 12, 1983**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 85, л. 42-54

It is reported that the foreign economic exchange is actively used by the enemy services. Among the foreign specialists there are no official intelligent officers, but the actions of some of them 'feel the hand of the enemy in the gathering of economic information constituting a state secret.' Managing office 'I' co-operates with the Sixth managing office of the Second Chief State Security Service on a developed channel plan of foreign trade, where actions regarding eight Western companies and their representatives have been identified.

- 43. Report on the activity of the State Security authorities for protection and support of the development of the economy while implementing the decisions of the XII Congress of the Bulgarian Communist Party, Sofia, May 20, 1983**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 14-27

It is reported that 220 new agents with 'good qualities and characteristics' have been recruited and 595 trusted and advised experts have been acquired in the serviced economic objects. The agent's apparatus was cleansed by 121 futureless and dishonest secret associates. Over 100 more important transactions with capitalist companies and corporations were taken over during the period. The effect of the assistance provided by the State Security amounts to about 105 million BGN.

44. Reference on the activity of the Second Chief State Security Service for protection and support of the economic policy of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, May 20, 1983

ОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 34-53

It is reported that the US Special Services are conducting operation 'Exit' aimed at 'imposing a full embargo on strategic goods and new technologies for the USSR and the rest of the socialist countries', to which 33 million dollars for 1983. The Second Chief State Security Service works to assist the governing bodies in shaping the foreign policy of the People's Republic of Bulgaria. Regarding the economy there are three streams of information that can be identified in managing authorities: economic-political; information on counter-intelligence provision, concerning specific actions of the enemy in the field of economy; scientific-technical, commercial-pricing, and application-economic.

45. Report on Fire Brigade Operations on the fire-protection of the economy from, Sofia, May 31, 1983

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 72-80

The significance of the fire protection automatics has been taken into account. Economic union 'Electron' is charged to design, install and maintain automatic fire detection systems. Two engineering organizations have been set up to accelerate the deployment of automation. In many places, mainly in the tobacco and milling industry, plasters have been put in place that increases the fire resistance of building elements and whole buildings. Some of the factories are old and the necessary repairs are done in time. In other sites, the removal of irregularities is very costly, so problems are not solved for a long time. In third ones, the equipment is old and the production capacity has increased several times.

46. Activities of the board to the Ministry of the Interior to improve the work of the People's Militia on the Protection of the Socialist Economy from theft, squander and other criminal offenses, Sofia, June 15, 1983

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471, л. 65-71

It has been pointed out that the effectiveness of the fight against crime in the economy is sometimes diminished by an unjustified prolongation of the process of prior checking, investigation, conviction, recovering of damages and servicing a punishment.

47. Statement by lieutenant-general Stoyanov, Head of the VI division to the State Security at the extended session of the board of the Ministry of Interior on the activities of the State Security Service, the People's Militia and the Fire defense to support the development and protection of the economy, Sofia, 30 June 1983.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 471 Д, л. 139-142

It is reported that the 'enemy' is focusing on the working class, so it is necessary to learn the moods, to reveal the factors that, in a certain environment, can cause excesses in these circles

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И
БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА - ЧАСТ II

(12)

34

Секретно!

Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

ПЪРВИЯ ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДР. генерал-майор АНГЕЛ КАРЛОВ

Т У К

МВР
ВС ШКОЛА "Г. ДИМИТРОВ"
264
12-11 1974 г.
СОФИЯ

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

на ВСП "Г.Димитров" - МВР във връзка с
окръжно № I-322/5.II.1974 г. на ръко-
водството на МВР

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ТАБ. № 1
Вх. № 2116 от 12-2 1974.

1. През следващите учебни години да се организират профилирани курсове за преподготовка на оперативни работници, които работят изключително в областта на икономиката. За тези курсове да се разработят необходимите учебно-тематични планове и учебни пособия от авторски колективи, чрез които да се осигури специална преподготовка, съобразно изискванията на съвременния етап в оперативната работа по различните отрасли на икономиката.

2. Да се организира профилиран курс за преподготовка и на ръководните кадри на ДС, които изцяло или частично работят в областта на икономиката.

3. Да се разработи съвместен план на ВСП и ВГУ за изследване и обобщаване на опыта на органите на ДС по някои важни про-

Из архивите

44

леми на контраразузнавателната работа в отраслите на икономиката, например като:

- агентурно-оперативната работа в промишлените предприятия от национално значение;
- организация на агентурно-оперативната работа в АПК;
- организация на работата на органите на ДС за оказване съдействие на външнотърговските предприятия;
- профилактичната работа на органите на ДС по линия на икономиката и др.

4. Да се засили работата по установяване на вражеския контингент по разкриване, предотвратяване и пресичане на подривната му дейност срещу икономиката (особено на крупните промишлени и строителни обекти).

5. Да се засили използването на агентурата в работата по вражеските лица и по-специално за работата по тяхното разложение.

6. Органите на ДС още в процеса на изготвяне проектите за строителство на крупни промишлени, енергийни и селскостопански обекти да сигнализират съответните партийни инстанции за неблагоприятия в тях, които могат да нанесат големи материални щети на държавата.

7. Да се засили взаимодействието между органите на ДС, работещи по линия на икономиката и Комитета за държавен контрол за взаимен обмен на сигнали и информация с цел пресичане нанасянето на щети на народното стопанство от страна на враждебните и други лица, работещи в икономиката.

8. С цел подобряване подготовката на обучаваните по линия на икономиката да се канят по-често отговорни работници по линия на икономиката да излизат с лекции-беседи по отделни въпроси и проблеми на контраразузнавателната работа в това направление.

9. Да се увеличат, в рамките на възможното, часовете на икономическите дисциплини.

10. Ръководството на школата и сектор "Марксизъм-ленинизъм" да приемат допълнителни мерки за подобряване и разширяване преподаването на икономически дисциплини в рамките на цялата школа и особено във Факултета по ИМ. За целта:

а) да се задълбочи още повече профилирането на преподаването на политическа икономия на социализма съобразно профилиите на школата и на отделните факултети. Да се отделят по възможност повече часове за запознаването на курсантите с основите на отрасловите икономики;

б) да се организира четенето на специални курсове по някои най-актуални (с оглед оперативните нужди на министерството) отраслови икономически дисциплини.

Във Факултет ДС да се проучи възможността за въвеждане на спецкурс - проблеми на външната търговия (в него да се засегнат и проблемите на валутно-финансовите отношения на НРБ с капиталистическите страни);

в) предвидената в учебния план на Факултет ИМ дисциплина "Основни отрасли на народното стопанство на НРБ" да се разчлени на три отделни дисциплини:

- първата "Икономика, организация и планиране на социалистическата промишленост";

- втората "Икономика, организация и планиране на социалистическото селско стопанство";

- третата - сборни дисциплини, в която да се включат основни проблеми на вътрешната търговия, търговския туризъм, общественото хранене, строителството и транспорта;

г) да се разшири и подобри преподаването на счетоводна отчетност, поне за оперативните работници за борба със стопанската престъпност.

11. Да се провежда линия за намаляване заседанията и съвещанията във ВСШ, както и за намаляване на писмените доклади и книжнината в тях.

12. Да се подобри качеството на ръкописите и печатни материали, с което да се постигне намаляване на многократното им преписване на пишеща машина и реализиране на икономии от хартия, труд и време.

13. Да се провежда контрол над мероприятията при провеждане на стрелби, с оглед да не се допуска преразход на боеприпаси.

14. Да се преразгледат от специална комисия въвежданите в системата на МВР образци (дневници, формуляри, листовки, картони и др.) и предложат кои да отпаднат и кои да се обединят в едно.

15. По въпроса за социалистическото съревнование, във ВСШ, то се провежда и отчита само по направление на материално-техническо обезпечаване и производствените тилови служби, дисциплината и поддържане хигиената в школата.

5 38

По направление на учебно-възпитателната работа не е възможно да се води и отчита такова съревнование, тъй като може да доведе до извращения. За да бъдем в тон с общите призови, със съдействието на партийните и комсомолските органи можем да развиеме в своеобразна форма движение за задълбочени, творчески и трайни, свързани с практиката знания.

Отпеч. в 2 екз.

№1 - Секретариат МВР

№2 - ВСШ

ПТ/София, 11. II. 1974 г.

НАЧАЛНИК ВСШ "Г. ДИМИТРОВ" МВР
генерал-майор _____

2

По вх. № 352/6. II. 1974 г.

10

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Секретно!

Екз. № 20116/111

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
№ 322
12.2 1974г.
СФОНЯДО СЕКРЕТАРИАТ - МВР - Т У К
На № I-322/5. II. 1974 г.МИНИСТЕРСТВО НА РАБОТА
И ЗАЩИТА НА
ОТДЕЛ ДС
Вх. № 2160 от 12.2.1974г.ПРЕДЛОЖЕНИЯ

ОТНОСНО: подобряване работата на отдел Следствен ДС по разследваните дела в областта на икономиката.

В отдел Следствен ДС се разследват някои дела за извършени престъпления в икономиката - транспорта, външна търговия и селското стопанство, като вредителство, диверсионни актове, икономически шпионаж, корупция и подкупи, безстопанственост и други, които сериозно увреждат интересите на страната.

Наред с това, разследват се и някои сериозни произшествия в икономиката - аварии, катастрофи и др., от които са причинени значителни материални щети и човешки жертви, с оглед разкриване истинските причини и провеждане на профилактични мероприятия.

С оглед на това, в Отдела е създадено специализирано отделение, в което преимуществено се разследват дела за престъпления в икономиката и следствените работници са натрупали значителен опит.

За по-голяма ефективност и повишаване качеството на разследването делата по линия на икономиката, считаме за целесъобразно да се проведат допълнителни мероприятия в следните насоки:

1. Да се провежда още по-тясна координация и взаимодействие между Следствения отдел и оперативните подразделения на ДС, обслужващи икономиката, като се оказва конкретна правна помощ по сигналите и разработките, с оглед бързото им изясняване и приключване.

✓ ✓
2. По следствените дела, в които протичат граждани на капиталистически страни, съгласувано с ПГУ и ВГУ, наред с оперативната изгода, следствието да съдействува максимално за извличане на икономически изгоди за нашата страна, чрез придобиване на научно-техническа и икономическа информация и документация.

✓ ✓
Своевременно да се изясняват сигналите за неизгодни сделки и се съдействува за предотвратяването им, или подпомагане на компетентните органи за сключване на изгодни сделки.

3. Чрез повишаване качеството на разследването, да се търси пълна разкриваемост по делата за престъпления в икономиката и от тук да се съдействува на оперативните подразделения и компетентните държавни органи за предотвратяването им в бъдеще.

4. В хода на предварителното следствие още по-широко да се упражнява сигналната функция, като своевременно се информират компетентните държавни и обществени органи и организации за неблагоприятия в икономиката и техните носители и се предлагат конкретни профилактични мероприятия за отстраняването им.

В тая връзка, смятаме за целесъобразно по някои приключени следствени дела, предварително съгласувано с ведомствата, отговорни работници от Следствения отдел да изяснят в подходяща форма информации и беседи пред обществеността.

✓
5. По всяко дело, по което са нанесени материални щети на народното стопанство да се търси възвръщаемост на същите, като своевременно се предприемат обезпечителни мерки, чрез възбрани, запори, описи на имущества и пр.

3.-

44
46

6) Наред с горните мероприятия, считаме за целесъобразно, съгласувано със съответните министерства и ведомства да се сформира работна група от МВР, с представители на ВГУ ДНМ, ПО, отдел Следствен ДС и групата за Контрол при МВР, която до края на първото шестмесечие да извърши проверки на някои крупни предприятия и национални обекти в страната, как се спазват нормативните актове по обезпечаване сигурността на същите, от пожари, аварии и катастрофи, режима за охрана на държавната тайна и другите изисквания за нормално функциониране на икономиката, след което се изготви доклад пред ръководството на Министерството с конкретни предложения и мероприятия за подобряване работата по обслужването на икономиката.

7. В рамките на предприетите мерки за ограничаване разходите по издръжката на поделението, ръководството на Отдела ще обсъди още един път възможните мерки за реализиране на допълнителни икономии - от командировки, административно-домакински нужди, гориво-смазочни материали и други технически съоръжения.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС,
ПОЛКОВНИК:

Написано в екз.единствен
Доразмножено в 1 екз.за
отдела.

(33)
10/8
3

Строго секретно!

Екз. № 1

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

В. А. 398И 12.2 74

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТЪРГОВИЯТА
И ПРОМИШЛЕНАТА

В. А. 2152 12.2 1974

За подобряване работата на МВР по обслужване на икономиката и реализиране на икономии в подразделенията на Софийско градско управление.

I. ПО ЛИНИЯ НА ДС

1. За да се постигнат по-добри резултати в областта на икономиката, органите на ДС със своя апарат да оказват помощ за изземване негласно на търговска, техническа и друга документация, във връзка с преговори с капитално-технически фирми за закупуване на лицензи, машини, техническа и др. документация.

За изпълнението на тези задачи целесъобразно е III главно управление да уведомява предварително Софийско градско управление на МВР за сделките, които предстоят да се сключват в обслужваните обекти.

2. За подобряване на профилактичната работа в големите предприятия да се предложи да се изградят комисии на обществени начала, в които да се включат представители на стопанските, партийните и административните ръководства

195
54

и на НМ, ПО и ДЮТ. На тези комисии да се възложи провеждането на мероприятия за повишаване бдителността на трудовите колективи, за предотвратяване на аварии, пожари, и засилване физическата охрана на обектите.

3. Целесъобразно ще бъде II главно управление ДС да помисли как да се оказва методическа и друга помощ на поделенията в борбата с икономическия шпионаж.

4. Второ главно управление ДС своевременно да уведомява териториалните поделения за специалистите от обслужваните от тях обекти, включени в различните органи на СИБ, участващи в съвещания у нас и в чужбина, за възлаганите им за разработка задачи и др., с оглед подобряване работата по опазване на държавната тайна и тяхното предпазване.

II. ПО ЛИНИЯ НА НМ

1. Софийско градско управление да определи най-уязвимите сектори и отрасли на народното стопанство в обслужваните обекти, където стопанската престъпност е най-активна и се нанасят големи щети, с цел да се провеждат комплексни мероприятия, съгласувано с комитетите на БКП, прокуратурата и финансовите органи, за недопускане извършването на престъпления.

2. При получаване на сигнали за престъпления в обектите обслужвани от Софийско гр.у-ние на МВР, да се вземат мерки за срочното им изясняване и недопускане нанасяне на щети.

3. Да се подобри сигналната дейност на Софийско градско управление към партийните и държавни органи за някои отрицателни явления в икономиката, извършвани и от членове на БКП с оглед вземане своевременно мерки по партиен път.

4. Да се анализират от ДНМ сигналите за нарушенията на 64 -то Постановление на Министерския съвет от 1973 г.

496
55
P.-

за икономия на течни горива и се направи предложение за евентуално коригиране на досегашната система.

5. Да се засили работата на Софийско градско у-ние по борбата срещу безстопанствеността и разхищенията в обслужваните стопански обекти. Да се поставят задачи на агентурата и при получаване сигнали своевременно да се информират ръководството на МВР и ГК на БКП, като се предлагат мерки за недопускането на безстопанственост и разхищения.

6. Да се засили агентурно-оперативната работа по стопанска линия за долавяне сигнали за нереални разходни норми на материали и труд, недоставяне и отчитане на произведена продукция, като се предлагат своевременно мерки за тяхното пресичане.

7. Да се проведат от Соф.гр.у-ние съвместни мероприятия с Комитета по качеството и стандартизацията за разкриване причините и недопускане на голям брак в производството.

8. Да се проведат мероприятия за активизиране профилактичната дейност на кварталните отговорници сред работническите колективи за мобилизирането им в борбата срещу разхищенията и присвояванията на суровини, материали и продукция в стопанските обекти.

9. Да се засили работата на ведомствена милиция и въоръжената постова охрана в борбата срещу разхищенията на суровини и материали в охраняваните обекти.

10. Да се оборудват със сигнално-охранителна техника по-голям брой стопански обекти за осигуряването им срещу взломни кражди.

11. Софийско гр.у-ние да вземе мерки за подобряване физическата охрана, ограждане на заводите и предприятията и подобряване на контрола по пропускателния режим.

12. Софийско гр.у-ние на МВР съвместно със СГНС да вземе допълнителни мерки за подобряване организацията на движението в столицата и увеличаване пропускателната способност на кръстовищата.

197
4.56

13. Софийско гр.у-ние да внесе по-нататъшни подобрения в административното обслужване на гражданите, като се изпълнят предвидените мероприятия в програмата.

III. ПО ЛИНИЯ НА ПОЖАРНАТА ОХРАНА

1. Управление ПО при Софийско гр.у-ние МВР да усъвършенствува организацията и провеждането на пожаро-профилактичната дейност за откриване и отстраняване причините и недопускане на пожари, експлозии и аварии и създаване условия за успешно пожарогасене в обектите с цел намаляване щетите от същите.

2. Управление ПО или Софийско гр.у-ние МВР:

- да организира и провежда обществен противопожарен преглед и провеждане на широка пожаропросветна и агитационна дейност сред трудещите се в столицата;

- да засили контрола по спазване и приложение на пожаро-строителните и технически норми при проектирането, строителството и преустройството на обектите;

- Съгласувано с ГК на БКП да организира срещи:

а) със стопанските ръководители на пожаро и взривоопасните обекти за обсъждане и провеждане на по-ефективни и неотложни мероприятия в духа на 34 МПС за осигуряване на пожарната безопасност в обектите.

б) с проектантите, строителите и ръководителите на новостроящите се и влезли в експлоатация високи сгради за обсъждане на неотложни мерки за осигуряване защитата на живущите в тях граждани.

ЗА ИКОНОМИИ НА МАТЕРИАЛНИ И ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА

1. При изпълнение на ремонтно-строителната програма на Софийско градско у-ние за текущите ремонти на сградите и строителството с бюджетни средства да се проведат следните мероприятия:

1988
5.-58

- ✓ - Ремонтно-строителната програма да се изпълни един месец предсрочно.
- ✓ - 30 % от ремонтно-строителните работи да се извършат по стопански начин като се използва труд на състава на бригадирски начала.
- Най-пестеливо да се използват материалите като в строителството се използват и употребявани материали.
- Пълноценно да се използват машините и инструментите в работилниците на управлението като се уплътнява работното им време и капацитет.

✓ ✓ 2. При изпълнение на горните мероприятия при план 63 000 лв за годината да се реализират икономии на средства в размер на 9 500 лв или снижение с 15 %.

✓ 3. Да се намалят разходите на ГСМ в автотранспорта, като се реализира наднормен пробег на автогумите, икономия на бензин, масло и др. От провеждане на конкретни мероприятия да се реализират икономии в размер на 10 400 лв.

✓ 4. Да се намали търсенето на външни услуги по ремонт на МПС, оперативната, свързочна и друга техника.

✓ 5. Да се снижат разходите: за амортизационни отчисления в Управление Ю с 2 500 лв.

✓ ✓ 6. Да се намалят разходите на Софийско градско у-ние МВР: за електроенергия с около 2 000 лв или 8 %; за отопление с около 15 %; за канцеларски материали да се намалят с около 6 %.

✓ 7. Да се снижат разходите на парични средства за:

- ✓ - Външ лица - с около 2 000 лв, или 10 %.
- ✓ - Фонд "Работна заплата" за временни работници да се намалят с 3 600 лв.

- Да се реализират икономии на вода.

8. За подобряване на трудовата, производствена и финансова дисциплина, да се извършва най-малко по една проверка на три месеца от длъжностните лица по подразделенията за подобряване на финансовия и материален контрол и от комисията и групите за народен контрол.

109
58
6.ПО НАМАЛЯВАНЕ НА КНИЖНИНАТА

1. Ръководството на Софийско градско управление да преразгледа необходимостта от изискваните досега вътрешни документи - справки, докладни записки, информации и др. и да се реши кои от тях да отпаднат в бъдеще.

2. Предлагаме в Секретариата на МВР да се създаде комисия с представители на централните подразделения, която да разгледа ръководните документи, с които се изисква съставянето на различни писмени материали и да излезе с предложение за намаляване на техния брой. Да се преразгледа съществуващата практика за изпращане от централните подразделения и ДПМ на материали, указания, окръжни и други и се обсъди въпроса за по-добрата координация и евентуално ограничаване на потоке от такива материали.

ЗА Н-К СОФ.ГРАДСКО У-НИЕ МВР
12.2. 1974 г. ПОЛКОВНИК:

Нап. в 2 екз.

1 екз. Секретариат МВР

2 екз. КД

изп. Савов

нап. Маринова

12. II. 1974 г.

11-2

Строго секретно!
Екз. № 2

221

*к.д.
5. II 1974
автоср*

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

12331 28.VI.1974

ДО
ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК II ГЛ. У-НИЕ ДС
Т У К

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
В. № 1086 от 30.V 1974.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Иван Ивенов -
началник X отдел, II главно
управление ДС

Другарю Началник,

На националното съвещание проведено на 18.II.1974 г.
др. полковник Мургин - началник на Окръжно управление - МВР -
Враца направи предложение:

- Да се организира пълно агентурно-оперативно обслужване по ДС и на обектите от икономиката, които не са крупни, а не както досега те да се обслужват само по сигнали.
- При агентурно-оперативното обслужване на строителството по ДС и НМ да се обръща еднакво внимание на четирите етапа - проектиране, строителство, монтаж и експлоатация.
- Да се организира излизането в капиталистическите страни на лица, които имат допуски за работа с важни секрети:

Из архивите

- 2 -

в министерствата, ведомствата и предприятията.

- ПГУ и ВГУ-ДС да използват по-пълно възможностите на окръжните управления по придобиването на научно-техническа информация, документация и производствени секрети на противника при посещения на специалисти от капиталистическите страни в окръзите.

Секретариатът на МВР възложи на ВГУ-ДС да обсъди тези предложения, да вземе съответни мерки или да направи необходимите предложения.

ВГУ-ДС не е давало указания на окръжните управления на МВР да обслужват само крупните обекти. Агентурно-оперативното обслужване на обектите от икономиката се определя в зависимост от оперативната обстановка.: националното или местното значение на обекта, функционалните задължения, наличието на държавна тайна, концентрацията на вражески контингент, контактите с капиталистически страни /посещения на чужди специалисти и пътувания на български специалисти в капиталистически страни. и интересите и проявите на противника. Началниците на окръжните управления определят списъка на обслужваните обекти.

Считаме, че не е целесъобразно да се обслужват абсолютно всички обекти, тъй като това ще разпилее силите и средствата на окръжните управления на МВР и ще намали ефективността на контреразузнавателната работа на Държавна сигурност по обслужване на икономиката.

Окончателно този въпрос ще се реши с Инструкцията за организацията на контреразузнавателната работа на ДС по обслужване на икономиката.

На зоналните съвещания по икономиката проведени през 1973 г. бяха дадени указания при обслужването на строителството да се обхващат всички етапи на инвестиционния процес: проучване, проектиране, доставка на оборудване, строителство, въвеждане в действие и усвояване на производствените мощности.

243

- 3 -

Десети отдел ВГУ ДС взима съответни мерки в това отношение за първите три етапа на процеса и оказва помощ на окръжните управления по обслужването на следващите етапи.

Ограничаването на излизането в капиталистически страни на лицата, които имат допуски за работа с важни секрети се урежда от Правилника за организацията на работата по опазването на държавната тайна в НРБ, одобрен с постановление № 65 на МС от 31.XII.1967 година.

В Приложение № 1 на Правилника, точка 12 е записано: "Забранява се командироването в капиталистически страни или отиването в такива страни по частен път на лица, които работят със строго поверителни материали от особена важност или във важни обекти от значение за отбраната на страната, освен с разрешение на Министерския съвет. Забраната отпада 3 години след като лицата са преустановили да работят с такива данни или са напуснали уреждението". Следва да се изпълнява това разпореждане от работниците по задгранични паспорти към окръжните управления и да се контролира изпълнението му.

Десети отдел ВГУ ДС взима мерки за по-пълното използване възможностите на окръжните управления по придобиването на научнотехническа информация и документация при посещения на специалисти от капиталистически страни в окръзите. През 1973 г. и 1974 г. са проведени съвместни мероприятия в тази насока с окръжните управления в Шумен, Плевен, Враца и Пловдив. Десети отдел ще разширява тази дейност.

Горното донасям в изпълнение на Вашата резолюция на предложението на Секретаря на МВР във връзка с националното съвещание от 18.II.1974 година.

Предлагам докладната записка да се изпрати на Секретарят МВР и Окръжно у-ние МВР - Враца за сведение.

НАЧАЛНИК X ОТДЕЛ, II ГЛ.У-НИЕ ДС

Полковник:

Препис-извлечение

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 74

от 6 август 1974 година

ЗА дейността и структурата на Комитета
за външноикономически връзки

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ПОСТАНОВИ:

Чл. 1. Комитетът за външноикономически връзки при Министерския съвет провежда единната държавна политика и решава комплексно проблемите по вноса и износа на комплектните обекти и подготовката и изпращането на специалисти в чужбина.

Чл. 2. /1/ От 1 септември 1974 г. към Комитета за външноикономически връзки се образуват ДСО "Техноимпорт" и ДСО "Машиноимпорт" със седалище в гр. София като отделни юридически лица с предмет на дейност:

1. Проучване и доставка от внос на машини, съоръжения и резервни части за комплектни обекти.

2. Доставка на машини и съоръжения от местно производство. В този случай поддоставчик е стопанската организация-производител на машините и съоръженията или ДСО "Териториално снабдяване" - за единичните машини и съоръжения.

3. Доставка от внос на единични машини и съоръжения и резервни части за тях по номенклатура, утвърдена от Комитета за външноикономически връзки, Министерството на машиностроенето и металургията, Министерството на електрониката и електротехниката и Министерството на външната търговия.

2.

4. В предмета на дейността на двете обединения не се включва доставката на комплектни обекти от местно производство, които влизат в предмета на дейност на други държавни стопански организации или са възложени на тези организации по съответния ред, а също и вносът на металообработващи машини, резервни части и комплектната за тях, която се извършва от ВТД "Машиноекспорт".

/2/ ДСО "Техноимпорт" упражнява посочения предмет на дейност в областта на химическата, нефтохимическата и целулозната промишленост, промишлеността за строителни материали и строителната механизация.

/3/ ДСО "Машиноимпорт" упражнява посочения предмет на дейност в областта на енергетиката, металургията, машиностроенето, леката, хранителната и полиграфическата промишленост.

/4/ ДСО "Техноимпорт" и ДСО "Машиноимпорт" се образуват на основата на ДСО "Технокомплект", което от 1 септември 1974 г. се прекратява. Новообразуваните обединения да приемат съответните активи и пасиви на ДСО "Технокомплект" по баланса към 31 август 1974 г. както и правата и задълженията му.

/5/ Новообразуваните обединения съобразно с предмета на дейността им имат правата и задълженията, предвидени в нормативните актове за прекратеното ДСО "Технокомплект".

Чл. 3. /1/ От 1 септември 1974 г. към Комитета за външноикономически връзки да се образуват:

1. ДСО "Техноекспорт" на основата на ДТП "Техноекспорт" към Министерството на машиностроенето и металургията със седалище в гр. София, като отделна юридическа личност и с предмет на дейност: износ на комплектни обекти, машини и съоръжения.

2. Дирекция "Техноимпекс" на основата на ВТП "Техноимпекс" към Министерството на външната търговия със седалище в гр. София, като отделна юридическа личност и с предмет на дейност: оказване на научно, културно и техническо съдействие на други страни чрез предоставяне на специалисти в областта на науката, образованието, здравеопазването, промишлеността, строителството, селското стопанство, културата и др. и приемане на чужди граждани на производствено-техническо обучение в Народна република България.

3.

/2/ Към ДСО "Техноекспорт" и Дирекция "Техноимпекс" да преминат активите и пасивите съответно на ДТП "Техноекспорт" и ВТП "Техноимпекс" по баланса към 31 август 1974 г. и правата и задълженията им.

Чл. 4 /1/ Определя новообразуваните обединения в I категория. Дирекция "Техноимпекс" се приравнява на обединение II категория.

/2/ Председателят на Комитета за външноикономически връзки до 30 октомври 1974 г. да внесе предложение в Министерския съвет за образуване на организация за инженерингова дейност.

.....

за ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Т. Цолов

СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Р. Драганов

Вярно,

Н-К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ: /Евг. Инджев/

До
Министерствата, ведомствата, комитетите и
държавните стопански обединения

111

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1
Секретно!
Вкз. № 2

М-во на вътрешните работи
Управление VII
Вх. № 10248 от 24.12.1974 г.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

Относно: Оперативната обстановка по линия на икономиката
за 1974 г.

Данните, с които разполагат органите на ДС показват, че противникът се стреми да спъва развитието на нашата икономика като провежда шпионаж и идеологическа диверсия.

Икономически шпионаж и интерес по икономически въпроси срещу нашата страна проявяват главно страните влизещи в НАТО и техните разузнавания. От данните на ВГУ и средствените дела се вижда, че икономическо разузнаване срещу нашата страна провеждат западногерманското, американското, английското, френското, италианското и австрийското разузнаване.

Подчертан интерес за тези разузнавания представлява състоянието на нашата промишленост, внедряването на нова техника, състоянието на селското стопанство, транспорта, морското и речно корабоплаване, научно-изследователските работи, въздухоплаването, строителството, външната търговия, състоянието на пазара, нуждите на страната от внос и износ на стоки, участието ни в СИВ и др.

През първото шестмесечие на 1974 г. нашата страна е посетена от 1380 западни специалисти, 9360 търговци и 2046 гости.

В страната ни за полугодията средно ежедневно са пребивавали около 52 търговци от кап. страни, което представлява легален начин на противниковите разузнавания за провеждане на подривна дейност срещу НРБ. От тях най-много са търговците на ГФР, Италия, Англия, Франция, Австрия, Гърция и др.

Из архивите

КРДОПГДРСНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПГДРСНА
Дата приемане: Секретар: /

2

Към с. 101
характерно, защото
тези неща лесно
се получават от обръщане
към
с. 101
101

Характерно е, че редица специалисти и търговци посещаващи преди всичко нашите крупни промишлени обекти и отговорни учреждения, знаят характера, месторазположението и предназначението на тези обекти. В процеса на работа установяват контакти и изучават ръководния кадър в тях. По силата на редица обстоятелства получават подробна информация за сродните производства на територията и суровинната база.

По отрасли оперетивната обстановка е следната:

Промисленост

Преди всичко най-голям интерес противникът прояви през 1974 г. за състоянието на нашата отбранителна, металургична, химическа, фармацевтична, машиностроителна и др. промисленост.

В Плевен двама австрийски специалисти проявиха интерес към военното производство на завода в Червен бряг.

Представител на френската фирма " *BOI FRERE* " се интересувал от производството на Завод 10 в Казанлък.

Работещ в ДСО "Изот" френски специалист по изчислителна техника използва престоя си в България за запознаване с устройството в ЗИЕПУ Габрово и Ергтехника - Силистра. Определен интерес проявява и към технологията за прошиване на ^{френски} френски паметни внедрени в гр. В. Търново.

Английският гражданин Пол Видемен, преподавател в Оксфордския икономически институт, бил на посещение у нас като специалист се интересувал от някои наши промишлени държавни стопански обединения.

За икономически шпионаж бе осъден на 12 г. лишаване от свобода шведският гражданин

гражданин инж.

и неговата съпруга

информация срещу подкупи..

му на 6 год. лишаване от свобода.

. Той се свързал с българския

на работа в "Леспром-проект"

от които получавал икономическа

е осъден на 18 г., а съпругата

, западногермански гражданин е осъден на 10 г.

лишаване от свобода за шпионаж. Той се свързал със

КРДОПГДРСНА	1
чл. 21, ал. 6	
от ЗАРДОПГДРСНА	
Дата издаване: Сигнатура: /	

, български гражданин от еврейски произход, който от 1965 г. е предавал на западногерманската фирма сведения срещу заплащане. е осъден на 15 г. лишаване от свобода.

Продължиха опитите за внасянето на некачествено оборудване за нашата промишленост. Характерен пример е вносет на лошокачествени английски машини за цигарената ф-ка в Ст. Загора, Слагали им чести от други най-различни машини.

Селско стопанство

Особен интерес по линия на селското стопанство бе проявен към АПК и по-специално концентрацията, механизацията, производителността на труда и заплащането. Бяха използвани някои въпроси около 49-то и 61-во постановление на МС за провеждане на вражеска пропаганда. Допуснати бяха крупни пожари на люцерново и друго сено, огромни площи пшеница, горски насаждения и др. Одвен това в някои животновъдни ферми бяха отровени поради престъпна небрежност добитък, свине и шилета.

Строителство

През годината по линия на строителството бяха сключени редица договори и закупени лицензии от капиталистически фирми и организации за построяване на цехове и заводи, усвояването на отделни производства и др. В това отношение бяха доставени някои отделни машини, недостатъчно количество резервни части и суровини и др. Противникът непрекъснато изучава нашите нужди в този отрасъл.

По линия на строителството сега на територията на СССР работят голям брой български специалисти и работници. Допуска се обаче да се изпретят там вражески настроени и съдени за криминални прояви от цигански и турски произход лица. Някои от тях са установили връзки с дипломати на кап. страни, проявяват се като националисти, занимават се със спекулативна дейност, правят антисъветски изказвания, правят нарушения на паспортния режим, с което създават затруднения

на нашите и съветски органи, уронват престижа на НРБ.

Отчитането на неизвършени строителни работи у нас на редица строителни обекти, присвояванията, резхищенията и безстопанствеността са много характерни престъпления през 1974 г.

Само в район "куруртно строителство" - Верна са надписани неизвършени работи на сума 800 000 лв.

Имаше недоволства сред строителни работници в Пловдив, Враца, Верна и др. от удълженото работно време.

Транспорт

Интересът на противника към този отрасъл нараства. Той се обуславя от стратегическото място, което зема нашата страна на Балканите. Капиталистическите разузнавания и особено гръцкото и турското се интересуват и събират данни за нашия ж.п., автомобилен, въздушен и воден транспорт. Интерес проявяват към строителството на пътища, пропускателните възможности, слабите и уязвими места в ж.п. транспорт и др.

Така напр. английският културен аташе Клей проявявал особен интерес към строителството на шосета, към въздушния и шосеен транспорт.

Търговският съветник при френското посолство Льолу и пом.-търговският аташе Вернон събирали данни за броя на самолетите на българската гражданска и транспортна авиация, за броя и тонажа на търговските ни кораби, за пропускателната способност на някои ж.п. гери и на пристанищата Верна, Бургас, Русе и Лом.

В Турция и Гърция биват задържани наши шофьори от ДАП-МП и подлагани на разпити, с цел събиране на интересуващата ги информация и вербовка на шофьори. Подобно е положението и с някои задържани в турски пристанища български моряци.

Характерно за ж.п. транспорт са допускваните катастрофи и аварии. Само за 9-те месеца на 1974 г. са станали 25 катастрофи и 14 аварии с нанесени щети на народното стопанство 283 544 лв., убити са 17 и ранени 8 граждани.

Във водния транспорт за 9-те месеца на 1974 г. са разкрити 92 валутно-контрабандни престъпления на стойност 99 913 лв. Тази дейност се разширява и в нея участвуват много лица от изпълнителния и команден състав.

Външна търговия

По линия на външна търговия има най-големи възможности за контакти и изучаване на нашата икономика. Сключването на неизгодни за страната ни търговски сделки представлява особен интерес за противника, защото непосредствено изтича национален доход. Поради това противникът се стреми да търси външно-търговски работници, които са податливи на подкупи, подаръци, немърливи и некомпетентни, които не изучават условията им, правят груби грешки при подработката, сключването и изпълнението на сделките с чуждестранните контрагенти.

Така напр. белгийският търговец _____ бе осъден на 5 год. лишаване от свобода за шпионаж, подкупи и контрабанда. Същият се свързал с _____, български гражданин на работа в "Кинтекс" от когото получавал ценна търговска информация с което са нанесени големи материални щети на народното стопанство от сключване на неизгодни за страната ни сделки. _____ е осъден на 10 г. лишаване от свобода. Осъдени са още 7 други български граждани от 2-4 г. за събиране и предаване на сведения, а 15 други са предадени на прокурора за търсене на друга наказателна отговорност. _____, българин от София е осъден на 10 г. лишаване от свобода за шпионаж. Същият е събирал и предавал срещу подкупи икономическа информация на западногермански търговец.

За крупни подкупи и присвоения са предадени на следствените

органи 6 души служители от "Родопаимпекс".

За икономически шпионаж, подкупи и присвоявания през 1974 г. са осъдени 25 български и 5 чужди граждани.

Поддривна дейност в икономиката се провежда освен по дипломатическия и временнопребиваващите чужди граждани в нашата страна и по канала за временнопребиваващите наши специалисти, търговци и др. граждани в капиталистически страни.

По-голяма част от заминаващите специалисти са честни български граждани и представят достойно страната ни. В стремежа си да натрупат повече пари някои наши специалисти се оплитат в контрабандни сделки, валутни афери и по такъв начин стават добра находка за разузнавателните и полицейските органи. През 1973-74 г. 45 специалисти от обектите на икономиката избягаха в кап. страни.

Вражеските елементи работещи в икономиката, главно под влиянието на идеологическата диверсия провеждат вражеска пропаганда и агитация; разпространяват неверни твърдения, които са в състояние да създават недоверие към властта или ^{към} нейните мероприятия или да внесат смут в обществото, пишат или разпространяват вражески лозунги и ^{или} листовки; прекланят се пред успехите на капиталистическите страни, разпространяват вражеска литература и др. В отделни случаи правят опити да провеждат вредителство и извършват диверсионни актове.

В повечето случаи това са бивши хора и техни близки, които имат отрицателно отношение към мероприятията на народната власт.

В резултат на техническа некомпетентност, лоша организация на производството, неспазване на технологически изисквания, слаба дисциплина и други причини от подобен характер се получиха сериозни недостатъци, които нанесоха значителни щети на народното стопанство. Такива са случаите с експлозията и пожарът в ТЭЦ "Първа Комсомолска" - "Марица изток" с нанесени щети за над 2 млн. лева, в Металургичния комбинат "Кремиковци" станаха аварии с причинени загуби за около

1 800 000 лева и др.

Само през първото полугодие на 1974 г. са станали 36 693 трудови злополуки с 268 смъртни случая, от които 94 в промишлеността; 77 - в селското стопанство; 57 в строителството и др.

За същия период в общественния сектор са възникнали 855 пожара с общи загуби над 1 млн. лева.

В резултат на проведени оперативни-технически мероприятия от органите на ДС бе придобита над 80 броя научно-техническа, технологическа и търговска документация, която бе предадена на заинтересованите икономически ведомства. От тях 18 имат особено значение за решаване на конкретни въпроси в областта на икономиката и ефекта от тях възлиза на над 8 млн. лева.

Предадената на БНБ документация даде възможност на нейното ръководство да определи своята стратегия в областта на кредитите с няколко банки.

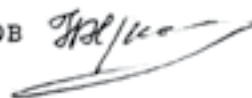
По наши данни само за 9 м. на т-г. са изготвени над 120 информации за ЦК на БКП, МС и различни други ведомства.

Добри резултати в това отношение имат X отдел на ВГУ и окръжните управления във Варна, Софийско градско управление, Софийско окръжно управление, Бургас, Ямбол, Враца и Ст. Загора.

Приключването на ГДР "Лисици" освен разобличаването и осъждането на обектите даде възможност да се внесат в приход на държавния бюджет 375 000 долара и да се проведат други оперативни мероприятия.

Посочените данни са непълни. Приносът на органите на МЕР е значително по-голям в осъществяването на икономическата политика на партията.

Н. Христов

Отп. в 3 екз.

№ 1 - I отдел на VII у-ние

№ 2 - Ч. Кираджиев

№ 3 - Н. Христов

21.XII.1974 г.

Поверително

Екз. № _____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НАРЕДБА

за регулиране контактите на български граждани
със служители от чуждестранните дипломатически
и други представителства и с чужденци с делови
функции

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя:

1. редът за посещения на български граждани в чуждестранните дипломатически и други представителства в НР България;
2. редът за организиране и провеждане на срещи и други делови контакти от служители на министерствата, другите ведомства и организациите със служители от чуждестранните дипломатически и други представителства, както и с чужденците, които пребивават в НР България с делови функции.

Чл. 2. Наредбата не се прилага при посещенията на български граждани в представителствата на СССР, ГДР, ПНР, ЧССР, УНР, Куба, СРР и МНР в НР България и при контактите им с представители на тези страни.

ГЛАВА ВТОРА

РЕД ЗА ПОСЕЩЕНИЯ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ В ЧУЖДЕСТРАННИТЕ ДИПЛОМАТИЧЕСКИ И ДРУГИ ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В НР БЪЛГАРИЯ

Чл. 3. /1/ Ръководителите на министерствата и другите ведомства, на учрежденията, институтите и

организациите или упълномощените от тях лица могат да разрешават на служители от поверените им ведомства да посещават мероприятия /приеми, беседи, кинопрожекции и др. организирани от служители на чуждестранните дипломатически представителства в сградите на представителствата, или извън тях, само след съгласуване с дирекция "Единен държавен протокол" при Министерството на външните работи.

/2/ Български граждани могат да посещават по причини от частен характер чуждестранни дипломатически и други представителства, техни служители и чужденци, пребиваващи в НР България с делови функции, след като получат разрешение за това от Консулския отдел на Министерството на външните работи за гр. София, от дипломатическите агентства за градовете Пловдив, Бургас и Варна, а където няма агентства – от изпълнителните комитети на съответните окръжни народни съвети по местожителство на молителя.

Чл. 4. Министерствата и другите ведомства, учрежденията, институтите и организациите могат да кореспондират с чуждестранните дипломатически представителства само чрез Министерството на външните работи.

Чл. 5. Министерствата и другите ведомства, учрежденията, институтите и организациите, както и български граждани могат да искат литература, вестници, списания, бюлетини, филми, диапозитиви, прожекционни апарати, техника за обзавеждане на езикови кабинети, лаборатории и др. услуги от чуждестранните дипломатически и други представителства, от служители на тези представителства и от чужденци, които пребивават в НР България с

3.

делови функции, само чрез Министерството на външните работи.

Чл. 6. Специализации, обмяна на опит, официални гостувания и други официални посещения на български граждани в капиталистически и развиващи се страни и на чужди граждани в НР България се уреждат съобразно с предварително утвърдените планове. Невключените в плановете случаи се уреждат чрез съответните протоколни служби на министерствата и другите ведомства и на организацията, след съгласуване с Министерството на външните работи.

Чл. 7. Въпроси на български граждани във връзка със сключването на бракове с чужденци могат да се отнасят пред чуждестранните дипломатически представителства с разрешение на изпълнителния комитет на съответния окръжен народен съвет чрез Консулския отдел на Министерството на външните работи.

Чл. 8. Въпроси от наследствен, имуществен, пенсионен или друг частно-правен характер на български граждани, свързани с чужди страни и техни граждани, се уреждат само чрез Консулския отдел на Министерството на външните работи.

Чл. 9. Снабдяването на българските граждани с визи за капиталистическите и развиващите се страни се извършва:

1. за пътуващите служебно - от протоколните служби или от надлежно упълномощените лица при министерствата, другите ведомства и организацията, а където няма такива служби или лица - от Консулския отдел на Министерството на външните работи;

4.

2. за организираните туристи - от упълномощените служби или служители на съответните туристически организации;

3. за пътуващите по частен път, включително и неорганизираните туристи - от Консулския отдел на Министерството на външните работи.

Чл. 10. Министерството на вътрешните работи изпраща издадените задгранични паспорти на български граждани, които пътуват по частен път, на Консулския отдел на Министерството на външните работи, който урежда получаването на необходимите визи от съответните чуждестранни представителства.

Чл. 11. Случаите, при които дипломатическото представителство предявява допълнителни условия към български граждани по повод на издаване на визи, уреждане на наследствени, имуществени, пенсионни и други въпроси от частно-правен характер, се уреждат чрез Консулския отдел на Министерството на външните работи.

ГЛАВА ТРЕТА

РЕД ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СРЕЩИ И ДЕЛОВИ КОНТАКТИ ОТ СЛУЖИТЕЛИ НА МИНИСТЕРСТВАТА И ДРУГИТЕ ВЕДОМСТВА И НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ СЪС СЛУЖИТЕЛИ ОТ ЧУЖДЕСТРАННИТЕ ДИПЛОМАТИЧЕСКИ И ДРУГИ ПРЕСТАВИТЕЛСТВА И С ЧУЖДЕНЦИ, КОИТО ПРЕБИВАВАТ В НР БЪЛГАРИЯ С ДЕЛОВИ ФУНКЦИИ

Чл. 12. /1/ Право да разрешават и определят срещи и други делови контакти на български граждани с чужденци имат само съответните министри, ръководителите на другите ведомства, председателите на изпълнителните комитети на

5.

окръжните народни съвети /СНС/ и централните ръководства на обществените организации, или надлежно упълномощените от тях лица.

/2/ Среци и други делови контакти, включително и извън представителните сгради, със служители от чуждите дипломатически представителства могат да се определят, организират и провеждат само чрез дирекция "Единен държавен протокол" при Министерството на външните работи.

Чл. 13. Редът, установен с чл.12, ал.2, не се прилага за упълномощените служители от:

1. Министерството на външната търговия и Комитета за външноикономически връзки – за срещи и други делови контакти със служители от чуждестранните дипломатически представителства при изпълнение на търговски, икономически или други функции, свързани с дейността на тези ведомства;

2. Министерството на народната отбрана – за работата им с военните аташета.

Чл. 14. /1/ Министерствата, другите ведомства и организациите изпращат ежеседмично в дирекция "Единен държавен протокол" при Министерството на външните работи списък за проведените срещи и паметни бележки по приложения образец за всяка среща.

/2/ Паметни бележки по въпроси, които по преценка на съответния ръководител са важни и имат спешен характер, се изпращат в дирекция "Единен държавен протокол" при Министерството на външните работи незабавно.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Чуждестранни дипломатически представителства съгласно с тази наредба са посолствата и консулствата, акредитирани в Народна република България, включително търговските и културните представителства и службите към тях, както и представителствата на международните организации при ООН.

§ 2. Всички чужденци, които са на работа в представителствата по § 1 са служители от чуждестранните дипломатически представителства.

§ 3. Други представителства са всички чуждестранни представителства със седалище в Народна република България, които не се включват в дипломатическите.

§ 4. Чужденци с делови функции са чужденците, служители на представителствата по § 3, както и търговци, специалисти, специализанти и др., които пребивават в НР България с делови, представителни и други официални функции.

§ 5. Организации съгласно с тази наредба са обществените организации с идеална или стопанска цел, без стопанските организации, подчинени на министерствата и другите ведомства.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. Ръководителите на министерствата, другите ведомства и организациите към работата на които тази наредба има отношение, и председателите на изпълнителните комитети на народните съвети да определят длъжностни лица, които да разясняват на гражданите реда, по който могат да

7.

се установяват връзки с чуждестранни дипломатически и други представителства и техни служители и с чужденци с делови функции.

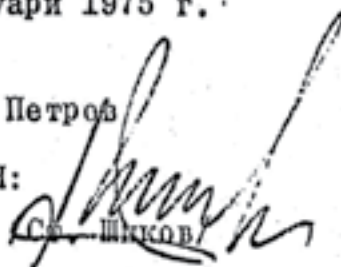
§ 7. В срок от три месеца ръководителите на министерствата и другите ведомства и организации, към работата на които тази наредба има отношение, да издадат инструкции за прилагането ѝ. Инструкциите да се съгласуват с Министерството на вътрешните работи и с Министерството на външните работи.

§ 8. Изпълнението на наредбата се възлага на ръководителите на министерствата, другите ведомства и организации и на председателите на изпълнителните комитети на народните съвети, а контролът по изпълнението ѝ - на министъра на външните работи и на министъра на вътрешните работи.

Наредбата е утвърдена с 15-ото постановление на Министерския съвет от 18 февруари 1975 г.

ГЛ. СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Ст. Петров

В я р н о,
за Н-К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ:

Ст. Петров

Размножено в 115 екз.

Разпратено по списък

Dr. Jankov

№ 5321 26. V. 75.

РЕШЕНИЕ

на Политбюро на ЦК на БКП по контролните цифри
за икономическото развитие на Народна република
България през VII петилетка

Жизнените интереси на страната, активното ѝ участие в международното разделение на труда изискват основната насока в развитието на икономиката на Народна република България през VII петилетка да бъде повишаването на нейната ефективност чрез постигане на оптимална концентрация на предприятията, специализация и коопериране, модернизация, реконструкция и разширение на производството.

За да се осигури последователно осъществяване на тази линия още през VII петилетка, Политбюро смята за целесъобразно:

1. Министерският съвет да приведе контролните цифри за VII петилетка в пълно съответствие с приетите от ЦК на БКП Тезиси за основните насоки на икономическото развитие на НРБ през VII петилетка и до 1990 година, за усъвършенствуване системата на управление на икономиката, повишаване ефективността на научното обслужване на производството, с основните принципи за провеждане на тарифната и щатната реформа, както и с Решението за модернизация и реконструкция на производствените предприятия.

2. За модернизация и реконструкция общо за страната да се предвидят не по-малко от 55% от общия размер на капиталните вложения за материалното производство. Ако по целесъобразност се налага да се извършва модернизация, реконструкция и разширение, размерът на средствата да достигне 75% от общия обем на капиталните вложения, без да се намалява относителният дял на средствата, предвидени за реконструкция и модернизация.

Що се отнася до капиталните вложения за новото строителство, те ще се разпределят от Политбюро въз основа на икономически обосновано предложение на Министерския съвет. За нови обекти ще се предвидят средства само тогава, когато са изчерпани възможностите за модернизация и реконструкция или за модернизация, реконструкция и разширение при работа най-малко на две смени.

3. В непродължително време Министерският съвет да утвърди на министерствата, ведомствата, окръжните народни съвети и по отрасли задачите за повишаване степента на концентрация и специализация и насоките за изменение на структурата на производството. Да се посочи конкретно кои изделия трябва да получат оптимално развитие като стратегически и кои да се снемат като неефективни и безперспективни. Отделно да се утвърди номенклатура за новите изделия, производството на които следва да се усвои през VII петилетка.

4. Министерствата и ведомствата при подготовката на плана за VII петилетка да съсредоточат своето внимание главно върху разработването на генералните планове за модернизация и реконструкция или за модернизация, реконструкция и разширение в отделните сектори с оглед да се постигне развитието на стратегическите производства. За целта Министерският съвет да разпредели капиталните вложения в частта им за модернизация и реконструкция и по изключение капиталните вложения, отнасящи се за модернизация, реконструкция и разширение на мощностите, за да достигнат оптимални размери на производството.

При утвърждаване на лимити за модернизация и реконструкция да се утвърдят и основни технико-икономически показатели, които трябва да бъдат достигнати от министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети.

5. За да се насочат министерствата, държавните стопански обединения и окръжните народни съвети към търсене на най-ефективни решения, Министерският съвет да утвърди показатели, ограничители и критерии за ефективността, които да осигурят:

- Повишаване рентабилността на производството минимум с 50%. Размерът на националния доход на 100 лева производствени фондове общо за страната да достигне около 35 лева.

Проект, който предвижда по-малък ръст на рентабилността и на националния доход, да се счита за неефективен и да не се приема за разглеждане в Държавния комитет за планиране и Министерския съвет.

Изключение да се допуска само за дефицитни производства, вносът на които не е изгоден за страната.

- Да се въведе двусменна работа в почти всички предприятия. Само по изключение, със специално решение, може да се приеме за разглеждане проект с една смяна и смяна и половина.

- Да се достигне 10% средногодишен ръст на обществената производителност на труда. Да се повиши коефициентът на използване на вътрешносменното работно време на 0,8.

- Материалоемкостта на производството да се намали с около 10%. Приетата национална програма за намаляване разходите на материали да се счита за минимална. Проектплановете, които не осигуряват предвиденото с тази програма намаляване на материалоемкостта, да не се приемат за разглеждане от Държавния комитет за планиране.

- Още през първите години на VII петилетка да се осигури 4-5 пъти по-висока ефективност на научното обслужване на производството. Научно звено, обслужващо производството, което не осигурява необходимия ръст на ефективността на научните работи, да се разформира и се преустрои.

- При задълбочаване на производственото коопериране и интегриране със СССР и другите страни-членки на СИВ да се предвиди по-голям ръст на стокообмена спрямо ръста на националния доход. Минималната възвръщаемост при износа трябва да бъде 110% на база на себестойността.

Само по изключение, с разрешение на Министерския съвет, може да се извършва износ при по-ниска възвръщаемост.

6. Да се измени подходът при използване на валутата от второ направление, необходима за вноса на машини и съоръжения. Занапред валутата за тази цел да се получава по линия на валутния кредит, предварително договорен с БНБ и гарантиран с насрещния износ.

Министерствата и ведомствата могат да формират своите проектопрограми за модернизация, реконструкция и разширение на производството само върху основата на предварително договорена валута с БНБ. Същият принцип да се прилага и при новото строителство.

Занапред само по изключение, с решение на Политбюро, може да се отпуска валута от общия валутен баланс на страната, без да се иска връщане на валутата и изплащане на лихвите.

7. За да се решат успешно предстоящите задачи за интензивно развитие на икономиката; Министерският съвет да внесе съответни усъвършенствувания в:

- планирането;
- стопанската сметка, финансите и кредита;
- системата на материално-техническото снабдяване;
- ценообразуването;
- договорната система;
- стимулите и отговорностите;
- организацията на научното обслужване на производството;
- организацията на работата на функционалните и териториалните органи.

8. С оглед да се осигурят по-ефективни решения по отделни проблеми, да се създадат при Секретариата на ЦК на БКП работни групи, съставени от специалисти и научни работници, със задача да разработят варианти от гледна точка на постигане на оптималност.

9. Да се организира широко изучаване от партийните, държавните и стопанските кадри, от цялата партия и трудещите се в страната на новите постановки за развитието на икономиката през VII петилетка и до 1990 година.
За целта:

- На 28.IV.1975 година да се проведе национално съвещание на партийния, стопанския и държавния актив, на което др. Тодор Живков да излезе с доклад по основните проблеми за развитието на икономиката през VII петилетка и до 1990 година.

- Секретариатът на ЦК на БКП да разработи специален тезис за разясняване на главните насоки на нашето развитие през следващата петилетка и до 1990 година.

- Да се проведат открити партийни събрания и окръжни съвещания, в които да участвуват членове на Политбюро, секретари на ЦК и членове на правителството, с оглед да се мобилизират всички сили на партията и народа за използване на интензивните фактори на икономиката при съставяне на петилетката.

- Печатът, радиото, телевизията и другите средства за масова информация и дружество "Георги Кирков" да участвуват активно в разясняването и разработването на проблемите на развитието на икономиката през VII петилетка в духа на настоящото решение.

10. Политбюро на ЦК на БКП задължава всички ръководители на партийни, държавни и стопански органи и организации да осигурят под тяхна лична отговорност изпълнението на настоящото решение.

Последователното прилагане на новите постановки при осъществяване на икономическата политика на партията трябва да стане главен критерий при оценката на всички кадри в центъра и по места. Да се търси отговорност от ония, които пречат за провеждане в живота линията за повсеместна интензификация във всички области на народното стопанство.

№ 560
23.IV.1975 г.

твърдено от Политбюро на ЦК на БКП
протокол № 133 от 9 април 1975 г./

ОРГАНИЗАЦИЯ И СЪСТОЯНИЕ НА КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНАТА РАБОТА ПО ЛИНИЯ НА ВЪНШНОТЪРГОВСКИЯ КАНАЛ

(доклад)

*Полковник СЛАВИЛ ТОДОРОВ,
началник на IX отдел – ВГУ*

Нашата страна е в първата десетка в света по външнотърговски стокообмен на глава от населението. Ежегодно се обработват и договарят около 500 хиляди спецификации по вноса и износа и се провеждат над 30 хиляди срещи на различни равнища. Страната търгува с повече от 100 държави.

В настоящия етап империалистическите държави се стремят да използват всички благоприятни възможности, които им дава широкият икономически, научно-технически и културен обмен с нашите страни, за провеждане на комплекс от мероприятия, насочени против нашата икономика, изразяващи се в събиране на политическа, икономическа и търговска информация, в провеждане на идеологическа диверсия за подкопаване устоите на социалистическата система и ликвидиране на социализма като строй и идеология.

За постигане на своята главна стратегическа цел противникът придава голямо значение на подривната дейност по отношение на икономиката на НР България, провеждана по линия на външнотърговския канал.

Капиталистическите разузнавания и отделните търговски фирми, концерни и монополистически групировки разширяват непрекъснато своите интереси към всички отрасли на нашата икономика, включително и към външната търговия. Това до-

веде до чувствително изменение на оперативната обстановка през последните години. Прогресивно се увеличава броят на посещенията в нашата страна на търговци от капиталистическите държави. Докато през 1972 г. и 1973 г. в страната ни са регистрирани съответно 17 307 и 18 457 посещения на търговци от капиталистически страни, то през 1974 г. техният брой нарасна на 23 000. Това увеличение е най-чувствително при търговците от ГФР, Австрия, Италия, Швейцария, САЩ и др.

За успешно противодействие на подривната дейност на противника по външотърговския канал в областта на шпионажа и идеологическата диверсия е необходима подходяща организация на контраразузнавателната работа, съобразена с формите и методите, които използва противникът, и със специфичните особености в действията на отделните разузнавания.

Доколкото един от най-често срещаните видове шпионаж по линия на външната търговия е икономическият шпионаж и издаването на служебна и държавна тайна, то и организацията на нашата контраразузнавателна работа е приспособена по-добре за противодействие именно срещу този вид подривна дейност на противника.

Наличието на линейни и обектови отделения в отдела, които обхващат отделните линии по външотърговския канал, с цялостното обезпечаване на служебната и държавната тайна във всички външотърговски предприятия, дава най-добри възможности за резултатно водене на разработки за икономически шпионаж, корупция и разложение.

Различните разузнавания на капиталистическите страни и представителите на крупните капиталистически фирми от различните държави не провеждат по един и същ начин своята подривна дейност по линия на икономическия шпионаж.

Известно е, че не всички капиталистически разузнавания от страните от НАТО имат за основна задача чрез своите изпълнители, търговците, посещаващи НРБ, да провеждат главно икономически шпионаж. Някои от тях, ползвайки канала на външната търговия, дават предпочитание в една или друга степен и на политическия или военния шпионаж.

Във връзка с това е необходим системен анализ на постъпващите данни за действията, формите и методите на противника по съответните линии с оглед да се създаде правилна и съобразена със специфичните му особености организация на работата по шпионажа.

Ще се спра само на някои главни разузнавания на страните от НАТО, като посоча преди всичко особеностите в тяхната дейност, провеждана по външотърговския канал.

Западногерманското разузнаване например се е специализирало главно в провеждането на икономически шпионаж по линия на външотърговския канал. Изпълнявайки отредената му за нашата страна функция по линия на НАТО, то нашироко използва търговските връзки на западногерманските фирми, отделите „Изток“ на крупните концерни и нерядко създава малки фирми за прикритие на своите служби.

Западногерманското разузнаване ползва внедрените свои служители в административния апарат на концерните и фирмите главно в две насоки: първо, за организиране на агентурната работа чрез вербуване на агенти из средите на търговците от фирмите с цел изпращането им в социалистическите страни с конкретни задачи и получаване на информационни отчети, и второ, за набиране на информация от всички останали търговци и специалисти при завръщането им от командировки в нашите страни.

Обикновено беседите за набиране на необходимата информация се провеждат от разузнавачи и агенти на прикритие в същата фирма под легендировката за фирмена заинтересованост към получаването на данни за социалистическите страни. Те събират сведения за личните качества и служебното положение на нашите външотърговски служители и ръководители, с които търговците са имали контакт. Понякога преди заминаването им се дават и ориентировъчни указания „на тъмно“. По-късно тези данни се използват от разузнаването за разработването на задачите на агентите от същата или сродна фирма при бъдещите им контакти с интересувашите ги наши външотърговски служители.

Други известни характерни черти на западногерманското разузнаване по линия на икономическия шпионаж са следните.

Първо. При създаване на трайни връзки с наши външотърговски служители и специалисти западногермански търговци широко използват подкупа. Подаръците се дават обикновено от „свое име“, а парите във вид на комисионна „от фирмата“. Такива са случаите по реализираните обекти

Второ. Дава се предпочитание на получаването на информация „на тъмно“, като разузнавателният интерес се зашифрова с фирмен. Западногермански търговец — обект от фир-

150

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 26.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

мата , възлага на агент да му събира и предава информация за конкурентни фирми, възможности за сключване на сделки, структура на наша външотърговска организация, данни за сключена сделка от американската фирма и др. срещу заплащане от името на фирмата. Фирмата

по данни на братските органи, се използва за прикритие от западногерманското разузнаване. Обект „Химик“, бивш майор от Абвера, събираше информация от името на — известна като фирма-прикритие, за импортната ситуация в НР България, съвместно коопериране с японски фирми, недостатъчна валутна наличност в наши външотърговски централи, която обобщаваше в доклади за отдел „Изток“ на фирмата.

Друг обект, западногермански търговец, в строго засекретени отчети по предназначение наред с търговската информация дава и подробни личностни характеристики за български граждани, с които е контактувал.

Трето. Ползване на австрийски граждани, работещи като представители във филиалите на немски фирми в Австрия за провеждане на активен икономически шпионаж.

В зависимост от насочеността и някои специфични особености в дейността на западногерманското разузнаване, а също така от конкретните прояви на обектите-чужденци и български граждани, се организира и нашата работа по разработваните обекти по западногерманска и австрийска линия.

Преди всичко това разузнаване най-активно действа по линия на икономическия шпионаж, нанасяло е най-големи щети на народното стопанство и по традиция нашето противодействие обективно е било все по-нарастващо. Възможностите на отдела като цяло са по-големи за борба именно срещу икономическия шпионаж. По западногерманска линия в продължение на години е съществувала приемственост на оперативните работници и условия за комплексно и масово провеждане на агентурно-оперативни и технически мероприятия.

И все пак възможностите за по-добра организация на работата по разработките не са изчерпани докрай, а съществуват и конкретни слабости. Независимо от честото ползване на метода на оперативното наблюдение, напоследък рядко се прилага оперативният експеримент като настъпателен метод, ускоряващ решаването на задачите по обектите за шпионаж. Слабо е взаимодействието с окръзите и особено с ПГУ — ДС не само за получаване на справки с установъчни данни, но и

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 28.07.2016г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

за съвместно разработване на обектите зад граница.

С известни различия се налага организирането на контра-разузнавателната работа по линия на английските търговци. Тези различия, макар и несъществени, съществуват поради специфичните особености в дейността на това разузнаване и основните цели и задачи, които то си поставя за решаване в НР България, ползвайки външнотърговския канал.

От анализа на данните по текущия оперативен отчет могат да се направят изводи, че дейността на английските търговци е насочена към събиране на информация от политически и икономически характер, като този интерес, проявяван от обектите, обикновено върви паралелно, понякога с лек претовес към политическата информация.

Основен метод за събиране на икономическа и политическа информация са целенасочените официални разговори с наши търговски служители, специалисти и ръководни кадри в икономиката. По метода „на тъмно“ и явно, чрез съответна зашифровка, обект от фирмата „ЖКН“ прояви интерес в разговори с наш търговски служител, бивш оперативен работник, към очаквани правителствени промени, за настроението на нашата младеж и по въпроса съществуват ли анти-съветски настроения, за причините, довели до промени в държавния апарат, за наличието на политически и партийни разногласия, за взаимоотношенията ни с Румъния и др.

Обект от английската фирма „Шел“ прояви интерес към състав на ръководните кадри в някои икономически министерства, ДСО, търговски централи, тяхната отговорност и значимост в служебната йерархия и тежестта им при решаването на дадени проблеми. Поиска информация от наш агент за личните нужди на някои наши търговски служители и специалисти, с които работи, като същевременно му препоръча да отделя повече внимание на онези лица, които заемат важно обществено и служебно положение. Обектът поддържаеше най-тесен контакт с бившия търговски секретар на британското посолство

Установено е, че около 30% от посещаващите страната ни английски търговци и специалисти, в това число и обекти на органите на ДС, след разговори с наши външнотърговски служители посещават посолството и попълват анкетна карта, в която подробно отразяват резултатите от срещите и каква информация са придобили.

Съществува добре организирано взаимодействие с линейния отдел, особено по оперативния анализ на всички постъп-

152

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 25.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

ващи материали и извършването на съвместни проверки.

За разлика от англичаните, американските представители на крупни фирми, които имат собствено „Фирмено разузнаване“, действуват по-настъпателно и последователно под същата зашифровка — фирмен интерес при официалните разговори и метода „на тъмно“.

Така например наш обект от крупната американска фирма „IBM“, ползвана от разузнаването, в продължение на две беседи с ръководител на наш голям завод в провинцията, зашифровани с фирмените интереси по бранша, успя да получи и отрази в своите записки и схеми производствения капацитет на завода, неговите основни проблеми, работническия и управленческия състав, тяхната квалификация, маниера на работа и т. н.

Подобен е примерът с друг наш обект от същата американска фирма, който в продължение на три месеца, създавайки интимни отношения с наша гражданка, работеща в електронно-изчислителен център, по метода „на тъмно“ на професионална основа успя да извлече от нея ценна разузнавателна информация, засягаща работата на института, използването на електронно-изчислителна техника, подготовката на наши кадри в СССР и др.

Съществува и една характерна особеност — обектите за шпионаж американски или други западни граждани, работещи в американски фирми, по-определено се стремят да ангажират конкретни лица — български граждани, за получаване на периодична икономическа информация, като създават преди всичко доверителни, а не агентурни отношения.

Аналогични са действията на наш обект, представител на американска фирма-прикритие, във взаимоотношенията му с наш агент-български гражданин, специалист по бранша на фирмата, а така също и с други наши специалисти. По данни на съветските другари той е кадрови разузнавач. С цел да проучи нуждите на „Балканкар“ за изготвяне на едно предложение за нова, още по-голяма машина, обектът поиска разрешение да посети няколко завода на обединението. Предпочитал да се среща не с директори, а със специалисти. По негово мнение, по този начин щял да получи ясна представа за нуждите на отделните заводи. В свой доклад до ръководството на фирмата обектът пише: „Оказва се, че ние можем да упражняваме влияние в голям мащаб върху сделките на източноевропейските страни. Работата предлага големи възможности за развитие и поддържане на многобройни изгод-

ни приятелски връзки, което ще даде възможност дълбоко да се опознае начинът на производство, организацията и животът в тези страни, а фактът, че ние не работим само в една източна страна, разширява възможностите за сравнение и изводи.“

Досега чрез наша и ползвана чужда агентура по канала ние не сме установили класически опити за вербовка от името на разузнаването, а главно стремеж към фирмено заангажиране. След като е известно обаче, че американското разузнаване вербува български специалисти, научни работници и др., то и организацията на агентурната ни работа е насочена в такъв аспект — вербовка на подходяща агентура от връзките на обектите с цел провеждане на М—100. По-смело трябва да се насочат усилията ни не само за провеждане на М—50, но и за вербовка на български граждани, вече престъпно заангажирани от фирмите, след съответна компрометираща документация, също с оглед разкриване не само на фирмен, но в перспектива и на класически шпионаж.

Непрекъснатият поток от гръцки търговци у нас през последните години създава благоприятни условия за работа на гръцкото разузнаване по линия на външнотърговския канал. Чрез тях то събира информация предимно от военно-политически и икономически характер, проявява подчертан стремеж към установяване на контакти с гръцки политемигранти, живеещи в България. Гръцките търговци пътуват из различни райони на страната, установяват контакт с много наши граждани — служители в системата на външната търговия и специалисти в другите ведомства и организации. Това им дава възможност да извършват визуално наблюдение, да събират информация по метода „на тъмно“, да провеждат разложителна дейност сред гръцките политемигранти.

Действията на обект „Сребролюбец“ бяха съпътствувани с непрекъснати подкупи в пари и скъпи вещи на български външнотърговски служители. В своята престъпна дейност обектът беше увлякъл 15 български граждани, работещи в системата на външната търговия. Съвместно с Окръжното управление на МВР — Бургас той беше разобличен, а към някои от българските граждани бе взето съответно отношение.

Почти няма случай в нашата практика, когато гръцки търговец да посещава продължително време нашата страна и да проявява чисто икономически, военен или политически разузнавателен интерес. Тази дейност винаги е съчетана с други дейности, като трансфер на валута, провеждане на идеологи-

ческа диверсия и разложение, които сравнително по-лесно могат да бъдат установени и документирани. Това дава възможност независимо от срещаните трудности по документирането на чисто икономическия, военния или политическия шпионаж в една или друга степен обектите да бъдат уязвими и ние правилно да се насочим към тях.

Обект — гръцки търговец, създаде подозрителни лични връзки с военнослужещи в БНА. До 1973 г. той се представяше за човек с прогресивни разбирания, а през миналата година участва в „разлагането“ и обработката на наш агент — външнотърговски служител, по време на командировката му в Гърция съвместно с други двама гръцки граждани, уличени в принадлежност към гръцкото разузнаване.

Работата по разработките е организирана в тясно взаимодействие с линейния отдел, Софийско градско и окръжните управления на МВР в страната и с някои други подразделения на МВР. Съществува стремеж за провеждане на комплексни агентурно-оперативни мероприятия, като все повече се обръща внимание на ползването или въвеждането на агентура из средата на гръцката политемиграция и провеждането на оперативни експерименти.

Голяма част от влизащите многократно в НР България гръцки търговци знаят добре български език. Повечето от тях се водят на различен вид отчет в контраразузнавателните органи на ДС, но все още трудно се организира и използва методът на цялостното оперативно наблюдение при движението им от един окръг в друг. Слабо е в това отношение нашето взаимодействие с окръжните управления на МВР, а също така и взаимодействието помежду им по препредаването на обектите при насочване към следващия окръг.

До процесите на гръцките търговци Болос и Апсис и сие, около 30—40 приемници — гръцки граждани, като представители на различни фирми обикаляха страната с цел подбор и експедиция на животни. След тяхното изгонване други гръцки граждани, но вече под формата на еднолични търговци, се стремяха продължително време да се задържат в района на Южна България.

Анализът на изложените факти налага извода, че гръцкото разузнаване се стреми постоянно да има свои хора в нашата страна, което им дава възможност по метода „на тъмно“ да събират необходимата икономическа, военна и политическа информация, а също така да извършват системно ви-

зуално наблюдение в районите, представляващи оперативен интерес.

Като се изхожда от факта, че почти всички гръцки търговци, посещаващи НР България, минават през гръцките органи за сигурност, където им се поставят конкретни задачи, че тези задачи са специализирани от еднократни до постоянни в зависимост от периодичността на посещенията им в НР България, а също така, че мнозинството от постоянните обекти влизат у нас в предпразнични и празнични дни (когато трудно се организира активното им наблюдение), често пъти на групи, предприемащи пътувания по различни райони на страната, то и нашата контраразузнавателна работа трябва да бъде организирана основно в две направления: първо, по търговци, уличени в провеждане на подривна дейност срещу НР България, пребиваващи периодично за по-дълъг период в страната, и второ, по такива търговци, които независимо че еднократно или рядко посещават страната, проявяват разузнавателни интереси.

През последните години се подобри организацията на нашата работа по обектите турски търговци и техните връзки — български граждани.

Изхождайки от данните на текущия оперативен отчет, може да се направи извод, че противникът използва канала за събиране на разнообразна информация, като се започне с икономическа и военнополитическа и се свърши с конкретни въпроси около българското население от турски произход. Така например обект — турски търговец, собственик на фирма-прикритие, не само е приел във фирмата разузнавачи и агенти на турското разузнаване, но съществуват много улики и някои данни, че той лично проявява стремеж към събиране на информация от военен и икономически характер. Създал е подходящи връзки с наши граждани, които имат достъп или работят със секретни данни. Служи си редовно с подкупи и подаръци.

За провеждане на разложителна дейност сред външнотърговските служители чрез подкупи в пари и скъпи вещи на 21. II. 1975 г. беше разобличен и изгонен от страната турският търговец

За дейността на другите обекти на разработка — турски търговци, е характерно, че едни дават предпочитания към събирането на икономическа информация, като използват широко подкупите, а други, като обект „Мандрил“, — и политическа, проявявайки включително контраразузнавателен интерес

156

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата 25.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

към изселващите се в Турция български граждани от турски произход.

През миналата година по турска линия беше засечена нова фирма за прикритие на разузнаването и собственикът ѝ бе взет на разработка. От получените данни се вижда, че той активно се използва от турските органи за изучаване на работниците в търговските ни представителства в Анкара и Истанбул, а също така и членовете на нашия търговски екип по време на Измирския панаир.

Съвместно с линейния отдел са подготвени условия за провеждането на активни агентурно-оперативни мероприятия на наша и турска територия и разкриване по-нататъшния интерес на обекта.

Друг обект — турски търговец, пред наш източник съобщил, че служители от турската Дирекция на безопасността се назначават като официални чиновници във фирми, които търговат със социалистическите страни.

В нашата работа по разработките по турска линия се ползва агентура както от връзките на обектите, работещи в системата на външната търговия, така и агентура на други подразделения. Чувствува се необходимост обаче от нейното качествено подобряване и главно от вербовка на агенти — български граждани от турски произход, предимно от средите на интелигенцията.

В голяма степен организацията на нашата контраразузнавателна работа по разкриване, предотвратяване и пресичане подривната дейност на италианските търговци съвпада с тази по гръцките.

За разлика от гръцките търговци представителите на италианските търговски фирми се насочват по-осезаемо към събиране на икономическа информация. Външнотърговският канал се използва целенасочено за получаване на сведения и данни по определени отрасли на икономиката и за общото ни икономическо развитие. Обектите — италиански търговци, проявяват интерес, като събират сведения открито и „на тъмно“, служейки си с подкупи в пари и подаръци не само за сключване на изгодни за тях сделки, но и за събиране на данни за анализ от заинтересованите компетентни служби в Италия.

Характерна в това отношение беше дейността на реализираните обекти „Месари“ по линия на „Родопаймпек“.

*
* * *

През последните години беше повишено нивото на агентурно-оперативната работа по линия на външнотърговския канал, благодарение на което през 1974 и 1975 г. бяха реализирани и осъдени на различни срокове затвор 27 български и чужди граждани, други 12 бяха профилактирани, а някои изгонени от страната. Утвърдени са предложенията и е предстояща реализацията на 17 обекта от текущия оперативен отчет. За постигането на тези резултати от голямо значение е активната помощ, която сме получавали от IV управление — ДС, II отдел — ДС и от следствените органи на ДС и НМ.

Има известни резултати и се работи по определени кандидати за М-50, но работата трябва да се активизира, за да можем в по-голям мащаб да обхванем дейността на противника на наша и чужда територия.

Необходимо е още по-тясно взаимодействие и своевременно координация със Софийско градско и окръжните управления на МВР, с линейните и икономическите отдели на управлението, ПГУ — ДС, за успешно решаване на всички основни задачи по обектите на разработка, включително за прихващане и оперативно ползване на агентите на противниковите разузнавания по външнотърговския канал.

Фактът, че при мнозинството от водените от нас понастоящем дела и някои разработки с окраска шпионаж не е установено и документирано кой стои зад проявявания от обектите разузнавателен интерес, не значи и не може да ни заблуждава, че противниковите разузнавателни служби не действуват по външнотърговския канал у нас сега.

Практиката от реализираните дела показва, че понякога едва при следствието се открива разузнаването, а при някои приключени дела за шпионаж, като на гръцкия търговец Болос например разузнаването въобще не се беше разкрило. От анализа, съпоставянето и обобщаването на постъпилите при нас данни и факти, а също така ползвайки анализа и данните на линейните отдели и братските органи, може да се направи изводът, че зад повечето от случаите на проявен икономически, политически и военен разузнавателен интерес стоят не фирмените интереси, а тези на противниковите разузнавателни служби.

За осъществяване на своите престъпни замисли противникът активно използва и другите форми за подривна дейност,

провеждана по търговския канал, а именно идеологическата диверсия и разложителната дейност. Изхождайки от досега натрупания опит и от практиката на контраразузнавателната работа в това направление, може да се направи изводът, че тази форма на подривна дейност не се осъществява самоцелно. Тя е съобразена със специфичните особености на канала на външната търговия и е подчинена и служи за създаване на благоприятни условия за осъществяване преди всичко на икономическия шпионаж, умело съчетан понякога с политическите и военните интереси на чуждите разузнавания.

Дейността на противника в това направление през изминалата година показва, че идеологическата диверсия и разложителната дейност, като форми на провежданата от противника подривна дейност, продължават своето развитие с определена насоченост преди всичко по отношение на тези търговски служители и ръководители на търговски предприятия, от които пряко зависи сключването на дадена сделка.

Така напр. стоковед в „Булгаркооп“, е предавал информация на западногерманския търговец

за цените на българските билки, състоянието на пазара, цените на конкурентните фирми, а също така и данни от съвещание на представители на СИВ по тези артикули, срещу което е получавал парични възнаграждения и подаръци.

Досегашната практика показва, че противникът се насочва към лица с важно обществено положение, морално и политически неустойчиви, карьеристи, алчни и с неоправдано високи лични амбиции и др. При обработката и заангажирането им той действа от името и в интерес на фирмите, като прилага метода на постепенното привличане, разлагайки нашите граждани чрез скъпи подаръци и подкупи, предавани както на наша, така и на чужда територия.

Поддали се на разложителното влияние на представителите на капиталистическите фирми, някои служители в системата на външната търговия дават предпочитание на определени фирми, улесняват техните представители в търговската им дейност с цел лично облагодетелствуване, с което насяят сериозни щети на народното стопанство.

Показателни в това отношение са изнесените в доклада на др. Шопов примери за групата външнотърговски служители от ДТП „Родопаимпекс“ и процесът на партньор на ДТП „Кинтекс“.

Подобни са случаите и с осъдените и българските граждани

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 26.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6 от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 25.07.2019г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

и др., които възстановиха нанесените щети на държавата, възлизащи на няколко милиона валутни левове.

Задържан е и е предаден на следствените органи български обект „Зъболекар“ — служител във ВТП. Установявайки престъпни взаимоотношения с представители на някои капиталистически фирми като длъжностно лице, той е нанесъл щети на държавата за около 4 млн. валутни лева. При извършените обиски у него бяха открити 19 160 долара, 14 820 ДМ, 8720 австрийски шилинга, 2240 швейцарски франка, 150 френски франка и 8 златни монети. Арестуван е и обект „Кореспондент“ на Окръжното управление на МВР — Габрово, връзка на „Зъболекаря“. Случаят показва класически пример за провеждане на вредителство и шпионаж във външната търговия.

Накратко искам да ви запозная с организацията на контраразузнавателната работа по обектите на обслужване и профилактичната дейност.

Натрупаният опит и постигнатите практически резултати в контраразузнавателната работа досега потвърдиха целесъобразността на организацията на работата в отдела по линии и обекти на обслужване.

Обектовете отделения разработват български граждани, работещи в обслужването от тях външнотърговски предприятия, заподозрени в услуга на вражеските разузнавания или в провеждането на друга подривна дейност срещу НР България. Те подпомагат активно линейните отделения и наблюденията, изучаването и разработването на чуждите търговци по време на пребиваването им във външнотърговските предприятия и при подходяща възможност на територията на НР България. Изясняват сигналите за извънслужебни връзки на български граждани от външнотърговските предприятия с чужди търговци, а също така и с тези от дипломатическия и търговския корпус на капиталистическите страни, провеждат мероприятия за опазване на държавната и служебната тайна и за набиране на търговска и научно-техническа информация. За изпълнението на тези задачи оперативните работници вербуват агентура из средите на външнотърговските служители, които имат постоянни служебни контакти с чужденци.

Своеобразно съчетание на линейното с обектовото обслужване съществува в отделението, работещо по линия на контрабандата. Работата в отделението е организирана така, че да обхване изцяло дейността на специализираното външно-

търговско предприятие за внос и износ на ембаргови стоки „Кинтекс“, а също така и основния контингент контрабандисти — предимно граждани на Иран, Турция, ГФР, Италия, Австрия и др.

Важно място в контраразузнавателната работа на обектовите отделения заема профилактичната дейност сред външнотърговските служители, особено сред онези от тях, които излизат зад граница.

В настоящия момент отделът обслужва 41 ВТП, ВТО, включително Министерството на външната търговия и Комитета за външноикономически връзки.

При отчитане многостранната дейност на противника по външнотърговския канал се установява, че голяма част от проведените през последните години мероприятия са насочени към подобряване на профилактичната работа и опазването на държавната, търговската и служебната тайна. В редица външнотърговски предприятия бяха организирани и проведени събрания, на които бяха изнесени доклади за осъществяваната от противника разложителна дейност. По наше искане чрез средствата за масова информация обществеността беше осведомена за шпионската дейност на някои външнотърговски служители, а присъдите им бяха прочетени пред колегите им в съответните външнотърговски централи.

За в бъдеще усилията в това направление ще бъдат насочени към провеждане на активни мероприятия, към разнообразяване тематиката на изнасяните лекции и беседи, към установяване на по-смел контакт със средния и ръководния кадър, работещ в системата на външната търговия с цел своевременно пресичане на възможностите за нанасяне щети на народното стопанство.

Практиката на отдела през последните години показва, че основните насоки за оказване на непосредствена помощ на Министерството на външната търговия и останалите външнотърговски предприятия са: оперативният контрол на търговските сделки, работата по делегации от капиталистическите страни и сигналната дейност.

В резултат на успешно проведени агентурно-оперативни и технически мероприятия от отдела беше придобита ценна икономическа и търговска информация, която подпомогна редица наши външнотърговски предприятия за постигане на големи икономии за народното стопанство при осъществяване на външнотърговския обмен.

Това позволи само през миналата година да бъдат реали-

зирани икономии от външнотърговските предприятия, възли-
защи на 4 930 000 валутни лева; 4 160 000 ДМ и 2 512 000 ЩД
и др. (по оценка на ръководството на Министерството на
външната търговия и Комитета за външноикономически
връзки).

Значителен принос в икономическото развитие на страна-
та може да бъде постигнат при добра организация на работа-
та по търговските и икономическите делегации на капитали-
стическите страни, посещаващи НР България.

Клаузите и условията, включени в подписваните спогод-
би, регулират търговските взаимоотношения на нашата стра-
на с капиталистическите държави за дълъг период. Ето за-
що органите на ДС трябва да оказват помощ на МВТ и
КВИВ за постигане на най-благоприятни за страната ни усло-
вия чрез предварително предоставяне на нашите делегации
на информации за инструкциите на чуждите делегации, за
техните становища и компетентност по всички въпроси на во-
дените преговори.

В резултат на успешно проведени агентурно-оперативни и
технически мероприятия през 1974 г. бяха придобити редица
съществени данни от търговско-икономически делегации на
ФРГ, Норвегия, Гърция, Австрия и др.

Оказаната икономическа помощ по линия на чуждите де-
легации не всякога намира непосредствен материален израз,
но допринася за разкриване на стратегическите планове на
капиталистическите страни спрямо България в областта на
търговската политика, за регулиране на нашите външноико-
номически отношения с тези страни и за сключване на благо-
приятни за нашата страна търговски спогодби. Този въпрос
придобива особено значение, като се има пред вид интегра-
цията между капиталистическите страни и дискриминацион-
ната им политика по отношение на социалистическия лагер,
включително и България.

Накрая искам да поставя и някои проблемни въпроси на
контраразузнавателната работа по външнотърговския канал.
Те ще бъдат разрешени, ако проявим нашето майсторство в
агентурно-оперативната работа. Кои са тези проблеми?

Първо. Използването на търговски фирми и отделни тър-
говци от противника за прикритие на разузнавачи и агенти и
активизирането на тяхната дейност по този канал сред бъл-
гарските граждани налага от наша страна все по-разширено
да провеждаме вербовъчна работа по чужденците. Успешното
изпълнение на тази задача ще ни даде възможност да полу-

чаваме по-пълна и ценна информация за целите и насоките на дейността на противника и фирмите, работещи против НР. България и братските страни, както и да осъществяваме оперативни игри. От друга страна, това ще ни даде възможност да завоюваме оперативни позиции във фирмите и да ги използваме в интерес на икономическото развитие на нашата страна.

Второ. В перспектива стои въпросът за организацията на нашата работа по противодействието на противника във връзка с все по-засилващите се интеграционни процеси в икономиките на социалистическите страни и развитието на кооперирането с напредналите капиталистически държави. Трябва да изхождаме преди всичко от възможностите на противника да използва промишленото коопериране с нашата страна за стесняване на нашите пазари и за създаване на изкуствени бариери за реализацията на готовата продукция. Основната дейност на противника по линия на интеграционните процеси в рамките на СИВ е насочена преди всичко към спъването им чрез диференциране на икономическата политика спрямо отделните социалистически страни. Това предполага именно вземане на съвременни и специфични мерки от страна на органите на ДС с оглед разкриване в зародиш подобни замисли на противника и предотвратяване на опитите за тяхното осъществяване.

Трето. Изучаването на чуждите търговци и фирмите, използвани за прикритие, във връзка с организиране на М-50 и М-100, налагат все по-целенасочена координация с братските органи на сигурността и най-вече с органите на КГБ по конкретни обекти на разработка и фирми-прикрития, по провеждането на съвместни агентурно-оперативни и технически мероприятия зад граница както на територията на социалистическите, така и на капиталистическите страни. Засилването на координацията и взаимодействието чрез осъществяване на преки контакти с оперативните работници от братските органи по линии и конкретни обекти ще разгърне творческите възможности на оперативните работници, ще активизира и издигне на по-високо ниво контраразузнавателната работа по обектите и фирмите-прикрития на капиталистическите разузнавания.

Четвърто. Измененията в оперативната обстановка налагат непрекъснато и целенасочено подобряване на съществуващата организация на контраразузнавателната работа, като се ползва богатият опит преди всичко на братските ор-

гани на КГБ. На настоящия етап е целесъобразно въвеждането на т. нар. експерти по сигурността към най-важните външнотърговски обединения и централи. Те ще поемат ръководството на част от агентурния апарат и ще издигнат на още по-високо ниво профилактичната работа, ще съдействуват за провеждането на оперативнотехнически мероприятия и по този начин ще дадат възможност на оперативните работници да се съсредоточат в работата по най-важните разработки.

Независимо от постигнатото в агентурно-оперативната работа по линия на външнотърговския канал тя още не е издигната на равнището на съвременните изисквания и не отговаря напълно на активността на противника. Нужни са още по-големи усилия за насочване вниманието както от наша страна, така и от страна на околните управления към основните и първостепенни въпроси, които трябва да се решават за разкриване и пресичане действията на капиталистическите разузнавания и тяхната агентура в областта на икономиката, за разкриване и своевременно предотвратяване сключването на неизгодни за страната ни сделки и внос на морално остаряло оборудване. Само като оказваме действена помощ за развитието на социалистическата ни икономика ние можем да се включим в усилията на целия български народ за претворяване в живо дело решенията на Десетия конгрес и за достойно посрещане на Единадесетия конгрес на БКП.

ЗАСИЛВАНЕ РОЛЯТА НА ОРГАНИТЕ НА ДС В РЕАЛИЗИРАНЕ
ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА НА ПАРТИЯТА

Централният комитет, Ръководството на МВР и II главно управление през последните 2-3 години отделят изключително внимание на работата на ДС по икономиката. Преди 2 години бяхме заслушани в ЦК на БКП. Два пъти Колегиума на МВР разглежда работата по икономиката и утвърди задачите на ДС в настоящия етап.

През 1973 г. бяха проведени зонални съвещания с оперативния и ръководен състав в страната.

Във връзка с решенията на Националната партийна конференция на БКП - 1974 г. за повишаване обществената производителност на труда беше проведено специално съвещание с целия ръководен състав на МВР в Центъра и окръзите, където основно се разгледаха задачите на МВР по икономиката произтичащи от този партийен форум.

По решение на Ръководството на МВР още отсега готвим национален четиридневен семинар на тема - работата на ДС по икономиката през I тримесечие на 1975 година.

Всичко това доведе до определени резултати и до общо подобряване на работата на ДС по икономиката. Нашите непосредствени резултати през последните две години се изразяват в десетки реализации на български и чужди граждани за престъпления против икономиката на НРБ; в значителен принос в придобиването на търговска, научно-техническа и друга документация; в предотвратяване на сериозни аварии, произшествия и пр.

Изхождайки от задачите поставени от ЦК на БКП и оперативната обстановка, органите на ДС решават следните задачи в областта на икономиката:

1. Разкриват, предотвратяват и пресичат подривната дейност в икономиката на разузнавачите и агентите на противника от средите на чуждите търговци, специалисти, експерти и др., както и на агентурата на противника из средите на българските граждани, работещи в икономическите ведомства.

2. Установяват, изучават и наблюдават вражеския контингент с цел пресичане на опитите му да провежда вредителска, разложителна, антисъветска, националистическа и друга вражеска дейност в икономиката.

Разследват всички произшествия, подозирани като вредителства и диверсия.

3. Оказват помощ със специфични средства на ДС, на ведомствата за решаване на стоящите пред тях задачи: предотвратяват сключване на неизгодни за страната сделки; придобиват икономическа, научнотехническа и технологическа информация и документация; провеждат профилактично-превантивна работа за недопускане и своевременно предотвратяване неблагоприятия в икономиката.

4. Провеждат агентурно-оперативна и профилактична дейност за опазването на държавната и служебна тайна в обектите на икономиката.

Организационно в продължение на повече от 10 години оперативната работа по икономиката в Центъра е към Второ главно управление на ДС.

Във Второ главно управление на ДС създадената организация, е в съответствие със структурата на икономиката и с каналите, по които провежда подривна дейност противника.

По икономиката във Второ главно управление имаме четири отдела с общ състав около 160 ОР-ци, които се водят от един зам.н-к управление.

IX ОТДЕЛ

Девети отдел на ВГУ на ДС провежда контраразузнавателна работа, обслужва Министерството на външната търговия с 34 външнотърговски предприятия, дружества и сдружения. Обезпечават и контролират наблюдението и разработката на целия контингент чужди търговци от капиталистически и развиващите се страни, посещаващи НРБ.

X ОТДЕЛ

Десети отдел оперативно обслужва на обектов принцип всички министерства, комитети, обединения, проектантски и научни институти и организации, свързани с планирането, финансирането, техническия прогрес, промишлеността, селското стопанство и строителството.

XI ОТДЕЛ

Единадесети отдел обслужва на обектов принцип М-во на транспорта, Министерство на информацията и съобщенията, ЖП войски, железопътния, водния, автомобилния и въздушния транспорт.

XIII ОТДЕЛ

Тринадесети отдел провежда официална дейност за опазване фактите и сведенията, съставляващи държавна тайна.

Към аналитичния отдел на Второ главно управление - сектор анализ и информация по икономиката.

В 21 окръжни управления на МВР има изградени икономически отделения и групи, в Софийското градско управление на МВР има изграден отдел, в 6 окръжни управления на МВР работата по икономиката се извършва на териториален принцип.

По линия на транспорта има изградени районни отделения в Пловдив, Горна Оряховица и София; отделения има във Варна, Бургас и Русе, а групи - в Плевен, Шумен, Враца, Перник и Ямбол.

Съобразно конкретната оперативна обстановка /концентрация и значимост на икономическите обекти, интересите и проявите на противника/ агентурно-оперативната работа в икономиката се организира на обектов, линеен /отраслов/ или териториален принцип.

Второ главно управление ДС освен обслужването на централните икономически ведомства, участвува, оказва помощ и контрол при провеждане на агентурно-оперативната работа по международните прояви по канали на научно-техническия обмен у нас и в чужбина.

Подпомага и контролира Софийско градско управление МВР и окръжните управления на МВР при организиране и провеждане на контраразузнавателната работа по линия на икономиката.

Софийско градско управление МВР и окръжните управления на МВР обслужват икономическите обекти разположени на територията им.

ж

ж

ж

Нашето внимание сега е насочено към повишаване ефективността на оперативната работа на ДС по икономиката.

1. Особено внимание отделяме на работата с агентурата. Считаме, че това е основното наше средство и въпреки, че разполагаме със значителен агентурен апарат продължаваме да вербовваме нова.

Със специална заповед разширихме задачите, които следва да се решават по икономиката с агентурата. Отиваме към изграждането на повече резидентури.

Връщаме се на по-чувствително използване на доверителни връзки и консултанти без да изместваме агентурната работа.

2. Засилваме нашата превентивно-профилактична работа и сигнална функция за предотвратяване неблагоприятия в икономиката.

3. Провеждаме комплексни мероприятия по опазване икономическите, търговски и производствено-технически секрети.

Затягаме режима за посещения на капитал, граждани в нашите икономически обекти.

Създадохме институт за офицери по режима, а сега сме внесли в МС постановление за реда на контактите на наши граждани с такива от капиталистически страни.

4. Подобряваме нашата работа по излизащите български граждани в капиталистически и развиващи се страни и по капиталистически граждани пребиваващи в НРБ, по научно-техническия и търговски обмен.

5. Предстои да се разгледа организацията ни в окръжните управления, с цел да се внесет някои подобрения специално по икономиката.

6. Провеждаме някои мероприятия за подобряване аналитично-информационната ни работа в управлението с цел да обхванем цялата контраразузнавателна информация по икономиката постъпваща в органите на ДС.

7. Провеждаме някои мероприятия по подобряване кадровия състав, работещ по икономиката и неговата специална и обща подготовка.

От т.г. организираме специален курс /45 дневен/ към нашата висша школа за подготовка на състава работещ по икономиката.

8. Разработили сме и внесли в Ръководството на МВР специална инструкция за работата на ДС по икономиката.

✖

✖

✖

Интеграционните процеси, които се извършват в икономиката на социалистическите страни налагат да се обсъди въпроса и набележат мерки за още по-тясно координиране на нашата дейност с тази на братските органи и особено с КГБ за пресичане икономическата диверсия на противника.

11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

Екз. № 1

М-ВР на вътрешните работи
ГРУПА
В. № 1624/31.8.76

СПРАВКА

МИНИСТЕРСТВО на вътр. работи
СЕКРЕТАРИАТ
В. № 9228 от 31.8.1976 г.

За резултатите от извършената проверка по изпълнението на инструкциите № № I-2348 и I-2350 от 1975 г. относно организацията на контраразузнавателната работа на органите на ДС по обслужването на промишлеността и транспорта в окръжните управления на МВР

През месец юни и юли 1976 г. служители от Групата за контрол и помощ при МВР извършиха проверка в окръжните управления на МВР с изключение на В.Търново, Михайловград, Русе, Софийско окръжно и Толбухин, как е организирана работата по изпълнението на инструкциите за работа по обслужването на промишлеността и транспорта и задачите поставени на националното съвещание месец април 1975 година и установиха:

След националното съвещание и получаването на инструкциите за организация на контраразузнавателната работа на органите на ДС по обслужването на икономиката и транспорта ръководствата на окръжните управления са взели мерки всички оперативни работници по ДС да се за-

познаят, а тези които работят по линия на икономиката и транспорта самостоятелно и на семинарни занимания са ги изучили. Във Варна, Смолян и Ловеч са проведени изпити.

Организацията на работата по линия на икономиката и транспорта е подобрена и съобразена с указанията дадени на националното съвещание. Изхождайки от решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП от тази година за концентрация, реконструкция и модернизация на промишлените предприятия с оглед постигане на по-голяма ефективност и качество, необходимо е структурата и организацията на работата на органите на ДС съответно да се усъвършенствува.

Болшинството от оперативният състав обслужващ промишлените предприятия и транспорта е с висше и средно техническо образование. Голяма част от него е млад и с малък опит в агентурно-оперативната работа, поради което се налага ръководния състав да оказва по-непосредствена практическа помощ.

Всички поделения работят по 6 месечни или годишни планове. Някои окръжни управления /Благоевград, Видин, Враца, Габрово, Пловдив, Перник и други/ са разработили комплексни перспективни планове за работа по икономиката. Мероприятията в плановете са целенасочени и конкретни и съобразени с указанията дадени на националното съвещание и инструкциите.

В изпълнение на чл. 8 точка 1 от инструкция

№ I-2348 перспективни планове за обслужване на особено важните икономически обекти са изготвили окръжните управления на МВР - Варна, Хасково, Бургас, Ямбол и други.

Болшинството от окръжните управления не са изпълнили разпорежданията на чл. 8 точка 1 и за такива важни икономически обекти, като АЕЦ "Козлодуй", МК "Кремиковци", ОЗ-ВИЗ "Сопот" и ЗЗУ Пловдив, ОЗ "Фр.Енгелс" - Казанлък, Химкомбината - Стара Загора и други не са разработени перспективни планове.

ВГУ не е проконтролирало изпълнението на тази задача.

В резултат на провежданите активни агентурно-оперативни мероприятия по линия на промишлеността и транспорта и по специалистите от капиталистическите страни са получени данни, че чуждите разузнавания се интересуват и събират сведения от политически, икономически и военен характер. Най-голяма активност проявяват турското, гръцкото и западногерманското разузнавания.

Така например турското разузнаване проявява интерес към производството на някои заводи в Шумен, Търговище, Варна и други /това се потвърждава и от последните реализирани разработки в Шумен/.

Западногермански и американски специалисти пребивавали в София са проявили интерес към някои важни промишлени обекти /Оптико-механичният завод, завод "Електроника", завода за телефонна и телеграфна техника/ от сътруд-

ничеството на НРБ по линия на СИБ относно строителството на оптически заводи в СССР, от класификатор на машини представляващи ДТ, от броя на работниците, образованието и квалификацията им, обема на производство, заплатите, работното време, ролята на профсъюзите, стачкуват ли работниците и други.

Австрийски и японски специалисти са проявили интерес от пътищата и мостовете /направили са снимки/ в Пернишки окръг. Италиански специалисти /обект на ДОП "Специалиста" и на ОП - в Шумен/ са проявили интерес от завод "Хан-Крум" - Търговище, за военно поделение в Шумен и от икономически и политически въпроси.

Данни за проявен интерес от чуждите специалисти към промишлените предприятия и други въпроси са получили и окръжните управления - Враца, Пазарджик, Ямбол, Сливен и други.

По линия на транспорта са получени следните по интересни данни за подривна дейност.

От океанския риболовен флот за последната година 6 моряка са отказали да се завърнат в България.

В Турция български моряци и шофьори биват задържани по различни поводи разпитвани и направени опити за вербовка за последната година само от Бургас са задържани 5 моряка и един от тях е вербован/.

Дейността на вражеският контингент по линия на промишлеността и транспорта се изразява във противодържавна агитация и пропаганда, вредителство, диверсии, под-

6

готовка за бягство зад граница, националистическа дейност и други.

В някои промишлени предприятия и транспорта са станали редица крупни аварии, произшествия, катастрофи, пожари и други прояви които са нанесли голями материални щети и човешки жертви. /София - МК "Кремиковци", ТЕЦ "Трайчо Костов" завод "Витоша", "Стинд", Фармацевтичния завод и други; Перник - МК "Ленин", ДМП "Г.Димитров" завод "Васил Коларов"; Търговище - в заводите "А.Овчаров", "Искра и "Стария дъб" са станали аварии с подозрения за диверсии. Подобни случаи има в Ямбол, Шумен /завод "Китка" и фуражния завод/, Плевен - гара Ясен - голяма ж.п. катастрофа с международния влак;

В редица промишлени предприятия в проверените окръзи са констатирани: редица неблагополучия; отрицателни прояви; производство на нестандартна и лошокачествена продукция; залежали стоки за милиони левове; фиктивно отчитане на производствените планове, завишаване на фабрично заводските цени, с цел отчитане на по-добри стопански резултати и получаване премиални възнаграждения; сключване на неефективни сделки с капиталистически фирми; Открити недолства в някои работнически колективи получили по ниско заплащане вследствие корегиране на производствените норми без да се проведе предварително разяснителна работа; лоша финансова, технологична и трудова дисциплина и други.

При всички случаи на аварии, произшествия, катастрофи, неблагополучия и други е реагирано и своевременно

са информирани ОК на БКП, стопанските и административни ръководители и ВГУ. Провеждани са разследвания. Но в повечето случаи не се провеждат достатъчно активни и целенасочени агентурно-оперативни и технически мероприятия, вследствие на което не винаги се разкриват истинските причини, условията, които ги пораждат, виновниците и не се вземат мерки за отстраняването им.

I. СЪСТОЯНИЕТО НА РАБОТАТА ПО ЛИНИЯ НА ПРОМИШЛЕНОСТТА

В проверените окръзи вражеският контингент в основни линии е установен и към 1.VI.1976 г. наброява - 4315 души - /Варна - 725, София, - 499, Пловдив - 384, Стара Загора - 309, Перник - 293, Бургас - 179 и други/. Най-много са: членове на бивши фашистки организации - 625 лица; деца на бивши хора - 579; националисти - 439; бивши хора - 349; подозрителни връзки с граждани от капиталистическите страни - 369, съдени за подривна дейност - 272 и други. По линия на ВГУ протичат - 622, а по VI-то управление - 3963 лица.

След Националното съвещание е установен нов контингент от 805 лица.

Има промишлени обекти където вражеският контингент не е установен напълно /София, Хасково, Благоевград, Варна, Видин, Бургас, Пловдив и други/.

В основни линии контингента е изучен /83,52 %/. Поделения като - Видин, Враца, Габрово, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Сливен, Силистра и други - 100 % от вражеския

контингент е изучен. Но има и такива поделения където значителна част не е изучен /Разград - 43,22 %, Варна - 41,24 %, Търговище - 35,13 %, Кърджали - 29,03 %, Шумен - 22,69 % и други/.

В редица промишлени обекти на ръководни, възлови и уязвими места работят лица от вражеския контингент. Така например в София в научно-изследователския институт по икономика и организация на машиностроенето на гара Искър е установено, че в последните няколко години са се групирани и заели възлови места бивши полицаи, царски офицери, търговци и деца на такива. За главен енергетик на МК "Кремиковци" е назначен инженер Гинев, произхождащ от вражеско семейство и други. Обединени заводи "Оптико-електрон" /главния механик, началник на цех и технолог/, акумулаторния завод /юрисконсулта, главния счетоводител и финансов ревизор и други/ - Пазарджик.

Подобни случай има и в Пловдив, Шумен, Ямбол, Разград, Смолян, Силистра, Търговище, Варна, Бургас и други.

С агентура се наблюдава 56,20 %, от установеният вражески контингент. /Кърджали - 96,77 %; Сливен - 88,75 %; Пазарджик - 83,90 %; Ямбол - 81,25 %; Ловеч - 73,46 %; Стара Загора - 73,46 %; Перник - 72,70 % и други/.

Обезпокояващо е обстоятелството, че в някои окръзи на територията на които се намират крупни национални обекти и е установен значителен брой вражески контингент, агентурното му наблюдение е под средното /Пловдив -

33,73 %; Варна - 34,48 %; Плевен - 39,07 %; Търговище - 40,57; Габрово - 46,43 %; Враца - 50,31, Бургас - 51,95 % и други/.

След националното съвещание по линия на промишлеността в проверените окръзи са пребивавали за различен период от време общо 2523 специалисти от капиталистическите страни. Най-голям е броя на ГФР, Италия, Франция, Австрия, и Япония. Най-много са пребивавали в: Софийа - 534 души; Варна - 288; Пазарджик - 226; Шумен - 180; Стара Загора - 170; Пловдив - 140; Враца - 100 и др.

По всички специалисти са взимани мерки за агентурното им наблюдение, а активни агентурно-оперативни и технически мероприятия са провеждани по тези от тях представляващи интерес. В резултат на проведените мероприятия са получени данни и сигнали за провеждането на подривна дейност на някои от тях, които са взети на съответен оперативен отчет /Софийско градско - 2/4 ГДОП за шпионаж, 2-ДОП, ОП - 8, Шумен - 2 ДОП и 2 ОП, Варна - 1 ДОП и 8-ОП, Ямбол 1-ДОП, Стара Загора - 13-ОП, Бургас - 8-ОП, Габрово 6-ОП, Пловдив и Разград по 5 ОП и други/.

Сигнали за провеждане на подривна дейност от чуждите специалисти има не малко, водят се и някои дела на оперативен отчет, но съществени резултати няма. Агентурно-оперативната работа не е достатъчно активна и настъпателна. Не се осигурява непрекъснато агентурно наблюдение с подготвена и квалифицирана агентура. Не по всички лица за които сме получили сигнали за подривна дейност се провеждат комплексни агентурно-оперативни мероприятия.

Но във всички предприятия се спазва режима за посещенията на чужденците поради недостатъчният контрол и взаимодействие между съответните органи.

В някои окръжни управления в резултат на добре проведени активни агентурно-оперативни и технически мероприятия са успели да изземат важна научно техническа документация /Софийско градско, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик, Перник, Стара Загора, Търговище и други/. Възможностите на окръжните управления са много по-големи но не навсякъде се провеждат активни мероприятия в това отношение.

С изключение на Перник и Търговище в останалите окръжни управления няма провеждани мероприятия по М-50 и М-100.

Български граждани работещи в промишлените обекти в окръзите през последната година са пребивавали по различни породи в капиталистическите страни общо 3780 души. От тях 2620 от София, 333 от Варна, 132 - Плевен, 128 - Пловдив, 85 - Стара Загора, 65 - Ямбол и други. В ГФР са пребивавали - 460 души, Гърция - 350, Италия и Франция по 230 и други. По линия на транспорта хиляди моряци и шофьори се намират зад граница.

Агентурно-оперативната работа по тях основно се е изразявала в провеждането на профилактични беседи преди заминаването им, разговори след завръщането с част от тях и при заминаването на групи обезпечаването им с агенти и ДЛ. В резултат на проведените мероприятия са получени данни и сигнали за подозрителни връзки с граждани от капиталистическите страни, за опити и подготовка за бягство зад граница

извършване на валутно-контрабандна дейност, сключване на неизгодни за НРБ сделки, получаване на подкупи и други. Открити са и дела на оперативен отчет.

Агентурно-оперативната работа по българските граждани специалисти от промишлеността и транспорта временно пребивавали в капиталистическите страни е недостатъчна и не отговаря на оперативната обстановка.

За периода от 1.VI.1975 година до 1.VI.1976 г. по линия на промишлеността са получени общо 1000 сигнала за подривна дейност. Най-много сигнали са получени - Софийско градско - 423, Варна - 76, Смолян - 47, Кюстендил - 48, Перник - 42, Силистра - 39 и други. Най-малко сигнали са получени: Разград - 6; Пазарджик и Кърджали по 8; Хасково и Пловдив по 11; Видин и Шумен по 13; Враца - 17; Бургас - 29 и други.

От агентурата са получени 58 % от ДЛ - 25,9 %, от тех. мероприятия 2,5 % и други източници 13,6 % от сигналите. Малко са сигналите получени от агентурата в окръжните управления на МВР: Видин - 23,08 %, Силистра - 30 %, Благоевград - 30 %, Ловеч - 33,3 %, Варна - 40,7 %, Кюстендил - 43,75 % и други.

По окраска сигналите се разпределят: за противодържавна агитация и пропаганда - 284; за вредителство и саботаж - 246; за опит за бягство зад граница - 74 за диверсии 64; шпионаж - 44; прояви на корупция и разложение - 27; за престъпления против ДТ - 16, нелегални организации и групи - 6 и други - 205.

Изяснени са 74.4 % от получените сигнали, а по останалите 25,6 % работата продължава.

По изяснените 744 сигнали е взето следното отношение: открити са: ГДОР - 2; ДОР - 3; ГДОП - 1; ДОП-36; ДООИ-16; Предадени на съд - 19; филтрирани - 124, профилактирани - 120 лица; вербовани - 20; административни мерки - 236 и изпратени на други поделения - 71.

В окръжните управления на МВР - Варна, Пловдив, София града, Търговище, Бургас и други не се работи достатъчно активно и целенасочено по изясняване на сигналите за подривна дейност. Не се планират и провеждат своевременно агентурно-оперативни мероприятия. Много от сигналите се изясняват чрез разпити или беседи на заподозрените лица. Липсва задълбоченост и съгласуваност при изясняването им, поради което много от сигналите за вредителство, саботаж, диверсии, шпионаж и други не се потвърждават, а често пъти лицата се профилактират и филтрират, вместо да се вземат на оперативен отчет. Това се потвърждава и обстоятелството, че едва 6.2 % от получените сигнали са прерастнали в оперативен отчет.

По линия на промишлеността в проверените окръжни управления към 1.VI.1975 г. на оперативен отчет са водени: ДОР-8 /Перник-2, Варна, Видин, Пловдив, Разград, Софийско градско и Шумен по 1/; ГДОП - 2 /Благоевград и Софийско градско по 1/; ДОП - 81 /Софийско градско - 18, Стара Загора - 9, Смолян - 7, Плевен - 8, Пловдив - 5, Бургас, Варна и Видин по 4, Враца, Габрово, Сливен и Ямбол

по 3, Благоевград, Кюстендил, Перник и Шумен по 2 и Силистра и Търговище по 1/; ДОН - 317; ДОН - 1 на лица и 34 на неизвестни автори; ОП - 47;

След националното съвещание са открити: ГДОР - 1 за незаконно притежаване на оръжие - Софийско градско; ДОР - 5 /Стара Загора - 2, Перник, Пловдив и Ямбол по 1/; ГДОП - 2 за шпионаж /Софийско градско/; ДОН-66; ОП-38 и ДОН - 16 на неизвестни автори.

За същият период са реализирани и прекратени: ГДОР - 1 за диверсия /Софийско градско/; ДОР - 5 - Перник 2, Пловдив, Разград и София по 1/, ГДОП - 1 за незаконно носене на оръжие; ДОН- 44; ДОН - 13; ОП - 18;

Към 1.VI.1976 година на оперативен отчет се водят: ДОР-8 от тях за шпионаж - 2 /Варна и Стара Загора/, за нелегални организации и групи - 2 /Ямбол и Стара Загора/ за противодържавна агитация и пропаганда - 3 /Видин, Пловдив и Шумен/ и за диверсия - 1 /Перник/; ГДОП - 3 от тях за шпионаж - 2 /Софийско градско/ и националистическа дейност - 1 /Благоевград/; ДОН - 83 от тях за шпионаж - 39, противодържавна агитация - 19, подготовка и опит за бягство - 8, вредителство - 4, националистическа дейност - 5, диверсии - 2, подозрителни връзки с чужденци - 3 и нелегални организации - 1; /Най-много ДОН са открити в Софийско градско - 20, Стара Загора - 9, Варна - 8, Сливен - 7 и други. Окръжните управления - Хасково, Силистра, Пазарджик, и Кърджали не водят ДОН; ДОН - 355 /окръжните управления - Търговище, Хасково, Силистра, Пловдив, Ловеч, Кюстендил,

Кърджали, Габрово и други водят малко ДОН от 2-8/, ДОН-38 на неизвестни автори /Софийско градско - 9, Благоевград - 5, Стара Загора - 4, Кюстендил и Варна по 3 и други/; ОП-67 Стара Загора - 13, Бургас, Варна и Софийско градско по 8, Габрово - 6, Пловдив и Разград по 5 и други/.

От анализа на данните по оперативния отчет е видно, че оперативните разработки са съвсем малко. Оперативният отчет не съответствува на оперативната обстановка. Не се водят ДОР в окръзи със силно развита промишленост, като София града, Пловдив, Бургас, Габрово, Плевен, Сливен и други.

Работата по делата на оперативния отчет не е достатъчно настъпателна и ефективна. Не се провеждат своевременно агентурни комбинации и други технически мероприятия за разкриване и документиране дейността на лицата провеждащи подривна дейност.

Редица лица от вражеския контингент водят активна противодържавна агитация и пропаганда и вместо да се разработват своевременно и документира дейността им, същите се водят на ДОН.

Малко ДОН се водят за диверсии и вредителство, като се има предвид големия брой сигнали от този характер /64 за диверсия и 246 за вредителство/. Редица от делата се водят продължително време, без да се провеждат активни и целенасочени мероприятия за разкриване на авторите.

Състоянието на агентурата към 1.VI.1976 година е следното: агенти - 1421 /Софийско градско - 253, Стара Загора - 174, Варна - 127, Перник - 71, Хасково - 67,

Плевен - 65, Смолян - 63 и други/; Резиденти - 56 /Стара Загора - 8, Софийско градско - 7, Варна - 5, Пловдив, - Хасково и Ямбол по 4 и други. Благоевград и Търговище нямат резиденти/; Резидентурни групи - 57 /Ст.Загора - 12; Софийско градско - 7, Варна, Хасково и Ямбол по 4 и други/;

След националното съвещание са вербовани 291 агенти и 29 резиденти. Най-много вербовки са извършени средно на оперативен работник в: Кюстендил 5,2; Кърджали - 4,5; Плевен - 3, Габрово - 2,66 и Благоевград - 2,72 и други.

В редица окръжни управления работата по придобиването на нова качествена агентура сериозно изостава от изискванията и средно на оперативен работник се падат - /Видин - 0,5; Пловдив - 0,61; Пазарджик - 0,74; Шумен - 0,70; Ямбол и Търговище по 1 и други.

За същият период от време са изключени общо 50 агенти и 2 резиденти. Основната част - 38 агенти са изключени за изчерпани възможности и болест, 4 за компрометиране пред обществото и по 1 за предателство, нечестно сътрудничество и отказ от сътрудничество. Изградени са нови 25 резидентурни групи.

Болшинството от агентурния апарат е с висше и средно специално образование и от средите на инженерно-техническия състав.

Наличният агентурен апарат е правилно разстановаван, главно на възлови и уязвими места и секторите където се произвежда или съхранява продукцията и информация представляващи държавна тайна.

Паред с положителното в работата с агентурата съществуват и редица слабости които довеждат до ниска ефективност и накечствени резултати.

В някои важни промишлени обекти няма достатъчно агентура и не се работи с необходимия темп за придобиването на нова такава, Варна промишления комплекс Девиля; София МК "Кремиковци"; Перник /В 5 предприятия на уязвими места няма агентура/; Шумен – завод "Китка", Търговище – завод "А.Овчаров" и "Възход", Разград завода за антибиотици и други.

Не се използват възможностите на наличната агентура по наблюдението на вражеския контингент и по делата на оперативен отчет. На една част от агентурата не се поставят конкретни и целенасочени задачи в резултат на което се получават сведения без оперативна стойност.

Някои агенти не се срещат редовно. Недостатъчно внимание се отделя за цялостната проверка на агентурата, не се изготвят планове и не се използват всички налични агентурно-оперативни и технически средства за проверка. /Варна, София, Плевен, Стара Загора, Перник, Бургас и други/.

В редица случаи лицата за вербовка не се изучават задълбочено не се ползва наличната агентура и другите средства.

Въпроса с изграждането на резидентурните групи в повечето окръжни управления сериозно изостава, работи се мудно, а в редица от тях като Видин, Ловеч, Смолян,

18

Пловдив, Сливен и други има по една резидентурна група, а Благоевград, Враца и Търговище няма. На значителна част от резидентите /20/ са предадени по един и два агента.

II. СЪСТОЯНИЕТО НА РАБОТАТА ПО ЛИНИЯ НА ТРАНСПОРТА

Данните, констатациите и изводите за агентурно-оперативната работа в настоящата справка по линия на транспорта не се отнасят за обектите които се обслужват от ВГУ /ж.п. управление - София, Пловдив, Горна Оряховица, ДСО "Балкан", ДСО "Международни превози" и други/ поради което те са непълни и не дават цялостна представа за работата по линия на транспорта.

Вражеският контингент в основни линии е установен и към 1.VI.1976 година той наброява 833 лица /националисти - 124, бивши членове на фашистки организации - 105, подозрителни връзки с чужденци - 81, БЗО - 77, бивши хора - 72, деца на бивши хора - 55 и други/. След националното съвещание е установен нов контингент - 172 души, а са отпаднали - 99 лица. Значителна част от контингента е изучен /89,43 %/. Поделения като Варна, Плевен, Стара Загора, Благоевград, Видин, Сливен, Софийско градско и други - 100 % от вражеския контингент е изучен. Но има поделения където значителна част не е изучен - Ловеч - 88.1 %, Разград - 83,14 %, Силистра - 66,67 %, Кърджали - 47,5% и други.

Установеният вражески контингент се наблюдава с агентура средно - 45.62 % /Кърджали - 94 %, Благоевград - 81,81 %, Хасково - 80, Разград - 82,08 % и други/.

Има поделения агентурното наблюдение на контингента е осигурено на малка част. /Бургас - 17,39 %, Плевен - 20,63 %, Перник - 25 %, Стара Загора - 33,3 %, Софийско градско 47,37 и други/.

На ръководна работа и уязвими места работят някои лица от вражеският контингент /Бургас капитан на кораб преди 9.9.1944 г. участвал на страната на немците във войната срещу СССР, баща му е ликвидиран от народната власт/, подобни случаи има в Шумен, Варна, Стара Загора и други.

За периода от 1.VI.1975 г. до 1.VI.1976 г. са получени 196 сигнала за вражеска дейност. /Варна - 73, Софийско градско - 28, Бургас - 16, Силистра - 14, Сливен - 10, Стара Загора - 9 и пр. Изяснени са 158 /80.61 %/. От агентурата са получени - 47,96 %, от ДЛ - 26,53 %, от технически мероприятия - 2,5 % от сигналите и други.

По окраска сигналите се разпределят: противодържавна агитация и пропаганда - 32; корупция и морално разложение - 32; вредителство и саботаж - 28; приготвяне и опит за бягство зад граница - 20 и други.

По изяснените сигнали е взето следното отношение: открити са 8 - ДОП, 12- ОП, 2 лица са подведени под съдебна отговорност, 47 профилактирани, 16 филтрирани, 2 вербовани и 52 - взети административни мерки.

От анализа на данните е видно, че малко сигнали се получават и техният брой не съответствува на оперативната обстановка и възможностите на агентурата. Не по (

всички сигнали се работи активно и задълбочено. Голяма част от сигналите се изясняват чрез филтрация, профилактични беседи или административни мерки. Прави впечатление, че много оперативни работници отбягват да завеждат дела на оперативен отчет въпреки очевидните данни и основания за това при изясняване на сигналите /Варна, Софийско градско Бургас, Перник, Плевен, Шумен, Стара Загора и други/.

Броят и формите на оперативният отчет не съответствуват на оперативната обстановка. Към 1.VI.1975 г. са водени: ГДОР - 1 за шпионаж - Варна; ДОР - 2 /Бургас и Видин/; ДОП - 16 /Варна, - 6, Бургас, Софийско градско и Шумен - по 2, Враца, Перник, Разград и Ямбол по 1/; ДОП - 38, ДОО - 8, ОП - 22.

След националното съвещание са заведени на оперативен отчет: ДОП-10; ДОН - 4; ДОО - 2; ОП-16;

Реализирани и прекратени са: ДОР - 1; ДОП-11; ДОО - 1;

Към 1.VI.1976 г. на оперативен отчет се водят: ГДОР - 1 за шпионаж /Варна/; ДОР - 1 за шпионаж /Видин/; ДОП - 15 от тях 7 за шпионаж, /Бургас-3, Варна-2, Перник и Шумен - по 1/, 4 за идеологическа диверсия /Варна и Пловдив по 2/, 1 за вредителство /Варна/ и 2 за подозрителни връзки с чужденци /Плевен и Софийско градско/; ДОО-41; ДОО-9; ОП-38 /Варна-28, Бургас-9 и Разград - 1/.

Работата по разработките е незадоволителна, не се провеждат активни мероприятия и комбинации, поради което

голяма част от тях се водят продължително време без да се изяснява и документира дейността на лицата.

Агентурния апарат по линия на транспорта към 1.VI.1976 година се състои от 308 агенти /Варна - 80, Бургас - 72, Софийско градско - 18, Стара Загора - 14, Перник - 10, Шумен - 11, Пловдив - 8 и други/ 5 резидента и 8 резидентурни групи /Бургас, Видин, Враца, Пловдив, Разград, Стара Загора, Кърджали и Софийско градско/. Вербувани са 61 нови агенти и 1 резидент /Варна - 14; Бургас - 11; Кърджали - 6; Плевен - 5; Шумен - 4; Пазарджик и Стара Загора по 3 и други/. Изключени са 9 агенти за изчерпани възможности - 6, загубена трудоспособност - 2 и отказ от сътрудничество - 1.

Наличният агентурен апарат в болшинството си е с висше и средно специално образование. Правилно е разстановен - на възлови и уязвими места. Работата по ръководството и възпитанието е подобрена, В някои окръжни управления агентурния апарат е недостатъчен. Така например Бургас няма агентура сред ремонтните групи от океанския риболов, които се изпращат да ремонтират нашите кораби в други пристанища, Варна - ж.п. транспорт, аерогарата и корабите плаващи зад граница. Сливен в ДАП, Перник - ДАП и сред локомотивните машинисти които редовно пътуват в Гърция, Търговище - автотранспорта, Софийско градско - градският транспорт и други.

Изграждането на резидентурни групи се подценява.

х

х

х

Профилактичната работа след националното съвещание бележи подобрене. Тя се изразява в провеждането на беседи относно подривната дейност на чуждите разузнавания и контрареволуционните елементи пред трудовите колективи с цел повишаване на революционната бдителност; беседи с лицата посещаващи капиталистическите страни; проверки по опазването на ДТ и други.

По инициатива на органите на ДС се назначават комисии с представители от ИМ, ПО, Държавния и народен контрол, прокуратата и предприятията за проверка дали не се извършват разхищения, нарушения на противодържавните разпоредби, охраната и пропускателната система в предприятията и други въпроси.

В редица случаи профилактичната дейност не е комплексна и не се вземат достатъчно мерки за откриване причините, условията и виновниците. Не са малко случаите когато се провеждат профилактични мероприятия по лица извършили престъпления, вместо да се документира своевременно техната дейност, вземат мерки и търси съответна отговорност.

Охраната на някои важни промишлени предприятия не е добре организирана и е недостатъчна /промишления комплекс Девиля, ВЕЦ "Кричим" и каскадата "Антон Ивановци" - Пловдив, летището в гр- Търговище, охраната на селскостопанската авиация, лесопромишления комбинат гр. Силистра и други/.

Подобрена е сигналната функция на органите на ДС по отношение на неблагоприятията при реконструкцията и

модернизацията на предприятията, предпоставки за катастрофи и аварии и други въпроси към окръжните комитети на БКП и стопанските и административни ръководители и ВГУ.

Изхождайки от решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП от т.г. постигнатото не удовлетворява. Ръководствата на окръжните управления трябва да вземат решителни мерки за засилване на сигналната функция и оказват помощ на партийните и стопански ръководства за своевременно разкриване причините за отрицателните явления в предприятията настроенията на колективите, за несвоевременното приложение на патенти и лицензии за недостигане проектните мощности на предприятия оборудвани със скъпи машини, за не монтирането на машини доставени по II направление и вземат необходимите мерки, да разкриват дейността на вражески и престъпен контингент и предпоставките за аварии. Да се търси отговорност от всички виновни лица.

Работата по опазването на ДТ е подобрена. Извършват се повече проверки, отстранени са редица неподходящи лица.

Взаимодействието между органите на ДС, ИМ и ПО е подобро. Увеличена е взаимната информация и съвместните съгласувани действия по редица дела, аварии, катастрофи и неблагоприятия.

Все още не се използват в достатъчна степен възможностите на агентурата и техническите средства на ИМ при решаването на отделни въпроси от агентурно-оперативната работа при произшествията и пожарите.

23

22

Личното участие, помощта и контрола от страна на ръководният състав в агентурно-оперативната работа на оперативните работници обслужващи промишлените предприятия е недостатъчна, защото една значителна част от тях са с малък стаж и опит в агентурната работа.

Помощта и контрола от страна на ВГУ към редица окръжни управления е подобрена, но е необходимо още повече да се засили и разшири, не само по конкретни дела, сигнали и аварии, но и за подобряване организацията на работата, обмяната на опит и повишаване оперативното майсторство, даване оценка на изпращаната от окръжните управления информация и мерките взети по повдигнатите въпроси.

За подобряване на агентурно-оперативната работа по линия на промишлеността и транспорта в окръжните управления на МВР

П Р Е Д Л А Г А М:

1. С настоящата справка да се запознаят началниците на ВГУ, Софийско градско и окръжните управления на МВР и вземат мерки за отстраняване на посочените слабости и точното изпълнение разпорежданията на инструкциите.

НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА
КОНТРОЛ И ПОМОЩ - МВР:
генерал-лейтенант

Написано в 3 екз.

№ 1 -

№ 2 -

№ 3 -

Изпълнители: Терзиев и
Маринов

Написала: ЦН/25.VIII.76 г.

Свотокония в 30 кз-29-9

векст. - 4/61

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

4161 | 2 | 301

Лично Строго секретно 128
Екз. №...

До
мл. сел. на в. 4 на ГДН и
Директорат на Директивния съвет
г-н Т. Хубавов

МВР - II ... Д. КЕ ДС
Екз. № 18790 18 ОКЛ. 29.6 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТЪР. РАБОТИ
КОСТАР ДТ
Екз. № 11034 от 12.10.1976 г.

Информация
СПРАВКА

ОТНОСНО: Резултатът от борбата на
органиите на ДС срещу шпионажа,
корупцията и моралното разложение
в икономиката за периода 1973 -
1976 година

М-СО НА ВЪТЪР. РАБОТИ
Екз. № 6810 29.10.1976 г.

Изминувани за
периода 1973-76 г.г. М. Митров - С. С. Жуков
10, 11

В условията на постоянно разширяващите се икономи-
чески взаимоотношения на НРБ с развитите капиталистически
страни все по-релевно се открояват някои характерни особе-
ности в подривната дейност на противника срещу нашата иконо-
мика.

Разузнавателната дейност в това направление, като
най-опасна форма на подриване, придобива всеобхватен харак-
тер. Противниковите разузнавачи и агенти далеч не се задово-
ляват с класическите пътища за проникване в страната ни.
Външно-търговският, икономическият, научно-техническият и
транспортният обмен - това са основните канали, по които
е враг противникът се стреми да пречи на нашето стопанско раз-
витие.

Разностранината подривна дейност на противника в об-
ластта на икономиката е насочена към една обща цел - бавно,
бавно и незаметно да се постигне вълнообразно развитие
на икономиката на СССР и всички социалистични
страна. За целта се използват всички методи, прилагани от противника за
увеличаване на капака на икономиката на страната, а именно
подривна дейност срещу икономиката на страната.

2-0
3-7
4-6
5-4,0
6-0
15-1,4,0,1

корупцията и морално-политическо разложение. Основателна тревога буди фактът, че се увеличава броят на българските граждани, които поради корисни подбуди помагат противника, постоянно се увеличава. Расте броят и на тези, които макар и без корист, но с поведението и действията си обективно увреждат интересите и сигурността на страната.

През икономическо и научно-техническо проникване да се оказва постепенно въздействие върху развитието на определени отрасли (и като се поддържа една относителна устоичивост на стопанския стабилитет, да се увеличава относителната самостоятелност и отдалечаване от икономиката на СССР. (Такъв е обходния манювър на противника на съвременния етап.)

(В различна степен, големите монополистически концерни, търговски и транспортни фирми и институти, при контактуването с нашата страна, освен постигането на лична стопанска изгода, активно съдействуват за осъществяване на главната цел на империализма.)

← Основателна тревога буди фактът, че се увеличава броят на българските граждани, които поради корисни подбуди помагат противника, постоянно се увеличава. Расте броят и на тези, които макар и без корист, но с поведението и действията си обективно увреждат интересите и сигурността на страната.

Изпитаният метод прилаган от противника за привличане и използване на наши граждани, това е корумпирането, морално-политическото разложение и развихрянето на дребно-собственическа и еснафска психоза и стремеж за лично благополучие.

(Какво показват реализираните дела през периода 1973 - 1976 г.)

По линия на икономиката за три и половина години са реализирани общо 85 оперативни дела с 136 лица, от които 100 са осъдени и 36 профилактирани.

Осъдени:

- до 5 години

73 лица;

- до 10 години	-	17 лица;
- до 15 години	-	7 лица;
- до 20 години	-	3 лица;

От осъдените 87 души са български граждани и 13 чужденци.

От българските граждани 28 са членове на БКП и 4 АБПФК, което представлява 30% от общия брой на осъдените.

Голяма част от осъдените са заемали ръководни длъжности в ~~общианския~~ ^{националното стопанство;} механизъм:

зам.-министри	-	1; 5
зам.-генерални директори	-	1; 5
директори на научни и проектантски институти и организации	-	2; 5
директори на стоп. организации	-	6; 5
началник отдели	-	5; 5
зам.-началник отдели	-	4; 5
главни специалисти и специалисти	-	8; 5
научни сътрудници	-	2; 5
икономисти	-	12; 5
проектанти	-	3; 5
други	-	50.

По-характерни реализирани дела:

- Делото на Лалю Кючуков, Иван Тонев, Никифор Неделчев, Георги Асенов, Димитър Каралиев, Костадин Чолаков, Иван Стоянов и Марин Вълчинов (един зам.-министър, трима

КРДОБГДРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОБГДРСБНА	
Дата изготвено: Секретар: /	

129

4

директори, двама началници на отдели, един директор кантора и един икономист) – всички от ДСО БГА "Балкан". Същите ^{те} в продължение на няколко години са получавали подкупи в големи размери от чужденци, контактуващи с българската авиокомпания, в резултат на което са сключвани неизгодни за страната сделки, срещу лично облагодетелствуване.

– Делото на осъдения служител от Експертния съвет при Министерството на транспорта – който срещу подкупи и скъпи подаръци, давани му от западногермански търговец, е събирал и предавал информация за перспективите на транспортното строителство, която последният ползвал за сключване на изгодни за себе си сделки.

– Делото срещу отговорни служители от смесеното българо-западногерманско транспортно дружество "Арко", които срещу подкупи са облагодетелствували западногерманската страна и са нанесли значителни щети на нашата икономика.

– Делото на осъдения – зам.-началник на отдел в Министерството на химическата промишленост, който срещу подкупи в чужда валута, преведжани му в НРБ и западни банки, е предавал на западногермански, австрийски и американски търговци икономическа и търговска информация в областта на химическата промишленост, която те са ползвали за сключване на неизгодни за нас сделки.

– Делото на осъдения , директор на ИПИ " " и съпругата му – проектант в същия институт, членове на партията, които събирали и ~~предавали~~ икономическа информация за перспективите за внос на машини, съоръжения и оборудване за целулозно-

130

5

хартиената ни промишленост ^и от второ направление до 1980 г. .
и ^{за} отпуснатите лимити за ^{тедни} внос, ^{както я продавали} на австрийски и
западногермански търговци срещу заплащане в западни валута.

- Делото на осъдения , зам.-гене-
рален директор на " ", член на БКП, който срещу
подкупи е подпомагал капиталистически фирми в сключването на
неизгодни за нас сделки.

- Делото на осъдения , ръководител на
сектор в " ", АБПФК, който срещу подкупи, облаго-
детелствувал капиталистическите търговци при износ на живот-
ни и месо в ущърб на нашата икономика.

- Делото на осъдения , безпартиен,
стоковед във " ", който срещу подкупи и подаръци от
чужди фирми извърши крупно вредителство при вноса на ветери-
нарномедицински препарати.

Приключено е съдебното дирене срещу бившия зам.-
министър , бившия зам.-главен директор на "
", АБПФК, бившият управител на
клона на българо-западногерманското дружество във Виена
- българин, западногермане-
ски гражданин, собственик на фирма и участник в смесеното
българо-немско дружество , които в качеството си
на отговорни служители са присвоили обществени средства в
големи размери.

Сега органите на ДС продължават да работят по 221
дела за икономически шпионаж, вредителство, корупция, разло-
жение и друга подривна дейност срещу икономиката на страната.
От общия брой на тези дела 100 са на български граждани, от
които 46 са членове на БКП.

Поради устойчивия характер на този вид престъпна дейност и явната тенденция тя да се ^{увеличава,} ~~разширява,~~ органите на ДС в духа и изискванията на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП ~~проведат~~ ^{провеждат} ~~развърнати~~ активни мероприятия ^{в по-широк мащаб.} Взети са мерки за усъвършенствуване организацията на контраразузнавателната работа и повишаване ефективността на използваните сили и средства в борбата срещу подривната ^{на противника в областта на} дейност ~~и~~ икономиката. ~~на страната.~~

Активизирана е профилактичната работа и се прави необходимо за засилване сигналната функция до партийните, държавните и стопански органи, с оглед пресичане на негативните явления и процеси в икономиката.

Големан
1 ВРЧ

Министър:

НАЧАЛНИК НА II ГЛ. УПРАВЛЕНИЕ ^{на} ДС

Генерал-лейтенант

Нап. в 2 екз.

№ 1- ръков. министерството

№ 2- XIV отдел ВГУ

Изпълнил: Величков

Написала: Найденова

16.X.1976 г.

София

13

Д. Димитров
10.5.77
М. Димитров

Хасков
КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

КОПИЯ 178
Строго секретно!

33

Окръжно управление МВР
ХАСКОВО
вх. № С 71 от 10.1.1977 г.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

М В Р
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС
№ С 11800
31 ЯН. 1977
СОФИЯ

ОТНОСНО: Поддривната дейност на противниковите разузнавателни служби, провеждана по канала на външотърговския обмен през периода 1975-1976 г.

На основата на задълбочаващия се процес на мирно съвместно съществуване и намаляване на международното напрежение, на по-нататъшното развитие на разделението на труда и взаимноизгодното използване различията в националните производствени структури на различните страни НР България продължава да разширява външотърговските си отношения със социалистическите, развиващите се и с развитите капиталистически страни.

Изхождайки от факта, че сега във външотърговския си обмен с развитите капиталистически страни НРБ е на последно място сред страните-членки на СИВ със 17,4 % (след Румъния - 45,4 %, Полша - 44,4 %, ГДР - 30,9 % и Унгария - 30,5), в перспектива до 1980 г. се планира средногодишният темп на стопанския обмен с развитите капиталистически страни да нараства с 13,5 % за износа и 14,6 % за вноса.

Продължава да се разширява и задълбочава на равноправни и взаимноизгодни основи промишленото коопериране с развитите капиталистически страни. Засега тази политика се

изразява в закупуване и предоставяне на лицензи, технологии, ноу-хау, части и детайли за сглобяване у нас, както и предоставяне на тяхна търговска мрежа – маркетинг за износ на готовата продукция, в това число и в трети страни.

Този бърз темп на икономически възход привлича вниманието на деловите среди от Запада.

Институтът по статистика на икономическото развитие при ООН в своето изследване на 130 страни поставя НРБ на 28 място по икономическо развитие.

В духа на заключителния акт на съвещанието за европейска сигурност и сътрудничество в Хелзинки през февруари 1976 г. СИБ отправя предложение до президента на съвета на министрите на ЕИО за установяване на официални отношения между страните от двете икономически групировки.

Сега съществуващата система на търговските ни отношения със Запада води до максимално ограничаване на стоковите ни листи, до дефицит в търговския ни баланс, т. нар. дебаланс в търговията, и оттам към голяма дебиторна задлъжнялост, която от някои големи капиталистически банки като "Чейз Манхатън банк" към края на 1975 г. се изчислява на около 700 милиона долара.

Липсата на търговски спогодби, почиващи на клаузата за най-облагодетелствуванa нация (САЩ), наличието на количествени ограничения и сложната система за издаване на вносни разрешения, както и вредното въздействие на регионалните икономически групировки (повишено митническо облагане, допълнителни такси) и други, са част от дискриминационните мерки, спиращи нашия износ, които капиталистическите държави използват при взаимния ни стокообмен. Въпреки че всички страни-членки на ЕИО, поеха ангажимент до 31 декември 1974 г

да отстранят прилаганите количествени ограничения за внасяните у тях стоки от социалистическите страни, процесът на либерализация през 1975 г. бе практически спрян. Бяха отменени количествените ограничения за преработваните плодове и зеленчуци, но на практика се въведоха ценови и административни бариери в съответствие с единната пазарна политика, което съществено ограничи нашите възможности за реализация чрез пазарите на ЕИО. Същевременно съществуват потенциални възможности за автономно ограничаване от страна на членките на ЕИО на външотърговските им отношения със социалистическите страни.

Такива елементи намират място и в кредиторната политика на западните страни. Напоследък те повишават изискванията си и влошават условията при предоставянето на търговски и свободни кредити, особено тези за изплащането на задължения по търговските дефицити.

В последно време редица банки-кредитори, поставят допълнителни условия при отпускането на средносрочни финансови кредити:

- за какви машини (внос) е предназначен кредитът;
- наименование на завода, който ще се реконструира с тази техника;
- характера на производството му;
- къде ще се пласира готовата продукция и т.н.

Лондонските банки започнаха да развиват идеята за определяне на общ лимит (от пари) за социалистическите страни с цел да се създаде конкуренция между страните-членки на СИВ и оттам влошаване на условията за получаване на кредити. С това целят и да разширяват получаваната информация.

През 1975 и 1976 г. нашата страна поддържаше най-оживени външотърговски контакти с ФРГ, Франция, Италия,

Австрия, Англия, откъдето идваше и останалият поток от търговци. Броят на тези посещения прогресивно се увеличава.

Докато през 1973 г. и 1974 г. в страната ни са регистрирани съответно 18 457 и 23 388 посещения на капиталистически търговци, то през 1975 г. техният брой нарасна на 27 616.

През 1975 г. от ФРГ са влезли 6245 търговци, от Франция 2548, от Италия 3134, от Австрия 3488 и от Англия 2104. Въпреки дискриминационната политика на САЩ спрямо нашата страна, през 1975 г. са влезли 935 техни търговци.

Расте броят и на посещенията на търговци от Гърция и Турция, съответно - 1419 и 403.

Чувствително расте броят и на търговците от Япония (387) и Югославия. Характерно е, че югославски граждани посещават страната ни и като представители и посредници на много капиталистически фирми в това число и на крупни - "Анхидро", "Сандвиг", "Бизерват", "Джон Дир", "Паш Силгеборг" и др. Въпреки че НРБ не поддържа официални търговски отношения с Израел, през 1975 г. в страната ни са идвали директно 109 израелски търговци.

Този поток от чужди търговци са солиден легален канал, който чуждите разузнавания използват за провеждане на подривна дейност против нашата страна.

Броят на посещенията на търговци от капиталистически страни за 1976 г. с едно незначително спадане се запазва почти същият, което е в унисон с общите инфлационни процеси. Страната ни е посетена от 21 876 капиталистически търговци. (Данните за броя на търговците са относително верни, тъй като даден търговец в течение на годината посещава страната ни десетки пъти, но при всяко влизане нашата

система го отчита като "нов" посетител, което засега е неизбежно.)

Поддривните органи на Запад, в това число промишлените и търговските фирми, се стремят да използват всички благоприятни възможности, които дава този канал за провеждане на комплекс от мероприятия, насочени срещу нашата икономика, изразяващи се в събиране на всеостранна информация, внасяне на остаряла техника и технологии, провеждане на идеологическа подривна дейност и др.

Конкретният им разузнавателен интерес е насочен към събиране на:

- информации за всякакви действия от наша страна, целящи да се ограничи нарастването на вноса от капиталистически страни и отклонения в тази насока при сключването на договори за тежко оборудване;
- признаци на закъснения от наша страна при плащане на сделките в твърда валута;
- информация за засилване на опитите ни за сключване на компенсационни сделки;
- информация за нови кредити, отпускани на страната ни и проблеми, срещани при получаването на кредити;
- информация за всякакви фондове и кредити, отпускани ни от страните на Средния изток;
- полезна информация за условията при търговията ни със Запада и развитието на цените от износа към вноса (ценова структура), както и търговско-стоковите запаси на страната;
- информация относно стойността, начина на плащане и капацитета на комплексното оборудване, което внасяме;
- информация относно исканията ни за суров петрол и нови заявки с доставка на място и платежните условия за

това;

- информация за производството на азотни торове - каква част от износа на азотни торове и урея отива на Запад, каква част за развиващите се страни и каква част за социалистическите страни;

- информация за условията на капиталистическите фирми да открият представителски бюра у нас във връзка с решението от декември м.г. за дейността на "Интерпред".

Тъй като дейността на противника е свързана преди всичко със служителите от системата на външната търговия и привлечените при обработката на различните сделки специалисти от отрасловите ведомства и стопански обединения, контактите им с тях на наша и чужда територия с течение на времето непрекъснато се увеличават. Чрез даване на подкупи и подаръци, проценти от сключени сделки, покани за гостувания на фирмите, обеда и вечери у нас и зад граница някои чужди търговци, между които и разузнавачи и агенти на противника, успяват да разложат отделни наши служители морално и политически и да ги поставят в своя услуга. Възползвайки се от слабостите им те успешно достигат своите цели в събирането на интересуващата ги информация, в сключването на изгодни за тях търговски сделки, във внасянето на морално остаряло оборудване, с което на практика подриват икономиката ни.

Противникът, за разлика от миналите години, все по-тясно координира посещенията на своите търговци с дейността на дипломатическите си представителства у нас. Това е особено характерно за САЩ, ФРГ, Англия, Франция и Гърция.

Като се ползва от активния търговски обмен с нас западногерманското разузнаване се е специализирало в провеждането на икономическа подривна дейност, в това число и икономически шпионаж, против нашата страна. Поради тези му въз-

184

мощности то е задължено и по линия на НАТО и всяка година докладва в икономическия му съвет за икономическото състояние на НРБ. То активно използва отделите "изток" при крупните предприятия и концерни, а не рядко създава и малки фирми за прикритие на своите служби. Представителят на фирмата "Хьохст" Густав Худец споделил, че след всяко посещение в социалистическа страна от него и колегите му се иска в докладите си да включат колкото е възможно повече статистически данни за посетените предприятия; за обема на произвежданата продукция и необходимите за това производство суровини. За подобна дейност разказва и представителят на западногерманската фирма "БАСФ" Майер, който трябвало да предава сведенията си в специалните отдели "S" - "зондер абтайлунг" на фирмата за работа с източните страни.

Петер Шпаер от западногерманската фирма "Крауткремер" след пристигането си в НРБ се интересувал има ли кадрови промени в 42 кантора на "Изотимпекс" и дали положението на директора на кантората Коматчиев е стабилно. Когато агентът му споменал, че конкурентната фирма "Карлдойч" е организирала сервиз у нас, той го помолил да го снабди с оферта от тази фирма срещу възнаграждение.

Такава "дейност" развиват и редица други "представители" на западногермански фирми. "Благодарността" на някои от тях достига до 10 000 ДМ, "предавани на ръка" или влагани в западни банки.

Някои австрийски граждани, работещи във филиалите на немски фирми в Австрия, също се използват за нуждите на икономическия шпионаж. Осъденият през май 1975 г. австрийски търговец _____, представител на фирмата

и на 24 други австрийски и западногермански фирми, събирал икономическа информация, подлагал на идеологическа

обработка и друга разложителна дейност наши граждани.

Доставката на дизелови локомотиви за нуждите на жп. транспорт от Австрия (фирмата "Симеринг Грац" става в такъв момент и на такива високи цени, от което фирмата не само получи голяма изгода, но беше спасена от фалит. Впоследствие за ремонта и поддържането им тя започна да предлага комплект резервни части на такава цена, с която биха могли да се закупят 4-5 нови локомотива. Железопътният транспорт беше изправен пред много сериозни изпитания - голяма част от доставените локомотиви бяха спрени от движение за продължително време.

Безпрепятственото пътуване из страната на противниковите агенти и разузнавачи, прикрити като търговци, дава неограничени възможности за събиране на информация по визуален път.

Констатирани са редица случаи, когато западни търговци търсят поводи и настояват да посетят наши заводи, произвеждащи продукция, представляваща държавна тайна.

Калегари, представител на американската фирма "Хъниуел" - филиал в Италия, преди разговорите си в "Изотимпекс" посетил химическите комбинати във Враца, Плевен и Дебеля, установил какви са нуждите ни от ново техническо оборудване, времето за доставка и др. и при разговорите във външотърговските предприятия диктувал условията в преговорите.

Някои капиталистически фирми проявяват интерес и към членовете на делегациите, участвували в съвещанията на СИБ, провеждани в София, с цел да съберат информация за перспективите в икономическото ни развитие.

Едгар Мартин, представител на американската фирма "CPL" и неговата сътрудничка изчаквали пристигането на

чужди делегации на аерогара София и им правели снимки.

Уилям Хеймън, представител на американската "Кемикъл банк", при посещение в Българска външотърговска банка събирал данни за отговорни служители. Впоследствие той изготвил подробни характеристики за тях и ги изпратил във ФРГ. Поддържал връзки с посолството на САЩ в София и съобщил какви въпроси ще разглежда XI конгрес на БКП и какви са тенденциите в икономическото ни развитие, особено в търговията.

При посещение на наши финансови и икономически институти Дейвид Милър, икономист в Държавния департамент на САЩ и отговорящ за България, Полша и Унгария, проявил подчертан интерес към следните въпроси: как се отразява инфлацията и дали са се увеличили някои стоки в страната; България продава ли някои от стоките си на Съветския съюз във валута; каква роля играе БВТБ във външната ни търговия и по-специално при вноса и износа и кредитирането на предприятията производители; какъв контрол упражнява БНБ върху БВТБ, колко е дефицитът на БВТБ в твърда валута; ще се увеличат ли през следващите 2-3 години нуждите на БНБ от твърда валута; очаква ли се реорганизация на банковото дело у нас и ще се увеличат ли щатове.

Обект "Фазан", представител на американската фирма "Ай-Би-Ем", уличен като разузнавач, по данни на КГБ, продължава да събира икономическа информация под зашифровката на фирмен интерес. Той се движи нощно време и често посещава един от разузнавачите в американското посолство.

Подобна е дейността на осъдения през 1975 г. ливански гражданин _____, представител на американската фирма "Абот". Използвайки търговските контакти с

"Фармахим" Избенджиан беше установил престъпни връзки със служителя от предприятието Петър Кандиларов, който срещу скъпи подаръци и значителни подкупи му предаваше търговска информация.

Дейността на английските търговци, свързани със специалните служби на Англия, посещаващи страната ни, е насочена към събиране на информация главно от политически и икономически характер. Основен метод за събиране на тази информация са разговорите с наши търговски служители, специалисти и ръководни кадри в икономиката ни.

Англичанин, представител на фирмата "Шел", прояви интерес към състава на ръководните кадри в някои икономически министерства, ДСО и търговски централи. Поиска информация от наш агент за личните нужди на онези външнотърговски работници, с които е контракувал, като същевременно му препоръчал да отдели по-особено внимание на тези от тях, които заемат високо служебно и обществено положение. Едновременно англичанинът поддържаше най-тесен контакт с бившия търговски секретар на британското посолство Бари Прайз, уличен като разузнавач.

Показателни са разсъжденията на представител на фирмата "Ай-Би-Ем". В свой доклад до ръководството на фирмата той пише: "Оказва се, че ние можем да упражняваме влияние в голям мащаб върху сделките с източноевропейските страни. Работата предлага големи възможности за развитие и поддържане на многобройни изгодни приятелски връзки, което ще даде възможност дълбоко да се опознае начинът на производство, организацията и животът им, а фактът, че ние не работим само в една източна страна разширява възможностите ни за сравнения и изгоди".

1988

Търговците от Франция и Япония също полагат усилия за установяване на контакти с наши специалисти, научни работници и ръководители на производствени предприятия.

Френски дипломати при посещения на наши външнотърговски централи са правили опити да събират информация по въпроса кои от отраслите на нашата икономика ще имат преимуществено развитие през VII петилетка. Този интерес проявявали под предлог, че това било във връзка с кредитното разплащане между НРБ и Франция. Това интересувало и френското министерство на финансите, за да можело да заплачува кредити за тези отрасли.

Гръцкото разузнаване не само използва гръцките търговци, но понякога изпраща и свои кадрови работници у нас под формата на търговски служители. Те пътуват из различни райони на страната, установяват контакти с много наши граждани-служители в системата на външната търговия и специалисти в другите ведомства и организации. Извършват визуално наблюдение и провеждат разложителна дейност сред гръцките политемигранти. С външнотърговските служители създават приятелски, а понякога и интимни отношения, често разнасят подаръци по домовете им. Това се отнася и за гръцките граждани – приемчици на живи животни, които продължително време обикалят из страната без контрол и наблюдение от наша страна. Към разлагането на служители от системата на външната търговия гръцките търговци и прикритите разузнавачи и агенти подхождат както на наша, така и на тяхна територия.

Турското разузнаване използва външнотърговския канал за събиране на разнообразна информация, като се започ-

не с икономическа и военно-политическа и се свърши с конкретни въпроси около българското население от турски произход. От дейността на обектите на разработка – турски търговци е видно, че едни дават предпочитание на икономическата информация, широко използвайки подкупите, а други на политическата, отнасяща се до изселващите се в Турция български граждани от турски произход. Турското разузнаване се стреми да разкрива наши агенти и разузнавачи, работещи в системата на външната търговия или такива, пребивавали у тях в състава на търговски делегации и като членове на екипите по време на изложби и панаири.

Идеологическата подривна дейност на противника по външнотърговския канал е насочена към разколебаване вярата на нашите граждани в БКП, в единството между социалистическите страни и привързаността на нашия народ към СССР, както и в постиженията на социалистическото строителство у нас. Редица търговци от САЩ, ГФР, Австрия, Англия, Франция, Гърция и Турция разпространяват литература с антикомунистическо съдържание или провеждат вражеска и националистическа агитация устно. Разлагат неустойчиви наши граждани, някои от които обработват за бягство зад граница, обещавайки съдействие при устройването им на работа там и пр.

Така напр. при посещенията си в нашата страна австрийският гражданин Герхард Пилат – представител на западногерманската фирма "Технике индустри Бедарф", създаде многобройни връзки както със служители от системата на външната търговия, така и с различни специалисти от икономическите министерства и ведомства. По време на срещите той даваше много подаръци и разпространяваше порнографска литература в голямо количество.

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата издаване: Секретар: <i>[Signature]</i>	

1490

За провеждане на идеологическа подривна дейност през 1975 г. бяха разобличени и изгонени от страната

– австрийски гражданин, представител на фирмите
, който по време на посещенията си в нашата страна разпространявал списания с чуждо за нас пропагандно-политическо съдържание. Нарушавайки монопола на външната търговия той правел много и скъпи подаръци с цел сключване на неизгодни за нас сделки.

За провеждане на разложителна дейност сред външно-търговските работници чрез подкупи в пари и скъпи вещи на 21.II.1975 г. беше разобличен и изгонен от страната турският търговец

Наложилата се в последните години практика на посещения на капиталистически търговци в "крайния потребител" (производствените предприятия, АПК и ПАК) доведе и през 1975–1976 г. до получаването на редица сигнали и данни за обвързаност на служители и специалисти с представители на капиталистически фирми, които ги улесняват при сключване на изгодни за фирмата сделки, с което се нанася вреда на страната. Обикновено това се върши от нашите граждани за извличане на лична изгода, а понякога поради некомпетентност и престъпна небрежност. Опитът показва, че не във всички случаи това е дейност на противника, но обективно това явление продължава да съществува въпреки изричните указания на Постановление № 15 на Министерския съвет на НРБ, целящо ограничаването им и нашата дейност за пресичането им.

Така фирмите "Билер" (Швейцария) и "Валтер" (ФРГ), доставящи оборудване на фуражните заводи в България, през 1975 г. в едно и също време пристигнали в София (без да са викани от "Машиноимпорт") и представили оферти по всички обекти за внос на ДСО "Фуражи" по проектоплана за 1976 –

1980 г. За тези обекти "Машиноимпорт" не е имал спуснат план. Фирмите са получили технически данни от ДСО "Фуражи".

Бешков, генерален директор на ДСО "Фуражи", води лична кореспонденция с г-н Валтер и по негови покани той идва в България. Бешков е гостувал от своя страна на фирмата. С фирмата "Бюлер" поддържат контакти и Даржиков, зам.-генерален директор на обединението и инж. Георгиев, началник на проектантската организация. Освен това двама специалисти от фирмата били женени за българки.

От текстилния комбинат "Добри Желязков" в Сливен били доставени чрез ДСО "Рила" 3 броя кроячни машини за чорапогащи от английската фирма "Детексомот".

При монтирането и опита да се пуснат в действие, машините отказали да работят и се получили значителни повреди. Техниците успели да пуснат само една част от тях. Английският специалист доверил, че не е виждал точно този вид машини в тяхната фирма.

Във връзка с реконструкцията и модернизацията на вълнено-текстилния комбинат "Съби Димитров" - Сливен", бил сключен договор със западногерманската фирма "Гюскен", чрез посредничеството на "Интерпред", за закупуване на 10 броя станове за тъкане на двойно плюшени тъкани на обща стойност 417 хил. валутни лева. Западногерманските работници споделили, че нашите търговци, които са закупили станове, са некомпетентни по въпросите на текстилното производство. Станове са морално остарели и в момента производството им е спряно. Новите станове имат полезно действие 80 % срещу 56 % на закупените. Чувствително били увеличени и оборотите (около 1,5 пъти) на новите станове, т.е. производителността на труда.

За нуждите на металургичния завод "Ерма" в гр.Трън била внесена от "Технокомплект" западногерманска машина за производство на огънати ролки марка "Емил Линде". Цената на машината била около 200 хил. валутни лева. Зам.-директорът по техническите въпроси на завод "Ерма" заявил, че машината не е произвела нищо, тъй като не била монтирана и не можела да работи. Била настроена само за холандска стомана. Такава стомана се доставя единствено от концерна "Ван Дайк". Концернът вече правил запитвания в "Балканкаримпекс" за внос от въпросната стомана.

През 1975 г. ВТО "Булгартабак" внесло от американската фирма "Рейнолд" 12 машини за извършване на известни операции по тютюна - вместо кършене, да се реже тютюнът и листата да наедриват. Машините били пробвани в Канада от зам.-генералния директор на ДСО "Български тютюни". Иван Цонев и специалистта Стоименов. Оказало се, че те били предназначени за друг сорт тютюн, който не пуска разклонения. Машините се задръствали и не можели да се използват по предназначението им.

Второ главно управление като отчита всички особености в развитието и перспективите на нашата икономика и по-специално във външната търговия, както и особеностите в дейността на противника по канала на икономическия обмен провежда комплекс от агентурно-оперативни и профилактични мероприятия за своевременното долавяне, разкриване и пресичане на тази дейност.

НАЧАЛНИК НА ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС:

Генерал-лейтенант

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

137/УИАС

5769		3/133
------	--	-------

Строго секретно!

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ПОДЕЛЕНИЕ - 125
Рег. № 3972 экз. № 10
10 ФЕВ. 1977

И Н Ф О Р М А Ц И Я

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
УИАС
Рег. № 1206 от 17-2-1977г.

ОТНОСНО: Подривната дейност на против-
ника в икономиката през 1976 г.

През 1976 г. националната ни икономика продължи да се развива ритмично с постоянно нарастващи темпове. Производствените планове за първата година от седмата петилетка с малки изключения бяха изпълнени.

Понастоящем са създадени и съществуват всички необходими предпоставки и условия за успешното качествено и количествено изпълнение на икономическата програма за седмата петилетка начертан от XI конгрес на БКП.

През годината с ускорени темпове продължи процесът на реконструкцията и модернизацията на редица крупни промишлени предприятия. Изградени бяха и влязоха в експлоатация и някои важни промишлени, енергийни, транспортни и други обекти като: Вторият реактор на АЕЦ "Козлодуй", Аспаруховият мост във Варна, Консервеният комбинат в Пазарджик, Млекокомбината в Ловеч, разширението на кожарския завод в Русе, Хлебозавода в София и др. По линия на съобщенията и транспорта бяха пуснати в експлоатация няколко международни радиорелейни линии и автоматични междуградски телефонни централи, открита беше въздушната линия София-Киев и др. Започна ускорено строителство в София, Пловдив и Варна на съвременни хотели от френски, шведски и японски фирми.

Интеграционните процеси по линия на СИВ в областта на двустранното и многостранното сътрудничество през периода продължиха да се разширяват и задълбочават с тенденция този процес в бъдеще още повече да се ускорява и усъвършенствува в унисон с решенията на XI конгрес на БКП и XXX сесия на СИВ.

Паралелно с това през годината се разширяваха също и икономическите и научно-техническите ни връзки както и обменът с редица капиталистически и развиващи се страни, като Италия, Австрия, ГФР, Франция, САЩ, Япония, Гърция, Турция, Ирак, Иран, Сирия, Либия, Нигерия и др. Бяха сключени няколко дългосрочни търговски договори с крупни фирми от Италия, ГФР, Франция, Австрия, САЩ и други страни. Закупени бяха също и редица съвременни технически оборудвания, лицензи и прогресивни технологии. За същия период нашата страна изнесе в капиталистически и развиващи се страни някои комплексни оборудвания, отделни машини и редица продукти на селското стопанство.

В резултат на тези процеси, през 1976 г. броят на посещенията на търговците от капиталистическите страни в НРБ достигна 23 621, а на специалистите 3897. За същия период, около 48 700 наши служители, работещи в отраслите на икономиката, посетиха капиталистически страни (ФРГ 16 093, САЩ, 302, Австрия 10 464, Италия 6385, Франция 3786, Англия 1314, Япония 254, Гърция 3885 и Турция 2450). Над 16 000 наши транспортни работници – моряци, железничари, шофьори и летци пътуваха редовно зад граница.

Броят на нашите работници в задграничното строителство надхвърли 35 000 души с тенденция техният брой постоянно да се увеличава.

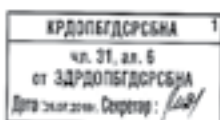
Целият комплекс от тези явления и постоянно нарастващата динамика в развитието на националната ни ико-

номика непрекъснато усложняваха оперативната обстановка през годината, спомагаха за увеличаване потока на чуждите граждани, влизащи в страната, което създаваше по-благоприятни условия за противниковите разузнавателни служби, да изпращат на наша територия по-голям брой свои разузнавачи и агенти, чрез които събираха всеотраслна икономическа и друга информация и провеждаха идеологическа подривна дейност.

Анализът на получените през 1976 г. от Второ главно управление – ДС данни показва, че независимо от настъпилото напоследък разведряване, противникът с нарастваща активност продължава да разузнава и подрива националната ни икономика във всички нейни отрасли, ползувайки старите канали за проникване и прилагайки известните ни средства и методи.

Най-активно той действуваше по дипломатическия канал и по канала на временно пребиваващите чужди граждани в НРБ като търговци, специалисти, експерти, туристи, гости на посолствата и др. Чувствувахе се и известно активизиране в подривната дейност на противника през периода и по канала на временно пребиваващите зад граница наши граждани, служители от различните отрасли на икономиката и транспорта.

През годинката усилията на противника бяха насочени към събиране на информация за развитието на интеграционните процеси между отделните страни-членки на СИВ; за главните насоки на икономическото развитие на страната, залегнали в директивите, приети от XI конгрес на БКП; за резултатите и решенията на конференцията за икономическо и научно-техническо сътрудничество между балканските страни и какво е отношението на СССР към нея; какви мероприятия се предвиждат за сътрудничество с ЕИО и пр.

Продължи също практиката разузнавателните служби на противника чрез своите резидентури, прикрити в капиталистическите посолства и консулски служби, наред с всестраниното и методическо изучаване на икономиката, да проявяват интерес и да събират информация по конкретни въпроси.

Американските разузнавачи, прикрити в посолството, проявяваха интерес и събираха информация по следните въпроси: къде ще бъде пласирана продукцията на изграждащите се мощности за производство на 140 хил. тона поливенилхлорид; какво е състоянието на посевите и реколтата; изграждането на зърнено-животновъдния промишлен агрокомплекс "Дръстър" в Силистра; цените на стоките (изготвиха списък). Интересуваха се кой от членовете на Политбюро отговаря за селското стопанство.

Турските разузнавачи на дипломатическо прикритие събираха информация за добива и мините на Мадан, Девин и "Геронте" и каква и колко руда се добива; за производство на порцелановия завод в Разград; за материалното обезпечаване на работниците от завода; за състава и професионалната подготовка на ръководството; за връзките на ръководството на завода с други предприятия, ведомства и органи на МВР. Посланикът Нихат Динч събираше информация за липсващите стоки на пазара и за снабдяването със зеленчуци.

Гръцките разузнавачи, прикрити в посолството и консулските служби събираха информация за ферибота на река Дунав (капацитет, дневен график, ще се разширява ли в бъдеще, ще се планира ли изграждането на ферибот между България и Румъния и на други места); има ли гръцки емигранти на работа в корабостроителния и кораборемонтния завод и във флотата; за

КРДОПЕГДСРБНА	1
чл. 21, ал. 6	
от ЗДРДОПЕГДСРБНА	
Дата на изготвяне: Секретар: /	

136

5

становището на страните-членки на СИВ за създаване на "Балканска банка"; за военни обекти в районите на Хасково, Димитровград и Асеновград и др. Някои от тези сведения получи при среща с посолството на

Английските разузнавачи , прикрити в посолството, събираха информация по следните въпроси; за кооперираното строителство на обекти в Сирия и Египет, които се изграждат с български кредити; за водените преговори от нашата страна с американската фирма "Абот"; за изграждането на Зърнено-животновъдния аграрно-промишлен комплекс и "Дръстър" в Силистра; към кои други американски фирми се е ориентирала България и какви са възможностите на английските фирми да вземат участие в тода изграждане и др. Активност при събиране на подобна информация прояви и английският посланик Болънд.

, установен разузнавач, икономически съветник в посолството на събираше информация за реконструкцията на линиите по магистралата София - Пловдив - Истанбул (подменят ли се релсите с по-тежък тип с цел превръщането на жп. линията в магистрала).

Посланикът на Италия - Канчеларио д, Алена прояви интерес, събра информация и изготви доклад за плановете и перспективите за развитие на енергетиката на България, в това число и за вноса на петрол от СССР; за негативните явления в търговията у нас и др.

Френските разузнавачи от посолството проявиха интерес и събираха информация за: какви инвестиции се предвиждат за подобрене пътната мрежа

КРДОПЕГДРСБНА 1
чл. 21, ал. 6
от ЗДРДОПЕГДРСБНА
Дата на изготвяне: Секретар: /10/

131

за превози от запад на изток и обратно; кога ще се довърши пътя до "Капитан Андреево"; какво се предвижда за разширяване на нашите пристанища; по линия на СИВ има ли решения да се уеднаквят ширините на жп. линиите на НРБ и другите социалистически страни с тези в СССР; какво е договоряно в Югославия и Турция за разширяване пропускателната способност на жп. и водния транспорт; каква е перспективата за развитието на транзитния превоз през страната; количеството на винопроизводството в НРБ; вноса и износа на плодове и зеленчуци и състоянието по прибирането на реколтата. изискваше от всеки френски специалист посетил България да му изготви доклад по въпросите, които е третирали и за българските граждани с които е контракувал.

Кръстомир Мандич, съветник при посолството на Югославия събираше информация за стоооборота между социалистическите страни през 1975 г.

Кристер Нилсън, втори секретар при посолството на Швеция, прояви интерес и събираше информация за: изграждането на ХЗАПК "Дръстър" в Силистра; към предстоящия внос на технически съоръжения, необходими за селското стопанство, консервната промишленост и преработвателната промишленост на комплекса "Дръстър", необходимите модерни технологии за производство и др. Въз основа на придобитите данни Нилсън изготви доклад до националния съвет на Швеция и препоръча да се помисли за евентуална шведска намеса, тъй като сделката е крупна. Той обръща внимание да се действа внимателно, тъй като тези сведения са получени от строго поверителни източници.

Бай Шоу-иан – служител в посолството на КНР събра информация от наш източник за кредитите и безвъзмездна-

та помощ, отпусната от СССР на България, за съвместното строителство на обекти и какво се предвижда по тези въпроси през новата петилетка и пр.

Дипломатите от холандското посолство събраха информация чрез официални източници за Министерството на транспорта.

Редяца разузнавачи от капиталистически и други посолства продължиха практиката и през тази година да си раз- (нека интересувашата ги информация и да поддържат и разширяват връзките си с временно пребиваващи техни граждани в страната ни като специалисти, експерти, туристи и други, от които при нужда събираха сведения по конкретни въпроси за икономиката на страната. Това особено важи за дипломатите от посолствата на САЩ, Италия, Франция, Турция и Гърция.

През октомври икономическите секретари от посолствата на страните-членки на Европейската икономическа общност се събраха в посолството на Холандия във връзка изготвянето на икономически доклад за ИРБ по искане на централните органи на ЕЮ.

Наред с разузнавателните органи на капиталистическите държави, активна разнообразна подривна дейност по отношение на нашата икономика проведоха и редица представители на капиталистически търговски, посреднически фирми, институти и др. учреждения. За някои от тях са получени данни или има съмнение, че са свързани с разузнавателните служби на противника или служат за негово прикритие.

Придобитите данни през периода показват, че няколко търговци, експерти, специалисти, туристи, гости на посолствата и други временно пребиваващи в страната ни граждани на капиталистически и развиващи се страни, чрез разговоря "на тъмно", раздаване на подаръци и покупки, по

визуален път и с други известни средства, продължиха да събират интересуващата ги икономическа, търговска, ценова и друга информация за различни цели, главно от наши корумпирани служители, работещи в отрасли на икономиката. Не рядко те много внимателно и диферинцирано провеждаха всестранна идеологическа подривна дейност.

Джон Семелрод, представител на американската фирма "Андерсен Ибис", по време на посещение във фуражни заводи "Киров" – Д. Митрополия събра информация за капацитета на завода и други интересуващи го въпроси, след което посети посолството на САЩ, където между другото получи указания за по-нататъшното си поведение по време на престоя му в България.

Инглиш, представител на американската фирма "Филип Морис", след сключена сделка с НРБ посети американското посолство и уведоми икономическия секретар Свенсон. Свенсон изрази неодобрение от сключената сделка и изказа мнение, че следва да се купуват по-малко български тютюни.

Д-р Елдип – президент на американската компания "Елдип инжиниринг енд Рисърч" от САЩ в продължение на 7 дни пребивава като гост на американското посолство. На организиранияте му от посолството срещи с отговорни служители в ДСО "Зърнени храни", ДСО "Фуражна промишленост", ДСО "Фармахим", бюро "Булфарма", ВТИ "Нефтохим", управление "Ветеринарно дело при ИЗХП и др., д-р Елдип прояви интерес и събра информация "на тъмно" за потреблението на метионин и за настоящия и бъдещ внос на този препарат в НРБ; за количеството фураж използван у нас през последните 5 години, включително и вносия. Получените данни той сравни с получени данни от японски специалисти.

Дейвид Милър, икономист в Държавния департамент на САЩ, подозиран като кадрови разузнавач, посети България и проведе срещи с отговорни служители от Министерството на външната търговия, Държавния комитет за планиране и БВТБ и "на тъмно" прояви интерес и събра информация за: отражението на инфлацията и дали са увеличени цените в България; България продава ли стоки на СССР във валута; ролята на Българската външнотърговска банка върху вноса и износа, кредитирането на външнотърговските и производствените предприятия; контрола на БНБ върху БВТБ; дефицита на БВТБ в твърда валута; дали през следващите 2-3 години ще се увеличат нуждите на БНБ от твърда валута; очаква ли се реорганизация на БВТБ и ще се увеличи ли щатът.

Бернард Уайдлер, турист от САЩ по време на пребиваването си в НРБ провеждаше идеологическа подривна дейност и обработваше наш гражданин за невъзвращенство при евентуално пътуване зад граница, обещавайки му материална помощ.

Директорът на югославската фирма "Прогрес" в София - Благое Джурич, чрез своите сътрудници събираше информация за переспективното развитие на химическата промишленост, за черната и цветната металургия, за електрониката и др. клонове на икономиката до 1980 г., за техния капацитет, за предстоящи строежи и разширения, за нуждите на НРБ през този период от суровини, петрол и нефт; за изпълнението на плана за 1976 г., има ли намерение България да увеличи стокообмена с Югославия до 100 млн. долара и пр.

Според него тази информация му била необходима, за да анализира и направи оценка на вносно-износната политика на НРБ и изясни с какво може да участвуват в строежите, в общото производство, в кооперирането, участие със западни стоки, с инвестиции и др.

Веселинович от югославската фирма "Прогрес" направи опит да събере "на тъмно" информация от наш източник за количествата, видовете и профилите метали, които ще се произвеждат през VII петилетка в МЗ "Ленин" и "Кремиковци".

Японският търговец Ръомей Изумиква от фирмата "Марукен" събра информация "на тъмно" за новостроените се заводи и институти в страната, местонахождението, капацитета и характера на производството им.

Масинори Фукумото, специалист от японската фирма "Фуджицу" на работа в Центъра по кибернетика при Министерството на снабдяването и държаните резерви, направи опит да събере информация от наш специалист, за икономическото развитие на НРБ; за стокооборота на ИСДР в суровини и пари, данни за обединенията "Рудметал", "Терснаб", "Петрол" и "Химснаб".

Мустафа Калъч, представител на турското туристическо бюро "Барбарос туризъм" по време на пребиваването си в НРБ събираше икономическа и военна информация, отправяше клевети и хули срещу социалистическия строй, обработваше българи от турски произход за изселване от страната, поради което бе задържан, разобличен и осъден.

Алоиз Бира, търговец от ФРГ прояви интерес и събираше информация за количеството на хром-никеловата стомана в базите на "Вторични суровини".

Вили Бенкер, представител на западногерманската фирма "Щалгрубер" предложи на наш източник да го снабдява с интересуваща го информация срещу заплащане в проценти в зависимост от сключената сделка.

Групата от западногермански специалисти от фирмата "Хоффер-Бюкер", работещи в новия завод за калцинирана сода в Девня, се оформиха като център на враждебна пропаганда срещу НРБ. Открито изразяваха омразата си срещу социалистическия строй и българските работници и се стремяха да влияят върху другите специалисти от капиталистическите страни, работещи на строежа.

Лотурис Костандопулос, собственик на фирмата "Лагон" от Гърция, предложи на наш граждани да му дава информация за някои стоки, от които той се интересува като срещу това обеща да му открие сметка в задгранична банка.

Линсони Невин и Гуиндагони Аристиде, италиански специалисти, бяха заловени в района на военно поделение в с. Мусачево. Има съмнение, че са използвали радиоподслушвателна апаратура, поради което бяха задържани и изгонени от страната.

Тав Йозджан, турски шофьор направи опит да изведе нелегално от страната двама български граждани.

Шофьори от турските търговски фирми "Контекс" и "Елмаз" направиха опит да извършат контрабанда и търговия на наркотици.

Роберто Брелле, капитан на италианския кораб "Маре Печино" по време на престой в пристанище Варна чрез визуално наблюдение и разговори "на тъмно" събра информация за: дълбочината на кейовете и на аванпорта; къде са построени и къде се експлоатират съветските пътнически кораби "Иван Загубански" и "Нахимов".

В редица случаи тази категория лица предимно от средите на западните търговци и специалисти, координираше

своята подривна дейност с разузнавачите, прикрити в посолствата, разменяха помежду си интересуваща ги информация и понякога изпълняваха задачи на посолството. Това особено важи за т. нар. "гости" на посолствата на САЩ, Франция, Англия, Гърция, Турция, Япония и други страни.

Противникът през периода активизира своята подривна дейност и по нашите служители от икономиката и транспорта, временно пребиваващи в капиталистически и развиващи се страни. Усилията му бяха насочени за събиране от тях на икономическа и друга информация, вербовка, идеологическа обработка, обработка за невъзвращенство, заангажиране в контрабандна и друга престъпна дейност, морално разложение и др. Противникът полагаше също усилия да разкрие и наша агентура сред тях.

Нарастнала активност в това отношение проявиха турските, югославските и западногерманските специални служби. В тази дейност те използваха и вражеската емиграция. Турските и югославските полицейски и разузнавателни органи продължиха практиката лично да разпитват или с помощта на близките, роднините на нашите граждани да събират информация за състоянието на обектите на промишлеността, транспорта, строителството, селското стопанство, в района в който живеят за настроенията на работниците и друга интересуваща ги икономическа, политическа, социална и военна информация.

Д. Цацов, шофьор от "МАТ" по време на пребиваване в Турция е бил безпричинно задържан от турската полиция и в разстояние на 12 дни разпитван.

Йордан Янков, шофьор от "МАТ", по време на пребиваване в Турция – гр. Измир безпричинно е бил задържан от турската полиция, под предлог, че е нарушил правилника за движение, глобен е 300 лири и му е било нанесено побой.

КРДОПЕГДСРСНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПЕГДСРСНА
Дата изготвено: Секретар: /198/

Наш източник по време на пребиваване в Струмица – Югославия е бил срещан от началника на ДС , който искал от него да го информира за военните поделения в Петрич, за настроението и заплащането на работниците в АПК, има ли недоволства сред населението и по други въпроси.

Мирко Панов, служител в Министерството на машиностроенето, при посещение в Югославия, чрез свой роднина получил предложение за среща с представителите на органите за сигурност, но той отказал. След гороното му е било връчено писмено запрещение да посещава Югославия и в срок от 3 години и предупреждени още същия ден да напусне пределите на Югославия.

, шофьор от "МАТ" клон гр. Сандански по време на пътуване през Югославия – гр. Охрид под предлог, че е нарушил правилата за движение е бил задържан и чрез натиск и шантаж е бил принуден да подпише декларация за сътрудничество с УДБ.

– жп. служител, по време на пребиваване в СР Македония му е било предложено от негови близки да сътрудничи на УДБ.

Наш специалист, дълго време работил в СССР, по време на командировка в ГФР през март 1976 г. е бил обработван да остане в ГФР. След дадения от него отказ е бил шантажиран.

По време на пребиваване в ГФР на наша специалистка, същата е била обработвана от беглеца Стефан Гешев да остане във ФРГ като ѝ обещал да я назначи в радио "Дойче Веле" с месечно възнаграждение 3000 западногермански марки.

Кирил Янакиев от ДСО "Трансстрой" по време на командировка във ФРГ създаде подозрителни връзки с Курт Лоевски от фирмата "Швинг" и Алфред Шут от фирмата "Демаг", които информира за обектите, които ще строи през VII петилетка "Трансстрой" местонахождението им, какво ще бъде новото гражданско летище, за разширението на пристанище Буркас, и какво точно ще се строи за предстоящото удвояване на жп. линиите.

По време на пребиваване на наш източник в ГФР по линия на рентгеновата апаратура във фирмата "Кох Щерцел" същият много внимателно е бил провокиран и идеологически обработван от редица служители. Отговорните служители от фирмата Бон и Томас, накрая са предложили на нашия специалист да остане на работа във фирмата срещу месечно възнаграждение от 2500 западногермански марки.

Наш специалист пребиваващ в Австрия - Виена, по линия на електрониката, е бил обработван от началник отдел при агенция "Анис-Агрис" Бруненкант да остане, като му е обещавал дори да го устрои на работа в техния център в САЩ - гр. Бъркли, където според неговите думи вече там работили учени като него и от други социалистически страни - унгарци и др.

По време на пребиваване в Австрия - Виена на наш гражданин, същият е бил обработван от Никола Тантилов изменник, работещ в посолството на САЩ във Виена да не се завръща.

По време на специализация в Италия нашият специалист Касабов непрекъснато е бил провокиран от страна на проф. Лошбарди, директор на института по имунология - гр.

Падуа, който постоянно отправял хули по адрес на СССР и България.

*Много
фактори* { По време на пребиваване в Италия на наш търговски работник, Кастело Марине, италиански търговец, му е предлагал 500 долара подкуп за сключване на сделка за внос на бучардови машини за "Минералимпекс".

Наш специалист в Алжир е бил обработван от Жорж Лък, французин, съветник в завода "Соником" гр. Гелена-Алжир, да не се завръща в България, като му е обещавал подкрепата си за работа във Франция. Лък е обработил четирима съветски специалисти да не се завръщат в СССР.

На Ненко Минчев, командир на самолет "ТУ-154" по време на престой в Триполи - Либия му е било предложено от Мохамед Балши, зам.-началник аерогара Триполи да закупи от Саудитска Арабия 1000 часовника, които да предаде на Балши след завръщане в Триполи, като за всеки часовник му е обещано заплащане по два долара.

Влайко Димитров, шофьор от "МАТ", чиято кола през март катастрофира в Иран и документите му за самоличност изгоряха, въпреки че от страна на нашето посолство бе снабден с нови документи, дълго време не получаваше от иранските власти изходна виза. През този период Димитров бе обработван непрекъснато от иранския гражданин Мохамед Монтереазадех, женен за българка даостане в Иран. Обещавал му, че ще получава добра заплата и ще изведат нелегално жена му от България в Иран.

През годината се получиха данни, че в ГФР - Гр. Хамбург, група бегълци под ръководството на изменника Петко

Василев организирано извършват кражди и побоища над нашите шофьори от "МАТ".

Зачестиха и случаите на получаване на сигнали за провеждане на валутно-контрабанди сделки от страна на служители, работещи в международния жп., автомобилен и въздушен транспорт.

Вражески настроените елементи, работещи в отраслите на икономиката (промишленост, търговия, транспорт, строителство, селско стопанство), през периода с ненамаляваща активност продължиха да разпространяват зловредни слухове с цел всяване на неверие към народната власт и провежданите мероприятия, да предизвикват брожения сред трудовите колективи; възхваляваха капиталистическия строй и начин на живот; отправяха закани за отмъщение; създадаха престъпни връзки с граждани от капиталистическите страни и с някои служители от капиталистическите посолства, като ги подпомагаха в подривната им дейност; правеха отделни опити за диверсия и вредителство, отправяха закани за терор; извършваха анонимна вражеска дейност и други антисоциални прояви от подобен род.

Георги Терзийски, бригадир на 204 бригада в ДК-2, оправял закани за отмъщение и терор над комунистите.

Ганчо Дяков, шофьор в "Инжстрой", в разговор със зам.-партийния секретар заявил, че "сега положението у нас било по-лошо и от турско" и се заканил, че при удобен случай ще коле комунистите.

В началото на 1976 г. неколкократно бе извършено вредителство по товарните вагони на гара Захарна фабрика. Изясни се, че извършителят е Кирил Танов Белев, вражески настроен, който също е автор и разпространител на анонимни писма с промакедонско съдържание.

КРДОПЕГДСРСБНА 1
чл. 21, ал. 6
от ЗДРДОПЕГДСРСБНА
Дата 20.02.2016. Секретар: /

На 2.IV.1976 г. поради развит кран (от неизвестен автор) на маслената бака във флотационната фабрика "Медет" в Панагюрище, са изтекли 2000 литра масло и маслената станция била извадена от строя за 6 часа, в резултат на което не са били преработени 7000 тона медна руда.

, началник смяна в завода за анти-биотици в гр. Разград, вражески и протурски настроен, по негови изказвания, работи за турското разузнаване на което е предал сведения за апаратурата на завода. Умишлено бил пуснал да изтече в канала 800 литра гентамицин на стойност 140 000 лева. Горното вършел, тъй като му е била обещана голяма служба след като се изсели в Турция.

Хасан Хюсеинов, зареждащ акумулаторите в КК "Ив. Лилев", вражески настроен, системно зареждал акумулаторите с електролитен разтвор с по-висока концентрация от допустимата, в резултат на което акумулаторите бързо се разваляли.

Антон Русеци, вражески настроен, син на белогвардеец, качествен контролър в завода замедицинска апаратура, съзнателно допуска изпращането на некачествени оловни защитни тухли, предназначени за Дубна - СССР.

В жп. депо Стара Загора през 1976 г. бяха констатирани няколко случая на поставяне на чужди тела от неизвестни автори в картерните вани на няколко ремонтирани дизелови мотора.

Георги Върдев, работник в сливенските мини, открито недоволствувал и настройвал работниците против властта и социалистическия строй. Заканвал се, че ще беси комунистите и очаквал скоро да се върнат старите времена.

Христо Константинов, инженер в "Заводпроект", злословил по адрес на режима в страната и против авторитета на наши ръководни партийни и стопански ръководители.

Обрахим Джеров, тракторист в ТКЗС с . Ковачица – Михайловградско, провежда вражеска агитация и пропаганда и подтиква колегите си да не отиват на работа.

Иван Апостолов, служител в МЗ "Сила" – Ямбол, вражески настроен, обработва работниците да напускат работата в завода.

На 19.VI.1976 г. редник Петър Петров от под. 90460 в с. Телиш открадна от поделението 6 ръчни гранати и автомат с намерение да отвлече по насилствен начин наш самолет и да избяга зад граница. Той бе заловен.

Ахмед Салиев, шофьор в ДАП "Бургас", заявил че ако българските власти предприемат смяна на имената на турците, ще организира отвлечане на наш самолет.

Иван Янков, служител в ДАП "Ямбол има намерение да организира група за насилствено отвлечане на наш самолет, като за целта смята да привлече пилот от ССА – Горна Оряховица.

През периода бяха получени сигнали, че някои служители от отраслите на икономиката поддържат подозрителни връзки с чужди граждани и ги информират по интересувачите ги икономически въпроси. Такива са случаите със Спас Петров от ДСО "Български тютюни", който поддържа подозрителни връзки със служителя от югославската фирма "Прогрес" Зековица, когото информира за вноса на целофан и хартия в НРБ и по някои други въпроси. Маврев Мавров, инженер в института за

медицинска техника, поддържа подозрителни връзки с представител на западногерманска фирма, на когото предава информация за още непатентовано изделие на завода за медицинска апаратура в гара Искър.

Мария Келепирова, телефонистка в АЕЦ "Козлодуй" по време на пребиваване в Гърция е създавала подозрителни връзки с гръцкия гражданин Лялис, който посещава страната под друго име и се среща с Келепирова. Има съмнение, че същата го снабдява с поверителна документация за АЕЦ "Козлодуй".

Борис Канчелов, вражески настроен, служител в "Булстрад", поддържа подозрителни връзки с Петър Николовски, секретар в посолството на Югославия.

Продължиха да се получават и сигнали за различни вражески прояви от страна на служителите, работещи в обектите на задграничното строителство в СССР, Либия, Сирия, Ирак и т.н.

През годината две лица, работещи в обектите на икономиката, избягаха зад граница и три не се завърнаха. За други 18 лица са получени данни, че имат намерения за бягство при подходяща обстановка. Установени са 300 случая на самоотлъчка на войници от жп. войски, 8 от които са имали намерение да избягат в чужбина.

В жп., въздушния и автомобилния транспорт през годината станаха някои крупни произшествия.

На 13.VI.1976 г. поради престъпна небрежност катастрофира на гара Яйца, Плевенски окръг международния бърз влак № 27, движещ се от София за Москва. Бяха убити 10 пътници и 20 ранени. Изгоря електровоз № 4301.

На 10.VII.1976 г. поради неспазване техническите изисквания – неизвършване проби на спирачната система на влак 70701 от ръководителя на движението на гара Враца Гергов и Цонков, катастрофира влак 70701 на гара Враца – запад. Нанесените щети възлизат на 300 000 лева и помощник-машинистът П. Марков закина.

На 6.IX.1976 г. поради слаба квалификация на ръководителя на жп. движението на гара Биримирци, Веселин Павлов, който допуснал да пътуват влак срещу влак, в резултат на което между гарите Биримирци и Илианци се сблъскаха товарните влакове 70609 и 20508. Нанесените щети възлизат на 350 000 лева.

Поради неспазване техническите условия за полети бяха разрушени един хеликоптер и един самолет на ССА.

Зачестиха случаите с катастрофи на колите на МАТ по време на пътуванията им до Иран. (

Сериозни щети на икономиката бяха нанесени и поради техническа некомпетентност, неспазване на технологичските изисквания, лоша организация на производствения процес, лоша трудова дисциплина и др. причини от подобен характер.

На 31.I.1976 г. старши операторът Петко Цанев, работещ в АЕЦ "Козлодуй", поради некомпетентност погрешно включил разединителя към втори генератор, който в момента не работел, в резултат на което генераторът изгорял. Нанесените загуби възлизат на 700 хиляди лева.

На 16.X.1976 г. поради лоша организация на дежурно-вахтовата служба потъна намиращата се на рейд в Бургаското пристанище плаваща пречиствателна станция "Пионер".

На 20.II.1976 г. на обект "Аспарухов мост" – Варна поради неправилно манипулиране при преместване на монтажната ферма тип "Сичет" тя се разрушила. Убит е един работник и са нанесени щети за 200 хиляди лева.

Поради неспазване технологията на производството, при изработването на детайли за бронетранспортъри в Обединените заводи гр. Сопот, са изработени 121 573 броя некачествени детайли, предназначени за завод "9 май" – Червен бряг. Нанесените щети възлизат на 1 586 449 лева.

На 6.I.1976 г. поради небрежност от страна на гледачките станало късо съединение със синджирите, с които били вързани внесените от Дания племенни високопродуктивни крави в АПК Ботевград, филиал Етрополе. Били убити 55 крави и са нанесени щети на народното стопанство за 110 хиляди лева.

Поради техническа неизправност (износен лагер) в един от работещите комбайни в с. Обединение – Търновски окръг, възникнал пожар, вследствие на което изгоряла 200 декара пшеница и са нанесени щети за 10 000 лева.

На 5.I.1976 г. поради неспазване на експлоатационните изисквания, въпреки указанията, дадени от контролните органи, част от покривната конструкция на цех "пешен" при ДЦК "В. Пик", с. Бели извор се срутил, в резултат на което работата в завода била преустановена за 12 часа.

Поради лоша организация на производствения процес редица ръководства на заводи, предприятия, институти и др. задължаваха работниците да работят в съботни и неделни дни, което доведе до недоволства и брожения сред трудовите колективи и напускане на работа от някои работници, с което се нарушаваше нормалният производствен процес.

За тези явления, аварии и неблагоприятия своевременно са информирани ЦК на БКП и съответните ръководители на министерства и ведомства.

Наред с това II главно управление - ДС организира и провежда система от агентурно-оперативни и профилактични мероприятия за своевременното им долавяне, ограничаване и пресичане.

Профилактиката заема все по-голям дял в целокупната ни контраразузнавателна работа по икономиката.

be НАЧАЛНИК НА II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС:
Генерал-лейтенант *Резеши*

Отп. в 10 екз.

- № 1 - др. Стоянов
- № 2 - др. Шопов
- № 3 - др. Борисов
- № 4 - р-во на ВГУ - ДС
- № 5 - н-ци на отдели, ВГУ-ДС
- № 6 - VIII отдел
- № 7 - IX отдел
- № 8 - X отдел
- № 9 - XI отдел
- № 10 - ЦИАС

Изпълнил: XIV отдел/Джуров

Написала: Христова/2976

9.II.1976 г.

Секретно!

233

Препис-извлечение

Секретариат-МВР
Рег. № I-2918 екз. № 53
11.VII1977 г.
С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С Т Е Н О Г Р А М А

от срещата на ръководството на МВР с началниците на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР на 29.VI.1977 г.

ИНФОРМАЦИЯ от първия зам.-министър на вътрешните работи генерал-полковник Григор Шопов за основните задачи на органите на МВР по обслужването на икономиката, които произтичат от доклада на др. Т. Живков пред националното съвещание на 17.VI.1977 г.

Другари,

След Националното съвещание на 17.VI.1977 г. с партийния, държавния и стопанския актив в духа на доклада на др. Живков бяха приети 2 важни решения:

1. Решение на Секретариата на ЦК на БКП за осигуряване на поврат в осъществяването на девиза на седмата петилетка "Ефективност и качество – качество и ефективност!"

На практика /се казва на едно място в това решение на Секретариата/ в развитието на икономиката и по-специално в организацията на труда, в научното и материално-техническото обслужване на производството, в социалистическото съревнование, в материалното и духовно стимулиране, в търсенето на отговорност, в стила на мислене и работа на кадрите не е осъществен прелом към интензификация, към изпълнение на качествените и натуралните показатели. Налице са прояви на безстопанственост, консерватизъм, недисциплинираност и безотговорност, които се превръщат в главна спирачка за последователно осъществяване на решенията на Юлския пленум и за успешно изпълнение на седмата петилетка.

Основната причина за тези недостатъци, които стават извънредно вредни и задържат цялостното ни по-нататъшно развитие, се състои в това, че все още не е преодоляно противоречието между възможностите на икономиката и изоставането на субективния фактор.

Като оценява високо инициативата на др. Т.Живков за свикването на съвещанието на партийния, държавния и сто-

панския актив, както и неговия доклад на съвещанието, който трябва да служи като отправен пункт и ръководство за действие на всички партийни, държавни, стопански и обществени органи и организации, Секретариатът на ЦК на БКП подчертава, че най-основните, жизнените интереси на народа и страната налагат да се осъществи прелом на дело в издигане качеството и ефективността на материалното производство, на всяка дейност, в поставянето на преден план на качествени и натуралните показатели. Начело на този прелом, на борбата за висока ефективност и високо качество следва да застанат партийните органи и организации, комунистите.

Необходимо е дълбоко да се осъзнае, че сега основните трудности в нашето развитие произтичат от:

- безстопанствеността и разхищението на материални, трудови, валутни и финансови ресурси;
- недисциплинираността и безотговорността в изпълнението на стопанските задачи;
- консерватизма, бюрократизма, бездушието, инерцията, книжнината и времеедството.

По-нататък в решението на Секретариата се казва: "Органите на Министерството на вътрешните работи, на Съда и Прокуратурата да засилят своята работа за предотвратяване и своевременно разкриване на закононарушенията, посегателствата върху социалистическата собственост, престъпната небрежност и други.

2. Другото решение е на Централния комитет на БКП за предоставяне на партийните комитети и партийните организации в системата на министерствата права на контрол върху дейността на ръководствата на министерствата, обединенията и т.н.

Това решение ще допринесе решително за подобряване на организаторската управленческа дейност на министерствата, за преодоляване на бюрократизма, консерватизма и инертността в същите.

Другари,

Принципните постановки в доклада на др. Т. Живков, в решенията на ЦК и на Секретариата на ЦК, комунистическата, юлска непримиримост и тревога, с която се поставят нерешените въпроси се отнасят изцяло и за Министерството на вътрешните работи, за ръководствата на министерството и подразделенията му, за всеки служител в системата на министерството от министъра и заместник-министрите, до редовия оперативен работник, милиционер, граничар и противопожарен служител.

Стои въпросът за поврат в нашата работа, за оказване реална и действена помощ от министерството и неговите подразделения за решаване на големите, бих казал епохални задачи, които нашата партия решава на настоящия етап.

За това и ръководството на министерството реши да се свика днешното национално съвещание.

Да проведем сериозен разговор за задачите, които произтичат за нас от доклада на др. Живков и партийните решения, да потърсим най-кратките и ефикасни пътища за оказване на помощ в преустройството на икономиката със специфичните средства и методи, с които нашата партия и държава са ни въоръжили.

Стои въпросът: правим ли ние, органите на МВР всичко, което е, по нашите възможности за да даваме своя достоен принос за решаване на тези задачи?

Отговорът може да бъде само един – Министерството на вътрешните работи и неговите поделения имат още големи, неизползувани до сега възможности и резерви за подпомагане развитието и опазване на нашата икономика от вражески и престъпни посегателства.

Не става дума да се отрича това, което и до сега се върши, резултати има и те не са малки, но става дума, че нашата дейност в тази сфера още не отговаря на партийните изисквания, особено на изискванията, които се поставят в доклада на др. Живков и в решението на Секретариата на ЦК.

Трябва да се върнем още веднаж на разработките и сигналите, които се водят по линия на икономиката, на вражеския контингент, на агентурата и доверените лица, на които се опираме, на превантивните мерки, на сигналите, на сигналните функции на нашите органи. Достатъчно ефективна и качествена, навременна ли е дейността на нашите поделения, или изоставяме след събитията?

Националното съвещание по линия на икономиката преди около 2 години и предприетите мерки внесоха известно

подобрение в работата. Сега както се изразяваме нашите органи обслужват икономиката. Второ главно управление наблюдава и контролира обслужването и състоянието на 72 крупни промишлени, енергийни, строителни и селскостопански обекти. Окръжните управления също водят на близък отчет други важни обекти.

Органите на Народната милиция и Противопожарната охрана създават също такава организация за опазване на обектите от пожари, аварии и от посегателствата на стопанските и криминални престъпници, за тяхната физическа и техническа охрана.

Преди 3 месеца съвместни групи от представители на Държавна сигурност, Народната милиция и Противопожарната охрана от центъра провериха 15 особено важни обекти, а Софийското градско и окръжните управления провериха други 325 обекта.

Засили се помощта на ПГУ и ВГУ на някои от окръжните управления, на нашата икономика и външната ни търговия.

Обаче, другари, не са преодолени основни слабости в нашата работа, като примиренството, либерализма, консерватизма, бюрократизма и стремежа към застраховане от отговорност. Това намалява наполовина или повече резултатите от дейността на нашите органи.

Никой не счита, че органите на МВР могат да решават проблемите на икономиката, или че трябва да изместват и грубо да се намесват в работата на стопанските ръководства. Такива задачи на нас не се поставят, напротив, ако допуснем подобни прояви от нас ще се търси отговорност.

Касае се за решително подобряване работата на органите на Държавна сигурност, Народната милиция и Противопожарната охрана в сферата на тяхната дейност по опазване и подпомагане нашата икономика, за оказване на още по-голямо съдействие на партийните и стопански ръководства при решаването на поставените от Централния комитет на партията задачи.

Равнището на досегашната наша работа не отговаря на новите изисквания.

Органите на МВР в центъра, в окръжните и районни управления трябва да се мобилизират и преустроят в духа на Юлския пленум и неговите изисквания и да заемат още по-предни позиции, още по-преден плацдарм в борбата за изпълнение на поставените от др. Живков задачи.

Необходимо е:

1. Да се подобри стила в работата на ръководствата на министерството, поделенията в центъра, окръзите и районите.

Единоначалниците да се заемат непосредствено с работата на нашите органи по линия на икономиката.

Да се освободят от някои несвойствени за тях представителни и други функции и още по-непосредствено да вникват в проблемите и подробностите на работата на техните поделения, още по-отблизо да ръководят, контролират и подпомагат.

Да се засили личния, живия контакт между ръководителите на окръжните управления и ръководството на министерството и началниците на централните поделения. Другари,

сега ако не се обадиме от центъра да потърсиме някои окръжни началници, няма да се чуеме в продължение на 3 или повече години. Та няма няма проблеми, въпроси, които да се поставят пред ръководството на министерството, или пред началниците на централните управления.

Правилно се контактира тясно с окръжните комитети на партията, но и там нашите ръководители, нашите началници трябва да поставят по-настойчиво проблемите, които стоят за решаване сега във връзка с икономиката.

В същото време те следва да докладват и в центъра, да бъдат непримирими, когато се касае до безстопанственост, престъпна небрежност и други прояви от този род.

Тук искам да кажа един пример, от многото, които имаме в нашата страна. В малкия окръг Търговище залежали 40 ~~вида~~ ^{вида} карантия за около 400 000 лева. Изпраща се едно съобщение, което ВГУ преразказва на ЦИАС, а от своя страна ЦИАС сигурно е изпратил сигнална записка по-нагоре и с това ние изчерпваме въпроса. С това ние не можахме да спасим карантията. Мисълта ми е, че в такива случаи може и трябва, тъй като ние сме длъжни да водим борбата докрай, докато проблемите и въпросите не се решат.

Централните и окръжните управления да не се задоволяват само със съставянето на сигналните записки. Това прилича често пъти на застраховка. Следва да се води борба и проявява настойчивост докато нашите данни не стигнат на съответното отговорно място. Сега при новите постановки, които др. Живков дава ще се обръща по-голямо внимание на тези сигнални записки.

Централните управления и ЦИАС следва да обезпечават обратна информация и оценка на данните, това което сега не става.

Необходимо е задачите да стигат до техните непосредствени изпълнители в процеса на нашата работа и те от своя страна да изпълняват тези задачи стриктно и изцяло, както подобява на служители на МВР, да проявяват инициатива. В противен случай ние ще изпаднем в положението на дон кило-товци. Последният случай, със отвличането на самолета във Видин ясно подчертава докъде сме докарали нашата работа в някои звена. Даваме указания, доставяме западна и друга техника, но старшината не си свършил докрай работата. Необходимо е да се изучават документите и материалите, които ЦК на БКП и Министерския съвет издават, особено напоследък.

Оперативният състав на МВР е необходимо сега да познава още по-добре и по-детайлно процесите и явленията, които се извършват в икономиката, новият подход в планирането, в организацията на производството, провеждането на нашата социална политика, с оглед по-пълно да разкрива и пресича каналите, по които се разпиляват материални, валутни и финансови ресурси и национален доход. Колегиумът в това отношение дава пример. Ние обсъдихме редица мероприятия, които ще станат и ваше достойние.

2. Министерството на вътрешните работи съвместно с Главната прокуратура и Върховния съд да обсъдят допълнителни мерки за по-голяма ефективност в борбата срещу стопанската престъпност, разхищенията и безстопанствеността в икономиката.

Да набележат мероприятия за засилване взаимодействието и координацията в това отношение. Прави се нещо, но очевидно трябва още много да се направи, за да решиме ефективно тези проблеми. По наше мнение е необходимо и прокуратурата по-подвижно и по-пряко да се заеме с решаването на някои въпроси и бих казал, от време на време прокурор да посещава заводите, комбинатите и предприятията. В някои крупни комбинати, като Бургаския напр., се забелязва от години наред огромно презапасаване и то със западно оборудване и със западни суровини, стоки и пр. Няма изход от това положение. Пускат се сигнални записки. Очевидно е, че ще трябва някъде да провеждат и съвместни мероприятия органите на прокуратурата и МВР, за да преодоляват този застои, да отстраняват причините за нерешаване на тези въпроси и да докладват вече авторитетно, след като всичко са проверили и изучили, там където е необходимо, в това число и в Политбюро на ЦК на партията. Ние с КДНК работим добре, има вече установена практика в нашето взаимодействие, подаваме им сигнали, те ги допроверяват и вземат отношение. Но очевидно в нашата съвместна дейност с комитета за държавен и народен контрол трябва да се извърши още много и ние в това отношение ще направим необходимите предложения за подобряване на съвместната ни работа.

3. ПГУ, ВГУ, VI управление-ДС и окръжните управления на МВР да усъвършенствуват и активизират още повече своята дейност за оказване помощ на нашата икономика, наука и техника.

Да придобиват от капиталистическите страни, концерни и фирми повече и по-ценни данни за съвременни технологии, лицензи, ембаргови изделия, търговска и ценова информация, която своевременно, по установения ред, да се предоставя на съответните министерства, обединения, БАН, и научните институти за ползуване.

4. Да се доокомплектова агентурния апарат в икономическите и научни звена.

Да се придобие необходимата по брой и възможности агентура и доверени лица по местата опасни за диверсии и аварии.

Да се подобри още повече ръководството и възпитанието на наличната агентура за строга конспирация, да не злоупотребява с положението си, да не се разшифрова.

5. Разработките и сигналите за шпионаж, вредителство, контрареволуционна дейност и користни престъпления да се водят както и до сега, при съблюдаване на строга секретност и с използване на всички наши агентурно-оперативни средства. Трябва също най-после да доустановиме контингента и той да се наблюдава.

Необходимо е обаче, данните да се изясняват във възможно най-кратки срокове. Обектите на наблюдение да се поставят при условия, непозволяващи им да нанасят вреди на държавата и обществото, докато трае тяхното наблюдение.

6. При изясняване на други случаи на престъпления или груби непорядки, освен данните получавани от агентурата и доверените лица е необходимо да се извършват и явни проверки.

Напр. когато имаме работа с явна безстопанственост, оставено без надзор и добро стопанисване на оборудване, залежали суровини и продукти, защо е нужно ние да получаваме данни само от нашите сътрудници, и след това по секретен път да ги доизясняваме, когато можем да ги проверим и явно. Това ще ни позволи по-бързо, по-пълно и точно да изясняваме случаите и виновните лица и да вземем необходимите мерки – следствие, административни наказания, информирание на съответните инстанции и пр.

Не на последно място в такива случаи е значението на респекта, който се създава сред престъпните елементи и лицата склонни да нарушават производствената и технологическата дисциплина, да пилеят народното имущество.

Касае се другари, за по-пълно и ефективно използване правата и задълженията на оперативните работници и следователите, които закона ни дава и възлага, а именно да провеждат предварителна, предпроцесуална дейност. В това отношение ние не че не го практикуваме това нещо, но далеч не сме достигнали нашите възможности.

Оперативният състав на министерството – оперативните работници от ДС и ИМ, съгласно Закона (чл. 48 от НПК) се явяват и органи на дознанието. В това им качество те са задължени от Закона (чл. 185 от НПК) да вземат всички необходими мерки за предотвратяване на престъпленията, да извършват неотложните следствени действия (огледи, претърсвания, изземвания, освидетелствувания, разпити на свидетели и др.).

245

Цялостната оперативно-издирвателна дейност на органите на ДС и ИМ е регламентирана от Закона като предварителна проверка. Така в чл. 191 от ШПК е посочено, че когато липсват данни за образуване на предварително следствие, органите на дознанието (оперативните работници от ДС и ИМ), предприемат предварителна негласна проверка, която на наш оперативен език означава организиране на оперативна разработка. По своята същност оперативната разработка и другите видове оперативен отчет са една специфична форма на предварителна (предпроцесуална) дейност на органите на ДС и ИМ. Тази дейност на нашите органи се осъществява, както по негласен път, чрез специфичните наши средства и методи, така и чрез провеждане на открити и официални действия и проверки, които придобиват характер на едно предварително разследване и събиране на доказателства за извършеното престъпление и виновните лица. Това, което ние не го правим

В този смисъл, действията на органите на ДС и ИМ при изясняване на сигнали за извършени престъпления в областта на икономиката, като корупция, разхищения, присвоявания, безстопанственост и др., не само произтичат от Закона, но са тяхно основно задължение в борбата им с престъпните посегателства върху народното стопанство.

В тази предпроцесуална дейност, която по своята същност е едно разследване, преди да се образува следствено дело, няма пречки, а понякога е наложително вместо да изясняваме дадените случаи или ситуации секретно и дълго време, да се използват силите и опитът на следствените органи на ДС и ИМ, с цел събиране, оформяне и правилно

фиксиране на доказателствата, предприемане на проверки, предизвикване на ревизии, комисии и пр.

Предварителните действия на оперативните и следствени органи на МВР при изясняване на сигнали и случаи на неблагополучия и престъпления в икономиката, в никакъв случай не трябва да бъдат ограничавани от обстоятелството, че не е образувано следствени дело. Резултатите от тези действия винаги се явяват законна предпоставка – основание за образуване на по-късен етап предварително следствие. Такова едно разбиране е в пълно съответствие с разпоредбите на Закона и ефикасно оръжие в ръцете на нашите органи в борбата им с престъпленията в икономиката. Голямо, превантивно значение имат тези мерки на нашите органи. Не винаги ще се натъкнем на престъпници в такива случаи. В 90% от случаите отговорността ще пада навярно не върху престъпни лица, а на директори, главни инженери и други и не се касае тук, че ние тези хора непременно ще ги дадем на съда, но ние трябва да им покажем докъде са довели те работата и най-настоятелно да поискаме да си оправят нещата, чрез партийните органи, или непосредствено, в противен случай ще продължим разследването докрай.

Аз смятам, че е правилно другарю министър, да възложим на ВГУ, ДНМ и I отдел на ДС да разработят тази тема и предложат указания, които да спуснат до поделенията.

7. Относно превантивната дейност на органите на МВР и сигналната им функция.

Следва още по-напред да се изнесе борбата в това отношение. Главното е да не се допуснат престъпления.

Да вземем например нашата Противопожарна охрана и нейния опит. Със своята широка профилактична, превантивна дейност те успяват да спасят наши важни обекти – стопански, промишлени и пр. – от оножаряване. Там именно е силата на нашата Противопожарна охрана. Разбира се ние не подценяваме и гасителната, бойната дейност на другарите, обаче без тази предварителна, огромна работа, която те извършват, ние рискуваме да станат много големи пожари при които бойната подготовка на нашия състав не би ни стигнала, за да ги загасим.

Другите поделения също така имат известен опит в това отношение.

Въпреки това, ние смятаме, че именно тук нашите възможности далеч не са използвани и тук трябва да бъде центъра на нашата дейност и нашата работа. Да предотвратяваме извършването на престъпления, да спасяваме народното имущество и българските граждани от затъване в престъпна и друга дейност.

В крупните заводи са образувани комисии по безопасността, които са създадени по линия на Противопожарна охрана. Сега възниква въпроса да създаваме ние и други комисии, които да имат сродни задачи на тези на комисии по безопасността. Обсъждаме въпроса и мисля, че ще дойдем до едно становище да не създаваме допълнителни комисии, а да групираме новите дейности в тези комисии по безопасността, тъй като те са създадени на законно основание и освен това, те се оглавяват от най-квалифицираните хора в съответните комбинати и заводи: главния инженер, първия заместник, и те носят отговорност не само пред органите на МВР, а и пред държавата и обществото.

Ето защо смятам, че тяхната дейност трябва да се разнообрази, да се включат нови задачи в обсега на тяхната работа и да се опираме на тях при опазване на икономиката.

Сигналите, които получаваме и сигналните записки, които даваме, трябва да бъдат навременни.

Ето напр. аз имам една справка на Софийското градско управление, която е хубава, дават я в края на 1976 година за това какви лицензи сме закупили, какви безобразия се извършват при тяхното закупуване, как не може да се осъществи производството им в нашата страна и другарите дават в това отношение около 14-15 случая. ВГУ прави една справка към техния материал. Оказа се, че тези неща на нас са ни известни. Добре, другари, известни са ни, но когато ги натрупаме вече тези неща, някои от които не са докрай проверени, не са изяснени, какво да правим с тези 14-15 случая. Ще информираме, което също е полезно, но можем ли да предотвратим ние загубите от такива действия на някои безотговорни наши ръководители по места? Ние не можем да направим това. Докато, ако ние постъпваме по друг начин, още в самото начало ние разработваме въпросите до край и вземем мерки да се предотвратят някои неща, тогава резултатите ще бъдат други. Или ако ние помогнем в процеса на усвояването на тези лицензи, чрез сигналните записки или по други начини, да се усвои даденото производство по-бързо, тогава ще има резултат и ще има реална помощ.

Нашите сигнални записки и информации трябва да бъдат точни и проверени. Др. В.Георгиев, др. Аначков и другите другари често много се затрудняват, когато трябва да се изпрати сигнален документ до ЦК на БКП или другаде

дали всичко е вярно и достоверно. В някои случаи ние даваме неверна информация. Научихме се в това отношение по-добре да работим, но имаме слабости още. Затова информацията трябва да бъдат точни и проверени, включително и с явни проверки, за които говорихме в предшестващата точка. Там, където може не само да се информира, но да се правят и предложения. Тук става дума за това дали ние ще допринесем с нашите действия да се ликвидират някои слабости в нашата икономика.

8. В бъдеще да се обръща сериозно внимание и на някои въпроси, които досега ние сме изпускали по-малко или повече от нашето полезрение.

Например, да обръщаме специално внимание – нашият оперативен състав по ДС, НМ – на продукцията, която е предназначена за износ, нейното качество. Тук трябва да помогнем с нашите възможности. Стигаме до срамни положения. Ето една информация за пловдивските пишещи машини, които изнасяме в ГФР. Сключили сме договор за 12 000 машини. Когато машините се изпращат там, се вижда, че нито една не е качествено издържана. Налага се с голямо закъснение да отива наш специалист и да ги поправя там. Защо този човек не ги поправи тук, а се налага да ходи там? Въртим се, другари, мотаем се, никой не решава тези въпроси, машините изостават тук и не можем да ги продадем, губим пазара и пр. Такива примери има десетки.

Да се обръща внимание на кооперираните доставки. Голяма беда е това в нашата икономика. Трябва да се знае, че един детайл да не е доброкачествен, цялото произведение от няколко завода няма да е качествено.

По усвояването на лицензиите. Др. Живков набляга особено много на този въпрос. Стотици милиони долари ние даваме за закупуване на лицензии. Не говорим за това, което Първо главно управление и други наши поделения успяват да придобият. Тези лицензии в огромния им процент не се усвояват у нас. Ето един пример с газовите печки. Как може нашите печки да стоят по магазините и да им намаляваме цените? Безобразията стават в процеса на технологическия процес, в процеса на работата в нашите предприятия и заводи. Там е основното.

Продукцията за износ – за Съветския съюз и другите братски страни. Другари, колко пъти имаме случаи, когато за Съветския съюз отиват конфитюри и други селскостопански произведения, в които се намират стъкла, парчета от керемиди и др. Някои изясняваме, други не изясняваме. Ясно е, че нашите мерки трябва да бъдат по-строги, по-силни.

Използване на производствените мощности. Въпрос, на който ние не сме обръщали внимание досега. Другари, колко техника има по нашите пътища, строежи и пр., която бездействува с месеци.

На КПШ Калотина се прави разширение. Получават се неща, които са нетърпими. Някои от хората, които работят с булдозерите и други машини искат преди работа да им се заплаща за две смени. В действителност се получава така, че те не изработват и това, което е необходимо да се изработи за една смяна. Ние не искаме да обвиняваме работническата класа, но има хаймани, които разстройват честните хора. Не може в нашата страна да има такива прояви.

За пусковите срокове също трябва да даваме сигнали, да отстраняваме с нашите възможности някои задръжки, които там пречат.

9. Другари, каза се вече за финансови, валутни и материални икономии в нашето министерство. Тази задача е поставена по-рано от ръководството на министерството. В това отношение се работи и опит имаме. Все още обаче има как да се направи.

Искам да подчертая, че трябва да икономисваме средствата по Статия 8-ма, да правим икономии и по нещатните служители, където другарите понякога подхождат с лека ръка. Ще трябва да се правят икономии на средствата – на лева и стотинката. Ние сме голямо министерство с огромен бюджет, непроизводително министерство и на нас най-много ни прилича, ние сме най-дължни да правим такива икономии в полза на държавата – и от българска и от чуждестранна валута.

Искам да обърна внимание и по някои други въпроси:

1. По вражеската емиграция. Напоследък тя се активизира и това се чувства. Тя се активизира от ЦРУ. Пропагандата против нашите страни се засилва. В Политбюро сме внесли разгърнато решение за нашата бъдеща работа по вражеската и другата емиграция. Другарите от Военния отдел на ЦК казаха, че решението вече е утвърдено. Другари, вие ще го получите и трябва да преустройваме работата си в това отношение за по-ефективна борба против вражеската емиграция и за по-ефективна дейност на нашите официални и неофициални органи за отвоюване на българските граждани, които са извън пределите на страната, за тяхното неутрализиране, за противопоставянето им на вражеската емиграция, за съхраняване на патриотичните чувства.

2. По анонимната дейност на вражеските елементи. Трябва да кажа, че тя се засилва и се пишат някои анонимки с "програмен" характер. Има хора, които пишат, препоръчват на ЦК на партията как да провежда линията на партията и къде трябва да се измени тази линия. Пишат се клевети, отправят се хули. За съжаление резултатите по разкриването им не са много добри, но вземаме мерки да подсилим дейността си по тази линия. Безспорно ще имаме много работа не само в центъра, но и в другите поделения на ДС. Някъде анонимната дейност има характер на заплашване с терор на най-отговорни другари в нашата страна. Такива случаи има няколко. Ако не разкрием авторите на тези анонимки, ние рискуваме да оставим някои групичка на тези "програмни" писания и ще си имаме неприятности. На този въпрос ние отдаваме и за в бъдеще ще отдаваме най-голямо значение. Трябва решително да се подобри дейността на всички поделения в това отношение. Да се оказва най-близка помощ на другарите от УБО, да се информират за това, което става, и да се вземат мерки.

След пленума на ЦК, на който се разгледа въпроса за Б.Велчев, някои хора, някои нездрави елементи се опитаха да се съживяват (София, Враца, Пловдив, Варна). Другари, по този въпрос ние трябва да бъдем наясно. На такива личности да не даваме никаква възможност да говорят и разлагат по места и да вземаме най-строги мерки незабавно – първо с предупреждение, ако не се разберат, ще се прилагат и други мерки. На какво прилича ^{това} че Цветко Анев е отишъл преди два месеца в едно село, поканен да присъства на погребението на един бивш негов другар и партийния секретар му дава думата и той говори 15 минути на гроба на този другар. Той говори едно, а хората там го разбират друго.

3. На нашата територия вече се проявяват лица, които идват от задграница с мисия да стимулират в България някои

недоволни в дисидентско направление, антинародни елементи и пр.

Знаете, че взривът в Централна гара – София беше направен от полски студент. След това във Варна полски студент, дошъл на почивка или посещение, започва да обработва наши хора в противонароден дух и казва, че ние трябва да сме солидарни с поляците, които се борят против тяхното правителство и "защита на правата" и че България изоставала в това отношение. От територията на Чехословакия изпратиха до десетки адреси в България преписи от "Харта-77" на чешките дисиденти. Явно е, че са недоволни не само враговете на Запад, нашите стари врагове, но са недоволни и техните приятели в Чехословакия, Полша и други страни, че в България няма дисиденти. В това отношение трябва да се вземат мерки.

4. По изселването на турците. Срокът е 30 юни за даване на входни визи от турската страна за подлежащите на изселване. Утре е последния ден. На 14 000 души, които ние смятаме, че имат право да се изселят в Турция и сме им дали паспорти, турците не са дали входни визи. На други 30 000 души, които нямат според нас право да се изселят, турците са издали вече входни визи, а ние не сме им дали паспорти. Тези 30 000 души натискат нашата страна и казват, че ние не им даваме паспорти. Получава се противоречие. Списъци на подлежащите за изселване са дадени от Външно министерство още през 1973 г. на турското посолство, но входни визи не се дават за тях, а се дават на други. Договорихме се да се изготви доклад, който да се обсъди заедно с Министерството на външните работи и да го внесем в ЦК на партията с наши предложения и идеи и да се посъветваме какво трябва да се направи още по въпроса за изселването. Договорихме се сега след съвещанието да се

срещат окръжните началници и началниците на отдели в центъра и да се посъветваме по тези въпроси.

5. По "Универсиада-77". От 17 до 28 август т.г. в София ще се проведе "Универсиада-77". Очакват се да дойдат около 5 хиляди чуждестранни студенти. План за работа имаме. Окръжните началници са информирани до известна степен. Другари, моля всички да разберете, че е необходимо да се вземат допълнителни мерки главно по подбора на хората от вашите окръзи, които ще участвуват в "Универсиада-77". Младежите от нашата страна, Съветския съюз и другите братски страни ще дават тон на тази универсиада. Ние ще информираме другарите кои градове на страната ще бъдат посетени от групи и това да се има пред вид.

6. Другари, ще се коригират цените по линия на транспорта. Някъде може да има приказки и центъра трябва да се информира незабавно - ръководството на министерството, ЦИАС, централните поделения - за вземане на мерки.

7. Най-голямата и непосредствена задача сега пред нас е прибирането на реколтата. Не смятам да говоря по този въпрос и не е необходимо. В това отношение има опит,

23 255

има и указания. Нашите органи ще трябва да дадат своя дял за успешното прибиране на реколтата. Задачи стоят пред ДС, ИМ и ПО. Трябва да се работи така, че да не се допускат разхищения, безстопанственост и присводвания.

.....

ИЗГОТВИЛА СТЕНОГРАМАТА:

СВВ

Вярно, *СВВ*

Размн. в 55 екз.

16

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ
РАБОТИИзх. № I... 587/11.11.77

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № XIII... 2403 15.11.77

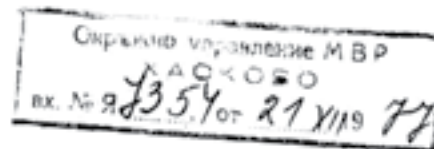
ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА НА НРБ

Изх. № С... 1021

13. ІІІ 1977 г.

275

ДО НАЧАЛНИЦИТЕ НА
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР
ДО ДИРЕКТОРИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ
ДИРЕКЦИИ ЗА ДЪРЖАВЕН
ФИНАНСОВ КОНТРОЛ
ДО СОФИЙСКИЯ ГРАДСКИ И
ОКРЪЖНИТЕ ПРОКУРОРИ
В СТРАНАТА

Решенията на XI конгрес, Пиския пленум на ЦК на БКП и на Политбюро от 23.V.1977 г. утвърдиха стратегическата линия на партията за качество и ефективност във всички области на нашето развитие. Поставен бе въпросът за решително укрепване на държавната дисциплина и опазване на социалистическата собственост, за засилване на борбата срещу престъпленията и правонарушенията в областта на икономиката.

За изпълнението на тази отговорна задача, специализираните органи за борба с престъпността насочиха своите усилия главно към съвременното разкриване, разследване и санкциониране на посегателствата срещу социалистическата собственост, невярното документиране на стопанските резултати, проявите на безстопанственост и другите престъпления против социалистическото стопанство.

През последните години значително се разшири и подобри взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите и прокуратурата, в резултат на което се увеличи разкриваемостта на престъпленията и другите правонарушения в икономиката. Разкриха се крупни присвоителни и валутни престъпления. Постигнати бяха успехи при разкриване и разследване на невярното документиране на стопанските резултати. По-успешно се провежда борбата срещу престъпленията, свързани с недоброркачествената и нестандартна продукция, безстопанствеността, дребните кражби и измами в търговията, общественото хранене, комунално-битовите услуги и в селското стопанство.

Резултатите обаче все още несъответствуват на повишените изисквания произтичащи от партийните документи. В сферата на икономиката продължават да се извършват голям брой и тежки престъпления. Сравнително голям е дялът на неразкритите стопански престъпления. Крупните и групови присвоявания, проявите на безстопанственост, невярно документиране на стопанските резултати, произвеждането на недоброркачествена продукция и сключването на неизгодни сделки, вземат все по-широки размери, а в редица случаи остават несанкционирани.

Тези факти показват, че проблемът за решително настъпление срещу стопанската престъпност и другите правонарушения в икономиката не е решен до край. Това изисква да се усъвършенствуват още повече взаимодействието, методите и формите на работата между органите на МВР, финансовия контрол и прокуратурата.

Ръководствата на Министерството на вътрешните работи,²⁷⁷ Министерството на финансите и Главната прокуратура, с цел да се засили решително и повиши ефективността на борбата срещу престъпленията против социалистическата собственост и народното стопанство, на съвместна среща направиха преценка на дейността и взаимодействието на своите органи, разгледаха нерешените проблеми и констатираха следното:

- не е решен напълно въпросът за своевременното и цялостно разкриване на престъпленията в областта на икономиката, както от стопанските подразделения на МВР, така и от органите на финансовия контрол и прокуратурата;

- не е на необходимото ниво обвързаността в работата на тези органи. Не се осъществява системна и пълна взаимна информация между органите на трите ведомства за своевременно разкриване, качествено разследване и справедливо санкциониране на виновните лица;

- качеството на финансовите ревизии в много случаи е незадоволително и не способствува за цялостното разкриване, разследване и доказване на злоупотребите и разхищенията, и по-специално на безстопанствеността, невярното документиране на стопанските резултати и други;

- не винаги органите за финансовия контрол осъществяват своевременно и правилно реализиране на резултатите от ревизиите, санкционирането на правонарушителите и отстраняването на причините и условията на извършените престъпления;

- съществуват сериозни пропуски в качеството на разследването на делата за слезни от правна и фактическа страна посегателства върху социалистическата собственост, невярно

документирани на стопанските резултати, произвеждане на недоброкачествена продукция и проявите на безстопанственост;

- не е системен, задълбочен и ефективен прокурорският надзор и ръководство при разследването на такива престъпления;

- не се изясняват задълбочено и пълно причините и условията на престъпленията, като важен фактор за насочване на превантивната дейност и повишаване на нейната резултатност;

- не се провежда до край борбата за обезпечаване и възстановяване на причинените вреди от стопанските престъпления, както при провеждането на финансовите ревизии, така и при разследването на делата;

- недостатъчни са съвместните усилия за преодоляването на местническите настроения, вмесателства и ходатайства при разкриването, разследването и санкционирането на стопанските престъпления;

- не се провеждат организирано съвместни мерки за предотвратяване на престъпленията и другите правснарушения в областта на икономиката, както и за изпълнението на задачите, произтичащи от Единната програма в борбата срещу престъпленията и другите правснарушения и прстивообществените прояви.

Ръководствата на МБР, МФ и Главната прокуратура намират, че са необходими допълнителни мерки за отстраняване на посочените слабости, за решително настъпление срещу престъпленията в икономиката и повишаване ефективността от съвместната дейност на своите органи.

За тази цел,

П А Р Е К Д А М Е:

1. До края на м.март 1976 г.началниците на окръжните управления на МБР, директорите на окръжните дирекции за дър-

жавен финансов контрол и окръжните прокурори да организират и проведат съвместно окръжно съвещание, на което да се разгледа взаимодействието между органите на МВР, финансовия контрол и прокуратурата в борбата за своевременно разкриване, качествено разследване и санкциониране на престъпленията и другите правонарушения в областта на икономиката.

За изготвянето на доклада да се определи работна група и докладчик.

На съвещанието да присъствуват представители от трите ведомства, от окръжния център и районите, които имат отношение към третираните проблеми.

Да се поканят да присъствуват и представители на окръжните комитети на партията, ОНС, КДНК, съда и дирекциите на Държавния комитет по стандартизацията. За датата на съвещанието да се уведомят централните ведомства за да осигурят свои представители.

2. На основата на направените констатации и изводи в доклада и изказванията, да се разработят, обсъдят и приемат съвместни мероприятия за усъвършенстване на взаимодействието между съответните органи в борбата срещу стопанската престъпност.

Да се вземат съвместни мерки за повишаване служебната, обществената и партийната непримиримост срещу халатайствата и други опити за вмешателство в работата на контролните, следствените, прокурорските и съдебните органи.

За всеки подобен случай да се донеся на централните ведомства.

270

3. Периодически да се планират и провеждат съвместни мероприятия за предотвратяване на престъпленията и другите правонарушения в икономиката, като се използват по-разнообразни и по-резултатни форми за превантивно въздействие, включително и силите на обществеността и възможностите на средствата за масова информация. Да се предприемат мерки и за изпълнение на задачите, произтичащи от Единната програма за борба срещу престъпленията и другите правонарушения и противосоциални прояви.

4. Окръжните ръководства на МВР, МФ и прокуратурата периодически да обсъждат и приемат допълнителни мероприятия за подобряване работата на техните органи в борбата срещу престъпленията в икономиката, съгласно инструкцията за съвместната работа.

МИНИСТЪР
НА
ФИНАНСИТЕ
[Handwritten signature]

ГЛАВЕН
ПРОКУРОР
НА Н Р Б
[Handwritten signature]

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6.

17

*Всичко в архивите
на ДЗС
да се отпоземе
работата по тесното
второ чтение с др. Павел
св. № 2022 Екз. 1978
24 IV 1978*

Строго секретно

КРДОПБГДСРСЪНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСЪНА

Davidov

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА СОФИЙСКО ГРАДСКО И
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

Окръжно управление МВР
Х С К О В О
Вх. № С 1742 от 24 IV 1978 г.

В началото на месец юли 1978 год. Колегиума на МВР ще разгледа - информация на началника на ВГУ-ДС за резултатите от работата на органите на ДС по изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП /1976 г./ за опазването и подпомагане развитието на икономиката и мерки за нейното подобряване в духа на решенията на Националната партийна конференция.

За своевременното изготвяне на информацията е необходимо Софийското градско и Окръжните управления на МВР да извършат подготвителна работа и изпратят във ВГУ-ДС справки за своята дейност в това направление.

В справките да се отчита дейността и се дават данни за периода от месец юли 1976 год. до месец май 1978 год. включително.

С оглед постигане единство при отчитане на извършената работа, подразделенията да спазват следната примерна схема, която ще се ползва при изготвянето на информацията:

1. Организационни мероприятия - запознаване на състава, разглеждане на работата в светлината на Юлските решения, инструктаж, задачи и възпитателна работа с агентурата и ДЛ и т.н.

2. Взети на оперативен контрол сделки на обслужваните обекти с фирми от капиталистически страни. Резултати от работата по тези сделки - постигнати снижения, придобити технически и икономически документи и информации, предотвратено сключ-

ване на неизгодни сделки, пресечена престъпна дейност на чужди и наши граждани в тази насока.

3. Оперативен контрол на мероприятията по линия на научно-техническия обмен с цел опазване на нашите специалисти и достижения и придобиване на научно-техническа документация и информация. Резултати от тези мероприятия.

4. Водени дела и сигнали по линия на икономиката и транспорта. Наличност към 31 май 1978 година реализации, филтрации, предупреждения и други форми на приключване на дела и сигнали през отчетния период. Да се направи сравнителен анализ с периода преди Националното съвещание - 18.VI.1977 г.

5. Изпратени информации на Окръжните комитети на БКП, ОНС, други и органи от окръжен мащаб, на ръководители на предприятия /устно или писмено/ за :

- предстоящо сключване или за сключени неизгодни сделки;
- невнедряване на закупена техника и лицензи;
- безстопанственост, разхищения и злоупотреби;
- неизползуване на инсталирани мощности или нецелево използване на същите;
- залежала продукция, производство на некачествена продукция, необвързване на производствените планове с реализация на продукцията или с необходимите суровини;
- презапасяване с материали и други въпроси, имащи отношение към тези поставени на Юлския пленум;
- предотвратени тежки произшествия и аварийни обстановки

Софийско градско управление на МВР да посочи освен това броя на информацията, които е изпратило директно на ЦИАС по различни проблеми в обслужваните обекти, а също така на кои инстанции е предложило да се изпрати въпросната информация, - ЦК на БКП, МС, Министерства, обединения и др.

180

6. Съвместна дейност с ДИМ, органите на Прокуратурата, Комитета за Държавен и народен контрол, Министерство на Финансите и други контролни органи.

7. Предложения и препоръки за подобряване на работата по тези проблемни въпроси.

Справките за дейността на органите на ДС по горепосочените въпроси да се изпратят най-късно до 10 юни 1978 год. на отдел XIV при ВГУ-ДС.

НАЧАЛНИК НА ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ ДС

Генерал лейтенант:

Написано в 1 екз.

№ 1

Изпълнил: Величков

Написала: Цветкова - 10301

13.IV.1978 год.

NO IV 1978г.
Правителство и 32 ст.з.
и изпратено по стиска

32 ст.з.
Генерал в 28 ст.з.
по смисла

Брил
18.4.1978г.

Из архивите на ДС

201

Информация
7.9.1978

Ако се извършват
за всички как се
използват информацията
д. 18.9.78г.

ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС
Рег. № 23626 Елз. У
- 6 СЕП. 1978 19 х год.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

1834 1978/9/824
Строго секретно!

154

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦНАС
Вж. № 6284 от 7.9.1978 г.

ОТНОСНО: Състоянието на работата по изясняване на сигналите, заведени за диверсия в икономиката

I - 13/12
III - 3

За времето от 1 януари до 31 яни 1978 г. във ВГУ - ДС са регистрирани 82 сигнала за диверсия в икономиката (от окръжното управление на МВР в Габрово-11; Кърджали - 9, Кюстендил - 6; Видин и Перник - по 5; СГУ, Варна, В. Търново и Бургас - по 4; Ловеч, Плевен, София-окръг, Михайловград, Пловдив и Сливен - по 3; от четири окръжни управления - по 2 и от други четири - по 1).

По отрасли на народното стопанство сигналите се разпределят, както следва: в промишлеността - 61, в селското стопанство - 9, в транспорта и съобщенията - 12.

През седемте месеца на т.г. са изяснени 31 сигнала, а по останалите 51 работата продължава. Шест от тях са прераснали в дела от оперативния отчет - 4 ДОИ и 2 ДОП.

В промишлеността са изяснени 19 сигнала, в транспорта - 4, в селското стопанство - 4 и т.н. Получени са следните резултати:

- един български гражданин от цигански произход е предаден на следствените органи по линия на НК за умишлена

повреда на машина поради това, че му бил отказан едномесечен отпуск;

- на 17 лица са наложени административни наказания от служебните им ръководства;

- 6 са разпитани и предупредени с протокол от наши органи;

- по 7 сигнала работата е прекратена поради това, че не са придобити данни с оперативна стойност.

Анализът на работата по сигналите, заведени за диверсия в икономиката, позволява да се разкрият редица съществени слабости и недостатъци в дейността на поделенията в това направление.

Основната слабост е, че несвоевременно и неквалифицирано се извършва проверка на първичните данни. Тази констатация се потвърждава от прекратената работа по редица сигнали.

Съществена слабост представлява и несвоевременното и некомпетентно изясняване на редица обстоятелства по: съблюдаване на действащите технологически и технически разпоредби и указания преди или по време на възникване на деянието; спазването на графика за планово-предупредителните ремонти; нормалното функциониране и изправността на монтираните предпазно-обезопасителни съоръжения и инсталации; присъствието на работниците и необходимия квалифициран инженерно-технически персонал по време на произшествието и пр.

Тези и др. пропуски водят до неправилна оперативна оценка и неточна правна квалификация на деянието и до несъобразяване с изискванията на Наказателния и Наказателно-процесуалния кодекс на НРБ.

Поради неспазване на посочените изисквания и указанията на ръководството на МВР е допуснато неправилно квалифициране и регистриране на твърде голям брой сигнали за "диверсия" в икономиката.

Без да се прави оперативна оценка на всеки регистриран сигнал и анализ на условията за възникване на конкретното деяние, може определено да се каже, че заведените сигнали с такава окраска не могат да се считат за достоверни. Техният брой е в противоречие с реалната оперативна и политическа обстановка в страната. Безрезервното им квалифициране като диверсионни актове би довело до опасни отклонения в нашата контраразузнавателна работа и до неправилни политически и оперативни изводи.

Това потвърждават и резултатите от приключените сигнали.

При някои крупни произшествия със значителни материални щети и човешки жертви не се извършва официално разследване за съвременно установяване на причините и виновните лица, не се откриват дела за оперативно издирване, а най-често се завеждат сигнали за "диверсия", повечето от които трудно се изясняват. Такива са случаите с: възникналият пожар в двата трансформатора на завод "Ненко Илиев" в Севлиево, с нанесени щети за 363 000 лв.; експлозията в завод "Еловица" в Габрово, вследствие на която са дадени две човешки жертви, спряно производството на барут до построяването на нов цех, затормозено навременното предаване на готовата продукция за МНО и СО "Металхим" и са нанесени значителни щети; преждевременния взрив на произведено изделие от завод "Енчо Стайков" в Лясковец по време на изпитанията му в опит-

ния полигон "Анево" на ВМЗ – Сопот, отнеп живота на един военнослужещ и др.

В края на миналата и през разглеждания период на тази година са получени редица сигнали за производство на големи количества негодни или с влошени експлоатационни качества военни изделия от завод "Е. Стайков" – Лясковец, "Импулс" – Габрово, Института за специална електроника – Плевен, "Дунарит" – Русе, Монтажния завод – Севлиево, МК "Фридрих Енгелс" – Казанлък, в резултат на което са нанесени крупни щети на страната.

В повечето от тези случаи не е извършена квалифицирана оперативна и политическа оценка на проявите и явленията, несъвместими с нормалната работа в заводите на отбранителната промишленост. Съществуващите неблагоприятия и последвалият брак прибързано са третиран като резултат от нарушенията на технологическите и конструктивните предписания при производството на продукцията за нуждите на ИНО, войските на Варшавския договор и националноосвободителните движения, без да са разследвани компетентно и целенасочено за установяване на истинските причини.

От друга страна, изпратените във ВГУ материали не дават яснота по въпроса как съответните окръжни управления на МВР са реагирани с оглед незабавно да се разследват подобни случаи; да се привличат военните представители в заводите за съвместна профилактична дейност; да се сигнализиран бързо и компетентно по установения ред ИНО, Министерството на машиностроенето, Министерството на външната търговия и

другите заинтересовани ведомства и организации, за да не се допуска производството и приемането на негодни военни изделия. Тези и други пропуски са резултат на занижената контра-разузнавателна работа в обектите на отбранителната промишленост.

Използването на агентурата за своевременно получаване и изясняване на заведените сигнали за диверсия е твърде незадоволително. Тази констатация се потвърждава от факта, че вместо да се провеждат планомерни, целенасочени и настъпателни агентурно-оперативни мероприятия, съответстващи на техния остър характер, в повечето случаи се е прибегвало до прибързани разпити и беседи с уличените лица, до разговори с отделни ръководители и пр. Вследствие на това евентуалните умишлени действия остават неразкрити, за което говорят и резултатите – от изяснените сигнали преобладават тези с предприети административни мерки или без оперативна стойност. Единственият случай на установен и доказан умишъл се категоризира като "отмъщение".

Координацията и взаимодействието между оперативните, следствените и оперативно-техническите служби също не е на необходимото ниво. Недостатъчно се използват специалисти и консултанти от компетентни ведомства и институти при изясняване на техническите въпроси около произшествията. В такива случаи прекалено много се разчита на стопанските ръководители и специалистите от предприятието, в което е станало произшествието, а те твърде често използват контактите си с органите на МВР и гласуваното им от тях доверие за прикриване

на свои слабости и неуредици, които в определени случаи доведат до вредни последици.

Постъпващата информация от окръжните управления на МВР по тези въпроси в редица случаи е несвоевременна и непълна. От нея не винаги може да се разбере какво е извършено и какво предстои да се направи, какви са резултатите и щетите, какво следва да се предприеме за предотвратяването на подобни явления и пр. Нещо повече, след прикличването на работата по сигналите не всички подразделения изпращат заключителни справки съгласно действащата инструкция.

От изложеното може да се направи извод, че състоянието на работата по изясняване на сигналите за диверсия в икономиката е незадоволителна и не отговаря на повишените изисквания, произтичащи от решенията на Националната партийна конференция, от нормативните документи и от указанията на ръководството на МВР.

За издигане нивото на контраразузнавателната дейност в това направление е необходимо:

1. Софийското градско управление и окръжните управления на МВР да набележат срочни и действени мерки за решително подобряване на работата по сигналите от такъв характер.

В годишните отчетни доклади да отделят специално внимание на дейността по изясняването им в обектите на строителството, промишлеността, селското стопанство, транспорта и съобщенията.

2. Второ главно управление – ДС да засили своята помощ и контрол на окръжните управления на МВР при изясняването на сигнали за диверсия в икономиката.

Предлагам с настоящата информация да се запознаят Софийското градско управление и окръжните управления на МВР, които да направят критична преценка на дейността си в това отношение.

НАЧАЛНИК НА ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ – ДС
Генерал-лейтенант

- Отп. в 5 екз.
- № 1 – др. Министър
 - № 2 – др. Гр. Шопов
 - № 3 – др. В. И. Яковлев
 - № 4 – ЦИАС – МВР
 - № 5 – Група за помощ и контрол – МВР
- Изпълнил: Грозданов-ХIV
 Написала: Петрова-24174
 31.VIII.1978 г.

Из архивите на ДС

208

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЦИАС 161
2226 / 1978 / 3/242

По вх. № 3100/18.X.78 г.

СЕКРЕТНО

ДО
НАЧАЛНИК Ц И А С - М В Р

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦИАС
Вх. № 7350 от 2.11.1978 г.

Министерство на вътрешните работи
Отдел СЛЕДСЪВЕН — Д С
Рег. № 846 № 1
30 X 1978 г.
1000 СОФИЯ

ОТНОСНО: някои изводи и препоръки,
предизвикани от анализа на дела на
ДС по линия на икономиката.

Анализът на материалите от разследваните през последните години следствени дела по линия на Държавна сигурност показва, че престъпните посегателства против социалистическата собственост, аварите и катастрофите възникващи във важни икономически обекти, нанасят значителни вреди за държавата, създават сериозни затруднения на стопанската дейност на отделни стопански предприятия и отрасли.

I. Все по-нарастващ интерес проявяват капиталистическите разузнавания и търговски фирми към нашата икономика, основата на социалистическия строй. Задачите, които решават империалистическите държави и техните разузнавания и кръгът от въпросите, които ги интересуват в тази област е почти неограничен. Изменението съотношението на силите на международната арена в полза на социализма, определили и мястото на икономическия шпионаж в арсенала на оръжията на противника в подривната дейност срещу социалистическите държави, включително и нашата страна.

Подчертана активност проявяват западните разузнавания към нашата външна търговия, един от важните отрасли на икономиката. Все по-гъвкав става подходът на противника, все по-разнообразни форми и методи използва в подривната си дейност. Данните показват, че за придобиване на ценна икономическа информация чуждите разузнавания все повече използват легалните канали и преди всичко официалните

търговски контакти между наши предприятия и чуждестранни фирми. По-някога по тези канали изтичат такива сведения, съставляващи държавна тайна, каквито дадено капиталистическо разузнаване не е в състояние да събере за години по агентурен път. И всичко това се постига без да се полагат никакви особени усилия и се предприемат рисковани стъпки, които биха застрашили сигурността на чуждите представители, посещаващи нашата страна. Констатирани са курioзни случаи, когато отговорни лица от дадено предприятие по своя инициатива са съобщавали на представители на чужди фирми и организации всички важни сведения, касаещи състоянието и нуждите на цял отрасъл в икономиката, включително сведения, съставляващи държавна тайна.

Така например по делото срещу отговорни длъжностни лица от ДСО "Млечна промишленост" бе установено, че представителят на датската фирма "ПААН СИЛКЕБОРГ" е успял да изгради широка мрежа от доброволни информатори, работещи в сферата на хранителната промишленост. Срещу дребни подаръци и прояви на внимание, той успял да ги предразположи и да получава неограничена по качество и обем икономическа информация. Зад гърба на търговската организация, единствено оторизирана от закона да води търговски преговори, по инициатива на въпросния представител, били уреджани срещи с различни длъжностни лица от обединението. Допуснато било въпросният чужденец по всяко време да влиза в сградата на обединението и да установява безразборно контакти с всяко длъжностно лице, което е имало някакво отношение към третираните сделки. Предоставени му били да ползува офертни материали на конкурентните фирми, получил информация за перспективното развитие на отрасъла и в тази връзка за бъдещите нужди от машини и съоръжения. Техническите разговори били провеждани от ръководството на обединението направо с представителя на фирмата, без участието на служител от обслужващата търговска централа.

По това следствено дело бе установено, че не са били спазвани нормативните актове за срещи и работа с чуждестранни лица и фирми, и по-специално Инструкцията на МВТ. Дадени са били широки възможности на служители от западни фирми да контактуват непосредствено и лично със служители от обединението. Стигнало се до там, че на частни почерпки и вечери да се водят преговори, да се уреджат доставки на отделни съоръжения и резервни части. Тази обстановка до-

вела до там, че датската фирма на практика диктувала търговската дейност по доставка на машини и съоръжения за ДСО "Млечна промишленост" и естествено при изключително благоприятни условия за нея. Крайнният резултат са милиони левове загуба вследствие на доставеното некачествено и некомплектно оборудване и трудно изчислими бъдещи вреди за държавата като цяло.

Опитът от приключените дела показва, че западните организации и фирми се стремят да разложат и привлекат за престъпно съдействие отговорни работници и кадри, от които главно зависи реализирането на едни или други техни интереси. За отбелязване е, че те почти безпогрешно се ориентират към податливите на корупция и ласкателства лица и майсторски намират най-верния подход към тях. Няколко западногермански фирми, с които агенция "СОФИЯ-ПРЕС" е установила търговски отношения, са "опипали" бившия главен директор на агенцията - СПАС РУСИНОВ първоначално с по-дребни подаръци, заплащане на дневни и хотелски разходи. Когато установили, че РУСИНОВ с охота приема подкупи, фирмите започнали да му подаряват скъпи вещи, които окончателно го обвързали с тях. Впоследствие РУСИНОВ ръководен от своя неутолим ламтеж за материални облаги, направо предал интересите на "СОФИЯ-ПРЕС" и държавата. Договарял комисионни, лично за себе си, по отделни сделки, от които настъпили загуби за милиони левове.

По делото срещу бившия зам.-министър на съобщенията ЛЮБЕН ГЕОРГИЕВ бе доказано, че концернът "СИМЕНС" го е вербувал към сътрудничество на базата на материална заинтересованост. Злоупотребявайки със служебното си положение, ГЕОРГИЕВ е решавал проблемите на концерна не само в страната, а дори е съдействувал за пласмента на продукцията му в трети страни. Салдото от престъпната дейност на ГЕОРГИЕВ са милиони левове щети за страната и крупни печалби за концерна "СИМЕНС".

И при тези случаи следствието се сблъска с груби нарушения на Инструкцията за срещи и работа с чужденци, погазване на основните нормативни актове, регулиращи външната търговия и замисляващи нейния монопол.

Изнесените факти и примери показват колко висока е обществената опасност на тези престъпления. От една страна на народното стопанство се нанасят значителни вреди, а от друга тръгналият към

предателство срещу подкупи и валутни престъпления нам служител, лесно става плячка на противниковите разузнавания. Изложеното до тук недвусмислено потвърждава необходимостта органите на ДС да вземат на близък контрол тези уродливи явления на външната търговия. Многообразните нюанси на фактическата обстановка показват няколко основни престъпления, които се извършват - издаване на сведения, съставляващи държавна тайна срещу възнаграждение, подкупи, неизгодно сключване на сделки и валутни престъпления.

За извършването на тези престъпни деяния благоприятствуват и следните нарушения, констатирани по множество следствени дела:

- Ръководителите на редица ведомства влизат в пряка връзка с чужди фирми, уговарят условията на вносните и износни операции, поемат ангажименти и по такъв начин поставят пред свършен факт специализираните външнотърговски организации; пречат им да оттъргуват изгодни за страната цени;

- Слаба държавна и партийна дисциплина на някои ръководители и служители от различни ведомства, които грубо нарушават издадените от най-висши партийни и държавни органи нормативни документи;

- Слаб контрол от страна на специализираните контролни органи;

- Недостатъчна специална и езикова квалификация на външнотърговски кадри, заемащи ключови места в системата.

За успешното водене на борбата с тези престъпления, освен познаване на оперативната обстановка и методите на работа на чуждите търговци, оперативните и следствени служби следва добре да познават и съставите на НК, които уреждат тази материя. Нещо повече - съвременното сложно състояние на отношенията в областта на международната търговия изискват отлично да се познават и всекидневно да се изучават в детайли правата и задълженията на отделните предприятия и техните административни ръководители; нуждите и проблемите стоящи пред съответните предприятия и организации; кадровото състояние и други. Очевидно, ако всичко това беше налице и бяха взети съответните мерки, нямаше да настъпят тежките последици в ДСО "Млечна промишленост", агенция "СОФИЯ-ПРЕС", БГА "БАЛКАН" и други наши предприятия, където следствените дела бяха регистратор на множество нарушения и престъпления, извършвани в продължителен период от време.

Трябва да се отбележи, че от поредицата дела от този тип не можа да се установи дали зад някои инкриминирани прояви на присвоителна дейност, не се крие и дейност на чуждо разузнаване. Трудно би могло да се направи извода, че потокът от сведения изтекли в чуждестранните фирми, интересува само тях и е останал извън полезрението на специалните западни служби. За съжаление в предварителните материали на оперативните поделения не се съдържаха каквито и да било данни, насочващи към такъв извод. Нямаме и материали, от които да се види, че са предприемани мероприятия в тази насока. Очевидно състоянието на престъпността в областта на външната търговия изисква вземането на неотложни мерки, както за рязко подобряване на режима на дейност в отделните предприятия, така и за преустройство в работата на органите на ДС в тази насока.

II. Сериозни материални щети държавата понася и от престъпната безстопанственост на ръководни работници от системата на външната търговия и промишлеността. Трудно е да се изчислят преките и косвени щети от този род престъпна дейност във всички отрасли на народното стопанство. Във всеки случай тези щети са значително по-големи от тези причинени от присвоителните престъпления. В много случаи безстопанствеността върви ръка за ръка или естествено произтича от извършените користни престъпления. В резултат на умишлена безстопанственост СПАС РУСИНОВ допринесе "СОФИЯ-ПРЕС" да регистрира загуби от няколко стотици хиляди лева, а косвено от неговото престъпно отношение към дейността на агенцията салдото е 21 милиона лева пасив, с тенденция да нараства.

Именно безстопанствеността е дейност, която органите на ДС с всички възможни оперативни и следствени сили и средства трябва да разкрива и изяснява от край до край. Борбата с проявите на безстопанственост често се затруднява от самия факт, че в редица случаи се причинява от отговорни стопански ръководители, от съществуването на ходатайството, застъпничеството, омаловажаването или прикриването на стопански престъпления. Контролът провеждан от различните ведомства често не е достатъчно обхванен, в много случаи е повърхностен и некачествен и не довежда до разкриване и търсене на отговорност от виновниците за нанесените щети. В тази обстановка особено голямо значение придобива сигналната функция на органите на МВР. Те трябва да

допринесат за засилване на контрола и повисаване на вискателността и за търсене на най-строга отговорност от виновните.

В някои макар и малко на брой дела е констатирано, че зад "невинната" безстопанственост може да се крие умишлено вредителство. Такъв пример е престъпната дейност на ПЕТЪР КАНДИЛАРОВ, разследван в отдел "Следствен" - ДС през 1975 година. За съжаление предварителни оперативни материали липсваха по това дело, а и не са били провеждани мероприятия в тази насока.

III. По указание на Ръководството на МВР през последните години значителна част от усилията на Следствения отдел на ДС бяха насочени към разследване на крупни произшествия в промишлеността и транспорта, които създават трудности за изпълнение на производствените планове, причиняват значителни материални щети, а понякога са съпроводени и с човешки жертви. Някои от тези произшествия са от естество да внесат и смут сред обществеността. Причините и условията за настъпването на тези явления с тежки последици в нашата икономика могат да се групират по "ведомствен" или "отраслов" признак, защото по тези дела бе констатирано едно многократно повторение и сходство.

Така например, в последните десетина години станаха няколко тежки самолетни катастрофи. При разследването им бяха установени редица неблагоприятия в дейността на нашата гражданска авиация "БАЛКАН". По-важните от тях са:

- лоша организация на поддържането и експлоатацията на самолетите и свързаната с тях техника; несвършена организация и контрол на текущите прегледи на самолетите; разминаване в графици за текущи прегледи и ремонт на техниката дадени от конструктора и завода-производител и тези спуснати от ръководството на БГА; неефективен контрол върху текущите и основни ремонти на летателната техника; формално отношение към предполетните медицински прегледи; необеспечаване на самолетите от малък клас с метео и друга информация; недобра атмосфера сред ръководния състав; безкритично отношение към слабостите.

Тези констатации бяха направени от следствените органи на ДС още при разследването на първите катастрофи с наши самолети, сигнализирани бяха съответните държавни органи, но очевидно и до днес

те не са изкоренени, доказателство за което е и последната тежка самолетна злополука станала в района на с.Тлачене, Врачански окръг. По време на разследването бе констатиран още един тревожен факт. Държавната въздухоплавателна инспекция е съведомствена организация на БГА "БАЛКАН". Общите ведомствени интереси, а в много случаи и личните интереси на отделни служители пречат да се осъществява ефективен контрол и ръководство в дейността на гражданската авиация. Нещо повече - има "единство" между двете организации за замазване на слабостите и "търсене" на причини там, където ги няма, когато възникне тежка авария.

Сериозни слабости бяха установени и в работата на органите на ДС по обслужването на този важен клон от транспорта. Пропускателната система на летищата е несъвършена. Много сериозни слабости не са своевременно долавяни и отстранявани по съответния ред. Агентурното обезпечаване на важни звена не е било на необходимата висота. Взетите бързи мерки след последната тежка злополука очевидно ще изиграят своята роля, но изискванията и активността следва да се повишават непрекъснато, за да могат да се пресекат веднъж завинаги тези явления. Същевременно следва да се работи със специфичните средства на оперативната дейност за своевременно долавяне и пресичане в зародил на помисли и подготвителни действия за диверсионни актове от вражески настроени елементи или чужди терористи.

В последните няколко години станаха и няколко тежки ж.п. катастрофи, които макар и с по-малко човешки жертви се придружават от големи материални загуби за народното стопанство. Разследваните случаи показват, че в основата на допусканите слабости стои занижената трудова дисциплина и грубото нарушение на организационните и технически изисквания. Често явление е вместо да се предприемат сериозни мерки за отстраняване на предпоставките и условията, застрашаващи сигурността на движението, на преден план се изтъква "обективни" трудности. И тук е необходимо да се засили оперативно-издирвателната работа и да се набелязват системно мероприятия за своевременно разкриване невралгичните места в системата на ж.п. транспорта и същевременно да се разкриват и изясняват сигналите за диверсионна или вредителска дейност. Сигналната функция следва да се осъществява

в пълен обем и от оперативните поделения на ДС, а не това да е нормативно задължение само на следствените служби, едва след като са настъпили непоправимите щети на икономиката.

Подобни слабости са установени и при разследването на тежки произшествия и аварии в енергосистемата на страната. При тези произшествия следват тежки последици за цялата икономика на страната и почти винаги производните щети са далеч по-големи от непосредствените. Не са редки случаите, когато в резултат на такива аварии се дават човешки жертви. Най-общо причините и условията за настъпването им се свеждат до следното:

- неспазване техническите предписания за поддръжане, експлоатация и ремонт на основните съоръжения; претоварване на агрегатите с цел изпълнение и преизпълнение на плановите задания; неквалифициран персонал, текучество, несъвършенства в матните таблици; не-своевременно подмяне на остарели турбини, агрегати и възли.

По-горе изложените съображения и изводи за работата на органите на ДС, важат напълно и за тези важни обекти на енергийното стопанство на страната.

IV. В последно време бяха приключени няколко дела в отдел "Следствен" - ДС, които показват, че умислената диверсионна и вредителска дейност на вражески настроени лица съвсем не е изчезнало явление в нашата действителност. Характерен пример в тази насока е делото срещу локомотивния машинист ИВАН ДОБРЕВ ДИМИТРОВ, бивш легионер и вражески настроен срещу народната власт. В продължение на няколко години ДОБРЕВ умислено повреждал изпробваните от него локомотиви, съзнателно не вписвал откритите повреди в книгата за ремонт, разстройвал работата по ремонтите, нарушавал графика и организацията на работния цикъл. За извършената от него вредителска дейност липсваха категорични данни и доказателства. По тази причина делото беше образувано за извършени от него документни измами и присвояване на държавни средства. Именно в хода на следствието бе разкрита и доказана неговата антидържавна дейност, както и причините и условията способствували за реализирането ѝ. По това дело още веднъж бяха потвърдени изводите за слабостите, съществуващи в системата на ж.п. транспорта, направени в предишния раздел. Може да се добави и констатацията, че

кадровата политика в този важен отрасъл е под всякакви изисквания, а наред с това съществуват редица слабости в обучението на специалистите и издаването на свидетелствата за правоспособност. На практика не е съществувал контрол върху работата на ДИМИТРОВ, за което говори и фактът, че месеци наред очевидни негови нарушения и пропуски са останали незабелязани.

Тревожно е положението с пожарите, които възникват във важни стопански обекти и винаги се съпровождат със значителни материални щети. И тук, обаче, изводите за работата на органите на ДС в тази насока не са оптимистични. Нещо повече - има случаи, когато органите на противопожарната охрана са склонни да обясняват причините за възникнал пожар в поверем им обект преди всичко в престъпно посегателство на вражеска ръка, а съответните оперативни органи на МВР /ДС/ издирват причините в недостатъчното пожарообезопасяване на обекта и в други "обективно" сложени обстоятелства. Този антагонизъм не само, че не допринася, но определено затормозява пълното и обективно изясняване на случаите. Понякога пък при постъпването на определени сигнали за вражеска дейност, органите на ДС правят необосновани изводи и насочват усилията си не там, където трябва. Много красноречив пример е делото срещу ИРФАН АПУЛОВ и неговите съучастници, които през 1977 година създали група на протурска националистична основа за извършване на престъпления против Народната република. В продължение на 8 месеца АПУЛОВ и неговите съучастници извършвали палежи на държавно и кооперативно имущество, унищожавали кооперативна техника и селскостопанска продукция, извършили редица взломни кражби и др. През този период не са били проведени целенасочени оперативни мероприятия за разкриване авторите на тази остра вражеска дейност. Дори са пренебрегвани очевидни факти. Така в огледния протокол съставен по повод извършената кражба е отразено само факта на кражбата, без да е взето отношение към очевидни следи - обгорели предмети, електрическа печка, поставена допълнително до горивни материали и др., които говорят недвусмислено, че е направен опит за палеж. Някои други палежи пък са обяснявани с обективно настъпили обстоятелства - късо съединение; трактор потънал във водохранилище вследствие запалване поради техническа неизправност /едва ли не е тръгнал сам и се е самопотопил/ и други подобни. Всичко друго е търсено, но не и дело на вражеска ръка. Нещо повече -

10.-

170

АПУЛОВ е бил воден на разработка с окраска "шпионаж", което престъпление не можа да се докаже в хода на следствието.

Тези и някои други примери показват, че следва да се вземат спешни мерки за подобряване организацията на оперативно-издирвателната работа за своевременно долавяне на всички сигнали за противодържавна дейност; за обективно и пълно изясняване на възникналите аварии, пожари и катастрофи, като във всички случаи се изграждат и проверяват с всички възможни средства версии за вредителство и диверсия.

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН"-ДС:

генерал-майор

Написано в 2 екз.

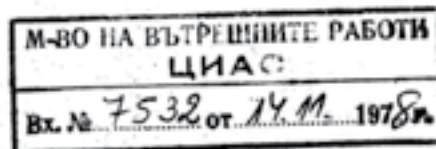
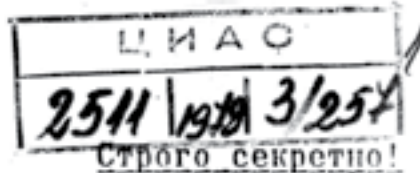
№ 1 - ЦИАС - МВР

№ 2 - отдел "Следствен"-ДС

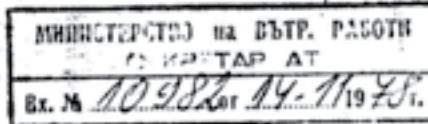
Изпълнили: С. Стоянов, С. Спасов

Написала: Р. Маринова-249

20

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Някои аспекти от работата на ПГУ-ДС по обслужване задграничните икономически обекти на ИРБ

Основна характерна черта на икономиката на ИР България сега е нейното бурно, динамично развитие. Непрекъснато нарастващата икономическа мощ на нашата страна налага все по-интензивни външноикономически взаимоотношения.

Сега над 2/3 от националния ни доход се реализира чрез механизма на външната търговия, от който 20 % по второ направление.

Външноикономическата дейност на нашата страна с капиталистическите и развиващите се държави в настоящия момент протича в обстановка на особена активност на противниковите специални служби и най-реакционните кръгове на Запад за спиране процесите на разведряване, настъпили след Хелзинки и затормозяване на бурното икономическо развитие на социалистическата общност.

Наскоро службата за икономическо разузнаване към Централното разузнавателно управление на САЩ разработи нов, специален въпросник за набиране на икономическа информация за социалистическите страни. ~~Въпросникът~~ Въпросникът третира детайлно изучаване на всички сфери от икономическата дейност на страните от съвета за икономическа общност.

По отношение на НРБ главните интереси на ЦРУ са насочени към придобиване на данни за възможностите на икономиката ѝ да заделя средства за повишаване жизненото равнище на народа, какви са перспективите за обвързване на енергийния ѝ баланс, при какви условия сключва заеми зад граница, състояние на българо-съветските икономически отношения, равнище на развитие на електрониката ѝ и какви са най-близките перспективи, каква е структурата на нейния износ, икономическата ѝ политика към развиващите се страни и пр.

Все по-голяма заинтересованост към нашите икономически проблеми проявяват и специалните служби на другите капиталистически страни. За преодоляване на т.нар. "глад за информация от социалистическите страни" на Запад специалните служби предприеха редица мерки.

Зачестиха опитите да бъдат вербовани наши граждани, имащи достъп до икономическа информация.

Източните отдели на най-крупните западни фирми и концерни служат за прикритие и се използват за провеждане на икономически шпионаж срещу нас.

Специалните служби на редица развити капиталистически страни използват тотално търговците, контактуващи с наши граждани и учреждения зад граница и в страната за на-

бирание на икономическа информация. По последни данни, западногерманската разузнавателна служба БИД, срещайки съпротивата на редица търговци да работят за нея, е променила методите си на работа и ги вербова под чужд флаг, от името на големи фирми и концерни.

С непосредственото участие на своите специални служби главните империалистически страни сега правят всичко възможно за намаляване темповете на нашето икономическо развитие, спиране процесите на научно-техническата революция и компрометиране на влиянието ни в развиващите се страни. Под тяхно давление все нови и нови стоки и технологии се поставят под ембарго, прави се всичко необходимо нашето икономическо развитие да бъде спряно, да се нанасят щети на икономиката ни, с крайна цел събуждане недоволство сред населението и дискредитиране завоеванията на реалния социализъм.

Срещу износа на редица наши стоки се предприемат дискриминационни мерки. Създават се всевъзможни пречки за овладяване на нови пазари. Забранява се износът за НРБ на редица изключително ценни стоки, суровини и технологии, крайно необходими на сегашния етап за нашето икономическо развитие. и др.

Някои от сериозните причини за неблагоприятията външноикономическата ни дейност без съмнение се дължат на засилената настъпателна работа на външния противник.

Ненормалната обстановка, съществуваща около някои наши обекти и смесени фирми зад граница, е сериозна пречка за максимална ефективност на тяхната дейност. Непрекъснато се въвеждат нови разпоредби за ограничаване дейността на чуж-

11 бюра на СО "МАТ", 15 представителства на Държавния комитет по туризма, множество фирми и представителства на морския флот и др.

В развиващите се страни от Азия и Африка нашите предприятия "ТЕХНОЕКСПОРТСТРОЙ", "АГРОКОМПЛЕКТ" и "БУЛГАР-ГЕОМИН", строят десетки обекти, в които работят над 6800 български граждани, с тенденция към 1980 година техният брой да нарасне до 9500.

Около 7000 български специалисти чрез "ТЕХНОИНПЕКС" оказват изключително ценна помощ за икономическото стабилизиране и развитие на страните от "третия свят".

Току-що завършилата визита на др. Т. Живков в редица африкански и азиатски страни несъмнено ще даде нов тласък на нашата външноикономическа дейност.

За обезпечаването на тази огромна дейност зад граница управлението ни работи в три основни направления:

1. Придобиване на секретна информация за нуждите на партийните и държавните органи, формиращи и ръководещи външноикономическата политика и дейност на НР България, както и на информация, имаща приложен икономически и научно-технически характер.

2. Контраразузнавателно обезпечаване на външноикономическата дейност на НР България и обслужване на българските граждани в капиталистическите и развиващите се страни, ангажирани в нея.

3. Провеждане на активни мероприятия.

Ръководно начало в работата ни по обезпечаване външноикономическата дейност на страната са произтичащите за нас

5

задачи от решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП, решението на ПБ на ЦК на БКП от 18.VIII. 1978 година за повишаване ефективността на външноикономическите връзки, както и решение № 249 от януари 1978 година на Валутната комисия на Политбюро. Те ни задължават да търсим допълнителни възможности за подобряване на вербовъчната и информационната работа по линия на икономическото разузнаване и обслужване на икономическата дейност зад граница.

Ние се стремим проблемите за обезпечаване на нормална външноикономическа дейност на страната ни с капиталистическите и развиващите се страни да са едни от първостепенните задачи на оперативния състав в Центъра и зад граница.

Разработени и са доведени до знанието на всички наши звена номенклатурните въпроси за придобиване на секретна икономическа информация съобразно последните директиви на Партията и правителството и нуждите на икономиката на страната ни. Нашите колективи сега по-отблизо и по-конкретно се занимават с въпросите на външноикономическата дейност.

Усилията ни са насочени към проникване преди всичко в стопанските министерства на разузнаваните страни, във ведомствата, институтите и крупните фирми, играещи важна роля в икономиката на съответните страни при формирането и провеждането на икономическата им политика спрямо НР България и държавите от социалистическата общност. Особено внимание отделяме на органите на Европейската икономическа общност - икономическата основа на НАТО в Западна Европа, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, Организацията на страните-износителки на петрол, и др.

Нашите възможности позволиха само през първото по-

лугодие на настоящата година да придобием и изпратим до най-отговорни инстанции 117 информации, срещу 47 за същия период на миналата година, касаещи изключително важни аспекти на нашата външноикономическа дейност.

На най-високо ниво беше предоставена информация за предстоящи преговори и становища на чуждестранни делегации по важни икономически въпроси.

Правителството и МВТ бяха информирани за позициите на главните капиталистически страни и страните-членки на Общия пазар, за икономическата им политика спрямо НР България и другите социалистически страни.

Ценна информация предоставяме регулярно за интереса към най-важните стоки от нашия износ и внос. Информацията за повишаване цените на металите в ЕИО и въвеждането на антидъмпингови мита бе използвана при изработването на търговската политика на НР България със страните-членки на Общия пазар.

Придобитите от нас научно-техническа документация, образци от най-нови достижения на техническата мисъл, доставка на стоки под ембарго и други дадоха възможност бързо и без препятствено да се решат важни въпроси от държавния план на страната.

Не по-маловажна наша задача зад граница е и грижата за контраразузнавателното обслужване на икономическите обекти и работещите в тях български граждани.

В основните наши икономически обекти зад граница сега разполагаме с надеждна агентура и сътруднически апарат. На обектите на "Техноекспортстрой" с по-голяма концентрация на български граждани изградихме резидентурни групи, което

позволява своевременно да се получава необходимата информация.

Резидентурните групи от опитни ОР, ОР на обществени начала и СС създадохме и в главните предприятия на наша територия, занимаващи се с подбора, подготовката и изпращането на кадри в задграничните обекти.

В някои страни, където в последните години значително нарасна броят на задграничните предприятия, а паралелно с това и броят на българските граждани, работещи в тях, подсилихме нашите резидентури, а на други места създадохме нови.

Съобразно с изострянето на агентурно-оперативната обстановка зад граница и нарасналата вербовъчна активност на противниковите специални служби и стремежа им да провеждат икономическа диверсия, вземаме сериозни мерки за непрекъснато повишаване нивото на контраразузнавателното обслужване на българските граждани, подобряване на профилактичната работа и пресичане опитите на противника да води разложителна дейност сред нашите колонии. Правим необходимото с проблемите на контраразузнавателното обслужване на българските граждани и учреждения в капиталистическите и развиващите се страни да се занимава целият наш оперативен състав.

Така създадената организация на работа ни дава възможност в основни линии да наблюдаваме конкретната подривна дейност на противника, неблагоприятията във външнoикономическите обекти и служителите в тях.

Нашите констатации са, че наред с положителните тенденции в укрепване външнoикономическата дейност на страната, все още, главно по субективни причини, съществуват сериозни слабости.

Тревожи обстоятелството, че поради некомпетентност принизено чувство за отговорност и несериозно отношение на някои служители към задълженията им на народното стопанство се нанасят значителни щети.

От началото на годината до сега сме предоставили на заинтересованите ведомства 17 информации за крупни нарушения във външноикономическа дейност със сериозни последици за икономиката на страната. Между тях особено внимание заслужават загубата на над половин милион долара поради неправилните действия на ръководството на Българо-иранската смесена фирма, излишен разход за около 600 000 долара от "ТЕХНОЕКСПОРТСТРОЙ" в Либия поради некачествено строителство и глоби, наложени за опити да се заобикалят местните митнически закони, изплащане от "БУЛГАРПЛОДЕКСПОРТ" в повече на над 30 000 долара за покупка на лимони поради лошо проучване на пазара в Гърция и пр.

Много външнотърговски работници не се съобразяват с обстановката зад граница, безотговорно се отнасят към данни с поверителен характер, проявяват излишна бързивост и с това нанасят сериозни щети на страната.

В търговско-икономическите служби в Брюксел, Бон, Рим, Лондон и други през 1977 година на съвещания са обсъждани въпроси за цените, конюктурата и търговската стратегия на страните от СИВ. Протоколите от тези съвещания са изготвяни като явни и съхранявани в работните помещения. На други места като в Ню Йорк, Париж, Токио, Отава, Атина и Анкара шестмесечните и годишните отчети на търговско-икономическите служби са изготвяни с много поверителни данни и са съхранявани на неподходящи места. Двойните баланси за печалбата на "ТЕХНОЕКСПОРТСТРОЙ" в Либия и Нигерия се пазят в бюрата на

предприятието, което може да има неприятни последици за страната. Макар и не толкова често, все още се срещат случаи, когато външноикономически учреждения и служби съобщават с открити телекси или с писма по обикновената поща данни за сделки, цени и пр., което довежда до сключване на неизгодни търговски договори и до големи загуби на нашата икономика. Въпреки нееднократни мерки от страна на ИГУ-ДС слабостите от този род продължават.

Не е маловажен и фактът, че сред някои външотърговски служители има случаи на оснабяване, корупция, стремеж към лично облагодетелствуване, поставяне личните интереси над държавните и други, което пряко се отразява на ефективността на външноикономическата дейност. Попаднали в полезрението на противниковите специални служби, такива служители веднага се вземат на активна разработка, изкуствено се създават условия да извършват нови закононарушения, с което се цели тяхното окончателно разлагане и компрометиране.

За десетте месеца на 1978 година на вътрешните подразделения сме предали 13 случая на силно корумпирани български външотърговски работници в капиталистическите и развиващите се страни, чието оставане зад граница крие сериозна опасност за сигурността на страната. Сред злоупотребите най-характерни продължават да бъдат случаите на приемане на скрити комисионни.

Не е решен още цялостно и въпросът с подбора на кадрите в задграничните икономически обекти на страната. Все още в някои икономически служби, обекти и смесени фирми зад граница, много често поради недоглеждане от наша страна и от страна на другите подразделения на министерството, се промъкват служители с неподходящ произход, политически нестабилни, със

сериозни недостатъци в характера и поведението, правещи ги неподходящи за работа в страни със сложна агентурно-оперативна обстановка.

Само така може да се обясни фактът, че на някои задгранични обекти се появи анонимна дейност, случаи на криминални престъпления, провеждане на диверсионно-терористични актове, случаи на морално-битово разложение, приемане на мюсюлманска вяра и пр., което значително усложнява нашата работа зад граница.

Напоследък особено много ни тревожат случаите на невъзвращенство, които за съжаление бележат тенденция към нарастване. За деветмесечието на тази година при нас са регистрирани 47 случая на измяна на родината, 12 от които са на специалисти, работници и служители в задгранични обекти. Благодарение на умело проведена комбинация бе предотвратена измяната на директор на смесена фирма. Провеждаме мероприятия за изясняване на още три сигнала от подобен характер.

Паралелно с лошия кадрови подбор сериозна причина за невъзвращенството е дейността на противниковите специални служби сред нашите колонии, разложителната дейност на организациите на вражеската емиграция и центровете за идеологическа диверсия. На нашите специалисти се предлагат примамливи условия за устройване на Запад, извършва се ерозия на съзнанието им и политически недобре подготвените извършват тежки престъпления към родината. Измените са със сериозни политически и икономически последици за НР България и ние с общи усилия трябва да направим необходимото за тяхното окончателно пресичане и да лишим противниковите специални служби да провеждат подривна дейност срещу нашата страна в тази област.

Другари,

Ръководството на ПГУ-ДС е наясно, че въпреки положените усилия и постигнатите резултати в областта на обслужването на външноикономическата дейност на страната има все още много нерешени проблеми. Макар и значително подобрена, агентурната ни база все още не позволява да придобиваме достатъчно информация за стратегическите замисли на противника в провеждането на подривна дейност срещу нашата икономика.

Опитите на противника да провежда икономическа диверсия не всякога своевременно и конкретно се разкриват и предотвратяват.

Въпреки че рядко отделни външнотърговски обекти в капиталистическите страни и служителите в тях не са изцяло в нашето ползрение, сравнително късно се долавят някои сигнали за лоша стопанска дейност, за злоупотреби, за отклонения от нормите на поведение и пр. На някои сигнали от отделни наши звена се реагира бавно, не се изясняват цялостно, което довежда до пропускане на най-благоприятните моменти за решаването им.

Обезпечаването на външноикономическата дейност на страната е сложен проблем и изисква обединените усилия на всички подразделения на министерството. В това отношение произтичат следните по-важни задачи:

1. С общи усилия значително да подобрим нашата агентурна база за получаване на секретна информация и да подобрим агентурното обслужване на българските граждани зад граница. Не е оправдано все още единици да са съвместните

вербовъчни разработки на чуждестранни търговци. Необходимо е да получаваме от други подразделения на ДС повече предложения за извеждане и използване зад граница на надеждни и проверени агенти и секретни сътрудници, годни успешно да решават сериозни задачи по предотвратяване подривната дейност на противниковите специални служби в областта на външноикономическата дейност.

2. Не е решен цялостно въпросът с подбора за задграничните кадри. Все още на много места проучванията имат формален характер, допуска се зад граница да заминават лица със сериозни слабости. Игнорира се фактът, че и най-малките слабости на наш гражданин тук, в обстановката зад граница стават пороци. Налага се активно участие на всички подразделения на ДС и повишена отговорност на съответните обслужващи подразделения за добрия подбор на изпращаните зад граница.

3. Макар и подобрена значително, профилактичната работа и подготовка със заминаващите на задгранична работа български граждани от икономическите ведомства не е решена съобразно изискванията на агентурно-оперативната обстановка. Нашите констатации са, че известна част от тях зад граница допускат сериозни отклонения от общоприетите норми на поведение вследствие на непознаване на обстановката и липса на елементарни познания за формите и методите на работа на противниковите специални служби. ИГУ и ВГУ решително следва да подобрят своята работа в това направление.

4. Непрекъснатото настъпление на външния противник налага засилване на координацията. Значително да се обогатяват съществуващите и постоянно търсене на нови форми на сътрудничество. Следва да се намери форма и за концентриране цялата информация по външноикономическата дейност на ДС ~~.....~~.

Налага се в някои случаи по обезпечаване икономически обекти зад граница да се разработват съвместни планове на ИГУ-ДС и ВГУ-ДС.

5. Целесъобразно ще бъде да се обмисли и намери практическо решение на въпроса за изпращане по линия на ИГУ след необходимата подготовка, в някои задгранични обекти на ОР от вътрешните поделения, които имат необходимите за това качества, работили са продължително време по обслужването на тези обекти на наша територия и познават детайлно проблемите

6. Сериозно трябва да се преборим срещу тенденциите сред някои категории български граждани зад граница значително да удължават престоя си. Удължаването на престоя под каквато и да е форма води до отчуждаване от страната, откъсване от трудовите колективи в България, поражда печалбарски настроения и всички поделения на министерството трябва безкомпромисно да воюваме срещу него. Наред с това трябва със съвместни усилия да се вземат срочни и ефикасни мерки за връщане от задграница на отрицателно проявилите се там.

7. С цел да се вземат сериозни и резултатни мерки по въпроса за измяната към родината, наложително е да се въведе практика на обстоен анализ по всяка измяна с пълно разкриване на причините и търсене ^{на личните и материални} персонална ^{отговорност} от виновниците в системата на МВР и в другите ведомства.

Несъмнено обслужването на външноикономическата дейност на страната е въпрос многостранен. Ние приветствуваме решението на ръководството на министерството да постави този проблем на обсъждане на такъв широк и отговорен форум. Изказваме нашата дълбока увереност, че направеният ана

лиз, отправените критични бележки и направените предложени-
ния ще дадат възможност равнището на нашата работа да се
издигне на по-висок етап, съответстващ на политиката на
Партията за повишаване ефективността на външноикономическа-
та дейност на страната ни зад граница.

_____ 1978
С о ф и я

Н-К ПЪРВО ГЛАВНО У-ЩЕ - ДВ
генерал-майор: *[Signature]*

Отп. в 2 екз.

1- _____

2- _____

Изп.: 04/17572.

Нап.: СМ-043389

*Д-р. М-р. Калев
е заобзаван с файла.
Фотокония в 2 из-14.11
1 ЦЧАС
2 бж. за контрол*

МНВТ	РАБОТН
Вл. № 15701	22. XII 78 г.

40

ДР. ИВАН ВАЧКОВ – главен прокурор на НРБ

ОПЕРАТИВЕН ЦЕНТЪР Б-ДИМ
№ 1455 от 28.12.1978 г.

Уважаеми другарки и другари,

Настоящото национално съвещание-семинар с отговорните работници в органите на МВР се провежда по един изключително важен въпрос – за вашето участие по охраната на социалистическата собственост и приносът, който давате вие с това свое участие в осъществяването на икономическата и социалната политика на партията за изграждането на развито социалистическо общество.

И в двата доклада, а също така и в съдокладите, изнесени на съвещанието, се прави задълбочен и критичен преглед на дейността на органите на ДС и НМ в изпълнението на тази важна партийна задача, поставена пред целия наш народ от Единадесетият конгрес на партията. "Партията и държавата, тружениците на социализма, полагат и трябва да полагат най-големи грижи за укрепване и развитие на общонародната и кооперативна социалистическа собственост ... Същевременно това ни задължава да не се примиряваме и в най-малка степен с каквито и да е прояви на разхищение на социалистическата собственост, на посегателство върху нея, каквито случаи за съжаление се срещат у нас". /Из отчета на ЦК на БКП пред XI конгрес/

Въпросите бяха третираны тук, на вашето съвещание през призмата на стратегическата задача на петилетката – за висока ефективност и високо качество. А както бе изтъкнато от др. Огнян Дойнов, изискването за качество и ефективност се отнася до всички сфери – както на икономическата, така и на социалната дейност.

В същото време изискването за високо качество и ефективност служи и като критерии за оценка годността на кадрите, на техните възможности да изпълняват възложените

им функции, на тяхното отношение към задълженията им.

С основание в докладите и съдокладите, се прави констатация, че в изпълнение на ръководните партийни указания работниците от ДС и милицията са положили не малко усилия, поради което са постигнали и определени резултати, които конкретно бяха посочени в докладите.

В подкрепа на направените в докладите констатации за постигнати добри резултати бих посочил допълнителни данни, а именно данни за предадените на съд през последните години лица за някои престъпления против социалистическата собственост и социалистическото стопанство.

Благодарение повишаната активност и подобреното взаимодействие между органите на МВР, прокуратурата, Държавния финансов контрол и др. разкриваемостта на престъпленията в икономиката е повишена. Статистическите данни сочат, че през 1976 г. са разкрити 23% повече престъпления против социалистическата собственост и социалистическото стопанство, отколкото средно годишно за петтях години – периода 1971–1975 г., а през 1977 г. – с 12% повече от 1976 г. За едни от най-тежките стопански престъпления, каквито са длъжностните присвоения и документни измами през 1977 г. са предадени на съд 4007 обвиняеми лица, т.е. с 10.3% повече от 1976 г. в това число и за извършени крупни посегателства на социалистическата собственост за предприятия и организации, за които тук се спомена – ДСО "Петрол", ДСО "Вторични суровини", ДСО "Коопреклама" и др.

Подобрена е разкриваемостта и на някои други престъпления в областта на икономиката. Броят на предадените на съд лица за безстопанственост през 1976 г. е бил 133 лица; през 1977 г. – 209 лица, а през първото полугодие на 1978 г. – 103 лица. Макар и незначително, подобрява се в

последно време и борбата против престъпленията свързани с произвеждане и пускане в продажба на некачествена и нестандартна продукция, против измамите в търговията, дребните кражди в селското стопанство и др. Разбира се тези резултати и вас и нас прокурорите не ни удовлетворяват, те са далеч от действителното състояние на престъпността в областта на икономиката.

Но, както справедливо бе посочено и в докладите, необходимо е да насочим вниманието си към някои от нерешените проблеми в борбата с тези престъпления, които са по силите ни да бъдат успешно решени. Резултатите, каквито безспорно съществуват, са недостатъчни, все още не съответствуват на повишените изисквания, произтичащи от партийните решения. Ту е необходимо отново да се напомни всеизвестната истина, че социалистическата собственост е основата на нашето социалистическо общество, предпоставка за нашето развитие, за всички наши успехи. Затова на Юлокия пленум бе отделено изключително голямо внимание на работата и борбата на партията за ликвидиране пилеенето на парични средства, на материални и трудови ресурси, за още по-ефективното им използване. Пленумът предупреди, че разхищенията на народното богатство, или снизхождението и търпимостта към разхитителите е равностойно на посегателство или на съучастничество в посегателство върху социалистическата собственост – основата на нашия строй. Тези категорични партийни изисквания, имащи най-непосредствено отношение към нашата работа поставят пред нас законния въпрос: съответствува ли на тези изисквания нашата работа? Осъществен ли е необходимия прелом в нашата дейност – в предотвратяването, своевременното разкриване, качественото разследване на престъпленията в областта на икономиката, в разобличаването и наказването на техните извършители?

Отговорът на тези въпроси, обективно оценявайки нашата дейност и резултатите от нея, може да бъде и е само един – необходими са още много усилия и упорита работа, за да се осъществи истински прелом в борбата със стопанската престъпност. Това го казахте и вие във вашите доклади, съдоклади и изказвания.

Всички сме убедени, че в сферата на икономиката продължават да се извършват голям брой и то тежки престъпления. Крупните и групови присвоения, проявите на безстопанственост, неверното документиране на стопанските резултати, произвеждането на недоброкачествена продукция и сключването на неизгодни сделки, вземането на подкупи от външнотърговски работници и т.н. имат все още широки размери, несъвместими с нашата социалистическа действителност.

Тези тежки посегателства се вършат по различни подбуди и настроения. Едни от тях, макар и не много на брой, но винаги свързани с големи материални и морални вреди, се вършат под въздействието на идеологическата диверсия, с цел да се подкопава и разстройва нашата икономика, да се спъва нашето развитие. Това беше подробно разработено в доклада на др. Аначков. С това могат да се обяснят някои вредителски актове, предмет на нашите доклади. В други случаи ние се сблъскваме с равнодушие и нихилистично отношение към общонародните и държавни интереси. Ръководейки се единствено от своите лични подбуди на еснафско благополучие, такива хора грабят и разхищават народното имущество. В последните години минаха процеси срещу външнотърговски работници, които продавайки съвестта си, срещу трохите, които са им подхвърляли капиталистическите фирми и представители са продавали народните и държавните интереси, с което са причинявали не само материални, но и тежки морално-политически вреди на нашата страна.

Най-често обаче в тези престъпления под една или друга форма са замесени по-малки или по-големи по длъжност наши стопански и други ръководители и длъжностни лица. Поради бездействие, нехайство и небрежно изпълнение на служебни задължения, а понякога и по користни подбуди, те допускат груби посегателства и разхищения на народното имущество, щедро раздават незаконни премии, устройват банкети, сключват неизгодни сделки, съставят неверни документи за фиктивно отчитане на стопански резултати и много често това вършат за да вземат наследващи им се премии, внасят и то със западна валута и за дълго време замразяват скъпи машини и съоръжения, замразяват капитални вложения, допускат отклонения, разхищения и похабяване на средства и материали. Такива прояви се срещат във всички сектори на нашето народно стопанство и в търговията, и в строителството, и в селското стопанство, и в промишлеността, и в транспорта и т.н. При тези случаи наистина не може да се говори за диверсия и не сме доказали да има такава. Но по своя вредоносен резултат те имат не по-малко обществено-опасни последици от умишленото вредителство.

Ясно е какво трябва да бъде нашето отношение към извършителите на различните престъпни посегателства на социалистическото имущество. Нашето главно оръжие е безкомпромисното, пълно разобличаване на престъпника и прилагането на закона с цялата му строгост, т.е. без оглед на лицата и постове, които те заемат в обществото, както бе казано на Осмия конгрес на БКП, или, както е казано на Единадесетия конгрес – търсене на отговорност на основата на равенството на гражданите пред закона.

Изворът на тези конгресни постановки идва от оня висок връх, влязъл в нашия език, като Априлски връх, Априлски дух, Априлски вятър, Априлска линия ... Другарят Тодор

Живков, който е най-тясно свързан с този Априлски полъх и е творецът на Априлската линия е заявил в доклада си пред пленума на 2-6.IV.1956 г.: "Трябва напълно да се спазва социалистическата законност, да се зачитат правата и свободите на гражданите, гарантирани от Конституцията, като се поведе борба и сурово се наказват всички прояви на беззакония, на нарушаване на социалистическия правов ред". (В скоби бих посочил и други постановки, дадени от др. Живков тогава напр. "да се укрепи и засили прокурорския надзор при прилагането и изпълнението на законите", но това сега не е предмет на нашия разговор).

Обикновено и най-често, като се говори за Априлския пленум, той се свързва с възстановяване на ленинските норми на партиен живот и ^соня мощен тласък за развитие на нашата икономика по интензивен път, който тласък бе даден именно от Априлския пленум. И това е напълно естествено. Но ние като работници в правозащитни органи, а именно в органите на МВР, прокуратурата и съда, сме длъжни да знаем и помним, че наше задължение е да дадем приноса си за създаване "условия за внедряване и спазване на истинска социалистическа законност ...", както е записано в резолюцията на Априлския пленум, а също така и в съобщението, което излезе на времето в печата за този пленум.

Може да се посочат и други задължителни за нас решения на партията за по-нататъшното укрепване на социалистическата законност и то главно в икономиката. Ще спомена обаче само две решения на Политбюро.

Първото е от 23.V.1977 г. С това решение органите на съда и прокуратурата са задължени да вземат допълнителни мерки за още по-ефективна борба срещу стопанските престъпления. (Макар че не споменава в тази си част органите на МВР, за всички нас е пределно ясно, че осъществяването на тези

допълнителни мерки в борбата срещу стопанската престъпност не е възможно да се вземат и да се осъществят без активността на органите на МВР).

Може би някой ще каже: "Решение като всяко решение ... и толкоз". Но за кого не е ясно, че Политбюро изказва всъщност неудовлетворение от дотогавашната работа в борбата срещу престъпленията в областта на икономиката, за да ни задължи Политбюро да вземем още допълнителни мерки за по-ефикасно водене на борбата.

Второто решение на Политбюро – от 2.IX.1963 г., което се отнася за физкултурата.

Спомнете си с каква острота Политбюро задължава да се води борба срещу непристойните прояви, закононарушения и престъпления в областта на спорта. "Най-досадното е, се казва в решението, че в редица случаи начело на подобни прояви стоят някои отговорни дейци на партийна, държавна и стопанска работа в центъра и по места".

И по-нататък в същото решение е записано:

"Обръща внимание на главния прокурор на НРБ да води борба с такива досадни явления и закононарушения в спортния живот".

Убеден съм, и вие не бихте спорили с мен, че това "обръщане на внимание" е адресирано и до всички вас другарки и другари, защото при вас е издирвателния апарат, който трябва да установи тези нарушения и да се потърси исканата от нашата партия отговорност.

Аз няма да се впускам в съобщаването и то на многобройни факти, които красноречиво говорят, че ние сме длъжници на партията в изпълнението на тези решения – извършени са престъпления в областта на икономиката, а не само в областта на физкултурата и спорта, а не се разкриват, или ако те се знаят, не се предлага тяхното разследване, за да

се потърси отговорност. Или пък в последствие се омаловажава тяхната значимост и от прокуратурата и от съдилищата. Обяснения и оправдания в тази насока често пъти се правят от най-различен характер, напр.:

- че навсякъде било така - нереално се отчитали производствените резултати; нестандартна продукция се произвежда във всички окръзи; синекурни длъжности; черни каси и пр., т.е. колкото е по-голямо злото, толкова по-голяма търпимост едва ли не да проявяваме;

- че ако станало въпрос до търсене на отговорност, то въпроса опирал до търсене на отговорност от добри наши другари;

- правили се "искания" (меко казано) да не се съди даден другар понеже провел всъщност указание на даден отговорен ръководител, даже често пъти не се прави разлика, че отделен човек стои зад подобно искане и се съобщава име на партийен орган - от комитета дадоха това указание и пр.;

- зад вършените закононарушения (пак меко казано, защото те са в повечето случаи престъпления) стояли отговорни партийни държавни и стопански дейци, отговорността опирала до тях и по този начин често пъти се стига до стъписване или до една психологическа бариера у вашите органи, а така също и у нашите органи за търсене на отговорност;

- или понякога слушаме и такива изявления - с десетки и стотици хиляди лева пропиляни народни пари, но казват нямамо лична корист у този, който ги е пропилял.

Очевидно всичко това са несъстоятелни възражения, затова позволете ми да направя някои съждения относно мястото, ролята и значението на партийната директива, решение, за партийната дисциплина.

В залата има не малка част другари, взели участие в борбата на партията преди 9.IX.1944 г. Те знаят какво е директивата на партията и какво е дисциплината в партията – безпрекословно изпълнение, без което очевидно нашата партия не можеше да завоева онова свое място в битките през нелегалния период, каквото тя по достойнство заема.

А сега, в днешно време се наблюдава една ерозия, деформация в съзнанието, често пъти бих казал на самите нас, че може и да не се изпълнява партийното решение, партийната директива, защото нарушението се вършело със знанието на някои другари. Но нали точно това порицава Политбюро в решението, което цитирах тук пред вас.

А никой, абсолютно никой не може да се поставя над партийното решение, независимо от мястото, което той заема в държавния или в партийния апарат.

Или да се спрем на другото възражение – замесените в едно или друго закононарушение били добри наши другари !! А няма другарки и другари, има на ръководни места у нас лица, които не са добри наши другари. Вчера от вас бяха изнесени данни за някои неудачи с хора, които са изпратени зад граница, на които се е разчитало, но са се провалили. На тях също се е разчитало, защото са били добри наши другари. На отговорна държавна или стопанска работа не се поставят хора, които са наши врагове и това е основна партийна постановка. Очевидно, когато идва въпроса да се затварят каналите и каналчетата трябва да видим и го съвсем обективно и точно чия ръка е сложена на крина на каналчето и от тук след това да изработваме нашето отношение кой доколко е добър, както между впрочем нееднократно др. Т.Живков е посочвал, че това е необходимо. да става. Той

казва, че трябва да съдим за годността на дадени кадри по това, как те умеят да пазят народната пара.

В случая аз ще си послужи с едно сравнение. Трябва да станем всички привърженици на концепцията за любящата майка. Майката не от омраза и ненавист понатупва грешното дете и това тя го прави не без болка и без страдание, но когато се налага органите, които са създадени за това трябва също така да си влязат в ролята с оглед на тази концепция и да понатупват където се наложи и както обстоятелствата способствуват за това.

Другарки и другари,

Искам да се спра и на още няколко въпроса:

1. За превантивната работа на органите на ДС и ИМ. Тук се разкрива огромно поле за работа.

Да вземем само два вида престъпления:

- безстопанствеността (разхищенията);
- фалшивото документиране на стопански дейности.

Този въпрос засегна и др. Огнян Дойнов, като даде и съответни примери.

Очевидно всичко това го знаем, чувствуваме го, докосвали сме се до много факти - нанасят се огромни щети, изтичат милиони левове в резултат на тези престъпления. Но отговорност за безстопанственост по чл. 219 от НК може да се търси само когато е настъпила щетата. Това че залежават закупени машини и оборудване и поради това те не произведат благата, за които са закупени представлява пропуснати ползи. Но както знаете, съгласно НК, в това отношение има и решение на Върховния съд, отговорност за пропуснати ползи не се търси. (става въпрос за наказателна отговорност). А да чакаме предаването на машините, които залежават и коризират, или пък са морално остаряли, на Вторични суровини за старо

желязо, т.е. когато са настъпили вече щетите, очевидно това е много късно.

От тук и огромното значение на превантивната дейност на органите на МВР, особено за това, че там се намира оперативния апарат, който е една надеждна сила, който може своевременно да констатира, както се казва често пъти и визуално, и по донесение на съответни работници, които със загриженост се отнасят към охраната на социалистическото имущество. Също така може да помага и ще помогне (както това е ставало досега) авторитета на органите на МВР. А в крайна сметка вие сте силни органи на държавната власт.

Друг въпрос това е въпроса за бързото разкриване и разследване на престъпленията, на който въпрос докладчиците се спраха. Аз само искам да го маркирам от тази страна, че бързината е елемент на качеството на нашата работа. А нали ние провеждаме колегиуми, съвещания, семинари и т.н. на които обявяваме, бих казал на цял свят, за мерките, които вземаме по усъвършенствуване организацията на труда с цел постигане високо качество и висока ефективност. От тук се вижда, че вниманието трябва да се насочи към вземане на ефективни мерки и повишаване качеството на нашата дейност, т.е. чрез бързото разкриване и разследване.

И др. Дойнов и двамата докладчици прекрасно разгледаха тези проблеми пред нас.

Ето защо задача над задачите е да се разкриват бързо, да се разследват бързо и да се търси отговорност от всички – т.е. да се осъществява ленинския принцип, добре известен на всички ни за неотвратимостта на наказанието.

В докладите беше също така засегнат и въпроса за взаимодействието, за координиране усилията на сродните държавни органи и обществени органи и организации в борбата за опазване на социалистическото имущество. Аз само ще спо-

мена, че през последните години, особено през 1976–1977 и 1978 г. това координиране на усилията получи и съответен реален израз що се отнася и до ръководствата на МВР, на Министерството на финансите, Главната прокуратура, Комитета за стандартизация, Министерството на правосъдието и Върховния съд. Иие имаме добри резултати от близките координационни връзки и действия. В това отношение трябва да се направи още в окръзите за подобряване на това взаимодействие.

Тук беше засегнат въпроса за измамите в търговията. Др. Асенов също се спря на този въпрос; Др. Трендафилов третира един отделен случай свързан с въпроса за измамите в търговията.

Другарки и другари, оценката на важноста на едно наше действие, последвало и със съдебен акт трябва да видим от коя точка зрение да я направим. От точка зрение, че видите ли на фона на крупните престъпления и закононарушения в областта на икономиката, случая с един келнер злоупотребил с 51 лева е даден на съд действително изглежда смешно. На фона обаче на 127-то постановление органите на търговията, вие, прокуратурата и съда, като са се занимавали съвсем правилно и законосъобразно са решили въпроса. Друг е въпроса дали непременно трябва да се определи ефективно изпълняване на наказанието в затвора. Защо вземам това становище? 127-то постановление е преди всичко политически документ. Мнозина знаем, че то дойде главно по предложение на др.Тодор Живков. В него още в първите редове се предлага на Главната прокуратура да вземе мерки за търсене на отговорност и тн. В началото на т.г. Министерството на вътрешната търговия проведе едно съвещание с целия свой контролно-инспекторски апарат, на което присъствава др. Кр.Тричков, аз също бях там и си спомням, че в изказването си др. Тричков изрично обърна вниманието на работниците в търговията: "Другари, 127-то

постановление на МС е непрекъснато в ползрението на Политбюро и ние държим то да се изпълнява и ще правим оценка на вашата работа по това доколко вие действително сте се заели да го изпълните". Често пъти измамата е за стотинки, рядко е за левове. Аз си спомням, че при мен са идвали най-различни хора – и народни представители и пр. и тяхното очудване за това как може да се уволни един търговски работник за това, че една дреха, която трябвало да бъде продадена като всички други получени в магазина търговския работник го сложил отделно, за да го даде на свой познат по-късно. В случая точно е приложен закона.

Или да вземем някои други случаи. Спомнете си за измененията на закона за опазване селскостопанското имущество през 1976 г. Знаете в какъв смисъл се измени – щом кражбата е от 21 лев и нагоре може да се пристъпва и към конфискация на превозното средство с което е извършена кражбата. И тези, които са заловени при извършването на такива кражди започват да се оплакват, като казват че това е голямо несъответствие и пр. Закона постановява и всичко което е казано в него трябва да се изпълнява. Спомнете си преди 7–8 години др. Брежнев заяви през избирателите в един от районите в Съветския съюз: "Другари, може да е тежък закона, може и да е остарял, но щом е закон той трябва да се изпълнява такъв какъвто е".

Друг е въпроса за това, че може да се мисли за декриминализация на някои дребни престъпления, но когато това се реши и както се реши, едва тогава ще пристъпваме към неговото приложение.

Искам да се спра и на въпроса за валутните престъпления третиран от няколко другари. Говори се за щетите, които се нанасят на държавата, говори се и за равращаването на млади хора – младежи, ученици, комсомолци. Всичко това

става в резултат на всичко онова, което вие по друг начин го казахте, а именно, че има вече насаждане на един култ към паричната единица на Западния свят – долара. Аз смятам, че по този въпрос трябва да се изготви един подробен материал и др. Стоянов ми каза, че при вас е основната работа и ние сме готови да се присъединим и да окажем помощ и да се внесе въпроса за ново обсъждане в съответните партийни и държавни органи.

Накрая искам да ви уверя, че където се спирах на някои проблеми, недостатъци и слабости в реализиране отговорностите при опазването на социалистическото имущество, на извършили престъпления лица, съзнателно не отделих място и за прокуратурата, за слабостите, каквито безспорно в много отношения съществуват в тази наша обща дейност. Това би изисквало и допълнително още много време.

Приключвайки искам да ви уверя другарки и другари, че Главната прокуратура ще вземе мерки за координиране на нашите и вашите, както и на други органи усилия в борбата за укрепване на социалистическия правов ред в НР България, за ефикасна борба срещу престъпленията в областта на икономиката.

Желая ви още по-големи успехи на целия ваш състав във високоотговорните задачи – ред и законност в Народна република България!

ИЗКАЗВАНЕ

НА ПЪРВИЯ ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ
РАБОТИ ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ГРИГОР ШОПОВ

Другари,

По време на почивката ние с др. министър и други другари обсъждахме хода на нашето съвещание. Всички достигнахме до извода, че трябва да се даде положителна оценка на подготовката и самото провеждане на съвещанието. Материалите, които бяха подготвени и изнесени – докладите, съдокладите и изказванията, – бяха задълбочено разработени, с грижа за разкриване на слабостите в работата и с желание да се ликвидира с тях. Дадоха се много ценни препоръки. Всичко това е в духа на нашите съвещания от 1977 и 1978 г., в духа на оценките и указанията, дадени от др. министър. Дори на нашето съвещание място зае и Указът на Петър I. Ние нямаме сметка от неговото прилагане, защото, ако се приложи по отношение на нашата работа, много хора ще трябва да изтърпят ударите на тоягата. Но и на Петър I не му е било лесно...

Действително имаме подобрене в нашата работа по обслужването на отбранителната промишленост, а също и в цялостното обслужване на икономиката. На всички досегашни съвещания, включително и на днешното, се отчита, че има известно подобрене. Откровено казано, такива подобрения, които са много анемични, малки, не изключват изненади, каквито напоследък станаха в обекти на икономиката.

Ако поставим въпроса, дали това съвещание е наложено от голямата авария в края на 1978 г. или то трябва да се разглежда като едно закономерно съвещание, трябва да кажа, че действително беше крайно време да проведем едно такова съвещание, даже и без тази авария. Тя, разбира се, ускори неговото свикване. Това съвещание се налагаше да бъде проведено, защото нещата се измениха и мащабно, и качествено. С нашата дейност, с нашата работа, както я вършихме до преди 5-6 години, не можем в бъдеще да изпълняваме повишените изисквания. Вие чухте от др. Христов какво представлява нашата отбранителна промишленост. Шестдесет и пет процента от нейната продукция е предназначена за износ, в това число и за развиващите се страни. От нашата отбранителна промишленост ежегодно се очаква около 1 милиард и 250-300 милиона лева печалба. Като отчетем обстоятелството, че интересът на чуждите разузнавания към тази промишленост непрекъснато нараства, като отчетем също така колко уязвими места имаме и като прибавим перспективите, които се чертаят пред нашата икономика – през следващата петилетка трябва да се увеличи два пъти продукцията, – става ясно, че с досегашните разбирания повече не можем да работим. Законно възникват някои въпроси. Защо противникът знае много за нашата отбранителна промишленост? Кои са каналите, по които той се научава? Защо не пресичаме навреме тези канали? Защо, въпреки тези подобрения, които отчитаме, нашата агентура в заводите е малко? Защо значителна част от тази агентура е непродуктивна? Имаме я, но тя не върши работа. И то по наша вина.

Защо все още нямаме резидентурни групи? Защо имаме много малко доверителни лица, военни консултанти? А трябва да отбележим, че ако поискаме, 95% от работниците в заводите ще ни услужат. В доклада на др. Иванов се постави въпросът и за военните представители. На военните представители като фактор трябва да се опираме. Та нали това са представители на министерството на нашата отбрана, които най-много се интересуват от качеството и количеството на произвежданата продукция. Ние с тях можем да намерим допирни точки. Не бива да ги изключваме от погледа си. А когато извършват нарушения и с тях ще се отнесем както с другите нарушители.

Така излиза, че ние почти навсякъде говорим за подобрене, а стават неприятни работи.

Сега чуваме, че не са изживени предпоставките за аварии в същия този завод, в който стана големият пожар. А какво ще стане, ако ние не подобрим работата си, като имаме пред вид, че за в бъдеще ще се увеличава притокът на чужденци, ще се въвеждат нови технологии, нови машини, често пъти неусвоени от нашите работници и специалисти, какво ще стане, ако продължаваме да работим със старите представи? Ние не бива да сме глухи към някои трудности, които се срещат в дейността на предприятията, които обслужваме, както и в нашата дейност. Често пъти има нови производства, а няма достатъчно средства и материали. Но основната причина за тези неблагоприятия са хитруванията и нежеланието на някои стопански и административни ръководители, да гарантират сигурното изпълнение на задачите, каквито са указанията на ЦК. Друга причина е недооценяването от наша

страна на слабостите в комбинатите и заводите. Става дума за това недооценяване, което най-често се среща и при стопанските ръководства, и при нас, което ни обезоръжава, а ние не вземаме достатъчно мерки.

Указанията, които бяха дадени в докладите са правилни и аз не искам да се спирам повече на тях.

Допълнително ще подчертая само някои моменти:

От всичко това, което се каза, се налага изводът, че трябва да настъпи прелом в нашето собствено мислене, в мисленето на ръководството, на отдела, на Второ главно управление, на окръжните и районните управления, на другарите, които обслужват отбранителните предприятия. При наличието на тези високи мащаби на бъдещото развитие на нашата отбранителна промишленост, според мене, гледаме още много ниско. Все още не виждаме достатъчно реално каква огромна отговорност носим, какви решителни допълнителни мерки трябва да вземем, за да ликвидираме с тези слабости в нашата дейност.

Държавна сигурност отговаря за военната и държавна тайна, за сигурността на обектите, които обслужва. Тя трябва да подпомага изцяло развитието на военната промишленост и то с нашите възможности, с нашите средства, които са ни предоставени. Във връзка с това искам да подчертая ролята на заместник-началниците на окръжните управления по ДС, на местните органи, които имат отношение към развитието на нашата отбрана. Ние, общо взето, сме доволни от тях. Но всички те страдат от тези недостатъци,

за които говорихме досега. И ако не изменят своето виждане, своето мислене по нашата непосредствена дейност, ако не вземат мерки да организират решително подобряване на нашата работа, ние и за в бъдеще ще отчитаме, че подобряваме нашата работа, но резултатите ще бъдат половинчати.

Нужно е, когато планираме своите действия по линия на отбранителната промишленост, да не ги планираме само в една насока, по отделен въпрос, например – каква е агентурната работа, какъв е пропускателният режим, каква е охраната и прочие, а винаги да планираме такива мероприятия, които ще ни гарантират изцяло опазване на нашата промишленост. Тук става дума за един комплексен подход към обслужване на промишлеността. Трябва открито да си отговорим на въпроса: с нашите мерки, с нашите действия ние обезпечаваме ли цялостно сигурността на промишлеността? А сега какво излиза – ние подобряваме някъде работата, а на друго място тя се проваля. Нужно е да се мобилизират най-пълно силите, да се използват всички наши възможности и права, които ни се дават, да се включат и възможностите на Народната милиция. Окръжният началник е длъжен да има поглед върху проблемите на НМ, а също така и на ПО. По-пълно да се използват силите на Ведомствената милиция и ПО, които са на издръжка в комбинатите, но административно са изцяло подчинени на Министерството на вътрешните работи. Да се анализират възможностите на административните, стопанските и партийните ръководства. Ние с тях имаме еднакви интереси и логично е да се разбираме и заедно да бием в една точка.

В повечето случаи е така, но има трудности, особено с някои стопански ръководители. Тук ние трябва да си знаем мястото. Нашите органи не са сянка на стопанското ръководство. Това са органи на ДС, НМ и ПО, които имат дадени пълномощия, права и те именно трябва да играят своята роля, каквато им е определена от ЦК на партията и закона. Разбира се, не винаги трябва да работим така, че някои стопански ръководители да смятат, че се освобождават от отговорности. По наша линия носим нашите си отговорности, но трябва да изискваме от тях и те да изпълняват своите задължения.

Например, тук се изнесе, че някои военни представители се съгласявали с нереалното отчитане на плановете. С такова явление ние не можем да се съгласим и трябва назреме да информираме органите за държавен и народен контрол, прокуратурата, каквато е и нашата практика всъщност.

Когато се налага, трябва да използваме напълно правата, които ни се дават за запечатване на даден цех или завод. Другарят министър ми поръча още веднаж да подчертая, че запечатаме ли един път дадено предприятие или цех, не трябва да го отпечатваме, докато не се оправят нещата. Само председателят на Министерския съвет може да нареди на министъра на вътрешните работи този завод да се отпечата.

Трябва да се предупреждават и то не само директора, но и по-нисшестоящите ръководители, низови работници и специалисти. Не е нужно винаги да се завежда сигнал и да го изясняваме само по агентурен път. Нека да отидем на разговор и предупреждение. Практиката показва, че винаги, когато се намесят явно органите на МВР, има резултат.

Ние трябва да използваме повече следствието в нашата работа, да се провеждат повече следствени действия. Такива провеждаме, но след като стане произшествието. Почти нямаме случай да сме завели дело по факти, по натрупани редица предпоставки, които могат да доведат до възникване на авария. Задоволяваме се само с предупреждения. Защо в някои случаи, в големите заводи, когато става система дадено нарушение, да не заведем предварително разследване и когато дойде следователят и започне да разпитва и директора, и другите началници се изправят да отговарят пред закона, ние ще помогнем много. Пред закона никой вече не може да отстъпи. Някои от тези случаи ще приключим със съд, други ще предадем за разглеждане в Министерския съвет.

С това вече ще улесним и прокуратурата. Например, ако бяхме провели преди това едно разследване по факта, по предпоставките за такава авария в завода в Сопот (пет години наред те са складирали продукцията, която може да избухне – 150 тона хексоген), ако бяхме отстранили само една от тези предпоставки, пожарът нямаше да стане или нямаше да доведе до такива сериозни щети.

По взаимодействието между нашите органи.

Когато говорим за задълженията ни по опазване на отбранителната промишленост взаимодействието трябва да се засили и да няма никакво различие. Държавна сигурност следва да знае на какво може да разчита по линия на НМ и ПО. Как може да търлим една такава хилаза противопожарна охрана! Ние ще трябва и по отношение на ПО да даваме сигнали, за

да може да се вземат мерки. Не можем да предоставим цялата отговорност само на някои недостатъчно подготвени, за съжаление, противопожарни работници, трябва да видим дали те са в състояние да се справят със своите отговорни задачи.

Другарят Пенчев по време на почивката постави въпроса за КОС. Те централно отговарят и проверяват за взривоопасните вещества и тяхното съхранение, но при проверките даже не се отбиват в окръжните управления. В завода в Сопот се оказа, че от КОС централно са поставени много препоръки за изпълнение, но не и от окръжното управление. Ние си взехме бележка и сигурно ще поправим това положение.

За сигналната функция се говори доста. Информацията трябва да бъде своевременна, да не идва с голямо закъснение, да бъде точна, изчерпателна и обективна, за да не се компрометира министерството.

Например, след излизането на постановлението за новия начин на заплащане отначало дойдоха много сигнали, че то се посреща с недоволство. Пуснахме една информация до ЦК, после втора, но след това се замислихме и спряхме. Оказа се, че никъде в нашите информации не съобщаваме за зината на отделните стопански ръководства, които не са организирали своята работа така, че работниците да получат по-големи заплати.

Ето как понякога можем да изпаднем в едностранчивост, ако не разбираме навреме за какво става въпрос.

Освен това трябва да се знае, че сигналът се дава тогава, когато това е необходимо, и всеки да знае, че като е дал сигнал, с това не е застрахован. Всеки трябва да се

бори докрай да се ликвидират тези недостатъци, които се изнасят. Ако ние не мобилизираме силите на целия наш състаз, няма да имаме резултат. Тук на място трябва да се търси всяка възможност, всеки начин да се ликвидират слабостите. Вече не става дума за обикновено подобряване на работата, да направим още половин или една крачка напред. Трябва да доведем нашата работа до такава степен, че тя да гарантира пълна безопасност на предприятията, да не се допускат нарушения, крупни аварии и пожари.

И в бъдеще могат да стават пожари и аварии, но когато се касае за такива аварии и пожари, за които са създадени с години наред предпоставки и те не са отстранени, ще трябва да се носи отговорност.

Думата ни е за цялостно решаване на проблемите, да се ликвидират навреме всички предпоставки за неблагоприятия. Указания за това има достатъчно, и заповеди има, и доклади се изнасят, и материалите от днешното съвещание също ще ви се изпратят, за да ви служат като ръководство. Ние не виждаме какво повече може да се направи в това отношение. Права също имаме – да запечатваме, следствие да водим. Имаме и опитен състаз. Сега трябва да заработим по новому, в съответствие с високите изисквания, с новите проблеми, за да може в един къс срок да внесем прелом в цялостната наша дейност, както по осигуряване на отбранителната промишленост, така и на икономиката на страната като цяло.

23

140-1 - Кръстанов
65108/1
САЩ
15a
3

КОПИЕ

09495
25

СТРОГО СЕКРЕТНО!

М В Р
ВТОРА ГЛАВА У. В. П. - ДС
№. 25388
-3. АВГ. 1979 18

DC

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
517
от ЗДРДОПБГДСРБНА

АНАЛИТИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА
ПОДРИВНИТЕ ОРГАНИ НА САЩ ПРОТИВ НРБ И
СЪСТОЯНИЕТО НА КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНАТА
РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА ДС ПО ЛИНИИ НА
АМЕРИКАНСКИ ТЪРГОВЦИ

ТЪРГОВСКО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ
МЕЖДУ НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И САЩ.

65108/1
53101
60101-6.7
55112-САЩ

След възобновяването на дипломатическите и търговските отношения между НР България и САЩ през 1960 г. се започна една ограничена търговия, при която българският износ достигаше нивото на около три милиона долара годишно. Едно по-осезателно съживяване на търговията се забелязва след 1967 г., когато между двете страни бяха разменени икономически делегации, а след това бяха осъществени редица посещения на официални лица.

Нов тласък на развитието на търговско-икономическите връзки се почувствава след подобряването на отношенията между СССР и САЩ.

С приемането на търговския закон от 1974 г. САЩ фактически спряха процеса на нормализирането на търговските отношения със социалистическите страни, а с встъпването на Джими Картер на поста президент се започна кампания за създаване на нови пречки в търговията от страна на САЩ.

Към настоящия момент САЩ се готви за нормализирано

на търговията само срещу съществени политически отстъпки.

1. Стокообмен.

Развитието на стокообмена на НР България със САЩ през последните години е както следва:

в млн. долара

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
износ	3150	3588	9472	12924	23524	16622	23345	14550
внос	4106	3847	4317	11518	23923	38151	22814	18894
стокообмен	7256	7435	13789	24441	47452	54773	46159	33444

При досегашния обем на износа на наши стоки в САЩ трудно може да се направи анализ на неговата структура. Още повече, че през десетте години, предшестващи 1973 г. 70-80% от нашия износ се състоеше от червен пипер, сирене и розово масло. Почастоящем към 90% от годишния ни износ е тютюн. Въпреки, че това са традиционни наши стоки, търговията с които е създавала известни трайни връзки с редица фирми в САЩ, ние винаги сме изложени на опасност някои от тях да отпадне временно от износа понякога за период по-дълъг от година.

Основните стоки, застъпени във вноса ни от САЩ са електроника, съоръжения за химическата и медицинската промишленост, някои селскостопански машини и части за тях, разни химикали и синтетични смоли, медикаменти, сурови кожи, соев шрот, кокс и други. Характерна и може би основна черта на нашия внос от САЩ, като изключим редовния внос на соев шрот - е неговата нестабилност, сделките имат повече случаен единичен характер, без да се създава стабилен и продължителен стокопоток.

2. Търговско-политически отношения.

Независимо от постигнатото, резултатите от търговията ни със САЩ са все още незадоволителни и под възможностите

и на двете страни.

Основните причини за това се свеждат до:

- търговско-политическата дискриминация по отношение на нашата страна (митата за повечето български износни стоки са от 2 до 8, а понякога и до 17 пъти по-високи от тези за страните, ползващи клаузата на най-облагодетелстваната нация);

У нас са проведени редица семинари и симпозиуми, организирани от американски фирми. Ръководителите на голям брой крупни концерни са посетили нашата страна и са провели важни разговори.

- качеството на някои от изнесените в САЩ стоки все още не отговаря на изискванията на американския пазар;

- някои от външотърговските организации не дооценяват работата по разработката на американския пазар;

- някои нетарифни ограничения, както и стриктните ветеринарни норми при вноса на хранителни стоки, към които се приспособяваме трудно;

- непредоставяне на държавни и гарантирани от държавата кредити при покупка на интересуващо ни оборудване от САЩ;

- наличието на списъка "КОКОМ", забраняващ износ на редица стоки от САЩ за социалистическите страни.

Най-голяма пречка в търговията между НР България и САЩ е митническата дискриминация, която е най-важния момент на търговската политика на САЩ спрямо нашата страна, представляваща част от общата политическа линия на САЩ спрямо социалистическите страни.

Народна република България в съответствие с общата политика на СССР и другите социалистически страни, полага усилия за нормализиране на отношенията със САЩ.

От българска страна САЩ бяха посетени от голям брой групи и делегации, комплектувани от представители на

ДСО и ВТО от почти всички браншове на народното стопанство, които водиха преговори включително и за коопериране със съответните водещи американски фирми.

Учреден е българо-американски икономически съвет (БАИС), който досега е провел три сесии. В него участвуват редица крупни фирми и представители на индустриалния и търговски елит на САЩ.

Министерството на външната търговия съвместно с Българска външнотърговска банка разширява и задълбочава контактите с крупните американски банки.

Основният въпрос - въпросът за прилагането на режима на най-облагодетелствуваната нация остава неразрешен.

Понастоящем позицията на американската страна по нормализирането на търговско-икономическите отношения е, че между САЩ и НР България няма проблеми, които да спъват сключването на спогодба с клаузата на най-облагодетелствуваната нация. САЩ са готови да пристъпят към сключването на търговска спогодба, но на базата на техния търговски закон от 1974 г., който са случанте с УНР и СРР със съответните политически отстъпки от наша страна и с право на американската страна да анулира спогодбата по свое усмотрение. Към известния въпрос за "емиграцията" сега се прибавя и въпроса за "правата на човека".

Американските представители избягват да дават каквото и да е прогнози във връзка с нормализирането на търговията между САЩ и социалистическите страни по общо мнение е, че "това ще бъде дълга и трудна работа".

Преценката от българска страна е, че при ползване режима на най-облагодетелствуваната нация за две-три години не можем да постигнем годишно ниво на стокообмена няколкократно по-голямо от настоящето, като износът ще може да бъде балансиран с вноса. При реализиране на промишлено коопериране, тези цифри ще бъдат значително по-големи.

Рожимът на най-облагодетелствуваната нация в търговията ни със САЩ може да създаде условия за избягване на дискриминацията, с която се сблъскваме на западноевропейските пазари. При това положение, чрез нормализиране на търговските ни отношения със САЩ ще се създадат предпоставки за значително активизиране на работата по нашия износ и подобряване на изготвяната структура, ще се даде тласък на развитието на промишленото коопериране, закупуването на комплексни обекти, предвидени за внос през VII-та и VIII петилетка, лицензи, ноу-хау, при изплащането им с произведената продукция. Ще се създаде възможност за развитие на научно-техническо сътрудничество - обмен на съвместни научни изследвания и разширяване на връзките между научно-изследователски и други институти.

3. Производствено-техническо сътрудничество.

В резултат на провежданата линия от българска страна посещенията на българските групи в САЩ, както и посещенията на представители на американските фирми у нас се очертава реални възможности за промишлено коопериране в почти всички интересоващи ни области.

В почти всички клонове от промишлеността са започнати преговори за промишлено коопериране, някои от които се намират вече в напреднал стадий. С редица фирми като "Дженерал моторс", "Спери ренд", "Контрол дейта", "Дженерал електрик", "ФИС", "Иепенко" и други са подписани двустранни съглашения за сътрудничество в съответните области, въз основа на които са изградени смесени комитети.

Има сключени договори за производствено сътрудничество в електрониката, тютюнопроизводството, тютюнообработката и зеленчукопроизводството, които са изпълнени или се изпълняват.

4. Оперативна обстановка.

Въпреки провежданата линия от страна на САЩ да

прояжда дискриминационна политика спрямо НР България броят на представителите на американските фирми, контактуващи със страната ни непрекъснато нараства. Те опират до всички сфери на икономиката, въпреки че ~~не~~ ^{редко} сключват сделки.

Почти всички американски фирми имат филиали в Западна Европа с отдели, отговарящи за социалистическите страни.

Представителите на американските фирми, които посещават НР България са с разнороден произход и гражданство. Освен американски граждани във фирмите работят западноевропейски, които представляват по-голям процент, а така също и югославяни.

Част от фирмите имат временни представителства към "Интерпред", в които работят български граждани.

През 1978 г. броят на посещенията на американските търговци е 520, които спрямо 1976/1977 г. малко е намалял. Тук не влизат представителите на фирмите, граждани на другите западни страни.

В резултат на проведените мероприятия и координацията с ИГУ-ДС, и братските органи бяха установени трима представители като разузнавачи на ЦРУ и двама като агенти в услуга на ЦРУ, други ~~два~~ са полозиращи в услуга на ЦРУ или на друго противниково разузнаване.

В процеса на работа беше установено, че представителите на американските фирми по един или друг повод се стремят да събират информация от различен характер: икономическа, интерес към отговорни фактори, интерес към СССР, изучаване на наши граждани, проявяват стремеж чрез нашата страна да проникнат в Сив.

Информацията събират на тъмно, директно, чрез въпросници (изготвени писмено).

При закупуване на електронно-изчислителни машини

от нашата страна представителите на фирмите умело събират информация на тъмно под предлог, че за капацитета на машината са им нужни данни, придобиват информация за броя на персонала на предприятието, планирано производство и т.н.

По време на провеждане на симпозиуми и семинари под различни предлози представителите на фирмите се интересуват от различни данни в областта на селското стопанство, електрониката и др.

Представител на фирма по време на провеждане на симпозиум в нашата страна директно постави въпрос на български гражданин да събере информация в областта на животновъдството и да я предаде, когато бъде повикан на обучение в седалището на фирмата - Швейцария.

Подобни въпроси поставят и други фирми.

Друг представител иска да му бъде събрана информация от наш граждани относно проведени разговори между наша и съветска делегация в областта на хуманната медицина.

Част от фирмите подготвят писмени въпросници, които дават за попълване от наши граждани в чужбина по време на командировки или пък ги носят у нас. Някои от отговорите на въпросите представляват тайна, като например, висежни препарати - цени, количество, планирано производство на селскостопанска продукция по видове и площ, животновъдство и др.

Интересуват се от цени на конкурентни фирми, отпуснати средства за закупуване на ветеринарни и хуманни препарати, и препарати за растителна защита.

По наши данни и такива на братските органи има установени фирми, които се ползват за прикритие на противниковото разузнаване, като "Ай Би Ем", "ИТТ", "Цинцинати Нилакроч", "Бланко, а така също и подозирани: "Мърк Шарп и Доџ", "Абот" и др.

Имаше случай на провеждане на активни агентурно-

оперативни мероприятия по наш гражданин, намиращ се зад граница по покана на фирма. При провеждане на мероприятията активно участие са взели представители на фирмите, посещавщи страната ни.

Всички американски фирми разполагат с парични средства за рекламни цели. В много случаи представителите предлагат скъпи подаръци с цел провеждане на разложителна дейност и спечелване симпатии на наши граждани. Много са редки случаите, когато български гражданин, намиращ се на Запад по покана на далечна фирма да не му предлагат пари на ръка от порядъка на 100-150 долара. В последно време има случаи, когато представителите искат от българския гражданин да изхарчи парите там, като иска да му бъдат представени касовите бележки.

Представител на американска фирма при даване пари на ръка учи българския гражданин как да ги изразходва и как да се пази.

На български гражданин беше направено предложение да отиде на Запад (с официално разрешение), на работа в американска фирма, където да работи и отговаря за търговията със страните от СИЗ. В тази връзка те го ласкаеха, че е много добър специалист и търговец. Когато се намираще зад граница винаги го обозначаваха с парични средства, канеха го на обяд и вечери и по домовете си.

С този български гражданин началната опознавателна беседа преведе лице от резидентурата на посолството на САЩ, след което го "прехвърли" за доизучаване на представители на американски фирми, включвайки такъв уличен като кадрови разузнавач.

Контрараз. р/ва по амер. търговия

Наличието на разнородния състав на представителите на американските фирми до голяма степен усложнява дейността по работата. Налага се за по-важните обекти да се координира

с всички отдели на управлението, обслужващи посолствата. Разработват се задачи на наличната им агентура за тяхното наблюдение и контактите им със служители от посолствата уличени в услуга на съответното противниково разузнаване.

По линия на американски търговци има заведени осем ДОН, десет Литерни дела и четиридесет и две ОП. Всички ДОН са заведени с окраска "шпионаж". Върху разработването на обектите влияе фактора посещенията им в страната ни. Част от тях посещават страната ни веднъж или два пъти в годината, а някои и на две години.

В настоящия момент обектите са добре обезпечени агентурно. Използва се наличната агентура по лицията, тази на обектовите отделения, работеща в МВТ, посолската, както и тази от икономическите отдели и окръжните управления. Що се отнася за техническата обезпеченост тук се срещат големи трудности.

В настоящия момент по линията има регистрирани девет агента. Използва се активно и упоменатата по-горе.

Агентурата е разстанована по представителствата на фирмите и външотърговските предприятия.

По линията се работи с четири ДЛ.

От наличния контингент от представителите на фирмите се подбира за провеждане на "М-50". Има осъществени два контакта.

Работи се по създаване условия за провеждане на "М-100" с двама агенти.

При провеждане на "М-50" и "М-100" се извършва съгласуваност с отдел ОI на управлението и ШГУ-ДС.

За момента един от по-сложните въпроси - въпросът за дезинформация. Чувства се остра нужда от координирано звено. Тези въпроси се решават по осмотрение и предложение на ОР.

Все още нямаме успехи по линия на "М-50", докато

по работа с "М-100" имаме известни успехи. В единия случай опряхме до разузнавача на ЦРУ.

Изхождайки от казаното до тук един от главните моменти в работата на линията е взаимодействието и координацията. Това се явява задължително мероприятие при разработването на обектите и фирмите като цяло.

Координацията и взаимодействието провеждани до настоящия момент може да се класифицира:

1. Отделенията в отдела.
2. Отделите на управлението.
3. Централните и окръжни управления.
4. РУНО.
5. Братските органи.

С цел наблюдение поведението на обектите и представителите на американските фирми във външотърговските центри и изучаване търговската им дейност ежедневно се налага да се взаимодейства с обектовите отделения на отдела. Разработват се задачи и подготвя линия на поведение на личната агенатура и се поставят чрез съответния оперативен работник. В тази връзка от тях получаване информация, като от своя страна се подава информация и към тях относно прояви и поведение на български граждани както у нас, така и за тези, намиращи се зад граница по покана на американски фирми. Създадена е практика, когато служител на външотърговска централа пътува на Запад по покана на фирма предварително да бъдат уведомявани от ОР с цел поставяне на задачи, ако лицето е агент, ако пък не е срещите да се провеждат от нас преди заминаване или след завръщане. Това се прави когато имаме оперативен интерес. Особено тясно взаимодействие се извършва при провеждане на М-"Г" с цел придобиване на ценна документация.

Най-голямо взаимодействие по линията се провежда с отделите 01 и 10.

Въпреки разнородния произход и гражданство част от представителите на американските фирми посещават посолството на САЩ. Провеждат срещи с членове на същото както в посолството, така и навън.

Имайки предвид тези обстоятелства разработването на обектите би било непълно без взаимодействието и помощта на отдел 01.

За наблюдение поведението на най-интересните обекти са разработени и поставени задачи на агентурата в посолството чрез ОР на отдел 01. Няколко дни преди пристигането им се уведомява отдела с цел да имат готовност и повишаване на вниманието. Освен това е направено картотекиране на интересните обекти в тяхната картотека и предадени снимки. Това дава възможност своевременно да получаваме информация.

Провеждат се консултации и набелязват мероприятия с помощта на отдел 01 при работа на кандидати за "А-50" и "А-100". Провеждани са съвещания за споделяне опыта на отдела в контраразузнавателната работа.

Особено активна съвместна дейност в последно време се провежда при посещения на американски икономически делегации, като те се включват с всички възможни сили и средства. Това особено благоприятно се отразява при провеждането на "Н-1".

При поличата на нови служители във фирмите се правят справки, които засега дават положителни резултати. Така например се оказва, че един от вицепрезидентите на американска фирма е бил на работа в посолството на САЩ у нас, а след това в Москва. Другарите разполагат с данни, че същият е кадрови разузнавач на ЦРУ.

Може да се твърди, че другарите проявяват разбиране по отношение взаимодействието по канала на американските търговци, което се потвърждава от по-горе казаното.

С ВГУ се взаимодейства по различни въпроси с цел изучаване на фирмите и техните представители в зависимост от възможностите им се разработват и поставят задачи на наличната им агентура, чрез предварително подготвени от нас въпросници.

Провеждат се консултации по линия на "Н-50" и "Н-100". По "Н-50" имаме съвместна разработка с тях.

Със ВГУ се обменя информация за американски търговци и поставят задачи на наличната им агентура, когато посещават техни обекти на обслужване. Особено ценна помощ получаваме при наблюдение на търговците в хотелите и при провеждане на "Н-Г".

С окръжните управление също се провежда съвместна работа за наблюдение поведението на нашите обекти при появянето им на територията на съответния окръг.

С някои окръжни управления имаме съвместни разработки.

В последно време се очертава съвместна работа и взаимодействие с РУНИО за провеждане на комбинации, където също има разбиране от тяхна страна.

По предварителна договореност на срещите на представители на ВГУ с братските органи се обменя информация с цел изучаване на фирмите и техните представители.

За някои обекти имаме договорка съвместно да се разработват.

Необходимо е за в бъдеще планирането и разработването на обектите да се осъществява при още по-голямо взаимодействие с отделите при управлението и другите подразделения.

Отн. в 1 екз.
 № 1 - ЛД САЩ
 Изп. Д. Бнев-09
 Нап. Георгиева-20411
 02.08.1979 г.

21.08 1979
 Размисленост 1
 и изпратеност 140-с

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА
 ОТДЕЛЕНИЕ 02,
 Капитан:

(Д. Бнев)

СТРОГО СЕКРЕТНО!

ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
 Рег. № С 4370 Екз. № 5
 8.08. 1978 г.
 ХАСКОВО

КРДОПБГДСРБНА ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17 от ЗДРДОПБГДСРБНА
--

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: изпълнение задачите от Националното съвещание за защита и подпомагане развитието на икономиката в НРБ, състояло се на 13 и 14.12.1978 г.

Задачите, които произтичат от Националното съвещание за защита и подпомагане развитието на икономиката в нашата страна, напълно кореспондират с тези от Ялския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, разширяват и конкретизират потребностите от търсенето на най-ефективни мерки при тяхното изпълнение, повишаване качеството на агентурно-оперативната и профилактичната работа на органите на ДС.

Сборника от материалите на това съвещание както и проблемите които се третират в докладите и изказванията вече половин година са непрекъснато на вниманието на оперативния състав от Окръжно управление ИЗР и Районните управления, стигнали са до всички звена и изпълнители, въз основа на което се осъществява взаимодействието между всички служби които имат отношение по изпълнението на поставените задачи.

1. Същността и новите моменти, произтичащи от това съвещание се свеждат до:

1. Изменение в подхода, стила и методите на всеки ръководител и изпълнител.

2. Преодоляване недостатъците и слабостите при планирането, снабдяването и организацията на производството и на основата на решителна борба срещу престъпните посегателства, разхищения на материални ценности и примиренчеството да се допринесе още по – осезателно за защитата и подпомагане развитието на икономиката на окръга и страната.

3. Чрез широка профилактична работа, усъвършенствуване аналитичната и сигналната ни функция да се постигне още по-висока ефективност на нашия труд и се подобри качеството на агентурно – оперативната и превантивната ни дейност.

II. Оперативната обстановка при която състава на отделение "Контраразузнавателно" и ОР от РУ-МОР от окръга решават горните задачи се характеризира с постоянна динамика и изменчивост, дължащи се на:

1. Решително преустройство в насока усъвършенствуване организацията на труда, планирането и интеграционните връзки в най-важните икономически обекти, наред с положителните изменения в стила на работа на партийните и стопански кадри, което в голяма степен благоприятства изпълнението на производствени задачи за органите на ДС в опазването и подпомагането развитието на икономиката на окръга.

2. Все още съществуващите слабости и недостатъци в някои крупни промишлени обекти, несъвършенните вертикални и хоризонтални връзки и зависимости (с обединенията и кооперирани предприятия) имат неблагоприятно отражение върху общото настроение на трудовите колективи и се явяват обективна предпоставка за нелоялни изказвания в средите на вражеския контингент.

3. Продължава разширяването и задълбочаването на икономическите връзкиж капиталистическите страни под формата на внос на техническо оборудване и технологична документация от някои фирми, закупуване и внедряване на "лицензи" и "ноу-хау", както и износ на готова продукция по първо и второ направ-

ление. На тази основа се извършва и размяна на специалисти с ГФР, Япония, Италия и др.

4. Успоредно с изпълнение задачите произтичащи от Националното съвещание по икономиката възникнаха и редица други задачи след публикуването на ПМС - 52/78 г. и ПМС 23/79 г., които непосредствено се отнасят до опазването на икономическите обекти, режима за използване на суровините, материалите, енергията и петролните продукти.

III. Всички проблемни въпроси са изучени от състава, който работи по линия на икономиката, добре са анализирани и осмислени, за да се превърнат в отправни начала при планирането и реализирането на нашата дейност в това направление. По отделни въпроси се проведоха изпити с офицерския състав - преминали на много добро равнище.

По-важните резултати от изпълнението на агентурно - оперативните, оперативно техническите и профилактични мероприятия по линия на икономиката след националното съвещание са следните:

Продължи работата по изучаването и вербовката на агентура с оглед получаване пълно агентурно покритие на икономическите обекти с важно значение за окръга и страната. В резултат на това са вербовани пет нови агента, подготвени са условия и се изучават други пет лица за вербовка, като успоредно с това се подготвят и в скоро време ще започнат да функционират две резидентурни групи. Вербовани са четири явочни квартири и се подготвят материали за вербовката на още три.

Стремим се агентурния апарат да отговаря на порастналите изисквания и в работата по ръководството, възпитанието и обучението на наличния апарат тези изисквания се съблюдават. Усилията ни са насочени преди всичко към по-ефективно (най-пълноценно) използване възможностите на наличната агентура, която изхожда от средите на високо квалифицирани специалисти.

Агентурата работеща в сферата на икономиката също отблизо следи всички положителни изменения и допускащите недостатъци, живее с проблемите и на тази основа информацията която постъпва е по-пълна, изчерпателна и обективна. Благодарение подобрената работа в това отношение информацията която се съредоточава при нас своевременно се анализира и отправя към централните подразделения към бирата на Общинските комитети и ОК на БКП. Обобщените справки по линия на селското стопанство, машиностроенето, текстилната промишленост, строителството, автотранспорта, пътното строителство и др. които сме изпращали до ВГУ и ОК на БКП се възприемат положително и имат обратно въздействие към развитието на съответните отрасли за околната.

През отчетния период са получени дванадесет сигнала за вражеска дейност в икономиката, което в сравнение с минали периоди показва по-голяма активност на състава. Сигналите за аварии и неблагоприятия в промишлените предприятия и селското стопанство се изясняват в кратки срокове и се обръща по-голямо внимание на предварителната работа по неблагоприятната с оглед недопускане настъпването на вредни последици. В болшинството случаи негласната информация своевременно се легализира чрез явни източници и възродите се решават още в зародки чрез намесата на стопанските ръководства по места.

Така например в три случая на изостряне обстановката в колектива на ДАП "Автостопанство" гр.Хасково от аг. "НИКОЛАЙ" се получиха своевременно данни за подготвящи се масови протести. Чрез беседи с ДЛ и отделни низови ръководители се легализираха данните и своевременно беше информиран ОК на БКП. Незабавните мерки от страна на съответните висшестоящи инстанции предотвратиха неприятните инциденти.

По подобен начин сме постъпвали за легализиране на информацията от аг. "КРЪСТЕВ" и "СИМОН" по линия на селското стопанство, на аг. "КОЛЕВ" и "ПЕВ" в ТК "К. Димитров", на аг. "АСЕН" във фабрика "Свила", на аг. "НИКОДИМОВ" в завод "Иир",

на аг. "АНДРЕЙ" в ТК "Тракия" – цигарена фабрика и пр. и пр.

В редица случаи сме искали бързата намеса и конкретна проверка на място от отделни агенти специалисти в съответния бранш, при получаване на информация от доброволни заявители или от ДЛ. Това се налага от съображения на по-голяма точност и обективност на информацията, която подготвяме за централните подразделения и за съответните партийни органи.

Със стопанските ръководства на отделните заводи и предприятия предприемаме незабавни мерки в случаите на нарушаване технологичната дисциплина, както и при конкретни аварийни ситуации или бездействие на отговорните фактори за даден вид дейност. До сега не сме имали нито един случай на проявено неразбиране или неправилно отношение от страна на съответните ръководители, както и на вмешателство в тяхната пряка работа. Нещо повече: голяма част от ръководителите на предприятия често търсят помощта на съответните ОР и в случаите на наложителни кадрови промени се допитват до нас.

В случаите когато ни е възлагано да изучим даден проблем в конкретно предприятие или дадено лице по отделен повод сме подхождали отговорно и обобщените материали сме оформили срочно и качествено. Имам предвид взаимодействието с отдел 10 по проблемите на тютюнопроизводството, по реализирането на ДОР "МЛЕКАРИТЕ", по усвояването на италианския лиценз за регенериране на гуми, по производството на цигари "Самсун" за Турция и пр.

В интерес на истината следва да се отбележи, че съществуват голям брой въпроси, някои от които с проблемен характер в нашата икономика, които не могат да се обхванат в кратки срокове, още по-трудно могат да се изяснят на място, по причина на това, че се решават от съответните обединения и вносно – износни организации без непосредственото участие на специалисти от окръга. Така стоят въпросите с изграждането на микроструктурата в някои отрасли като машиностроенето,

текстилната промишленост, химията, обработващата промишленост и др. В тези случаи никой от нас не е запознат с движението на въпросите в етапа на прогнозирането, проектирането и бъдещото коопериране и интегриране. Ние не получаваме информация нито от централните подразделения, нито от ОК на БКП и се изправяме пред свършен факт едва след откриване на финансирането и започване на строителството, реконструкцията или модернизацията.

По подобни причини ние само сме имали възможност да подготвим няколко справки за ИЗР "Клокотница" – Димитровград, които останаха без последствия, няколко справки за ТЕЦ – Марица 3 – Димитровград, също без да се вземат никакви мерки, за постоянни аварийни ситуации в ДЗК "Вулкан" и Стопанския химически комбинат също Димитровград, за неуточнена номенклатура в ЗНМ и Комбината за химическо машиностроене и др.

Тези големи проблеми изискват намесата на най-високите държавни и партийни инстанции и тяхното протакане води до подтискане вярата на някои ценни агенти в нашите възможности. Става дума не за примиряване с тази обстановка, а за постоянно и особена амбиция от ОР до отдел БО, ВГУ и ръководството на министерството за решаване на проблемите до край, както се поставят задачите от Националното съвещание.

В това направление опита ни е минимален и именно тук трябва да се насочат нашите усилия.

Няколко случая имаме на координиране усилията в преодоляване на известни недостатъци в ТК "Ж. Димитров", ДАП "Автостропанство", Пътно управление и др. Където заедно с Окръжния комитет за държавен контрол извършихме конкретни проверки по наши сигнали. Малкият опит ни подсказва, че пътят е правилен и ефективен. Необходимо е да се утвърди практиката, при подобна необходимост ние да информираме Общинския или окръжния комитет на БКП и от там да се разпоредят проверките, тъй като при пряка кореспонденция с КДК съществува опасност от

зленоставяне на нашите органи пред някои стопански ръководители по места, както и до неправилно боравяне с данни от негласни източници. Нужно е да се поясни тук, че в минали периоди някои директори бдително търсеха кой е източник на данните и защо първо до тях не е стигнала информацията, а до ДС.

Известна тревога предизвиква обстоятелството, че някои предприятия години наред използват метода – отчитане изпълнение на плановете си без продукцията да е завършена и предадена на съответната търговска организация или БНБ на отговорно назене. В СКГН "Млада гвардия" например почти всеки месец и примесечие се отчитат именно така. В първите 10-12 дни на следващия месец отчетената готова продукция се дообработва и докомплектова, а БНБ вече е платила сумите на комбината.

Подобно е положението в ЗМН и бившия завод "Хр.Смирненски" – Хасково, фабрика "Маргарит Гогов" и "Завода за реле та" в гр.Харманли, ИЗ "Клюкотница" – Димитровград и др.

Години наред и ние пишем обобщени справки, поставяме задачи на агентурата и т.н., но плановете се корегират, виновните не се почувствували ефикасни санкции и тази практика се е утвърдила не само в ръководствата, но и у самите работници. Именно в това се съдържат потенциалните обективни предпоставки за масови недоволства, каквито впрочем няколкократно сме предотвратили в СКГН "Мл.гвардия", ЗМН "Хр.Смирненски" и др.

Считаме, че ще получим необходимия ефект ако само веднъж предприемем едно цялостно разследване на подобна практика в СКГН "Мл.Гвардия". Например. Ако не постигнем друг резултат, то поне ще изясним най-пълно причините за това положение, системата на планиране, снабдяване, технологичните особености и в крайна сметка ще спомогнем за усъвършенстване социалистическата организация на труда.

Впрочем, в тази връзка възниква и въпроса за недостатъци във взаимодействието ни с органите на прокуратурата и съда, които също са поставени и разяснени на Националното съвещание по икономиката.

Ние за сега нямаме опит в това направление, а и онова което ни се подсказва от отдел 10, ВГУ-ДС е трудно приложими в нашите условия, тъй като се касае за дейности и резултати от неправилни действия или бездействия на обединените кооперирани заводи и предприятия и пр. и пр.

Тъй като в голямото си болшинство случаите на неблагополучия, безстопанственост и др. нередности са резултат от дейността на стопанските кадри по места и търсенето на вражеския умисъл е политически неиздържано, може би най-правилно ще бъде в подобни случаи да се запозне с едно цялостно разследване от наша страна, КДК и прокуратурата, което ще има за най-малък резултат конкретната профилактична дейност или ще разкрие широка гама от взаимно свързани причини и резултати. Това би било и новия момент в повишаването ефективността и качеството в нашата работа, съответстващо на задачите поставени от Националното съвещание. Но и тук опираме до необходимата в подобни случаи санкция на висшестоящите партийни и държавни органи. И тъй като до сега нито сме си издействували подобни санкции, нито сме получили такива в резултат на наши справки и информации то и ние сме оставили на изчаквателни позиции, а заедно с това мълчаливо сме се примирявали с настъпващите последици.

Състава, който работи в обслужването на икономиката все още не е мобилизиран до степен да води борба до крайното решаване на проблемите в конкретните обекти.

В някои случаи ние не можем своевременно да реагираме на амбициозните и настоятелни искания на отделни стопански ръководители както на цигарена фабрика "Тракия" например за ритмична доставка на дефицитни материали. На Шуралия

завод за доставка на отделни важни компоненти и за спазване изискванията на санитарния контрол при високите фуражи. На ТК "Ж. Димитров" за резервните части за някои ткачни станове и пр. и пр. А в същото време самите предприятия и колективните които работят там не могат да функционират нормално, не се изпълняват важни мероприятия и се нанасят големи щети на икономиката като цяло.

След Националното съвещание имаме известен опит в придобиване на икономическа документация от чуждестранните специалисти, които работеха по изграждането на Комбината за полиестерна коприна в Димитровград, по разширението на Фабрика "Свилла" гр. Хасково и др. Проведените мероприятия съвместно със специалистите от отдел 14, ВГУ - ДС и с помощта на агенти и ДЛ специалистите до сега имат резултат, а някои материали се обобщават и изследват.

Имаме известен опит в изालчването на техническа и технологична документация чрез наши агенти и ДЛ - специалисти, изпращани за кратко или по-продължително време в задгранична командировка.

Накар и малък, опита в тези две направления е насърчителен и в бъдеще именно към това ще се стремим.

Взаимодействието ни с отдел "Стопански" и РУ - ИМ в гр. Хасково и с Районните управления на МВР - Димитровград, Харманли и Свиленград все още куца по редица направления. Обмена на информация например не е достатъчен от една страна и не е споровременен. Качеството на получаваната информация също не съответства на потребностите. Едно агентурно сведение, без да е разширено, проверено и анализирано може само да се вземе като сигнал за неблагополучия или за обща информация, а когато съдържанието се в него данни са разширени, систематизирани и сочат на конкретни мерки, тогава и нашите възможности да отреагираме са по-големи. Именно затова трябва да се утвърди като практика всички информации, които касат опазването или подпомагането на икономиката да се

обобщават още на място, да се поднасят на ръководството в завършен вид, изчерпателно и точно.

Освен това, част от оперативния състав в икономическата група не познава напълно оперативната обстановка в районните управления и при осъществяването на отрасловия и линейен принцип в обслужването на икономиката в окръга среща известни затруднения. Това има съответно отражение и върху ефективността и качеството на работата ни като цяло.

В хода на решаване задачите от Националното съвещание, използването на профилактиката в нашата работа се е превърнало в ежедневие. И индивидуалната и общата профилактика ни насочваме дефиницирано с цел недопускане настъпването на вредни последици и отстраняване условията, които благоприятствуват за напояване вредни на икономиката на страната.

Случаите на прикличване някои сигнали чрез профилактика в Автостанцията гр.Хасково ТК "Х.Димитров" и цигарена фабрика "Тракия" се възприемат много добре от колективите и от ръководствата по места. Подобно е положението и в случаите на подавани сигнали към съветите за профилактика в отделните предприятия, каквито са случаите в СКМ "Нл.гвардия", ЗСИ "Хр.Смирненски", Пивоварния завод и др.

Задачите, произтичащи от Националното съвещание са много, разнообразни и сложни.

В краткият отчетен период едва ли би могло да се направи съществена отлика и да се посочат особени резултати в нашата работа, но в най-общ аспект можем да констатираме, че правилно сме насочвали усилията си и при по-голяма последователност и настойчивост резултатите ще настъпят.

В изложението не съм се впуснал в анализ на няколко-то оперативни дела, тъй като нито броя им, нито резултатите от проведените мероприятия могат да променят обстановката. Липсата на дела и още повече на ^{перспективни} оперативни такива вече про-

дължително време тегне на съеста на състава от икономическата група. Заведените ДОН и ДОП, както и двете ДОП съвсем не отговарят на оперативната обстановка, но и до основания за откриване на нови дела не сме се домогнали.

От получените сигнали нито един не е прераствал в друг отчет, въпреки че са изяснени.

В РУ – МВР от окръга ОР имат дела, но те не се отчитат по линия на икономиката, освен ДОП "ТРАКТОРИСТА" в МВР – Свиленград.

Ето защо в бъдеще основните усилия и цялото наше внимание трябва да бъдат насочени към следните

ЗАДАЧИ:

1. Вербовка на нова агентура и създаването на резидентурни групи до получаването на пълно агентурно покритие във всички важни обекти на икономиката.

2. Използване възможностите на целия агентурен апарат при опазването и подпомагането развитието на икономиката, чрез усъвършенстване организацията на ръководството, възпитанието и обучението на същата.

3. На основата на подобряване работата с агентурата да се увеличи обема и се подобри още повече качеството на придобиваната информация, като се осъществява още по-тясно взаимодействие с централните подразделения, партийните и стопански ръководства в окръга за преодоляване на допусканите слабости и условията които пречат за развитието на икономиката. За целта да се подобри и взаимодействието с КДД, Прокуратурата и съда.

4. Своевременно и качествено да се изясняват всички сигнали за нарушения и престъпления в икономиката, като се подобри отчетността и се завеждат конкретни дела за вражеска дейност.

5. Да продължи практиката на своевременно легализиране и проверка на постъпващата информация с оглед още по-ефективно използване профилактиката при преодоляване на отделните слабости и условията които пречат за нормалното функциониране на отделни икономически обекти.

6. Още по-тесно взаимодействие с органите на ИВ и ПО при съвместната им работа по места.

Отпечатан в 5 екз.

№ 1 др. Янев

№ 2 др. Иванов

№ 3 др. Андонов

№ 4 др. Дамлинов

№ 5 др. Н. Делчев

Изпъл. Н. Делчев

Печат. Мешева - 5913

07.08.1979 г.

ИЗГОТВЯМ:

Н-к КРО - ДС

(Н. Делчев)

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М В Р
ВТОРО ГЛАВНО У-НЧЕ - ДС
Рег. № 40524 Клас. 1
26 ДЕК 1979 19 год.

ИЗДАТО: _____ КОТИ: _____
Вх. № 100-290 11.2.80

100-45
06.02.80. [Signature]

О Б З О Р

на материалите от Международното съвещание на контраразузнавателните органи по линия на икономиката

От 24 до 28 септември 1979 г. в София (НРБ) се състоя първото многостранно съвещание на братските контраразузнавателни органи по линия на икономиката, в работата на което взеха участие представители от СССР, СРВ, ГДР, Република Куба, МНР, ПНР, УНР, ЧССР и НРБ.

с-380 606-
1980

Съвещанието беше призвано да ^{изследва} ~~направи~~ задълбочен анализ на оперативната обстановка при постоянно разширяващите се икономически връзки с капиталистическите и развиващите се държави, да се обмени натрупания опит в борбата срещу разузнавателната и друга подривна дейност на противника в сферата на икономиката и съвместно да се обсъдят мерки за по-нататъшното разширяване и усъвършенствуване на взаимодействието и сътрудничеството между братските органи за сигурност.

Фактът, че инициативата за провеждането на този международен форум беше подкрепена от всички страни и те с

[Signature]

Из архивите

готовност се отзоваха на нея, е ярко доказателство за това, че идеите и препоръките, залегнали в изказванията на ръководителите на контраразузнавателните органи и в документите, приети на многостранните съвещания в Прага и Варшава, представляват добра база за по-нататъшното разширяване на сътрудничеството по обезпечаване сигурността на социалистическата общност.

Съвещанието по линия на икономиката бе открито от министъра на вътрешните работи на НРБ – др. генерал-полковник Димитър Стоянов. В своето встъпително слово той подчерта, че животът и практиката потвърдиха правилността на направените изводи и препоръки на предидущите многостранни съвещания за всестранно разширяване на сътрудничеството и взаимодействието между братските органи за сигурност. При съвременните условия на остра и безкомпромисна борба с империализма, те, като боеви авангард и защитник на завоеванията на реалния социализъм, нямат друга алтернатива, освен още по-тясното сплотяване на своите редици и с обединени усилия да разкриват и пресичат подривните действия на врага. Такава е повелята на времето, такива са указанията и предявените изисквания към органите за сигурност от централните комитети на комунистическите и работническите партии, защото именно в сферата на икономиката плановете и замислите на противника са най-коварни и много добре прикрити. Като комунисти-интернационалисти всички добре разбират, че докато съществуват непримиримите антагонистични противоречия между двете социални системи, няма и не може да има изменение в

50

глобалната стратегия на световния империализъм по отношение на реалния социализъм. Ето защо настоящият форум предостави ^{свободна} поредната възможност за съвместна задълбочена оценка на оперативната обстановка, за уточняване на данните и представите за дейността на противника и да се обмени опит за по-ефективно организиране на съвместната контраразузнавателна работа за надеждно опазване и подпомагане развитието на социалистическата икономика с ускорени темпове, за по-скорошното изграждане на развито социалистическо общество.

В своите доклади ръководителите на делегациите изтъкнаха, че провеждането на настоящето многостранно съвещание на братските органи за сигурност по линия на икономиката се явява като назряла необходимост и добра база за постоянния възход на сътрудничеството, взаимодействието и братската взаимопомощ.

Анализът на оперативната обстановка позволи да се направи съвместен извод, че благодарение на ленинската миролюбива външна политика преди всичко на великия Съветски съюз, активно подпомаган от страните на социалистическата общност, намаляването на напрежението между двете социално-икономически системи продължава да бъде доминираща тенденция в международните отношения. На базата на придобитите оперативни данни се констатира, че в противовес на тези усилия, САЩ и техните специални служби, като активизират подривните действия срещу социалистическите страни, се стремят да се ^{сдобият} с едностранни преимущества от процеса на разведряването.

Участниците в съвещанието със задоволство подчертаха, че ленинските принципи на социалистическия интернационализъм, равноправие, взаимопомощ и зачитане на държавния суверенитет намират реално приложение в дейността на СИВ. Тези принципи на братство и дружба, залегнали във взаимоотношенията между страните от социалистическата общност, намират своя конкретен израз и в сътрудничеството между братските органи за сигурност. Голямо значение за съгласуваността на действията между тях имат традиционните вече многостранни и двустранни срещи на ръководителите на контра-разузнавателните служби.

По-нататък на съвещанието беше изтъкнато, че на съвременния етап класовата борба на международната арена се изостря и развърща по всички направления – в областта на политиката, идеологията, културата и икономиката. Всеобща е констатацията, че противникът планира реализирането на глобалната си стратегия чрез съвместните усилия на САЩ и държавите-членки на НАТО в областта на политиката и икономиката на базата на "селективния подход" спрямо социалистическите страни. Целите са съвсем ясни:

- подкопаване икономическите основи, дискредитиране икономическата система на реалния социализъм, с крайна цел постигането на социално-политически изменения в отделните социалистически страни;

- нарушаване единството и сплотеността на социалистическата общност, спъване интеграцията на социалистическите страни с оглед тяхното разединяване, противопоставя-

нето им една на друга и преди всичко на тяхната естествена политическа и икономическа опора – Съветския съюз и постепенното им откъсване от него;

– планомерно и последователно използване на външно-търговските, финансово-кредитните, научно-техническите и други взаимоотношения за обвързване на отделни производства с капиталистическите монополи и поставянето на неизгодни за социалистическите страни политически и икономически условия;

– провеждане на активна разложителна дейност и постепенно обвързване на някои граждани на социалистическите страни от сферата на икономиката с оглед въвличането им в различна подривна дейност и провеждането на изгодна за Запада икономическа политика.

Представителите на братските контраразузнавателни органи подчертаха, че за реализирането на глобалните си цели противникът провежда тотална шпионска и друга подривна дейност срещу икономиката на социалистическите страни. Разузнавателните интереси на вражеските специални служби са насочени към широк кръг икономически въпроси: плановете, перспективите и тенденциите в развитието на икономическата интеграция в рамките на СИВ; узнаване тайните на отделните социалистически страни при двустранното и многостранното сътрудничество; състоянието, плановете, финансирането и перспективите на развитие на всички основни отрасли и подотрасли на народното стопанство и особено на тези, свързани с отбранителната мощ на Варшавския договор; тенденциите в развитието

на икономическите отношения на социалистическите страни с капиталистическите и развиващите се държави; ценовата политика и ценообразуването, валутните проблеми, кредитите, вноса, износа, държавните резерви, материалното благосъстояние на трудещите се и пр.

С особено старание изучават някои обективни икономически затруднения в отделните социалистически страни, които се използват за подклаждането на негодувания и неверие сред трудещите се в икономическата политика на комунистическите и работническите партии.

Участниците в съвещанието констатираха, че противникът предприема конкретни действия и извършва постоянни реформи за активизиране на подривната си дейност срещу социалистическите страни. През 1977 г. в САЩ е утвърден закон за реорганизация на американските разузнавателни служби с цел съществено увеличаване на тяхната роля при осъществяване на разузнавателно проникване в икономиката на социалистическата общност. Във връзка с това към ЦРУ е изграден "Съвет за икономическо разузнаване", който на базата на задълбочения анализ на данните ежегодно разработва секретни задания за събиране на икономическа информация.

Аналогично в Англия е създаден "Обединен комитет за научно-техническо разузнаване" по канала на научно-техническия обмен и търговско-икономическото сътрудничество със социалистическите страни.

Във ФРГ е сформиран "Източен комитет на немската икономика" – „*OSTAUSSCHUSS DER DEUTSCHEN WIRTSCHAFT*“, призиването на който е да координира и направлява дейността на

източните отдели на концерните и фирмите при контактите им със страните на реалния социализъм.

Установено е, че "Виенската източна дирекция" на американската фирма "IBM" - „*IBM BUREAU FOR EASTERN EUROPE*“, която се занимава с разрешаването на експорта за страните от социалистическата общност, се ръководи от специалните служби на САЩ.

Чрез "Централната източна дирекция" - „*ZENTRALE OS DIREKTION*“..... при концерна "Сименс" западногерманските специални служби провеждат подривна дейност срещу социалистическите страни.

По сведения на унгарските другари на Запад функционират около 250 организации и институти за "проучване на пазарите в социалистическите страни", за "подпомагане сближението между Изтока и Запада", за "обучение на менажери" и пр., които се ръководят и направляват от специалните служби на противника и преди всичко на САЩ. Тези органи придават голяма роля и значение на икономическото сътрудничество между Изтока и Запада за откъсването на социалистическите страни от СССР чрез провеждане на диференцирана политика спрямо всяка една от тях.

Чехословашките другари споделиха, че БНД използва около 78 учреждения на територията на ФРГ, които се занимават с проблемите на ЧССР. Към Министерството на вътрешните работи на ФРГ е създаден "Специален координационен комитет" - „*KOORDINATIONSAUSSCHUSS FÜR FORSCHUNG*“, който обобщава резултатите от т. нар. "източни изследвания" и по всяко време те могат да бъдат предоставени за конкретни нужди на

правителството и министерствата на външните и вътрешните работи на ФРГ. Учрежденията са специализирани по линия на икономиката, политиката, националните въпроси и пр.

Институтът за "Източноевропейските и международни изследвания" - *BUNDESINSTITUT FÜR OSTWISSENSCHAFTLICHE UND INTERNATIONALE STUDIEN* (в Кьолн - ФРГ), вече 17 години се финансира от Министерството на вътрешните работи на ФРГ и активно изучава проблемите на СССР и останалите социалистически страни.

Още през ноември 1977 г. директорът на ЦРУ - Тернер е заявил, че при запазващата се важност на разузнаването във военната и политическата област, на съвременния етап особена активност придобива всеобхватния характер на икономическото разузнаване по отношение на СССР и страните от социалистическата общност във връзка с нарасналата роля на икономическите проблеми в международната политика. Не случайно в доклада на Генералната дирекция на ЕИО са заложени конкретни препоръки да се предизвикват разногласия и противоречия между страните-членки на СИВ, отчитайки специфичните им национални и исторически особености, с цел тяхното постепенно икономическо, а след това и политическо привличане към "девятката".

По безспорен начин е установено, че специалните служби преди всичко на САЩ, ФРГ и Англия, а така също и на останалите натовски държави, не само непосредствено участват в мероприятията по икономическото и научно-техническото сътрудничество на капиталистическите със социалистическите страни, но и оказват силно въздействие върху планирането им

с цел разузнавателно проникване в интересуващите ги ведомства, учреждения и предприятия.

Изнесените данни и конкретни примери из опита на братските органи за сигурност потвърждават важния извод, че за постигането на своите цели, агентурното проникване към икономическите секрети на страните от социалистическата общност е един от основните методи, които противникът използва сега. В тази връзка той извършва активна вербовъчна дейност. При обработката и вербовката на граждани от социалистическите страни вражеските специални служби широко прилагат шантажирането, компрометирането, уреждането на командировки и специализации в капиталистическите страни, предоставянето на скъпи подаръци, предлагането на крупни суми като пряк подкуп и пр. Не са редки случаите, когато се предвиждат процентни комисиони върху сключени сделки, като сумите се влагат на името на източника на икономическа информация в западните банки.

Подчертана бе характерната особеност, че напоследък специалните служби на САЩ, ФРГ и Англия не винаги си поставят целта за постигане на класическа вербовка. В повечето случаи се стремят към изграждане на доверителни отношения на професионална и лична основа в рамките на научно-техническия и търговско-икономическия обмен за извличане на интересуващата ги икономическа информация.

Във вербовъчната си дейност вражеските разузнавания се ориентират към млади и перспективни научни и икономически кадри, към носители на обобщена икономическа инфор-

мация и към ръководни стопански дейци, които са оторизирани да вземат решения и да дават насоките за развитие на даден подотрасъл на социалистическата икономика.

На сегашния етап братските органи за сигурност не разполагат с данни за извършени вербовки от противниковите специални служби на територията на социалистическите страни. Направен бе извод, че изучаването и подходът за вербовка към наши научни и икономически кадри противникът осъществява при пребиваването им в капиталистическите и развиващите се страни. Очевидно, тази дейност протича при тясно взаимодействие с резидентурите на дипломатическо прикритие в страните от социалистическата общност, които с провежданите многобройни мероприятия постоянно разширяват и укрепват контактите и влиянието си върху социалистическите граждани, като изучават подходящите от тях и дават наводки за вербовки.

На базата на реализираните и водените понастоящем разработки за икономически шпионаж представителите на братските органи за сигурност констатираха, че вербовката на агентура сред гражданите от социалистическите страни е дейност с най-опасни и вредоносни последици за икономиката, които често пъти се проявяват в по-късен период от време.

Резидентурите на вражеските разузнавания, прикрити в дипломатическите, търговските и другите официални постоянни представителства на територията на социалистическите страни, играят главната организираща и изпълнителска роля в провежданата разузнавателна и друга подривна дейност срещу икономиката на социалистическата общност.

Това се изразява най-вече в провеждането на агентурно разузнаване и в придобиването на шпионска икономическа информация чрез установяваните делови и лични контакти от разузнавачите и агентите на противника с граждани и учреждения на социалистическите страни. Характерът на събираната разностранна икономическа информация показва, че тя се използва целенасочено от противника при конкретни преговори и сделки, а също така за военно-политически цели и упражняване на икономически натиск.

Отбелязано бе, че все по-често акредитираните официални представителства оказват всестранно съдействие и контролират дейността на представителите на западните концерни и фирми при посещенията им в социалистическите страни. Особено внимание и средства се отделят за разширяване на официалните контакти и позициите им в социалистическите стопански министерства и ведомства, за организирането на голям брой семинари, симпозиуми и изложби с икономическа и научно-техническа тематика. На сегашния етап почти всички капиталистически дипломати, в това число и посланиците, са ангажирани в провеждането на подобни мероприятия с цел извличане на разностранна информация и създаване на условия за икономическо проникване.

Участниците в съвещанието констатираха, че при постоянно разширяващите се международни икономически отношения, империалистическите разузнавателни служби все по-активно използват външотърговския канал и прикритието на

някои западни фирми, концерни и монополистически групировки за извличане на шпионска икономическа информация и за провеждане на друга подривна дейност. В тази насока противникът значително е улеснен от някои обективно сложили се обстоятелства, като все по-активното участие на социалистическите страни в международното разделение на труда и др.

С приведените конкретни примери от оперативната си практика болшинството от страните-участнички в съвещанието подчертаха стремежа на редица западногермански концерни и фирми към трайно настаняване на социалистическите пазари. И това не е случайно, защото на БНД по линия на НАТО е учредено профилирането на разузнавателната му и друга подривна дейност именно срещу икономиката на социалистическите страни.

Споделено бе становището, че западните разузнавателни служби неколнократно са реорганизирали т. нар. "Източни отдели" на промишлено-търговските концерни и фирми. Корижирани са задачите и е обновен кадровия им състав с добре подготвени разузнавачи и агенти по икономическите въпроси. Като правило, служителите от тези отдели събират информация главно за отрасли, с които е свързана дейността на съответната търговска фирма и с това умело зашифроват разузнавателния си интерес. Характерен белег в стила им е предлагането на различни подкупи на наши външнотърговски служители за предоставянето на търговско-ценова и друга икономическа информация, в т.ч. и за предприятия на отбранителната промишленост на участничките във Варшавския договор

За тоталния характер на дейността на противника свидетелствуват следните указания в правилника за работа на "Източния отдел" на английската фирма "Шел": "Събирайте данни с всички възможни средства и ги съобщавайте в централата. Трябва да се направи всичко възможно фирмата да проникне по-енергично в социалистическите страни".

Освен това, специалните служби на противника работят активно и извън рамките на "Източните отдели". Те запознават почти всички сътрудници на промишлено-търговските фирми с методите за извличане на икономическа информация и способите за използване на социалистическите граждани в това направление. Реализирането на търговските договори винаги се предшества от икономическо разузнаване, целите на което е осигуряване на максимална възвращаемост на вложените капитали от фирмите и реализирането на максимална печалба от една страна, и захранване на подривните органи с интересувашата ги икономическа информация от друга. В повечето случаи тези двустранни интереси са преплетени и взаимно свързани помежду си.

Важно обстоятелство, което улеснява легалното разузнавателно проникване по търговския канал, е откриването на временни представителства на редица капиталистически фирми в социалистическите страни. В тях постоянно работят западни търговци и много техни действия ги уличават в принадлежност към специалните служби на противника.

Капиталистическите монополи и фирми се стремят да използват двустранните икономически отношения – търговски,

финансови, производственото коопериране и създаването на смесени предприятия за извличане на максимална изгода и нанасяне ущърб на социалистическото стопанство. Като типичен пример в това отношение представителите на НРБ, УНР, ЧССР и ГДР посочиха западногерманския концерн "Сименс", който провежда политика на активно икономическо проникване и завладяване на социалистическите пазари. Естествено, при подобни случаи противникът търси да създаде свои опорни пунктове и "мостове" в икономиката на социалистическите страни, чрез които да осъществява набеязаните цели. Това може да доведе до дестабилизация и забавяне развитието на народното стопанство. Чрез провежданата тайна война на стопанския фронт посредством финансовите си капитали, империализмът не само се опитва да решава своите икономически проблеми, но и умело да "извлича" национален доход от страните от социалистическата общност. В този тотален стремеж често пъти западните фирми и концерни пренебрегват даже и конкурентните си интереси.

С приведените конкретни примери от оперативната практика и от осъществените успешни реализации, участниците в съвещанието нагледно илюстрираха коварните уловки и хитрости, към които прибегват вражеските специални служби по канала на търговско-икономическите връзки.

Представителите на братските органи за сигурност подчертаха стремежа на много западни фирми да внасят в социалистическите страни морално остарели технологии, машини, съоръжения и оборудване с цел забавяне на развитието и

нанасяне материален ущърб на тяхната икономика. Изтъкнато бе, че не са редки случаите, когато западният партньор, позовавайки се на моментно появили се обективни причини, не изпълнява задълженията си по сключения договор – най-често поради наложено ембарго от страна на САЩ върху някои стоки и съоръжения, необходими за реализирането на сделката. Установено е, че при подобни случаи винаги е налице намесата и конкретното въздействие на специалните служби на САЩ, ФРГ и др. По техни указания концерните и фирмите планират съгласувани акции срещу отделни отрасли на икономиката на социалистическите страни. Така например, унгарските другари споделиха, че английски, френски и западногермански концерни организируют подобни действия спрямо унгарската химическа и фармацевтична промишленост, с цел "да поставят на колене социалистическите си партньори".

Посочени бяха прилаганите разнообразни методи от капиталистическите фирми в стремежа им да се отскубнат от гаранционните задължения, с които нанасят неизмерими вреди на социалистическата икономика. Единият от тях, например, е издърпване напред срока за доставка на договореното оборудване, с което гаранционният му срок изтича преди извършването на официалните законни проби.

Освен чрез привличането на свои представители и посредници от гражданите на социалистическите страни, което е един от приемите на вражеските разузнавания за придобиване на източници на икономическа информация, капиталистическите концерни и фирми твърде често прибегват и към други хитрости – при организираните от тях симпозиуми, панаири и

изложби провеждат сред нашите специалисти анкети, в които под благовиден професионален предлог искат да се даде отговор на множество въпроси, свързани с търговските и икономическите им интереси. При това не са редки случаите, когато доставката на важни елементи или оборудване за даден завод или предприятие се поставя в зависимост от изчерпателното попълване на анкетата. Очевидно е, че тази дейност се ръководи и направлява от вражеските разузнавателни служби, тъй като събираната по този начин икономическа информация се използва в пълен обем и за техни нужди. След като тя се обобщи и анализира, картината за състоянието и потребността от суровини на отделни отрасли на социалистическото стопанство е сравнително пълна и на тази база се планират конкретните подривни операции в икономиката.

Изтъкнато бе, че за постигането на своите цели, в последно време редица западни фирми и концерни все по-активно използват граждани на СФРЮ, Израел и др. в качеството им на техни представители, като ги ангажират с изпълнение на подривни задачи.

Обърнато бе внимание върху един съществен проблем, който в значителна степен улеснява противника в неговата подривна дейност срещу социалистическите страни – не са редки случаите, когато редица социалистически предприятия необосновано поставят на заден план родното производство и възможностите за коопериране в рамките на СИВ, като се ориентират за доставка на необходими суровини и оборудване от

капиталистически пазари.

Анализът на дейността на западните фирми и концерни при търговско-икономическите им връзки със страните от социалистическата общност, както и обвързаността на повечето от тях със специалните служби на своите страни, позволи да се направи извод, че тези фирми действуват съвместно с разузнаванията по отношение подриването на икономическите основи на реалния социализъм.

Именно и с това може да се обясни фактът, че в условията на конкурентната борба крупните фирми "търпят" около себе си дребни и с ограничени възможности посреднически фирми, които специално се откриват от империалистическите разузнавания с цел създаване чрез тях на платформа за осъществяване на икономическо проникване в социалистическите страни и за провеждането на подривни операции срещу тяхната икономика. ✓

Както беше отбелязано, не по-малко опасни за социалистическата икономика са провежданите и други форми на подривна дейност от някои западни фирми като диверсията, вредителството и саботажа. Често пъти, под въздействието на специалните служби на своите страни, те доставят в социалистическите държави оборудване и технологични линии със скрити дефекти, които се разкриват само след детайлно обследване, но това предварително е почти невъзможно да се установи. Приведените примери от представителите на СССР, НРБ, УНР и др. потвърждават направения извод в това отношение.

65

18

На базата на придобитите оперативни данни и от опита на своята практика участниците в съвещанието посочиха следните капиталистически концерни и фирми, уличени като прикритие на вражеските подривни органи:

от СССР: - американските

- западногерманските

- швейцарската

- френската банка

от НРБ - западногерманските

- американските

- английските

- френската

- японските

от УНР - западногерманските

от ЧССР - западногерманските

- американските

66

19

- английската
- японските

- югославските

Участниците в съвещанието констатираха, че усилените контакти на страните от социалистическата общност с развитите капиталистически държави по линия на научно-техническия обмен предоставят добри възможности на противниковите подривни органи, прикрити в международни икономически организации, фондации, институти и комисии за легално проникване и за провеждане на подривна дейност в сферата на икономиката.

При агентурно-оперативното обезпечаване на този канал през последните две-три години братските органи за сигурност са засекли и установили редица граждани на западни страни, уличени като кадрови разузнавачи и агенти на вражеските специални служби.

Анализът на данните от проведените напоследък международни прояви като симпозиуми, семинари, конгреси, колоквиуми и пр. показва, че в тях участвуват все по-голям брой учени от развитите капиталистически страни. При това противникът се стреми да не допуска участие в международните форуми на изтъкнати свои учени, строго контролира тематиката и съдържанието на докладите, които по принцип не

съдържат сведения за съвременните постижения на развитите капиталистически държави в най-важните области на науката и техниката. Целта му е максимално да използва подобни форуми за извличане на научно-техническа и икономическа информация и за икономическо проникване, за осъществяване на подбор и изучаване на таланти и перспективни научни кадри от социалистическите страни и провеждане на прозападна пропаганда.

За опазването на своите секрети и интереси противникът не рядко прилага приема на бойкотиране на симпозиумите и конференциите, на които се обсъжда неизгодна за Запада тематика.

Вражеските специални служби третират транспорта не само като един от главните канали за разузнавателно проникване, но и като обект на активна подривна дейност пред вид огромното му стратегическо значение. Ето защо те предприемат настойчиви опити за придобиването на интересуващите ги данни за транспортната система на страните от социалистическата общност. И това е напълно понятно, защото в развитието на тяхната икономика и отбранителна способност транспортът заема изключително важно място.

Другарите от ГДР споделиха, че специалните служби на ФРГ се стремят да използват специфичната ситуация между двете немски държави, транспортните връзки и увеличаващите се пътувания между ФРГ и ГДР за осъществяване на контакти с цел вербовка, а така също за поддържане на конспиративна

68

връзка. Опитът им от оперативната практика показва, че някои икономически кадри на ГДР са били завербовани на базата на дадените им обещания, че след няколкогодишна шпионска дейност ще бъдат изведени от ГДР във ФРГ по сигурни транспортни канали и ще им бъде оказана материална подкрепа за устройване във ФРГ или Западен Берлин.

Чехословашките другари изтъкнаха, че понастоящем специалните служби на САЩ и ФРГ проявяват подчертан интерес към товарооборота по жп транспорт между ЧССР и СССР, където се превозва режимна техника и използването на транспорта за дислокация на военни части, а английското разузнаване – към въздушния транспорт и авиационната промишленост на ЧССР и системата на въздушния транспорт в рамките на СИВ.

Споделен бе и опита на братските органи за сигурност по отношение вербовъчната дейност на противника сред транспортните кадри на социалистическите страни и бяха приведени конкретни примери от оперативната практика.

Участниците в съвещанието се спряха на ролята и дейността на китайските специални служби на съвременния етап. Изразено бе общото становище, че те активно работят срещу страните от социалистическата общност в пряко взаимодействие с подривните органи на САЩ и натовските държави, в същото направление и с техния почерк, като в повечето случаи ги допълват със своите действия. Стремят се да проникнат в икономиката на социалистическите страни и да

подриват нейните устои в съответствие с плановете на империализма.

От изказването на представителя на МНР пролича, че китайските подривни органи използват срещу икономиката на Монголия същите форми и методи, които САЩ прилага спрямо страните от социалистическата общност за постигане на набеязаните цели. Наред с некачественото строителство и доставеното старо и негодно оборудване през първоначалния период на двустранните икономически връзки, понастоящем китайците прибегват към конкретни вредителски действия – опожаряване на гори и пасища на монголска територия, прехвърляне на заразени животни за разпространяването на епизотии, различни вредители по посевите и пр. Подобни действия са характерни и за империалистическите подривни органи спрямо социалистическите страни, но по завоалиран начин чрез външотърговския обмен. И това е съвсем естествено, защото противникът разглежда социалистическото селско стопанство като пряк обект за диверсионна дейност.

Стигна се до заключението, че главните обекти (райони) на дейност на китайските специални служби са Далечния Изток, Източен Сибир и Средна Азия. Това бе подкрепено и от представителите на СРВ, които понастоящем водят остра борба с китайските подривни органи, използвани от американския империализъм като главно оръжие за оказване на натиск върху социалистически Виетнам. В сговор и единодействие с реакционните пекински управляващи кръгове противникът призова правителствата на Япония и на страните от Асоциацията

на югоизточните азиатски държави да не установят икономически и търговски връзки със СРВ. С цел оказване на политически натиск пекинските реакционери, независимо от подписаните съглашения, са отзовали своите специалисти от СРВ преждевременно. За времето на своето пребиваване те са извършили строителство на некачествени обекти със старо и негодно оборудване, в резултат на което често са възниквали произшествия. Сега китайските реакционери – хегемонисти продължават да заплашват социалистически Виетнам с нова агресия, за да му дадат по техен израз "втори урок", разбира се не без подкрепата на американския империализъм.

Анализът на данните за подривната дейност на противника срещу икономиката на социалистическата общност позволи да се направи извод, че вражеските специални служби профилират не само интересите си по изучаваните проблеми, но и действията си спрямо конкретните социалистически страни. Подривната дейност на натовските държави начело със САЩ по отношение на всички страни на реалния социализъм е безспорен факт, но успоредно с това се откроява и една потясна специализация: на САЩ спрямо СССР и Куба; на ФРГ – преди всичко към ГДР, а така също по УНР, ЧССР, ПНР и НРБ; на Турция и Гърция – подчертано срещу НРБ; на Китай – най-вече по МНР и СРВ. Тази селективност е съобразена със съответните географски условия, национални особености, равнина на икономическо развитие, възможностите за изграждане на вътрешни агентурни позиции и провеждането на подрив-

ни операции в икономиката и други фактори.

Изнесените конкретни примери от опита на братските органи за сигурност показват, че противникът непрекъснато разширява и усъвършенствува своите форми, методи и средства за разрушаване материалната база на икономиката на социалистическата общност и на нейната жива сила. Наличните данни за прилаганите коварни хитрости от врага за разпространение на различни епидемии и епизотии говорят за една планирана дълговременна операция срещу икономиката на социалистическите страни.

С провежданата ^{Проведана} активна идеологическа подривна дейност в сферата на икономиката, империализмът повече от всякога се стреми да удари по работническата класа и по нейния резерв – младежта, да настройва социалистическите труженици срещу комунистическите и работническите партии, да поражда недоверие към провежданата от тях икономическа политика.

При съвременната остра и безкомпромисна борба с класовия враг на стопанския фронт братските органи за сигурност решават със своите специфични сили и средства две кардинални задачи – разкриване и пресичане на разузнавателната и друга подривна дейност на противника и подпомагане развитието на социалистическата икономика с ускорени темпове. Всички представители споделиха своя опит по организацията на контразузнавателната работа в това направление.

Като отчитат изключителната важност на въпроса по опазването на социалистическата икономика от посегателствата на врага, братските органи за сигурност са изградили специализирани контраразузнавателни служби за нейното оперативно обезпечаване.

Участниците в съвещанието изложиха своите виждания за по-ефективното обслужване на икономиката в контраразузнавателен аспект в зависимост от конкретните специфични особености и условия в своята държава.

Унгарските другари споделиха, че по силата на партийните решения са установили тесни контакти със стопанските организации, които предявяват искания пред органите за разрешаване на своите проблеми и конкретни нужди от технологии и документации за производството. Въз основа на досегашния си опит и задълбочения анализ са стигнали до извода, че обслужването на икономиката на обектовия принцип не е оптимално и не осигурява необходимата прегледност и ефективност в национален мащаб. С цел отстраняването на тези затруднения разработват нова концепция, същността на която се изразява във въвеждането на линейния принцип на обслужване на отделните клонове на промишлеността, а обектовото обслужване да се запази във военната промишленост и в звената, силно уязвими в диверсионно отношение.

Сериозни трудности срещат при придобиването на веществени доказателства в процеса на негласното оперативно издирване. Във връзка с това изследват възможностите и целесъобразността от използването на оперативните доказателства.

Другарите от ЧССР са създали организация за обслужване на икономиката в контраразузнавателен аспект на обектов и линеен принцип (при разработката на десните и опортюнистическите елементи и пребиваващите в страната чужденци по линия на икономиката). Основна роля и значение придават на профилактичните мерки. По указания на ЧКП през последните четири години чехословашките органи за сигурност са провели десетки комплексни общодържавни профилактични мероприятия в сферата на промишлеността, строителството, селското стопанство, транспорта и съобщенията за отстраняване на предпоставките за произшествия, разкриване на негативните явления в икономиката и външотърговската дейност и пр. Освен това от контраразузнавателните органи е разработен проект на документ, третиращ повишаването на политическата бдителност, който е предоставен за обсъждане в ЦК на ЧКП. Набелязаните мерки в него предвиждат ангажирането на широките трудови маси в охраната на социалистическата икономика, а така също задълбочаване на връзките и оказването конкретна помощ на органите за сигурност от чехословашките граждани.

Другарите от ГДР споделиха, че от средата на годината в тяхната страна са приети важни изменения на законите, които позволяват на органите за сигурност още по-успешно да водят борбата срещу всякакъв род престъпления, прилагайки строгостта на новоприетите правни норми. Така например, за в бъдеще те по-ефективно и по-резултатно ще прилагат митническите и валутните предписания (ограничения)

срещу опитите на противника да създава опорни пунктове в народното стопанство чрез корумпиране и подкуп на някои икономически кадри.

Без да игнорират водещата роля на органите на КГБ при опазването и подпомагане развитието на икономиката, съветските чекисти широко се опират на административните, партийните, комсомолските и профсъюзните органи в учрежденията и предприятията, а така също на голяма част от производствената общественост при провеждането на комплексни мероприятия за пресичане на престъпленията още в зародиша им и своевременно отстраняване на предпоставките за произшествия, с цел да се избегнат материални щети.

Въпросите за взаимодействието и сътрудничеството между братските органи за сигурност винаги са заемали важно място в съвместната им борба срещу вражеските разузнавания и подривни централи. Участниците в съвещанието изразиха единно мнение, че сътрудничеството на контраразузнавателните органи е неразделна част от провежданата политическа линия на централните комитети на комунистическите и работническите партии на страните от социалистическата общност, насочена към постоянното укрепване на тяхното единство и сплотеност в общата им борба срещу империализма и световната реакция. И не случайно ръководителят на КПСС и съветската държава др. Л.И. Брежнев подчертава, че "действайки съвместно, ние ставаме по-силни и в политиката, и в

41

28

икономиката, и в другите сфери на обществения живот".

Съвещанието даде положителна оценка на резултатите от проведените досега двустранни и многостранни делови срещи, от регулярния взаимен обмен на оперативна и проблемна информация, а така също от перспективното планиране на взаимодействието, което се внедри и утвърди в практиката на взаимоотношенията между братските органи за сигурност. Тези форми безспорно допринасят за взаимното обогатяване на оперативния опит, за усъвършенствуването и повишаване ефективността на контраразузнавателната работа в интернационален мащаб.

Наред с това всички изразиха увереност, че възможностите и резервите в това направление не са изцяло разкрити и не са изчерпани. Колкото по-пълно приложение намери комплексният подход, състоящ се в съчетаването на работата по противодействието срещу подривната дейност на вражеските специални служби в сферата на икономиката с работата по другите участъци и направления на контраразузнавателната дейност, толкова по-осезателни ще бъдат и крайните резултати.

За решителен отпор срещу опитите на противника да спъва икономическото развитие на социалистическите страни и да руши икономическата база на реалния социализъм, както и за по-нататъшното задълбочаване, конкретизиране и усъвършенствуване на сътрудничеството и взаимодействието по линия на икономиката, на съвещанието бяха направени следните предложения:

– да се активизира контраразузнавателната работа по уличените разузнавачи и агенти на противника, които често посещават социалистическите страни по линия на икономиката. По онези, които представляват взаимен интерес, да се провеждат съвместни комплексни агентурно-оперативни мероприятия;

– да се използват всички налични възможности и условия за агентурно проникване във вражеските подривни органи и използваните от тях за прикритие фирми, концерни, фондации, международни организации, институти, банки, представителства и пр. Успоредно с това да се активизира съвместното им оперативно разработване;

– да се въведе по-добър ред и се провеждат по-целенасочени и по-конкретни съвместни мероприятия за опазването на общите секрети и интереси в рамките на СИВ и Варшавския договор, особено по специалните товари и военните превози. В това отношение не са реализирани всички възможности, особено по разкриване агентурата на противника около транспортните възли и претоварните пунктове на територията на социалистическите страни;

– да се организира съвместното комплексно разработване на научни и икономически кадри от социалистическите страни, които са уличени в установен контакт с вражеските специални служби и в провеждането на различна подривна дейност;

– да се насочат усилията за съвместно контраразузнавателно обезпечаване на крупните международни икономически и научно-технически прояви, провеждани на територията

на социалистическите и развитите капиталистически страни, с оглед осигуряване безопасността на социалистическите граждани, а така също за своевременното долавяне и пресичане на планираните подривни акции от противника;

- да се провеждат съвместни мероприятия за по-ефикасно противодействие срещу опитите на противника да спъва участието на социалистическите страни в международното разделение на труда;

- да се обединят усилията и се набележат конкретни мероприятия за съвместното обезпечаване на "Олимпиада-80";

- постоянно да нараства и се усъвършенствува взаимният обмен на оперативна и проблемна информация, особено за използваните прикрития от противника, както и за фирмите и концерните, стремящи се да пласират на социалистическите пазари негодно, некомплектено, морално остаряло и със скрити дефекти оборудване с цел нанасяне щети и създаване затруднения на социалистическата икономика.

Ръководителите на делегациите изразиха своята най-сърдечна благодарност на органите на КГБ, които носят основната тежест в съвместната борба срещу класовия враг. Те подчертаха с чувство на дълбока признателност, че сътрудничеството със съветските чекисти е постоянен извор на знания, опит, оперативно майсторство и вдъхновение за контраразузнавателните органи на социалистическите страни, ярък пример

за приложения на дело принцип на братска взаимопомощ.

Накрая представителите на контраразузнавателните органи на страните от социалистическата общност увериха съвещанието, че ще направят всичко според техните сили и възможности, щото под непосредственото ръководство на централните комитети на комунистическите и работническите партии достойно да изпълнят своя национален и интернационален дълг към общото дело за опазване на социалистическата икономика от посегателствата на врага.

Изразено бе единно мнение за периодично организиране на съвещание по линия на икономиката през две години във всяка една от страните-участнички, с което то да се превърне и утвърди в по-нататъшна полезна традиция в съвместната дейност.

В заключителното си слово, произнесено в деня на закриването – 27.09.1979 г., министърът на вътрешните работи на НРБ др. ген.-полковник Димитър Стоянов подчерта, че съвещанието е преминало на високо политическо, теоретическо и оперативно равнище, при подчертано единство във възгледите и оценките и при изразена готовност за по-нататъшно активизиране, разширяване и задълбочаване на сътрудничеството в общата борба за опазване на социалистическата икономика.

✓ С изнесената актуална оперативна информация и направените на базата на задълбочения анализ ценни оперативни изводи и постановки, е вложен съществен принос в съкровищницата на нашата чекистка теория и практика.

По-нататък министър Стоянов се спря на ролята и значението на сътрудничеството за постигнатите по-добри

резултати в съвместната борба, за превръщане на разведряването в необратим процес с общите усилия на страните от социалистическата общност. Направен бе генерален преглед на интересите, формите и методите на подривна дейност на натовските държави в единен фронт с хегемонистичен Китай срещу страните на реалния социализъм.

В заключение той подчерта, че разширените външно-търговски, научно-технически и други контакти с развитите капиталистически държави в еднаква степен създават благоприятни условия за провеждане на активна, настъпателна и координирана контраразузнавателна дейност от братските органи за сигурност по линия на икономиката. Във връзка с това напълно се подкрепят и приемат направените на съвещанието конкретни препоръки и предложения за задълбочаване и усъвършенствуване на сътрудничеството, като апелира за тяхното щателно изучаване и за разкриване на конкретни форми за практическата им реализация.

Министър Стоянов изрази дълбока убеденост и вяра, че братските органи за сигурност ще направят всичко, което е по техните сили и възможности, за да обезпечат претворяването в живота на икономическите и политическите програми на правителствата и партиите на страните от социалистическата общност.

Завършвайки, той изказа най-сърдечна благодарност и дълбока признателност преди всичко на органите на КГБ, а така също и на СРВ, ГДР, Република Куба, МНР, ПНР, УНР и ЧССР, като пожела още по-големи успехи в по-нататъшната им високоотговорна и благородна дейност.

София, декември 1979 г.

Джамалев
24.03.80г.

Д. П. Антоанов

Материал за

разглеждане

21.03.1980г.

се в мест

но 25.03.80г.

Джамалев

СЕКРЕТНО

Окръжно управление МВР
СОФИЙСКО

№ 143 / 1980 г.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

НАЧАЛНИЦИТЕ НА
СОФИЙСКОТО ГРАДСКО И
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

В изпълнение решенията на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП - 1976 г. и Националната партийна конференция за последователно прилагане на икономическия подход в управлението на всички отрасли и дейности на народното стопанство, в икономическия механизъм настъпиха съществени положителни изменения. Тези изменения нормативно бяха утвърдени с новия Правилник за основните права и отговорности на стопанските организации. Нередбата за снабдителната, пласментна и търговска дейност, Правилата за валутните постъпления и салдата, както и Нередбата за специфичните правила за управление дейността на външотърговските организации и др. Вследствие на това сега в основните задължения на стопанските организации, наред с производствената дейност влизат дейности като: проучване на пазарите, снабдяване, пласмент на продукцията на външния и международния пазар, инженерно-внедрителска дейност, инвестиране и строителство, за собствени нужди и др. Качествено нови взаимо-

отношения се създават и между самите стопански, производствени и търговски организации. Стигна се до пряко свързване на производствените комбинати и отделни предприятия с крайния потребител, включително и зад граница. Това на практика доведе до рязко разширяване на кръга на стопанските и ИТР кадри както в центъра, така и в окръзите, които трябва системно да контактуват със западни фирми и специалисти.

От гледна точка на Държавна сигурност посочените обстоятелства обективно водят до усложняване на оперативната обстановка и увеличаване на потенциалните възможности на противника да провежда подривна дейност срещу икономиката на страната. В същата степен обаче, тези обстоятелства създават възможности и на ДС да организира и провежда целенасочена и ефективна контраразузнавателна дейност за обезпечаване сигурността и за подпомагане развитието на народното стопанство.

Все по-активното използване от противника на разширените контакти с капиталистическите страни по линия на външната търговия, научно-техническия обмен, кооперираните производства, транспорта и др., в определена степен ще стимулира подривната дейност и на вътрешните контрареволюционни елементи и други лица с определени престъпни наклонности.

При новите условия, оперативният контрол на посочените легални канали за агентурно и разузнавателно проникване в страната ще трябва да се организира и провежда не само в столицата и големите градове, както досега, а на територията на цялата страна с активното участие на всички поделения на ДС.

Организацията на контраразузнавателната работа по линия на икономиката на този етап в основни линии съответствува на структурата на народното стопанство. Настъпилите изменения обаче в икономическия механизъм налагат организацията постоянно да се усъвършенствува и пригажда към тях. Това предполага задълбочено и компетентно изучаване и познаване на тези изменения, както и на механизма като цяло от ръководещия и оперативен състав, имащ отношение към обслужването на икономиката.

Усилията сега трябва да се насочат за решаването на следните по-главни задачи:

1. Въвеждане на по-голяма централизация и специализация в обслужване на икономиката.

Вниманието, силите и средствата на ДС да се насочат преди всичко към надеждно контраразузнавателно осигуряване на структуроопределящите икономически обекти, които имат важно значение за изпълнението на народностопанския план.

2. Създаване на организация за провеждането на надежден оперативен контрол върху поведението на чуждите граждани, търговци, специалисти и др. на територията на цялата страна.

Активизиране наблюдението на вражеския контингент и на лица, които се стремят да установяват и поддържат контакти с граждани от капиталистическите страни. Особено внимание да се отделя на онези от тях, които работят във важни стопански обекти и институти и имат достъп до сведения, представляващи държавна и служебна тайна.

3. По-нататъшна интензификация на оперативния труд, по-рационално използване на живата сила – оперативния състав и агентурата и повишаване ефективността от прилагането на оперативно-техническите средства.

За успешното изпълнение на горните задачи и във връзка с настъпилите изменения в структурата на икономиката е необходимо Софийското градско и окръжните управления на МВР да преразгледат досегашните списъци на обслужваните от тях икономически обекти.

На базата на критичните оценки и приложените към настоящето писмо "Критерии", да се направи разумно преразпределение на обектите с оглед по-рационално използване на наличните сили и средства и по-ефективно контраразузнавателно осигуряване на икономиката. Новите списъци на обектите до 31.05.1980 г. да се изпратят на началника на Второ главно управление – ДС за утвърждаване.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Критерии за определяне обектите в икономиката за контраразузнавателно обслужване от 5 листа.

Вн. №: 8916 к, 26

Рег. № ..8214. 44.МАР 1980

Отп. в 1 екз.

№ 1 – ВГУ-ДС
Изп.: Величков
Нап.: Скоканска-7629
14.03.1980 г.

ЗАМ.-МИНИСТЪР
Ген.-полковник:

(Гр. Шопов)

РАЗМНОЖИТЕЛНО № 28 екз.

19

Джорджиев
от 07.08.81
Министерство на вътрешните работи
ЦЕНТЪР. ПОДР. ОФ. У-НИИ
Рис. № 150 Еск. № 26
6.1.1981
СОФИЯ

Джорджиев
За изготвяне
от 07.08.81

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Съставено устно в МВР
№ 81 7.1 81 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА
СОФИЙСКОТО ГРАДСКО И
ОКРЪЖНИТЕ У-НИА НА МВР

Със заповед на министъра на вътрешните работи № I-104/16.06.1980 година са набелязани допълнителни мерки за подобряване работата на органите на МВР при обслужване на националните и особено важните пускови и преходни обекти, които са на пряк контрол в Бюрото на Министерския съвет. Особено внимание в заповедта е отделено на своевременното установяване на вражеския контингент и оперативния контрол на неговото поведение и прояви. Поради голямото движение и прегрупиране на кадрите по райони и обекти, този процес значително се забавя, което крие реална опасност от извършване на вражески действия без те да могат да бъдат разкривани.

Основната трудност при установяването на вражеския контингент в пусковите обекти се състои в липсата на първична информация и установъчни данни за лицата. От извършените проучвания се установи, че този недостиг на първична информация, в известна степен, може да се компенсира чрез използването от нашите органи на новите образци заповеди за назначаване, преназначаване и освобождаване от работа на

Из архивите

316

20

2

служителите и работниците, които са съобразени с изискванията на Единната система за гражданска регистрация на населението - ЕСГРАОН.

В тях се съдържат всички необходими данни за установяване самоличността на лицето, образование, социалното му положение, трудова характеристика и други. Заповедите ще се попълват и съхраняват от служби "Личен състав" на предприятията и чрез общинските народни съвети, екземпляр от тях ще се изпраща в окръжните териториални изчислителни центрове.

Във връзка с това и с цел съевременно установяване и проверка на вражеския контингент в пусковите и национални обекти е необходимо поделенията на ДС в Центъра и Окръжните управления на МВР да създадат съответна организация чрез службите "Личен състав" на предприятията, оперативния състав да получава и използва екземпляр от посочените заповеди.

Рег. № ... 38930 15. ДЕК. 1980
Отп. в 1 екз. *124*
№ 1 - ВГУ - отдел 10
Изп. - К. Величков (ВГУ)
Нап. - Иванова-32703
12.12.1980 г.

~~ИЗДА~~ ЗАМ. - МИНИСТЪР

Ген. - *А. Величков*

(Гр. Шопов)

Из архивите

Срещ. с. Т. Кираджиев
Ф. Димитров
за

ВТОРОТО ДИВИЗИОННО УЧЕБНО-ДИПЛОМАТИЧЕСКО ПОСОЛСТВО
1056
20.08.1961 10 ГОД.

506/1961/3/406
СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА РАБОТАТА
И СОЦИАЛНИТЕ ОТНОШЕНИЯ
Вх. № 2446 от 23.02.1961 г.

ДОКЛАД

ОФ 1
IV - 12,7

ОТНОСНО: Дейността на ВГУ-ДС по придобиване на икономическа и научно-техническа информация от капиталистически фирми, организации, дружества и мероприятия за нейното усъвършенстване

Процесът на по-нататъшното изграждане на развито социалистическо общество в нашата страна наложи нови структурни изменения в икономиката. Внедряването на новия икономически механизъм създаде обективни предпоставки за по-нататъшното разширяване на външно-икономическите и научно-техническите връзки на НРБ с капиталистическите и развиващите се държави.

Противникът активно използва тези контакти за осъществяване на подривни операции в сферата на икономиката. Чрез провежданя шпионаж, диверсионна, вредителска и идеологическа подривна дейност, империалистическите специални служби, концерни, фирми и организации се стремят към:

- извличане на максимална изгода в ущърб на нашата страна и обвързване на отделни производства с капиталистическите монополи;

КРДОБЕГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОБЕГДСРБНА	
Дата: 28.07.1980г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

2

– спъване интеграцията на НРБ със страните от социалистическата общност и евентуалното ѝ откъсване от СССР;

– създаване на определени затруднения в развитието на икономиката с цел дискредитиране на реалния социализъм.

Постоянно разширяващите се външно-икономически отношения създават реални условия за провеждането на по-активна и настъпателна контраразузнавателна работа.

Една от главните задачи на органите на ДС, произтичаща от партийните решения и указанията на ръководството на министерството, е да подпомагат със специфичните си сили и средства развитието на националната икономика с ускорени темпове. В изпълнение на тази основна задача, през последните две години ВГУ-ДС проведе редица агентурно-оперативни и оперативно-технически мероприятия, от които са получени следните по-съществени резултати:

Във връзка с изграждането на трета металургична база в нашата страна, по оперативен път беше придобита 6 хил. страници научно-техническа документация от западно-германската фирма !. Компетентните органи изразяват мнение, че ефектът от нейното приложение ще възлезе на десетки милиона лева.

В резултат на оказаната от органите на ДС помощ бе реализирана икономия в размер на 9,7 млн. валутни лева при сключената сделка с финландската фирма "Ото Кумпо" за доставка на оборудване за нуждите на медодобивния комбинат "Г.Димитров" – гр. Средногорие.

КРДОПЕГДРСЪНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПЕГДРСЪНА
Дата издаване: Секретар: /

3

Съвместно със Софийско градско управление на МВР беше оказано съдействие на ВТО "Машиноекспорт" при сключване на сделка с фирмата "Бош" /ФРГ/ за доставка на оборудване за реконструкцията на завод "Г.Костов" - София, в резултат на което са реализирани икономии в размер на 2 млн. ДМ.

За обвиняемите трима чужди търговци, давали подкупи на български граждани за сключване на неизгодни за страната сделки, е получена гаранция в размер на 700 хил. ДМ.

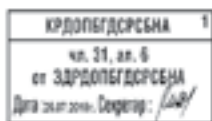
На ИСО "Техноекспортстрой" е предадена ценова документация на фирмата "КФБ", следствие на което е постигнато снижение с 15 %, равняващо се на 250 хил. валутни лева.

При закупуване на лиценз от фирмата "Клайне Васрере" /ФРГ/, в резултат на предоставената от нас предварителна информация на ВТО "Техника" е постигнато снижение с 14,5 млн. долара.

От проведеното И-"Г" на фирмата са прихванати отчетния доклад за участието на ФРГ на ИМП-Пловдив и анализ на икономическото положение в НРБ.

От гръцка икономическа делегация бяха придобити материали за развитието на гръцко-българските икономически отношения, които своевременно са предадени на МВНТ.

В резултат на оказаната от органите на ДС помощ бе постигнато завишение на цените с 20 % от първоначалната стойност 30 млн. ЩД по договорна доставка на живи животни за Либия, с което е постигнат икономически ефект от 6 млн. долара.

4

Посредством проведена оперативна комбинация при скличване на сделка с американската фирма за доставка на сондажно оборудване е реализиран икономически ефект около 780 хил. долара.

От проведено М-"Г" на японска търговска делегация е придобита информация за състоянието и перспективите на японско-българските отношения, секретни материали за петата среща между представителите на МВНР на СФРЮ и Япония, за състояли се разговори с МВНР на СРР и др., която своевременно е предадена на компетентните инстанции.

В резултат на успешно проведените дезинформационни мероприятия бе постигнато снижение с 23 млн. долара на сделката с японската фирма за доставка на инсталация за ПАВЕЦ "Чаира".

На ИСО "Техноекспортстрой" бе предоставена ценова документация на японската фирма "Мицубиси" за завод за амоняк и карбамид. Икономическият ефект възлиза на 10 млн. долара. На същото предприятие бе предадена ценова документация на японската фирма "Итох" по сделката за завода за тешко машиностроене – гр. Радомир, която позволи да се намали офертната цена с 15 млн. долара.

От турска търговска делегация на равнище министри е иззета информация за вътрешните изкупни цени на тютюна, за ценообразуването в търговията с тютюн, за наличните складове и затруднения в снабдяването с цигари, която е предоставена на министъра на външната търговия на НРБ.

5

5

По време на третата сесия на българо-американския икономически съвет бе получена ценна икономическа информация за позициите на американската страна, както и за подозрителните контакти на американски разузнавачи, прикрити като членове на делегацията. Икономическата информация своевременно е предадена на зам.-министъра на външната търговия, ръководител на нашата делегация.

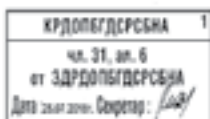
От американската фирма "Филпър" е придобита ценова документация за доставка на оборудване за консервната промишленост. След предаването ѝ на ръководството на ДСО "Булгарплод" е реализиран икономически ефект 50 хил. долара.

От проведените оперативно-технически мероприятия е получена ценова и техническа документация на японската фирма , своевременно предадена на ВТО "Техника".

От американския търговец е иззета документация за бюджета на департамента по търговията на САЩ за 1981-1982 г. и с нея са запознати компетентните органи.

В резултат на предоставената от нас ценова информация и указанията на фирмата "Десер Аглас" /САЩ/ за водене на преговори, ДСО "Булгаргеомин" постигна снижение с 4 % на доставеното оборудване за каратажни изследвания, което съставлява 260 хил. долара.

Своевременното предадена на ДСО "Булгаргеомин" ценова документация, иззета от американските фирми и , позволи да се занижи цената на доставените сондажни машини с 5 % и да се постигне икономия от 1,250 млн. долара.

6

Придобитата търговско-икономическа информация от американската фирма _____ позволи на НПО "Булгартабак" да реализира годишен ефект от 55 хил. валутни лева.

Научно-техническата документация за система СМС-7600 своевременно бе предадена за ползване от компетентните органи. На ЦК на БКП и КДНК бе предоставена информация за състоянието на вноса на кокс в несоциалистическите страни.

Придобитата търговско-ценова документация от фирмите "Некерман", "Кауфхов", "Туристюниинтернационал" - ФРГ и "Куони" - Австрия, своевременно беше предоставена на ГД "Балкантурист" и значително го улесни при воденето на преговорите.

Преди започване на разговорите с финландската фирма _____ бе иззета и предадена търговско-ценова документация на ръководството на ДКТ. Установеният работ на фирмата позволи да се намали цената за реконструкция на ТК "Златни пясъци" и да се реализира икономически ефект от 11,2 млн. долара.

Придобитата секретна търговско-ценова информация от представителите на финландската фирма _____ във връзка с преговорите за изграждане на балнеокомплекс в гр. Сандански, позволи да се постигне снижение на сделката с 9 млн. долара.

Общият пряк икономически ефект от оказаната конкретна помощ на икономическите министерства и ведомства чрез предоставената им секретна търговско-ценова документация със-

тавлява 68,1 млн. долара, 2,7 млн. ДМ и 70 млн. валутни лева. Освен това с придобитата друга икономическа и научно-техническа информация косвено е подпомагано развитието на различните отрасли на народното стопанство.

Постигнатите резултати от дейността на ВГУ-ДС по това направление са безспорни, но все още не са напълно разкрити всички резерви и възможности.

За по-нататъшното активизиране и усъвършенствуване на контраразузнавателната работа по придобиване на икономическа и научно-техническа информация е необходимо да се проведат следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Да се установят и осигурят в оперативно отношение всички възможни канали за разузнавателно проникване на противника в икономиката на страната, с оглед придобиване на необходимата информация, своевременно долавяне и пресичане на подривните му замисли.

2. Задълбочено да се изучат и подсигурят с оперативно наблюдение отделните етапи на инвестиционния процес, с цел предотвратяване склучването на неизгодни за страната сделки, внасянето на морално остаряло и ненужно оборудване.

3. Да се насочат усилията към по-енергично и целенасочено проникване в капиталистическите фирми, институти, фондации, организации и дружества, контактуващи с НРБ. Във връзка с това, да се подломат на преценка и максимално да се използват всички налични възможности за успешно осъществя-

ване на М-50" и М-100".

4. Да се подобри предварителното планиране на контраразузнавателната работа по чуждите фирми и организации, като всички договори за промишлено коопериране, асоциране, закупуване на лицензи, реконструкция, модернизация, както и по-крупните сделки се вземат на оперативно наблюдение.

5. Разработваните съвместни теми от наши и западни институти да се обезпечават в оперативно отношение за придобиване на научно-техническа информация и недопускане използването на нашия потенциал от противника за разрешаване на свои научни и производствени задачи.

6. По-комбинативно и целенасочено да се използват оперативнотехническите средства за постигане на по-голяма ефективност и резултатност в това направление.

7. В условията на постоянно разширяващите се контакти особено внимание да се обърне на всеобхватната превантивно-профилактична дейност за предотвратяване нанасянето на вреди и изтичането на национален доход от страната.

8. Да се подобри съвместната дейност с контраразузнавателните подразделения и ПГУ-ДС за своевременно получаване на по-пълна предварителна информация.

9. На още по-високо ниво да се издигне координацията и взаимодействието с братските органи за сигурност в духа на решенията на международното съвещание по линия на икономиката през септември 1979 г.

НАЧАЛНИК:
Ген.-лейтенант

Г. Аначиров

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3.4.

№ по ред	Отрасли и подотрасли на народното стопанство	Изяснени сигнали			Дял в %	Получени от аг.	
		1978	1979	1980			
1.	Минна промишленост	4	6	4	14	5,1	7
2.	Металургия и металоплеене	10	10	10	30	10,8	12
3.	Машиностроене, електроника и електротехника	8	9	4	21	7,6	7
4.	Химическа, каучукова и фармацевтична промишленост	6	12	13	31	11,2	11
5.	Текстилна, обувна и хранително-вкусова промишленост	4	6	2	12	4,3	6
6.	Производство на строителни материали, хартия и др.	15	8	2	25	9	19
7.	Отбранителна промишленост	-	5	4	9	3,2	6
8.	Селско стопанство	4	2	4	10	3,6	3
9.	Строителство	8	6	4	18	6,5	12
10.	Енергетика	12	8	10	30	10,8	18
11.	Железопътен транспорт	16	13	5	34	12,3	15
12.	Автомобилен транспорт	2	2	-	4	1,4	2
13.	Воден транспорт	4	4	1	9	3,2	6
14.	Въздушен транспорт	12	6	10	28	10,1	13
15.	Съобщения	-	3	-	3	1,1	2
16.	Случаи с особено тежки социални последици	1	2	1	4	1,4	1
		106	102	69	277	100	140

ВСИЧКО:
Разпределение на изяснените сигнали за възникване на аварии, пожари и др. произшествия в народното стопанство

226

ПРИЛОЖЕНИЕ 3.4.А.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИЗЯСНЕНИТЕ СИГНАЛИ ЗА ВЪЗНИКНАЛИ ИЛИ СЪЗДАДЕНИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА АВАРИИ, ПОЖАРИ И ДРУГИ ПРОИЗШЕСТВИЯ В НАРОДНОТО СТОПАНСТВО (1978-1980 г.)

1. Минна промишленост

Типични произшествия: срутвания; пожари; експлозии, съпроводени с човешки жертви и големи материални щети.
Места на възникване*: рудниците "Лев", – с.Кръстец, Габровски окръг; "Момино" – Пловдив; "Челопеч" – Средногорие; "Бобов дол" – Кюстендил; мина "Радка" към МОК "Медет" – Пазарджик; шахта "Бучовци" и шахта "Юбилейна" към Първо рудоуправление на МОК "Горубсо" – Мадан.

Характерни примери:

Поради неправилно проектиран от "Минпроект" – Пловдив стенд за изпитание на машини за подмяна на руднични въжета система "Иванов", при експлоатацията му от ИТМ – Перник е възможно да възникне тежка авария. Стойността на една машина е 500 хил. лева.

По случая са взети мерки по административен път.

* В израза "Места на възникване на произшествия" освен буквалния смисъл е вложен и подтекста "... включително места, където са създадени предпоставки за възникването на такива".

2. Металургия и металолеене

Типични произшествия: аварии на машини, пожари, изтичане на разтопен метал поради пробиви в огнеупорната зидария.

Места на възникване: МК "Кремиковци" – 17 случая; Чугонолеярнен комбинат – Ихтиман – 4; СМК "Ленин" – Перник – 4; и по един в МДК "Г. Дамянов" – Средногорие, Оловно-цинков завод – Кърджали, завод "Електрометал" – София и ДСО "Редки метали", рудоуправление – Бухово.

Характерни примери:

а/ На 5 октомври 1979 г. възникнала авария в първа коксова батерия на Коксохимическия завод на МК "Кремиковци". Преустановеното производство на кокс създадо затруднения при производството на чугун в Доменния завод, а оттам в работата на целия комбинат.

б/ На 26 май 1980 г. Втора мартенова пещ на СМК "Ленин" – Перник, е пробила, при което е изтекъл 68 тона разтопен метал, повреждайки съоръжението, като цяло. Причините – небрежност от страна на обслужващия персонал.

3. Машиностроене, електроника и електротехника

Типични произшествия: аварии на машини от основното водещо оборудване, пожари в бояднийските цехове, експлозии на парни котли, нещастни случаи от

нередовни ел. инсталации, небезопасени машини и неспазване изискванията за безопасност.

Места на възникване: Институт по електрокари, Електрокарен завод "Шести септември", Завод за изчислителна техника и Хладилен завод "А. Иванов" – София; Корабостроителен комбинат "Г. Димитров" и Завод за дизелови двигатели "В. Коларов" – Варна; Завод за феромагнити – Перник; Завод за фитинги – Михайловград; Завод за електроизолационни материали – Русе; Завод за металорежещи машини и Комбинат "Светлина" – Сливен; Завод "Динамо" – Севлиево; Инструментален завод – Дряново; Завод "Хо Ши Мин" – Ст. Димитров; Завод за строителна техника – Троян.

Характерен пример:

На 7 декември 1978 г. от неизправен отоплителен апарат възникнал пожар в завод "Елпром", клон с. Александрово – Ловешки окръг. Въпреки взетите мерки, пожарът е унищожил машини, съоръжения и готова продукция за около 700 хил. лева.

4. Химическа, каучукова и фармацевтична промишленост

Типични произшествия: пожари, експлозии и аварийни прекъсвания на процесите.

Места на възникване: Нефтохимически комбинат – Плевен – 9 случая; СХК "Свилоса" – Свищов – 6; СХК Девня – 5; СХК Видин – 2; СХК Враца – 2 и по един случай

230
50

в Нефтохимически комбинат – Бургас; Химико-фармацевтичен завод – Троян, Комбинат за антибиотици – Разград, Завод за автомобилни гуми "Г. Димитров", СККИ "Зебра" и Химикофармацевтичен завод – София.

Характерни примери:

а/ На 10 март 1980 г. станала експлозия в Цех "Таблетен" на Химикофармацевтичния завод – София, при която е била напълно разрушена сушилнята, а съседните помещения са пострадали силно. Създадени били затруднения в работата на целия завод.

б/ На 28 март 1980 г. станала експлозия в котел № 4 на ТЕЦ при СХК "Свилоса" – Свищов, при която освен материалните щети, загинал един, а други двама работници са били тежко наранени.

5. Текстилна, обувна и хранително-вкусова промишленост

Типични произшествия: пожари на материали и готова продукция и аварии с машини поради немърливост; ниска квалификация, неспазване на технологията и недостатъчна профилактика.

Места на възникване: ДВТК "Г. Димитров" – Сливен, ОЗ "Сърп и чук" – Габрово, Консервен комбинат "Янко Костов" – Варна, ДКК "Г. Кирков" – Плевен, ДЗК Коста Златарев" – Д. Митрополия, Захарен завод Г. Оряховица, Хлебозавода в Кюстендил, фабриката за бутилиране на пиво и хлебозавода в Силистра.

6. Производство на строителни материали, стъкло и хартия

Типични произшествия: аварии на основното ведущо оборудване поради слаба квалификация, лоша трудова дисциплина, небрежност, неспазване на технологията, занижен контрол и некачествени ремонти.

Места на възникване: Държавните циментови заводи в Златна Панега, Девня и Плевен, Стъкларския завод "Иван Винаров" – Девня, ДДЗ "Ст. Дечев" – Търговище и др.

7. Отбранителна промишленост

Типични произшествия: детонации при пресоване на боеприпасите, възникване на взриво- и пожароопасна обстановка поради свръхнормативно съхранение на взривни вещества, повредени аспирационни и ел.инсталации.

Места на възникване: МК "ВМЗ" – Сопот, МК "Е. Стайков" – Лясковец и Завод "Дунарит" – Русе.

Характерни примери:

На 3 декември 1980 г. в цех "600" на Завод "Дунарит" – Русе се е запалила маслената вана на галваничния участък, при което се е създавала реална опасност от запалване на целия цех.

8. Селско стопанство

Типични произшествия: възникване на пожари в селскостопанските обекти, аварии на машини и транспортни

средства. Повечето пожари са предизвикани от деца и неизправности в селскостопанските машини, а аварията – поради неправилна експлоатация и ниска квалификация.

Работено по такива сигнали: в Софийско градско и окръжните управления на МВР в Бургас, Видин, Велико Търново, Ловеч, Пловдив, Плевен, Разград, Силистра и Ямбол – навсякъде по един случай.

Характерни примери:

а/ При пожар в кошара на ПАК "Ленин", филиал с. Рудник – Великотърновски окръг, са изгорели, освен кошарата, 204 броя овце, 39 кочове за разплод и 7 тона люцерново сено.

б/ При пожар на сеновал в с. Катунец – Ловешки окръг са изгорели заедно със сеновала 240 тона балиран фураж.

9. Строителство

Типични произшествия: срутвания, пропадане и напукване на строежите, пожари и създаване предпоставки за проява на по-късни повреди, повреждане на подземни съоръжения при извършване на изкопни работи. Причини: некачествено проектиране, влагане на некачествени материали, неспазване на технологията, извършване на некачествени заварки и тн.

Места на възникване: Завод за ядрени прибори – Плевен, Домостроителните комбинати в Ямбол, Плевен и

Горна Оряховица; Завод за захар – Д. Митрополия; разширението на ДЦЗ "В. Коларов" – Темелково; фабрика за хартиени опаковки – Павликени и др.

Характерен пример:

При изграждането на инжекционната завеса на язовир "Михайловград" процесът на инжектиране редовно е бил прекъсван в празнични дни, нещо абсолютно недопустимо от гледна точка сигурността и дълговечността на съоръжението.

По сигнала са взети административни мерки.

10. Енергетика

Типични произшествия: аварии, пожари и експлозии поради невнимание; попадане на странични твърди тела в турбините; неспазване на технологията и сроковете на профилактичните ремонти; грешни конструктивни изчисления или неправилно изпълнение на съоръженията; оставяне на котлите без вода и др.

Места на възникване: АЕЦ "Козлодуй", ТЕЦ "Варна", ТЕЦ "Девня", ТЕЦ "Мариза-изток-2" и "Марица-изток-3", Стара Загора, ТЕЦ "Република" – Перник, ТЕЦ "Русе-Изток", ТЕЦ "Единство" – Ямбол, ВЕЦ Ивайловград, ведомствените електроцентрали при Захарния комбинат – Горна Оряховица, Асансьорния завод – Ст. Димитров, НХК Плевен, Подстанция "Банки", Отоплителните централи "Люлин" и "Земляне" – София.

Работено по такива сигнали в Софийско градско управление на МВР – 5 броя и в окръжните управления на МВР – Варна – 6, Стара Загора – 4, Враца, Кърджали и Перник – по 3, Велико Търново – 2 и по един в Кюстендил, Плевен, Русе и Ямбол.

Характерен пример:

На 9 януари 1980 г. изключва защитата на ТЕЦ "Девня", поради това, че на централата не е подадена необходимата за котлите обезсолена вода. Целият комплекс за около 1 час остава без електрозахранване, при което на народното стопанство са нанесени косвено щети за около 150 хил. лева.

11. Железопътен транспорт

Типични произшествия: катастрофи, аварии, пожари и възникване предпоставки за такива следствие на:

- пускане на влакове в заети коловози или срещу закрыта дистанция – 10 случая, при които са станали 4 катастрофи;
- технически неизправни локомотиви, вагони и композиции – 11 случая (3 катастрофи и 3 пожара);
- технически неизправен железен път – 6 случая (1 катастрофа);
- други причини – 5 случая (3 катастрофи).

Работено по такива сигнали от ВГУ – 8 броя и окръжните управления на МВР в Ловеч – 5, Плевен – 4, Перник – 3, Варна, Видин, Враца, Михайловград и Толбухин – по 2, Габрово, Русе, Кърджали и Разград – по 1.

Характерни примери:

а/ На 22 април 1978 г. в жп гара Медковец, стрелочникът Тодор Константинов по невнимание пуснал един срещу друг два пътнически влака. Катастрофата е избегната по случайност, като локомотивите на двата влака при внезапното спиране почти са се допрели.

б/ На 18 май 1978 г. на прелеза между рудниците "Г. Димитров" и "Ал. Миленов" – Перник, е станала жп катастрофа между два товарни влака, при която освен значителните преки материални щети, рудниците не са работили 24 часа.

12. Автомобилен транспорт

Въпросите са свързани главно с недобро техническо състояние на автомобилите, с което се застрашава сигурността на движението и се свеждат до:

- некачествено производство от Завод "Мадара" – Шумен;
- извършване на некачествени ремонти (Видин);
- неизвършване на плановопредупредителни ремонти (Разград);
- комбинации с отремонтирани автомобили и такива за ремонт или за брак, с цел минаване на преглед пред органите на КАТ (Габрово).

13. Воден транспорт

Типични произшествия: катастрофи, засядания, пожари, аварии на машини и механизми поради престъпна

самонадеяност, небрежност и форсмажорни обстоятелства.

Места на възникване: СУ "Строителен и технически флот" – Варна – 7 случая, БМФ-Варна – 1 и чужд корабособственик – 1.

Характерни примери:

а/ В началото на 1979 г. при подхождане към Суецкия канал аварирал със специален товар на борда си м/к "З. Стоянов" поради недисциплинираност и предприети неквалифицирани действия от дежурния команден екип.

Няколко дни след това екипажът предприел действия, целящи заличаване на следите от неправилните манипулации. Нанесените щети се изчисляват на 1 200 000 щд.

б/ На 4 март 1978 г., проявявайки престъпна небрежност, сменният капитан на самоходен шалон при Строителен и технически флот – Варна, Стойчо Панчев, блъснал друг шалон, при което получил пробойна и за малко не потопил съда. Няколко часа по-късно, въпреки предупрежденията на екипажа, допуснал навиване на стоманено въже на гребния винт и по този начин предизвикал повреда в главния двигател на кораба. За да прикрие деянието си Панчев се опитал да фалшифицира корабния дневник.

Лицето е предадено на следствие.

14. Въздушен транспорт

Типични произшествия: създаване на предпоставки за катастрофи и аварии вследствие на недобро техническо състояние на самолетите (неизправни двигатели, спирачна система, измерителни прибори и средства за връзка) или неспазване на летателната дисциплина (излитане и кацане при тежки метеорологични условия, летене на малка височина, сближаване на самолети и разминаване на критична дистанция).

Работено по такива сигнали: от ВГУ – 20 броя, Варна – 3, Велико Търново – 3 и Пловдив – 2.

Характерни примери:

а/ На 7 октомври 1980 г. командирът на самолет ЯК-40 Слав Добрев от авиоотряд 28, въпреки забраната на диспечера е кацнал рисковано на летище Г. Оряховица при гъста мъгла. В самолета се е намирал член на Политбюро на ЦК на БКП.

Само четири дни по-късно, самолет от същото звено с командир Коста Костов, при подобни обстоятелства е кацнал на летище Търговище. На борда на самолета се е намирал др. Т. Живков.

б/ На 8 април 1978 г. летецът Стефан Джалев, със самолет АН-2, излита, въпреки забраната на диспечера, при лоши метеорологични условия и разбива самолета на 100%.

15. Съобщения

Типични произшествия: аварии на жичните и радиосъобщителни устройства.

Работено по такива сигнали от: окръжните управления на МВР във Видин, Кърджали и Плевен.

Характерни примери:

На 22 декември 1978 г. пада една от мачтите на средновълновата антена на радиостанция "Плевен-2", а на 18 февруари 1979 г. е прекъснат фидера към антената на радиопредавателя на радиостанция Видин.

И в двата случая за продължително време е било прекъснато излъчването на радиопрограмата.

16. Случаи с особено тежки социални последици

Типични произшествия: създадени условия за скъсване на язовирни стени и производство на нестандартни лекарствени средства.

Места на възникване: язовир "Г. Трайков" – Варна, язовир "Михайловград", Химико-фармацевтичен завод – София и Химико-фармацевтичен завод – Ст. Димитров.

Характерни примери:

а/ На 16 май 1979 г. в таблетния цех на ХФЗ – Ст. Димитров, поради технологична грешка, е било допуснато смесване на 40 кг субстанция резерпин с дехидрокортизон.

Създава се е опасност за живота на много лица,

59 239

употребяващи тези лекарства. След получаване на сигнала чрез Аптечно управление е организирано изземването на цялата партида.

б/ В началото на февруари 1980 г. две деца и една възрастна жена от Ботевград, са получили отравяния и загуба на сетивна реакция след употреба на ампули "Витамин С".

В същност се оказало, че ампулите, произведени в ХФЗ – София, са били пълни с препарат за антиалергично и обезболяващо действие.

Организирано е изземването на партидата.

Д. Р. Димитров
директор на
счетоводна служба
отделение № 1
 МВР
 Второ главно управление - ДС
 Рег. № 3379 Е.С.
 1981 г.

09-хе
 КОПИЕ

СТРОГО СЕКРЕТНО!
 КРДОПБГДСРБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 517
 от ЗДРДОПБГДСРБНА
 Окръжно управление МВР
 ХАСКОВО
 вх. № С 4598 от 17.11.1981 г.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Придобити данни за разузнавателните интереси на противника в сферата на икономиката

Второ главно управление-ДС разполага с достоверни оперативни данни, че на базата на събираната всеобхватна икономическа информация за социалистическите страни, САЩ ежегодно издават източноевропейски сигнален икономически бюлетин за нуждите на всички членове на икономическата общност във Вашингтон. В състава на тази общност влизат: Бюрото за разузнаване и проучвания към Държавния департамент; разузнавателните организации към Министерствата на финансите, търговията, труда, селското стопанство и вътрешните работи; разузнавателните организации към сухопътните войски, военноморските и военновъздушните сили; ЦРУ; военното разузнаване; Агенцията за национална сигурност; Банката за внос и износ; Комисията към Белия дом за надзор над разузнаването; Агенцията за международно развитие; Комисиите по международната търговия и транспорта; ACDA, STR, CEA и DOE.

Сигналният икономически бюлетин се представя и съгласува с директора на "Комитета за икономическо разузнава-

не" към ЦРУ. Проявява се подчертан интерес и се дават указания за придобиване на подробна информация по следните икономически проблеми:

– всякакъв вид енергиен недостиг в източноевропейските социалистически страни и техните споразумения със Съветския съюз и държавите от Близкия Изток за увеличаване доставките на петрол през 1981 – 1985 г., съответните количества и цени, местното производство на каменни въглища и резултатите от изпълнението на набеязаните енергийни програми.

Противникът акцентира върху енергийния недостиг и разчита, че той ще продължи да спъва икономическото развитие на социалистическите страни и ще поддържа постоянно напрежение в платежния им баланс със Запада и със Съветския съюз;

– провежданите икономически реформи в страните от социалистическата общност за подобряване ефективността и качеството на производството и реакцията на СССР към тези реформи. Какъв е напредъкът и ефектът от тях и евентуално наличие на опозиционна съпротива;

– планираната и засятата зърнена площ по видове зърно и по райони. Задоволяване на потребностите със собствено производство и чрез внос от САЩ и други страни. Състоянието на водния и железопътния транспорт за превоз на вносните зърнени храни, както и капацитетните възможности на пристанищата и складовите площи;

– зърнено-търговските споразумения в рамките на СИВ, годишните протоколи за зърнодобив и отчетни данни за 1976–1980 г.;

- всякакви нерешени въпроси и затруднения в индустрията;
- отражение на програмата за реформи в селското стопанство на НР България и в другите отрасли на икономиката;
- какви фактори влияят върху увеличаването на експорта на източноевропейските социалистически страни и до каква степен увеличението представлява поток от стоки. Затрудненията от всякакъв характер при осъществяване експорта на Запад;
- съвместни разработки в рамките на СИВ, многостранни специални проекти със Съветския съюз и тяхното вероятно приложение в търговията със Запада;
- извършени промени или водени преговори за евентуални промени в системата на външотърговските плащания в рамките на СИВ, в т.ч. и в свободно конвертируема валута;
- нови кредити в конвертируема валута, отпускани на социалистическите страни и сроковете за тяхното погасяване. Характер на дълговете индивидуално за всяка една от тях и конкретния кредитор. Трудности при изплащане на задълженията към Запада и евентуални молби за тяхното отсрочване или за получаване на нови кредити;
- запасите от злато и свободно конвертируема валута на всяка от източноевропейските социалистически страни, продажбата и покупката на злато;
- търговските планове за износ и внос през 1981 г. и през периода 1981-1985 г. от развитите капиталистически държави и развиващите се страни, в т.ч. и по видове стоки;

- анулиране или отсрочки на капиталовложения за различни проекти, включително и за доставка на западно оборудване;
- водени преговори за сключване на компенсационни сделки, на каква стойност и в каква степен са свързани кредитите с такива договаряния;
- спогодби за съвместно производство между социалистическите страни и Запада, стойността на източноевропейския износ в резултат на постигнати такива споразумения;
- изменението на цените при износа и вноса от развитите капиталистически държави и развиващите се страни;
- всякакъв недостиг на вносни стоки и такива за широко потребление и неговото отрицателно влияние в икономиката и сред населението. Мерките, които се предприемат за преодоляването му и за предотвратяване на евентуални недоволства и вълнения.

Посочените обобщени насоки за придобиване на всеобхватна разузнавателна икономическа информация за социалистическата общност се отнасят в пълен обем и за НР България.

НАЧАЛНИК:
Ген.-лейтенант

/Г. Аначков/

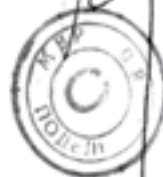
Отп. в 1 екз.

№ 1 - Р-во

Изп.: Грозданов/14

Нап.: А. Кръстева/29178

05.11.1981 г.

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от ДИМИТЪР СТОЯНОВ – министър на вътрешните работи

Другари,

В съответствие с Програмата на Българската комунистическа партия и решенията на XII партиен конгрес за социалистическото развитие на страната и последователното прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм, в народното стопанство настъпват значителни изменения.

На обединенията, комбинатите, предприятията и другите стопански организации са предоставени широки права за ръководство на стопанската дейност, за научно обслужване, проектиране и капитално строителство, за снабдителна, пласментна и външнотърговска дейност. С бързи темпове се разраства задграничната инженерингова, проектантска, строително-монтажна и транспортна дейност. Вследствие на това се увеличава броят на чуждите граждани, посещаващи НРБ и на български граждани, пътуващи служебно зад граница.

Икономиката на страната е един от основните обекти за подривна дейност на противниковите специални служби. Усилията на същите са насочени към подкопаване икономическите основи и дискредити-

2 3

ране на социалистическата икономическа система, нарушаване на единството и спъване интеграцията между социалистическите страни.

Контрареволуционните и други враждебно-престъпни елементи, работещи в икономическите обекти също активизират своята престъпна дейност. С цел отслабване на народната власт и създаване на политическо недоверие всред народа, те извършват противодържавна агитация и пропаганда, клеветят и хулят партийни и държавни ръководители, разхищават социалистическа собственост. В отделни случаи правят опити за извършване диверсионни актове.

Решенията на ХІІ конгрес на партията и настъпващите изменения с внедряването на икономическия механизъм, както и активизирането на подривната дейност на противника по линия на икономиката, предявяват към органите на Държавна сигурност нови задачи и повишени изисквания.

Структурните изменения в икономиката налагат да се приведе структурата и организацията на контраразузнавателната работа на органите на държавна сигурност в съответствие с тези изменения, с оглед своевременно да се разкрива, предотвратява и пресича подривната дейност в икономиката чрез разширяване и активизиране на оперативния контрол върху фирмите и институтите, установени или подозирани като прикритие на капиталистическите специални служби, върху българските граждани поддържащи неправомерни контакти с чужденци и потенциални извършители на контрареволуционни деяния в икономиката и негласно да се изучава психоклимата и причините за възникване на негативни настроения сред трудовите колективи, които могат да бъдат използвани във вреда, както на сигурността на страната, така и за разстройване на нормалния производствен процес.

з

За целта считаме за необходимо да се изгради специализирано икономическо звено в рамките на Второ главно управление – Държавна сигурност, което освен с цялостната организация на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, ще се явява и координиращ център между икономическите отдели на централните поделения на ДС и НМ, и икономическите отдели и отделения на окръжните управления на МВР, а също така ще провежда съгласувани мероприятия и с научно-техническото разузнаване. Освен това икономическото звено ще съдейства за подобряване на превантивно-профилактичната дейност и сигналната функция на органите на МВР, а така също за засилване на помощта чрез предоставяне на технологии, документации, търговска и ценова информация, придобити по оперативен път.

За успешното изпълнение на горните задачи, както и за цялостното подобряване контраразузнавателното обслужване на народното стопанство, моля Секретариата на ЦК на БКП, ако счете за целесъобразно да даде съгласие да се формира Управление "Икономическо" – ДС в системата на Второ главно управление – ДС при Министерството на вътрешните работи на базата на досега съществуващите обектови отдели при управлението.

Рег. № 1326 / 09 02 1982 г., екз. № 1

МИНИСТЪР:

Информация

Д-р В. Хендов
с информацията за
се записва в архивите
свободно от 15-ти 1982 г.

6920
 -2.11.1982

38

07-ХС

КОПМЕ
36

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Окръжно управление МВР
 К О В О
 вх. № С 1281 от 24.3.1982 г.

КРДОПБГДСРСБНА
 ДЕКЛАСИФИЦИРАН
 5 17
 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Подривната дейност на противнико-
 вите специални служби против ико-
 номиката на НР България през 1981 г.

При постоянно разширяващите се външноиконо-
 мически връзки с развитите капиталистически държави
 и през 1981 г. икономиката на страната продължаваше
 да бъде основен обект на проникване и всестранна
 подривна дейност на противника. Вражеските специални
 служби придобиват тотална икономическа информация,
 с което преследват следните основни цели:

- да я предоставят на своите управляващи
 кръгове и с това да ги подпомагат при провеждане
 на икономическата им политика спрямо НРБ;

- да постигнат трайно икономическо прониква-
 не в различни области на народното стопанство и да
 въвлечат отделни важни производства или подотрасли
 в зависимост от капиталистическите монополи, за да
 дискредитират социалистическата система или да дик-
 туват различни условия.

За да реализира своите стратегически цели противникът прилага гъвкава тактика – от една страна прокламира правото на самоопределение на външоикономическите контакти често пъти в условията на привидна взаимна изгода, а от друга страна, задълбочено и в детайли изучава нерешените проблеми в икономиката, които умело използва за да изопачава нашата действителност и да всява неверие сред различни социални групи относно реалните възможности и правилността на прозекданата от партията икономическа политика. Всеобхватното икономическо разузнаване става все по-осезателно пред вид значителната роля на икономиката при формирането на международната политика. Икономическите проблеми все повече се използват от противника като основен дестабилизиращ фактор с главна насоченост предимно към работническата класа и трудовите колективи с цел да ги противопостави и откъсне от партията. Недвуслислено се открояват прикритите му опити да предизвика социални недоволства с оглед да пренесе "полския пример" в нашата страна.

И през изминалата година основните форми бяха шпионажът, корупцията и разложението, диверсията, вредителството и идеологическата подривна дейност.

Бяха получени достоверни оперативни данни, че вражеските специални служби през миналата година събираха все-странна и подробна икономическа информация по следните въпроси: всякакъв вид енергиен недостиг и споразуменията ни със СССР и държавите от Близкия Изток за доставките на петрол през 1981–1985 г., съответните количества и цени; местното производство на каменни въглища и резултатите от изпълнението на енергийните програми; провежданите икономически реформи –

същността на новия икономически подход и неговия механизъм и евентуално наличие на съпротива и недоволства от въвеждането му; планираната и засятата зърнена площ по видове зърно и по райони; състоянието на транспортната система за превоз на вносните зърнени храни от САЩ и други страни, капацитетните възможности на пристанищата и складовите площи; състоянието на ветеринарно-санитарния контрол, слабости в неговата система; всякакви нерешени въпроси и затруднения в индустрията; спънки от различен характер в дейността на международния транспорт при осъществяване експорта на Запад; съвместни разработки на нашата страна в рамките на СИВ и с развитите капиталистически държави; нови кредити в конвертируема валута и сроковете за тяхното погасяване, характер на дълговете и конкретния кредитор за нашата страна, трудности при изплащане на задълженията към Запада и евентуални постъпки за отсрочки или за нови кредити; търговските планове през периода 1981-1985 г. за износ и внос и по видове стоки; анулиране или отсрочки на капиталовложения за различни проекти, включително и за доставка на западно оборудване; преговори за сключване на компенсационни сделки; всякакъв недостиг на вносни стоки и такива за широко потребление и неговото отрицателно влияние в икономиката на страната и сред населението, както и предприеманите мерки за предотвратяване на евентуални недоволства и вълнения.

Анализът на данните показва, че за придобиване на интересуващата го икономическа информация, противникът се насочва към млади и перспективни икономически кадри и стопански ръководители, които са оторизирани да вземат самостоя-

телни решения относно насочеността за развитие на дадено производство или подотрасъл на икономиката, както и към тези, които имат пряко отношение към реконструкцията и модернизацията на съществуващите мощности.

С такава дейност се занимават почти всички служители от икономическите и други секции на постоянните капиталистически представителства у нас, както и повечето от представителите на западните фирми, концерни, фондации и организации. В действията на някои западни дипломати като Роналд Кейтс (САЩ), Елизабет Ахенбах и Рудолф Теске (ФРГ), Филип Мало и Бруно Вивие (Франция) проличава професионално умение да разширяват и укрепват установяваните от тях контакти на различни нива с цел да извличат всеотнашна икономическа информация и умело да създават пречки за реализиране на изгодни за страната сделки с капиталистически държави.

Чрез повечето от западните търговци и представители на фирми, посещаващи в делови порядък различни предприятия и заводи, противникът придобива подробни сведения за икономическото им състояние, капацитетните възможности, характера на производството, използваните суровини и др. По оперативен път е установено, че в резултат на тази широкомащабна дейност, както и от проведените разузнавателни беседи и разпити по различни поводи на временно пребиваващи наши граждани зад граница, противникът добре познава редица важни икономически обекти и тяхното месторазположение по райони в страната.

За да извличат интересуващата ги икономическа информация, вражеските специални служби и през м.г. продъл-

ниха да правят опити да разлагат и корумпират наши специалисти и стопански ръководители. Това се потвърждава от факта, че в болшинството от външотърговските контакти на български граждани със западни партньори са предлагани преки подкупи, скъпи подаръци, комисионни и други материални облаги. Установено бе, че представител на западногерманската фирма "Щалгрубер тип-топ" неколнократно е заделял на името на наш специалист от сферата на икономиката комисионни в размер на 5% от сделките, както и парични възнаграждения за предоставяната от него търговско-икономическа информация. Общата сума за 1981 г. е преведена на откритата му лична сметка в швейцарска банка.

Реализирането на двустранните търговски договори, като правило, се предшества от всеобхватно икономическо проучване, целите на което са да се осигури свръхпечалба, от една страна, и да се захранват противниковите специални служби с разузнавателна икономическа информация, от друга. При това разузнавателните и фирмените интереси все повече се преплитат и взаимно обуславят. Тук трудността на проблема се състои в прецизното разграничаване на чистата корупция от шпионажа. Тези две форми на подривна дейност са много тясно свързани една с друга, поради което често пъти опасността и вредите от тях са адекватни. Чрез корумпирането противникът съвсем естествено се предпазва от провали при евентуален отказ от сътрудничество, а поставените в зависимост от него партньори се превръщат в постоянен източник на икономическа информация. Шпионската дейност на такиванаши

граждани много трудно се разкрива и документира пред вид регулярните им служебни пътувания и неконтролираните контакти зад граница.

Изхождайки от новите форми на външноикономическото сътрудничество и неговото постоянно разширяване, вражеските подривни органи се стремят да провеждат все по-активна пропагандна дейност сред икономическите кадри, да рекламират различни постижения на Запада и високо жизнено равнище, с което да влияят върху съзнанието на нашите специалисти и да насаждат у тях отрицателно отношение към социалистическата система и неверие в нейните възможности и перспективи.

През 1981 г. са известни 5 случая, при които вражеските специални служби са обработвали и упражнили натиск върху наши граждани от системата на икономиката да осъществят невъзвращенство. В резултат на това не се завърнаха 16 души от обслужваните от икономическите отдели обекти. В същото време са били задържани 20 души за извършени от тях различни нарушения зад граница, които са използвани от противника за оказване на идеологическо въздействие и скланяне към невъзвращенство, а в отделни случаи за изучаване и подход с цел вербовка. Така напр., получени бяха оперативни данни, че БНД се е насочило към изучаване на служител от СО "МАТ", с когото осъществява връзка при пребиваването му зад граница посредством наводчик - ИР.

През изтеклата година вражеските подривни органи продължиха активно да използват транспорта като канал за проникване и за разпространение на инкриминирана литература с

религиозна и антикомунистическа насоченост. Не са редки случаите, когато членове на наши транспортни екипани (шофьори и кондуктори) са заставяни да внасят такава литература при регулярните си пътувания срещу извършваните им различен род услуги зад граница. От друга страна, зачестиха случаите на "скрито зареждане" с вражеска литература на гарираниите и паркираните транспортни средства в чужбина, без знанието на нашите транспортни работници. С това противникът цели да активизира прехвърлянето на пропагандна литература в нашата страна, за да оказва разлагащо идеологическо влияние.

Постоянната интензификация на производствените процеси създава обективни и субективни предпоставки за произшествия в народното стопанство. Получените през м.г. оперативни данни показват, че известна, макар и малка част от възникналите неблагоприятия в икономиката, са дело на враждебно-престъпни елементи вътре в страната. Заведени са общо 202 сигнала за диверсия и вредителство, от които 13 в центъра и 189 в окръзите. Данните за предходната година са съответно 126,8 и 118. Сравнителният анализ сочи, че сигналите с такава окраска са се увеличили с около 60%. Чувствителното им увеличение се дължи на предприетите организационни мерки, от една страна, и на активизирането на някои враждебно-престъпни елементи, от друга. Във връзка с това се налага изводът, че като форми на подривна дейност диверсията и вредителството и на сегашния етап реално се използват от противника, особено на фона на полските събития. Подобни прояви засега имат изолиран характер, но тяхното подценяване може да причини сериозни затруднения на производствения процес и на цялостното развитие на икономиката.

И през 1981 г. продължиха да постъпват данни за разпространението на някои епизоотии и вредители по посевите които не са характерни за нашите условия. Анализът на конкретните факти показва, че тези опасни за селското стопанство явления водят началото си от вноса на говеда, зърно, семена и шротове от европейски капиталистически страни, САЩ и Канада. Подобни негативни процеси оказват отрицателно влияние върху развитието на животновъдството и зърнопроизводството в нашата страна. Има известни основания да се предполага, че противникът щателно изучава всички слабости и особености в режима на селскостопанския производствен процес и ветеринарен санитарния контрол, които умело може да използва и за подривни цели. Интересен от оперативна гледна точка е фактът, че докато по-предните години бяха установени почти цялостно заразени животни, семена и шротове, то сега се появи нов момент – частична зараза на доставяните от Запад животни и зърно. Така напр., при внесените от ФРГ 150 шарени породисти говеда само 10 са били заразени с остра и неизлечима болест и впоследствие тя получи широко разпространение в страната. Доставената от САЩ царевица за фураж се оказа частично заразена в средните и долните слоеве на трюмовете на корабите, и в резултат на неразкритата ѝ фуриозност бяха нанесени големи щети на редица животновъдни комплекси.

В началото на 1981 г. от западногерманската фирма "Евробрид" бе доставен нов четирилинеен хибрид на бройлери в размер на 28 750 бр. В първата десетдневка на октомври е установено, че след навършване на 30-дневна възраст се появила масова смъртност сред пилетата. Средното живо тегло на

приключените партии било 963 г при разход на фураж 4,8 кг за 1 кг прираст и смъртност над 45%. В сравнение с предидущата 1980 г., когато бил отглеждан двулинеен хибрид, сега средното живо тегло било занижено с 231 г, разходът на фураж увеличен с над 1,4 кг на 1 кг прираст, а смъртността е повишена с 36%. Установено е, че се касае за едно ново заболяване известно като "болест на хеликоптерните пилета" в Холандия, "синдром на бледите пилета" в САЩ и пр. Причинителят на заболяването бил вирус, срещу когото засега няма ло открита ваксина. Не било изключено новозаредените центрове с двулинейния хибрид да бъдат заразени, тъй като има сигнали за такова заболяване в немалко птицекомбинати на страната. Това би нанесло големи щети на птицевъдството в национален мащаб.

Във връзка с внедряването на новия икономически подход и неговия механизъм, под въздействието на обективни и субективни фактори възникваха някои негативни явления от производствен и социален характер. Те зясагаха личните интереси на отделни колективи и трудеци се и създадоха предпоставки за изразяване на отделни групови протести, недоволства, отрицателни настроения и откази за участие в трудовия процес. На фона на полските събития броят на тези негативни прояви през първото тримесечие на 1981 г. бе три пъти по-голям в сравнение със същия период на 1980 г. През разглеждания период не бяха получени данни за евентуална вражеска насоченост на подобни прояви и явления, но те детайлно се изучават от противника и той може да ги използва за реализиране на своите подривни планове.

На базата на анализа на данните за 1981 г. могат да се направят следните основни изводи:

1. Противникът тотално разузнава нашата икономика и се опитва да осъществи трайно икономическо проникване по всички възможни канали – дипломатическия, външноикономическия, транспортния, научно-техническия, банковия и пр., с оглед да постигне прозападна ориентация в нейното развитие.

2. Откроява се стремежът му да провежда някои замаскирани подривни действия: опитва се да пренасочва огромни инвестиции в неефективна насока с цел да изтощава икономиката; умело да извлича национален доход от страната и да отслабва валутния ѝ потенциал чрез внос на морално остарели и със скрити дефекти съоръжения и технологии; да сключва неизгодни за страната сделки; да спъва развитието на животновъдството и зърнопроизводството чрез внос на нископродуктивни и заразени хибриди и пр.

3. На фона на полските събития противникът прави опити да активизира враждебно-престъпните и новопроявяващите се елементи вътре в страната, за да предизвика недоволства, брожения и неверие, с което да спъва нормалния ритъм на производствения процес, да нанася щети на народното стопанство и да срива ускорените темпове на икономическо развитие.

Като се има пред вид усложнената международна обстановка в резултат на провеждания хегемонистичен курс от администрацията на Рейгън, може да се очаква и през настоящата и следващите години противникът още повече да разширява мащабите на подривната си дейност в икономиката.

На основание на направените прогнози и оперативни изводи, усилията на контраразузнавателните органи по линия на икономиката следва да се насочат към осигуряване на по-ефикасно противодействие в следните основни направления:

– да усъвършенствуват своята организация на работа в съответствие с настъпващите изменения, като изградят по-ефективна система от мерки чрез разширяване и активизиране на оперативния контрол върху временно пребиваващите чужденци, враждебно-престъпните елементи и поддържащите неправомерни контакти български граждани;

– активно да водят борба за опазването на работническата класа и трудовите колективи от посегателствата и въздействието на противника;

– да разширяват и усъвършенствуват профилактичната дейност и да осигуряват надежден режим в обслужваните икономически обекти. По-пълно да обезпечават временно пребиваващите наши граждани зад граница за предпазването им от въвлечение в различна престъпна дейност;

– да се стремят към повсеместно и цялостно покритие на всички възможни канали за разузнавателно проникване на противника в икономиката;

– да активизират работата си за проникване в капиталистически фирми, организации и институти, поддържащи трайни икономически връзки с нашата страна и особено в установените или заподозрените като прикритие на вражеските специални служби с цел своевременно да долавят и пресичат подривните им замисли;

– да изучават отделните етапи на инвестиционния процес и да ги подсигуряват с постоянно оперативно наблюдение. Особено внимание да отделят на борбата с предпоставките за произшествия за разкриване на вражеския умисъл в някои действия, както и на оперативното обслужване на преговорите

и сделките с партньори от капиталистически страни за оказване на по-конкретна помощ по опазване на икономиката и нейното ускорено развитие. Във връзка с това постоянно да разширяват и обогатяват сигналната си функция в съответствие с настъпващите изменения при повсеместното внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм;

- непрекъснато да разширяват и усъвършенствуват координацията и взаимодействието между отделните подразделения, а така също с братските органи за сигурност и преди всичко с КГБ.

НАЧАЛНИК:

Ген.-лейтенант

(Г. Аначков)

Отп. в 2 екз.

№ 1 - Р-во на МВР

№ 2 - отдел 14

Изп.: Грозданов/14

Нап.: Христова/5232

01.03.1982 г.

Полковник Славил Тодоров,
началник на IX отдел —
Второ главно управление — ДС

КРДОПБГДСРСНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСНА

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА АГЕНТУРНАТА ДЕЙНОСТ НА ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ПО ЛИНИЯ НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ В УСЛОВИЯТА НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ

Дванадесетият конгрес на БКП определи конкретно задачите за целенасочена, научнообоснована и ефективна външноикономическа политика на НР България. Благодарение на грижите на партията бе създадена здрава основа за осъществяване стратегическия курс към по-нататъшно сближаване и всестранна интеграция със Съветския съюз и другите страни, членки на СИВ. Нашата страна поддържа активни външноикономически връзки и с несоциалистическите страни на взаимноизгодна основа и оказва помощ на развиващите се страни. Тя се нареди сред страните с най-интензивен стокообмен.

Партията постави задача през осмата петилетка да се подобри управлението на инвестиционния процес, като се увеличи относителният дял на нашето участие с оборудване при изпълнението на договорирани проекти и инженеринговите услуги. Да се реализира положителен валутен ефект преди всичко на интензивна основа, т. е. чрез ефективен износ. Външнотърговските организации трябва да осигуряват най-пряко свързване на производството с международния пазар, да проявяват гъвкавост при рязко изменящата се конюнктура. Строго да провеждат линия на икономии и целесъобразно насочване на вноса.

Стопанската организация в системата на Министерството на външната търговия извършва външнотърговската си дейност:

- непосредствено чрез специализирано звено в централното управление;
- чрез външнотърговско предприятие, което ѝ е подчинено;

- чрез външнотърговско дружество, в което тя членува;
- чрез външнотърговска организация извън нейната система.

Изборът на формата за външнотърговска дейност се извършва от стопанската организация съгласувано с отрасловото министерство и МВТ.

Последователното прилагане на новия икономически механизъм във външноикономическата област цели да гарантира връзката „производство — пазар“ и въздействието на пазара върху формирането на най-добра експортна структура. Прилагането на икономическия подход и разширяването на правата на стопанските организации предполага премахването на монопола върху определени номенклатури, но задължава тези организации да съгласуват своите вносни и износни операции с Министерството на външната търговия.

Новият икономически механизъм във външната търговия доведе до разгръщане на работата с големи западни фирми, поемане на поръчки за задгранично строителство, увеличаване на постъпленията от реекспортна дейност, както и подобряване структурата на износа.

Външноикономическите връзки на НР България с несоциалистическите страни активно се използват от противниковите специални служби за провеждане на разузнавателна и друга подривна дейност. Новите форми на промишлено коопериране и излизане съвместно с капиталистически фирми в трети страни предоставят по-големи възможности на противника да осъществява своите подривни и други операции. През 1981 г. нашата страна беше посетена от 26 450 търговци. Много западноевропейски и японски фирми се настаниха трайно на българския пазар. Подобен стремеж се забелязва и у някои американски фирми.

Основна и най-остра форма на подривна дейност на противника в областта на външноикономическите отношения е бил и си остава шпионажът във всичките му разновидности. Разузнавателните служби на САЩ, ФРГ, Англия, Франция, Италия, Япония и други проявяват интерес към въпроси за състоянието на външноикономическите връзки на страната ни със социалистическите и несоциалистическите страни, състоянието на платежния баланс, финансовите и валутни възможности на НР България, перспективите за развитие на структурообразуващите отрасли, интеграцията и коопери-

рането по линия на СИВ и на първо място със СССР, перспективите за коопериране с трети страни, нуждата на страната от внос на суровини и др.

Разузнавателните служби на Гърция, Турция и Югославия се интересуват от икономическия потенциал на страната ни, предстоящи сделки по вноса, за служители от системата на външната търговия, местонахождението на уранови рудници, състоянието на външната ни търговия със социалистическите страни.

Особен интерес противникът проявява към военни обекти, заводи, отделни военнослужещи, към отбранителния потенциал на НР България като цяло. Следи постоянно и вътрешнополитическите събития в страната ни.

Идеологическата диверсия, провеждана по канала на външноикономическите отношения, се изразява предимно в провеждане на разложителна дейност сред служителите от системата на външната търговия.

Противникът се ориентира към млади и перспективни икономически и научни кадри, към носители на секретна информация, към ръководни стопански дейци. Тази особеност в провеждането на идеологическата диверсия на империалистическите разузнавания същевременно представлява и неговата вербовъчна насоченост.

За разложителна и вербовъчна дейност те използват преговорите с наши външнотърговски предприятия, международните панаири, симпозиуми, изложби, както и пребиваването на външнотърговски служители в капиталистически фирми, където разузнавачите на противника се стремят да изграждат така наречените „доверителни отношения“ на професионална и лична основа.

Въвеждането на новия икономически механизъм в сферата на външноикономическите отношения разширява правата на стопанските организации да осъществяват по-активна външнотърговска дейност. По такъв начин капиталистическите фирми получават достъп до стопански ръководители и от окръзите. При контактите си с тях те се стремят да придобият интересувашата ги разузнавателна информация, да създават затруднения в дейността на външнотърговските обединения и в крайна сметка да бъдат сключени неизгодни за страната сделки.

Активността на противника и постоянно изменящата се оперативна обстановка по външноикономическия обмен пред-

явяват към органите на ДС повишени изисквания за създаване на по-ефективна организация на силите и средствата. С особена острота възниква проблемът за усъвършенстване работата с агентурния апарат.

В съвременните условия с активната помощ на агентурата органите на ДС решават следните основни задачи:

Разкриват, предотвратяват и пресичат подривната дейност на разузнавачите и агентите на противника из средите на търговците от несоциалистическите страни, посещаващи НР България, както и на агентурата на противника, вербувана измежду българските граждани, работещи в сферата на външноикономическите отношения.

Установяват, изучават и наблюдават вражески настроени лица, работещи в системата на международните икономически отношения, с цел да пресичат опитите им за вредителска, разложителна, антисъветска и друга враждебно-престъпна дейност.

Със свои методи и средства оказват помощ на Министерството на външната търговия и външнотърговските организации за постигане на по-голям икономически ефект за народното стопанство, за изпълнение задачите в областта на външноикономическите отношения; придобиват търговска, икономическа, политическа, научно-техническа информация и документация; създават условия за внос на ембаргови стоки и образци от нова техника.

Изучават и следят процесите и явленията в областта на външноикономическите отношения, които крият опасност от нанасяне на големи щети, като например сключване на неизгодни за страната сделки, закупуване на морално остарели лицензи и оборудване, нарушаване на отношенията със СССР и другите социалистически страни.

Работят за опазване на държавната и търговската тайна.

Осъществяват профилактична дейност сред нашите граждани, временно пребиваващи в несоциалистическите страни и контактуващи с представители на чужди фирми.

Изучават причините за възникване на отрицателни настроения сред трудовите колективи и вземат мерки за своевременното им отстраняване.

Важността на задачите на ДС за контраразузнавателното осигуряване на външноикономическите отношения на България днес поставя високи изисквания за подбора, вербовката и възпитанието на работещите в тази област агенти.

За агенти се вербуват висококвалифицирани специалисти, които познават обстановката и задачите на предприятието и кантората, където работят, владеят западни езици, познават нравите и общественоеикономическото развитие на съответната страна, с която работят, имат добра идейно-политическа подготовка, не се поддават на разложително влияние и корупция, притежават широка обща култура, служебното им положение поражда интерес у противника, умеят бързо да се ориентират в създадена се обстановка и да вземат правилни решения.

Необходимостта от придобиването на висококвалифицирана и дееспособна агентура е продиктувана от ролята на външнотърговските звена на МВТ и ВТО, където се реализира национална продукция на международния пазар, съсредоточена е държавна и търговска тайна, има посещения на чужденци от несоциалистически страни и работят вражески настроени лица.

Нови агенти се вербуват сред служителите в обектите и извън тях, тъй като чужденците установяват връзки и с български граждани, които не работят в областта на външноеикономическите отношения. Вербовката на наши граждани се извършва преди всичко на идейно-политическа основа по метода на постепенното привличане. Компрометирането и материалната изгода като основа за вербовка се използват по изключение.

Изучаването на кандидатите е важен и отговорен процес. Това предполага да се установят техните положителни и отрицателни качества, знания, умения, способности, наличие на разузнавателни възможности, произход, среда, възгледи, образование, политическа подготовка и др.

Работата с агентите се осъществява съобразно действащите инструкции, заповедите и задачите, които трябва да изпълняват.

Действащият агентурен апарат по линия на външната търговия в основни линии е добре подбран и правилно разстановен. Необходимо е да се работи по-целенасочено за неговото ръководство, възпитание и пълноценно използване. Мнозинството агенти притежават добри лични качества и разузнавателни възможности за решаване на поставените им задачи. Много от тях владеят по един, а някои и повече чужди езици, работят на възлови места в системата на външноеикономическите отношения.

Чрез агентурата се получава важна оперативна информация за обектите на разработка и обслужване, сигнали за осъществяване на подозрителни контакти, корупция и разложителна дейност. Придобиват се данни за сключване на неизгодни за нашата страна сделки, ценна икономическа и ценсва информация, която спомага да бъдат реализирани значителни икономии на валутни средства за народното стопанство. Например при провеждането на оперативен контрол по реализацията на крупната сделка относно оборудване на „Павец-Чаир“ на наш агент бе разработена съответна линия на поведение и поставени конкретни задачи спрямо представителите на капиталистическата фирма. Благодарение на умелата дезинформация за цените на конкурентните фирми цената на сделката бе понижена с 23 млн. валутни лева.

Една от основните насоки в работата с агентите е подготовката и осъществяването на М-100. Това е сложен, отговорен и комплексен процес, който изисква много усилия както от страна на включените агенти, така и от страна на ръководещите ги оперативни работници. Работата е насочена към представители на фирми от несоциалистически страни, които се уличават като прикрития на противниковите разузнавателни служби. Получените резултати показват, че поетият път е правилен, но е необходимо те задълбочено да се анализират с оглед работата да се издигне на по-високо равнище за решаване на една от най-важните задачи — проникване в агентурния апарат на противника.

Възпитанието на агентите се води планомерно и е съобразено с конкретните задачи, които изпълнява всеки един поотделно. То е насочено към повишаване на тяхната идейно-политическа закалка срещу идеологическото въздействие, към укрепване на моралната им устойчивост.

Обучението на агентите се осъществява предимно чрез запознаване с методите и формите на подривна дейност на противника. Доброто познаване признаците на различните форми на тази дейност в областта на външноикономическите отношения е първата и основна предпоставка за нейното разкриване, предотвратяване и пресичане. Обучението на агентите се води и с цел да ги подготвим за изпълнение на задачи зад граница.

Въпросът за цялостната системна проверка на агентите, работещи по чужденци и в капиталистическите страни, има

голямо значение за повишаване ефективността на агентурната дейност на органите на ДС. Проверката на агентите е непрекъснат и комплексен процес, започващ още от тяхната вербовка. Тя се осъществява в хода на работата с агентите, чрез анализ на получените за тях сведения от други агенти и оперативно-технически средства.

Нужно е да се обърне сериозно внимание на плановото осъществяване проверката на агентите. През 1981 г. наред с другата оперативна работа бе проверен близо 17 на сто от наличния агентурен апарат, вербуван измежду български граждани.

За резултатно изпълнение на задачите органите на ДС вербуват агенти също така и из средата на чуждите търговци, посещаващи страната за водене на преговори и сключване на сделки. Тези лица се различават много от българските граждани. Чуждите търговци са представители на капиталистическата система и са носители на буржоазния морал и разбирания за живота и общественото развитие. Това обстоятелство винаги трябва да се има предвид, когато се поставя въпросът за вербовката на агенти от тази категория лица и по-конкретно, когато се определят изискванията към нея. Към агентите чужденци се предявяват следните изисквания: да притежават добри разузнавателни възможности, да посещават нашата страна по делови официални поводи, да познават дейността на фирмата и по-точно сектора, в който работят, да познават добре персонала във фирмата, за да дават обективна информация и сигнали за онези служители, които са свързани с противниковите разузнавателни и контраразузнавателни служби; да имат широки връзки сред търговците от несоциалистическите страни, посещаващи НР България, да са общителни и да умеят лесно да установяват и поддържат необходимите контакти.

Подборът на кандидатите за вербовка из средите на чуждите търговци се основава на целесъобразността и необходимостта от придобиване на такива агенти, които да действуват непосредствено в лагера на противника.

След като се определи целта за проникване в чужда фирма или организация, за разработка на обект за шпионаж, дезинформация и др. и се конкретизират задачите, които трябва да се решават, тогава се търси подходящ кандидат за вербовка. Тук при равни оперативни възможности се предпочитат кандидати, за които е установено, че имат ло-

ялно отношение към нашата страна, заинтересовани са да търгуват с нея, изпаднали са в известна търговска зависимост от НР България, имат личен икономически интерес в страната, т. е. налице са определени обективни обстоятелства, които да ни дадат гаранция за тяхната надеждност.

При изучаването на чужденците, кандидати за вербовка, се използват почти всички оперативни сили и средства, с които разполагат органите на ДС. Изхождайки от необходимостта да се определи преди всичко пригодността на кандидата за агентурна работа, а така също и основата на вербовката или условията за нейното създаване, силите и средствата се използват твърде диференцирано и с повишени изисквания. Това засяга преди всичко действащата агентура и задачите по изучаването на кандидата у нас и зад граница, по-целенасоченото взаимодействие с Първо главно управление, Разузнавателното управление при Генералния щаб на МНО и братските органи за сигурност, а така също и допълнителните изисквания към използването на външно наблюдение и оперативно-технически мероприятия.

За по-доброто изучаване на тези лица от съществено значение е не само предварителното установяване на зашифрован оперативен контакт с кандидата за вербовка. Основното и най-важното при личните контакти е получаването на лични впечатления, установяването на признаци, че кандидатът би се съгласил да сътрудничи с Държавна сигурност, и какви фактори биха могли да му повлияят в положително или отрицателно отношение. Това се постига не чрез пасивно наблюдение и констатации, а чрез съответни оперативни действия и обработка за доизграждане на набелязаната основа за вербовка. Предварително зашифрованият контакт се използва на основата на допирни точки и материална заинтересованост. Главен момент при контакта е установяване взаимоотношения на доверие и лични симпатии.

Когато в процеса на работата по кандидати чужденци за вербовка органите на ДС оказват помощ на някои от тях за сключване на сделки, не трябва да се допуска накърняване на икономическите интереси на нашата страна. На такива кандидати също се дава предпочитание при конкуренцията пред западни фирми, но при равни други условия.

За спазване на конспирацията при срещите с кандидатите чужденци интересът ни към тях формално се зашифрова чрез фиктивен интерес към други западни фирми и търгов-

ци, които имат делови търговски отношения със страната ни. Срещите с кандидатите за вербовка се провеждат на места, където може да се осигури конспирация и секретност. Те се подбират в зависимост от конкретния случай, легендата на оперативния работник и етапа на подготовка на вербовката.

След анализа и оценката на получените данни за кандидата и определяне основата (или комплекса от основи) за вербовка се подбират методът и формата за нейното провеждане. Досегашният опит на органите на ДС и КГБ показва, че най-добре работят агентите чужденци, граждани на САЩ, ФРГ и Англия.

Проверката на агентите чужденци изисква създаването на специална организация, взаимодействие и координация между Второ главно управление, Първо главно управление, окръжните управления и Разузнавателното управление при Генералния щаб на МНО.

Работата с агентите по линия на външната търговия в условията на новия икономически механизъм ще се усъвършенствува в следните насоки:

- повишаване изискванията към личната организация на работа на оперативните работници за подобряване качествения състав на нововербуваните агенти и провеждане на индивидуална възпитателна работа с всеки един от тях;
- продължаване изграждането на резидентурни групи във външнотърговските организации и предприятия с цел да се обхване потокът от западни търговци и да се повиши ефективността на работата с агентите;
- подобряване на взаимодействието между X и XI отдел на ВГУ с цел ефективно използване на знаещите западни езици агенти в стопанските организации;
- провеждане на активни мероприятия за вербуване на агенти из средата на представителите на капиталистически фирми, използвани за прикрития на западните разузнавания, и проникване в тях с цел своевременно разкриване на плановете им;
- осъществяване на мероприятия за успешно провеждане на М-100 спрямо установени разузнавачи на противника, работещи във фирми, използвани за прикрития на специалните служби на страните от НАТО;
- непрекъснато подобряване на взаимодействието между Първо главно управление и Разузнавателното управление

ние при Генералния щаб на МНО при извършване на целенасочени агентурно-оперативни мероприятия и комбинации на територията на НР България и зад граница;

— организиране съвместно със Софийско градско и окръжните управления на МВР на агентурно-оперативен контрол над чуждите търговци от момента на влизането им до тяхното напускане на страната. Целесъобразно е търговците, които посещават стопанските организации в окръзите, да се вземат на отчет и от съответните окръжни управления с цел по-пълното им обхващане и по-ефективно агентурно разработване;

— подобряване и активизиране на работата по агентурното осигуряване на често излизащите в несоциалистическите страни външнотърговски служители с цел разкриване опити на противника за подход и вербовка на някои от тях, както и по български граждани, работили продължително време в ТИС и смесените дружества;

— провеждане на мероприятия за усъвършенстване на взаимодействието между IX и XIII отдел за по-добро спазване на държавната и служебната тайна и по-пълноценно използване на агентурата в тази насока.

Пълно реализиране принципите на новия икономически механизъм в сферата на външната търговия обективно налага непрекъснато да се развива агентурната работа в съответствие с възникващите нови взаимоотношения между външнотърговските и стопанските организации.

СТРОГО СЕКРЕТНО!

1. b. a. n. d. e

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Per. №..... 17330 екз. №..... 5
- 8. Юли 1982

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ИНФОРМАЦИЯ № 132

относно: Неспазване разпоредбата на ИС за коригиране на разходните норми в икономическите обекти на страната

Във връзка с писмо № А-03-187/01.12.1981 г. на Министерския съвет до всички стопански организации за задължително привеждане нормите и нормативите за разход на горива, енергия, суровини и материали в съответствие с утвърдените лимити за 1982 г. и за осмата петилетка в управлението бяха получени тревожни сигнали, че в редица промишлени предприятия работата по изпълнението на този правителствен документ не е доведена докрай. До всички окръжни управления на ИВР бе изпратено писмо за проверка по места на съществуващите слабости в тази насока.

Получените данни показват, че на този етап насрещните планове на много стопански организации и предприятия не са съобразени с цитираното писмо и не гарантират изпълнението на поставената задача.

До средата на април в някои предприятия на Пернишки окръг като СМЕК "Г.Димитров", ДЦЗ "В.Коларов", ПК "Бл. Попов", "СЗ "Кристал", във Видински окръг ТК "Дунав", ДСП "Сердика", завод "Вида" и Автокомбината не знаели за наличието на писмото и насрещните им планове били изготвени въз основа на дадените указания и спуснатите лимити от съответните министерства и обединения.

В предприятията за промишлено строителство на Пернишки окръг не са направени корекции на разходните норми. Не е планирана и допълнителна икономия на гориво-смазочни материали. В Главна дирекция за изграждане на София, Управление архитектура и благоустройство и Дирекция "Метрополитен" също няма разработени мероприятия за изпълнението на писмото на Министерския съвет. Подобро е положението и в предприятие "Инертни материали"-София.

В някои столични предприятия несвоевременното поставяне на задачите от страна на съответните министерства и обединения е затруднило допълнителните корекции на разходните норми. Такова е положението в завод "Вълчо Иванов", хладилен завод "Антон Иванов", Централна енерго-ремонтна база, КПМИ "Г.Костов", ДП "Осет-графи", СКПП "Народна република" и др.

В осем предприятия на Габровски окръг е извършена корекция на разходните норми преди получаването на утвърдените лимити за 1982 г. Вследствие на това в

355

3

Автокомбината, завод "Динамо" и завод "Първи май" няма съответствие между лимитите и разходните норми.

В осем подразделения на леката промишленост на Смолянски окръг от 207 разходни норми са актуализирани 95, в пет предприятия от системата на Министерството на машиностроенето и електрониката от 1210 разходни норми са актуализирани 471. Подобно е положението и в СД "МПБУ", където от 186 действащи норми са коригирани само 28.

Разходните норми в редица предприятия на Пазарджишки окръг не са приведени в съответствие с утвърдените лимити за горива и енергия. В КИХ "Д.Благоев" при лимит за енергия 64 000 000 квтч след коригирането на разходните норми ще са необходими 69 583 000 квтч, за мазут при лимит за тази година 18 500 тона разходните норми са за 22 000 тона. Не са в съответствие с лимита разходните норми за електроенергия и в СК "Марица". ЗИМ "Металик" при лимит за инструментална стомана 15 тона има утвърдени разходни норми за 26 тона, дизелово гориво вместо 750 - 850 тона; лимитът за иглолистни дъски е 46 куб.м, а с коригираните разходни норми 120 куб.м. Млечна промишленост при лимит за мазут 1000 тона настоява за 1900 тона; Мебелен завод "П.Абаджиев" има лимит за мазут 1400 тона, а иска 18 тона.

Поради опасения, че разкритите резерви ще бъдат иззети от висшестоящи организации, някои

456

4

предприятия в Русенски окръг (клоновете на СК "Памукотекст", СК "Копринен текстил" и СО "Пирин") се въздържали от по-сериозни корекции на разходните норми. Впоследствие по разпореждане на др. Т. Божинов иззетите резерви били върнати на предприятията. Това обстоятелство успокоило ръководствата на останалите предприятия в окръга и коригирането на разходните норми продължило в съответствие с указанията на писмото на Министерския съвет. Този факт обаче показва, че е възможно подобни явления да има и в други окръзи на страната.

Резултатите от извършените проверки за първото тримесечие на тази година показват, че не навсякъде са достигнати планираните снижения на материалните разходи.

Във Вагонния завод "Червено знаме" – Бургас, необвързката възлиза на 1035 тона горещо валцована ламарина, 230 тона дизелово гориво, 600 тона мазут; завод "Ченгелиеви" – Айтос 13 650 кг месингов прокат, 2300 кг бронзов прокат, 200 кг медни проводници (бобини); в Завода за безалкохолни напитки 249 тона захар, 30 тона бензин и 150 тона мазут; в СУ "Заводски строежи" – Бургас, 400 хил. тухли, 576 куб. м дървен материал, 5500 кв. м плоски стъкла, 100 тона дизелово гориво и др. В аграрно-промишлените комплекси на Бургаски окръг необвързването на потребностите с отпуснатите лимити показва, че корекциите не са извършени съобразно с научно обосноваваните норми и нормативи.

В някои предприятия на Плевенски окръг въпреки набелязаните мероприятия поради строго определена технология или рецептура има необвързаност с материалите. В резултат на това разходните норми не са приведени в съответствие с утвърдените лимити. В Завод "Батерия" – Николол, при необходими 42 422 бройки въгленови електроди, утвърденият лимит е за 35 380 бр. Такова е положението и в Тракторния завод, завод "Елия", Завода за алуминиеви отливки и КЗ "В. Коларов".

В СХК – Видин, разходните норми за електроенергия през настоящата година са по-високи от отчетените разходи за 1981 г. Завишена е разходната норма на дизелово гориво-печно при импрегнацията на обикновен корд от 228,6 кг/т за 1981 г. на 290 кг/т, а при импрегнация на рядък корд от 275,9 на 350 кг/т. Разходната норма на въглища (внос) за производство на електроенергия през 1982 г. е планирана на 380 кг/квтч срещу отчетена за 1981 г. 368,3 кг/квтч. При производството на топлоенергия тя е 187 кг/кал за 1982 г. срещу 181,2 за 1981 г.

В някои предприятия на Благоевградски окръг въпреки извършените корекции лимитите за отделни суровини и материали не са достатъчни за изпълнение на производствената програма през 1982 г. На Завода за измерителни инструменти и уреди не достигат около 40 тона конструктивна стомана, 30 тона листовата стомана, 10 тона едносортова стомана и някои видове масла;

658

6

на ЗМК-Благоевград, около 40 тона алуминиеви профили и 3 тона меден профил; на приборостроителен комбинат комбинат "Беласица" - 39 тона месинг на блок, алуминиев прокат 14 тона, бронзов прокат 4 тона и др.; на Строително-монтажен комбинат - 400 куб. м иглолистни дъски, 450 куб. м иглолистни греди и 4 тона алуминиева ламарина; на Завода за горивна апаратура и авточасти - около 12 тона студено изтеглена стомана; на Завода за телефонни части - около 25 тона стоманена тел и 30 тона бубинашен проводник; на ИПБУ - 300 тона чугун леярски и 65 тона памук и др. Недостигът на течни горива е, както следва: в КЦХ-Разлог - над 400 тона, ЗХФД - Разлог - 1000 тона мазут, ДТК "Г.Делчев" - над 300 тона мазут. Основната причина за това състояние е липсата на качествена спирателна апаратура (кранове), кондензни гърнета, парометри, водомери и др., които са внос по второ направление.

За януари и февруари т.г. ЗТКИ-Мадан, е в преразход на 96 000 квтч електроенергия, ЗКЕ-Смолян - 26 000 квтч. ЗКЕ-Девин - 8000 квтч. фабрика "Родопска тъкан"-Смолян - 6000 квтч. За първото тримесечие на годината ДГК "Конава"-Видин, има преразход на 35 041 тона дизелово гориво, 44 570 тона мазут и 100 811 квтч електроенергия.

В СМК "Кремиковци" също са констатирани някои нарушения. За производството на кокс лимитът е 619 кг/т, но поради нерегламентиран състав на въглищата, използ-

7

вани в коксопроизводството, предвидената разходна норма е 650 кг/т. На практика фактическият разход е още по-голям и достига 750 кг/т. Подобно е положението и с разходните норми на мазут и газ.

Вместо допусканията според разходните норми 6% загуби на железосъдържащи суровини в плана на комбината са заложили 12%, като обосновката е, че част от суровините се губят по време на транспортирането. Трябва да се има пред вид и обстоятелството, че предвидената в разходната норма загуба от 6% е по-висока от средната за металургиите на социалистическите страни

В СК "Нефтохим"-Бургас, за обезпечаване на икономия на горива и енергия са коригирани 86 разходни норми. През 1982 г. разходът е намален със 158 000 тона, в това число мазут 98,9 хил. тона. Въпреки това, обаче лимитът за мазут за годината не достига с 34,4 хил. тона. Това показва, че при корекциите на разходните норми не са разкрити всички резерви за изпълнение на поставената задача. Във връзка с това генералният директор на комбината е издал заповед, с която се разпорежда да се анализират още веднъж причините за допуснатите завишения на разходните норми за гориво и енергия по отчета за първото тримесечие на годината и се вземат допълнителни мерки за снижението им.

В редица стопански предприятия на Ямболски окръг е подхоронено неправилно при разработването на насрещните планове. От общо 76 предприятия от материалното производство в окръга с разработените

на срещни планове 15 не достигат националните показатели за обществената производителност на труда, 9 за чистата продукция и 20 за материалните разходи. Това се отнася за ПК "Винпром", "Млечна промишленост", Тютинева промишленост, Окръжно управление на съобщенията и др.

Неефективното използване на техниката в някои автостопанства и липсата на ефикасен контрол по изпълнението на нормативните документи също така е една от причините за завишаване разхода на течни горива.

Поради липса на съгласуваност между ДАП-Кърджали и ДАП-Смолян повече от 80 тежки автомобили МАЗ и КРАЗ, които обслужват предприятията от Маден и Рудозем, извършват кръстосани превози. Автомобилите на ДАП-Кърджали извозват подпорни материали за рудниците и се връщат празни, а тези на ДАП-Смолян, возят концентрат и също се връщат обратно празни. Предпоставка за кръстосани превози се създават и в селищната система Ивайловград. В АПК се изгражда транспортно предприятие при наличие на ДАП-Ивайловград. По този начин се концентрират голям брой автомобили, без да има ясен разчет за уплътняването им с товари. В стопанския комбинат за автотранспорт и механизация към ДСО "Инжстрой"-София има разхищения. Констатирани са присвоявания на големи количества бензин и нафта от съответните началници на бензиностанции в първо и второ управление на Комбината. Допуснати са и прераждания на гориво в Бътно управление

96A

9

към ДСО "Инжстрой". От извършената проверка през февруари т.г. на 120 лични автомобили на работещи в обединението е установено, че около 30% ползват държавен бензин.

По мнение на специалисти от системата на ДКП, БНБ, МФ и др. неизпълнението на разпоредбите на Министерския съвет и непривеждането на нормите за разход на материали, труд и енергия в съответствие с изискванията на новия икономически механизъм е основната причина за нарушаване пропорциите между темповете на нарастването на работната заплата и производителността на труда.

Предлагаме да бъде информиран Министерският съвет.

НАЧАЛНИК:

Ген.-лейтенант

(Г. Аначков)

Отп. в 5 екз.

№ 1 - др. Стоянов

№ 2 - др. Шопов

№ 3 - др. Яковлев

№ 4 - ЦИОУ

№ 5 - отдел 10

Изп.: отдел 14/АС

Нап.: Христова/14320

07.06.1982 г.

Красел

Ген.-лейтенант

Красел

35

Д. Делиев
от 07.02.82
Делиев

КОПИЕ

58

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Окръжно управление МВР
вл. № С 2990 от 7.7.1982 г.

КРДОБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОБГДСРСБНА

М В Р
ОТРОКОВА У-НИЕ - ДС
Рег. № 19472 ДС
28.01.1982 19 год.

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ОКРЪЖНО У-НИЕ-МВР
Г-н Васково

На съвместно заседание от 01.06.1982 г. Секретариатът на ЦК на БКП и Министерският съвет на НРБ разгледаха въпроса за осигуряване изпълнението на валутните задачи през 1982 година.

Беше дадена положителна оценка на извършената работа по изпълнението на валутния план за 1981 г. от партийните, държавните и стопанските органи и организации и от трудовите колективи.

Постигнатите резултати по безспорен начин потвърждават действената сила на външноикономическата политика на БКП, своевременното и далновидно издигане на валутния проблем в общонационална задача.

Тъй като изпълнението на поставените социално-икономически задачи се затруднява от усложняването на международните политически и икономически условия, Секретариатът на ЦК на БКП и МС на НРБ считат, че борбата за решаването на валутния проблем на страната през 1982 г. следва да продължи с още по-голяма активност.

Ръководно начало в работата на партийните, държавните стопански органи и организации при изпълнение на валутните задачи през следващия период следва да бъдат изключително важните постановки на др. Тодор Живков, изложени от него поед Октомврийското национално съвещание през 1981 год.

За да се осигури изпълнението и преизпълнението на валутния план през 1982 г. Секретариатът на ЦК на БКП и Министерският съвет на НРБ приеха Решение № 79 от 01.06.1982 г. В него се посочват пътищата, начините и средствата за бързо поед доляване на допуснатото през първото полугодие изоставане в изпълнението на валутните задачи, както и мероприятията за изпълнение от съответните инстанции и ведомства по осигуряване валутен ефект през 1982 г. както следва:

а/ чрез увеличаване на износа и намаляване на вноса - валутен ефект на сума 160 млн. вал. лв. в рамките на утвърдената обща задача за подобряване на платежния баланс.

б/ чрез намаляване на вноса по всички позиции да се осигури икономия на конвертируема валута на сума около 140 млн. вал. лв.

в/ чрез осигуряване до края на петилетката ежегодно по 150-200 млн. вал. лв. планови и надпланови постъпления от задграничната инженерингова и строителна дейност.

Във връзка с горизложеното е необходимо целият оперативен състав на окръжното управление, имащ отношение по дейността на цитираните ведомства, да бъде запознат със съдържанието на Решение № 79 МС до 20 юли 1982 г. Отделите, отделенията и оперативният състав, обслужващ икономиката, със специфичните средства на ДС да оказват по-активна помощ

60

3

на стопанските ръководства за изпълнение на валутните задачи. Особено внимание да се отделя на причините, които спъват или затрудняват дейността на стопанските организации в това направление.

Контролът върху изпълнението на набелязаните мероприятия да се осъществява от ръководния състав на управлението, а за получаваните резултати периодически да се информира ВГУ-ДС.

Отп. в 2 екз.

№ 1 - р-во ВГУ

№ 2 - отдел 14

Изп.: Н. Абаджиев-14

Нап.: Н. Димитрова-16274

28.06.1982 г.

НАЧАЛНИК:

Ген.-лейтенант

/Г. Аначков/

*Срещи Младорова
да се информират
по отношение на
за секретна*

Взр. № 11838 от 24.08.1982

9

1924/1982 3/469/1009

КОПИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО на БЪЛГ. РАБОТИ
ЦЕНТЪР. ИНФ. ОРГ. У-111
Вз. № 11838 от 24.08.1982.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

- 0 - 1, 2
- I - 3
- III - 1, 4, 5, 10, 17
- IV - 7, 12

ОТНОСНО: Дейността на противниковите специални служби по придобиването на икономическа и научно-техническа информация за Народна република България

Постоянно разширяват се външноикономически връзки на НР България с капиталистическите и развиващите се страни, икономиката се превърна в главен обект на разузнавателно проникване и друга подривна дейност на противника. В съвременната усложнена външнopolитическа и оперативна обстановка икономическите проблеми представляват важен фактор, който в голяма степен предопределя изграждането на международните отношения. Администрацията на Рейгън се стреми да превърне външноикономическите връзки на САЩ с другите страни в главен лост за политическо влияние и вмешателство.

През последните няколко години се забелязва тенденция към засилване участието на специалните служби на развитите капиталистически страни при формирането и провеждането на външноикономическата политика на техните правителства спрямо социалистическите страни и в частност спрямо НРБ. Те събират тотална икономическа и научно-техническа

информация с цел постигане на трайно икономическо и политическо проникване; за поставяне на отделни важни производства или подотрасли в зависимост от капиталистическите монополи; за разрешаване на свои производствени и научни проблеми; за дискредитиране на социалистическата система; за диктуване на различни условия и пр.

Основните форми на подривна дейност в икономиката са шпионажът, корупцията и разложението.

Установено е, че икономическа информация събират почти всички служители от икономическите и други секции на капиталистическите дипломатически представителства у нас, както и представители на западни търговски фирми, банки и други организации. В действията на някои западни дипломати като Роналд Кейтс (САЩ), Елизабет Ахенбах и Рудолф Теске (ФРГ), Филип Мало и Бруно Вивие (Франция) проличава стремеж да разширяват и укрепват установените от тях контакти на различни равнища с цел да извличат необходимата им икономическа информация и в частност да създават пречки за реализирането на изгодни за НРБ сделки с капиталистически партньори.

През последните години значително се увеличи броят на провежданите приеми, коктейли, прожекции и други мероприятия от капиталистическите посолства, както и организираните симпозиуми и семинари от западни фирми, контактуващи с нашата страна. На тях се канят изтъкнати наши икономически кадри и научни работници, с които се провеждат целенасочени разговори за придобиване на икономическа и научно-техническа информация.

Друг метод за извличане на информация, който напоследък все по-често се използва от западните дипломати и представители, са официалните посещения на министерства, ведомства и надведомствени органи за осъществяване на делови срещи,

11

на които се поставят редица въпроси от разузнавателен характер. През тази година вторият секретар и аташе по икономическите въпроси при посолството на САЩ в София посетил института "Пушкаргов", където умело успял да извлече изчерпателна информация какво се прави у нас за опазването на обработваемите площи и увеличаването на добивите, каква част от тях се предоставя за лично ползване, за състоянието на износа на селскостопанска продукция и др. Интересът си към тези данни дипломатът мотивирал с това, че САЩ проучвали организацията по опазването на плодородните земи в световен мащаб, за да разработят своя програма.

В началото на март т.г. двама английски дипломати официално посетили корабостроителния завод "Г. Димитров" – Варна. По време на разговорите проявили интерес към производствената програма и перспективите на корабостроенето в НРБ; отражението на световната енергийна криза върху изпълнението на петилетния план; възможностите за строеж на различни видове плавателни съдове; програмата за строителство на платформи за търсене на нефт, техните технически параметри и договорен пласмент; възможностите за строеж на военни кораби и др.

През март т.г. американски дипломат заедно със съпругата си посетил Института по корабна хидродинамика, където се слобил с неговите проспекти. Проявил интерес дали в басейна могат да се правят изпитания на модели за подводни кораби.

Подобни опити за извличане на информация се правят и от представители на западни фирми и организации. В началото на април т.г. у нас пребивавали двама английски специалисти – мивен инженер и геолог, служители на МЕА (Международната енергийна агенция) – Англия. По време на срещите си в

Комитета по геология са се стремели да узнаят точното местонахождение на въглищните находища в НРБ и техния капацитет, съставляващи държавна тайна. По оперативен път е установено, че МБА проявява определен интерес към някои социалистически страни, в това число и НРБ, с цел установяване на контакти за придобиване на данни от стратегически характер.

Представителят на британските въздушни линии в София се опитал да придобие секретни икономически данни за СО "БГА-Балкан", като се мотивирал, че те са му необходими за изготвяне на доклад за регионалната конференция на представителите на авиокомпаниите във Виена.

Противникът продължава да използва и визуалното наблюдение за събиране на икономическа информация, технически данни и параметри. През миналата и тази година са установени няколко такива случая. Временно пребиваващ у нас турски гражданин установил контакт с български гражданин от турски произход и го разпитвал за работата му като сондър в режимен обект на ДСО "Редки метали". От въпросите му можело да се направи извод, че турският гражданин добре е запознат с редица подробности за работата на режимния обект. Споделил пред нашия специалист, че обиколил с въдица и кинокамера района и успял да направи филм за третирания режимен обект.

Напоследък контактите на българските банки със западните банкови корпорации значително се разшириха. НР България поддържа отношения с около 2000 банки от 112 страни в света. Понастоящем в страната се правят около 70 посещения годишно от представители на най-известните капиталистически банки предимно от САЩ, ФРГ, Англия, Франция и Япония.

Анализът на данните за посещенията на чуждите банкови служители показва, че те се интересуват от конкретни банкови сделки и операции, от състоянието на външната търговия и

поставят редица въпроси с проучвателен характер за нашата икономика. Интереси към разностранна икономическа информация проявяват предимно представителите на САЩ, Англия и Япония извън рамките на компетенциите на банковите среди. По време на разговори в БВТБ началникът на отдела за социалистическите страни в "Бенк ъв Америка" Габриел Айхлер е извадил карти на София и страната като е поискал да му се посочи точното месторазположение на металургичните и химическите заводи. Проявил интерес към приходите от туризма по страни и други въпроси, нямащи нищо общо с банковото дело.

По линия на научно-технически обмен ежегодно се провеждат над 60 международни прояви (конгреси, конференции, симпозиуми, семинари и др.), в които участвуват повече от 2000 научни работници и специалисти от развитите капиталистически страни. От чуждите участници 44 са уличени като разузнавачи и агенти на вражески специални служби. Всяка година над 180 български специалисти се изпращат на специализация в западни институти, фондации ("Александър фон Хумболд", Карл Дуисберг", ДААД, "Гьоте-институт", "Хайнрих Херц" и др.) и капиталистически фирми. Понастоящем НРБ разработва повече от 130 теми в разни направления на науката съвместно с чуждестранни научни учреждения. Непрекъснато бележи ръст и безконтактният (задочният) обмен между наши и чужди учени.

Анализът на данните показва, че противникът максимално използва подобни прояви, за да извлеча научно-техническа и икономическа информация, да се домогва до наши научни постижения и изобретения, които да прилага за разрешаването на свои научни и производствени проблеми.

Напоследък зачестиха случаите, при които на специализиращи наши граждани в западни институти, фондации и фирми се предоставят за попълване специално изготвени въпрос-

ници и анкетни карти. Съдържанието им изисква да бъдат отразени редица публикувани и поверителни данни за отделни обекти и отрасли на икономиката.

По време на провежданата Конференция по химия и биотехнология на биологичноактивни природни продукти проф. Карл Джераси (САЩ) е събирал информация за някои наши индустриални производства, данни за партийни и държавни ръководители и изтъкнати учени от системата на БАН.

На Балканските биофизични и биохимични дни по оперативен път беше иззет от чуждестранен обект списък с подробни данни за 350 български учени. С умело провеждани целенасочени беседи обектът постоянно е допълвал и конкретизирал този списък. За някои от фигуриращите в него наши учени разполагахме предварително с данни, че са попаднали в ползрението на противниковите разузнавания.

Външнотърговският обмен също създава благоприятни възможности на вражеските специални служби да извличат разностранна икономическа и научно-техническа информация. Установено е, че разузнавателните и фирмените интереси все повече се преплитат и взаимно обуславят. По голям брой сделки чуждите специалисти остават продължително време в страната, а също така и наши граждани дълго пребивават зад граница в съответните фирми. Някои от контактите на чуждите представители с наши специалисти носят конспиративен характер, като се използват и условности. Характерно е, че сред тези чужденци няма твърдо установени кадрови разузнавачи и въпреки всичко в цялата им дейност се чувства почерка на разузнаването при събирането на сведения, съставляващи държавна тайна. Интересен от оперативна гледна точка е фактът, че след задържането на някои чужди граждани, западни фирми или представители на правителствени органи предлагаша значителни суми за освобождава-

нето им, а в единични случаи за целта е упражняван и натиск от различни задгранични организации.

За придобиване на разностранна икономическа и научно-техническа информация една от основните насоки на противниковите специални служби е изучаването, обработката и опитите за вербовка на временно пребиваващи наши специалисти зад граница и особено на работещи в развиващите се страни. През годината са станали известни няколко такива случая.

Цева

В Италия ИР, уличен като агент на ЦРУ, е направил опит да вербува наш гражданин, пребиваващ там в кратковременна командировка. Чрез свой агент, нигерийски гражданин, ЦРУ активно е изучавало наш специалист в Куба с цел вербовка. Свързан с ЦРУ американски гражданин, представител на "Корпуса на мира", активно е изучавал с намерения да вербува наш специалист на работа в Мароко. БНД се е насочило със същата цел към изучаване на служител от СО "МАТ", като е използвало наводчик-ИР. Характерно е, че напоследък вражеските разузнавания се ориентират към перспективни икономически и научни кадри, които са носители на важна и обобщена информация и са оторизирани да вземат самостоятелни решения за развитието на конкретни производства и подотрасли на народното стопанство. Подчертан интерес представляват и лица, имащи пряко отношение към реконструкцията и модернизацията на съществуващите мощности.

Противниковите специални служби активно използват зашифрованите и негласни технически прониквания в българските търговски, транспортни, туристически и фирмени представителства зад граница за придобиване на търговско-икономическа и научно-техническа информация. През тази година са получени данни, че западногерманските специални служби планират активизиране на дейността си по отношение на нашите

официални представителства на територията на ЧГГ. Особено внимание възнамерявали да обърнат на задграничните транспортни фирми и на работещите в тях български граждани.

На сегашния етап противниковите специални органи все по-често прибегват към задържане и разпити на наши специалисти при пребиваването им зад граница. Поводите за това са от най-различно естество – нарушения на паспортно-визовия и обществения режим, допуснати пътно-транспортни произшествия, извършена валутно-контрабандна дейност и др., а често пъти и без всякакъв повод – с единствената цел да ги подложат на подробни разпити и да извлекат необходимата им информация. През 1981 г. бяха задържани около 150 български граждани, от които над 75% в Турция, Либия и СФРЮ. Характерен е случаят с български учен, пребивавал в Париж в кратковременна командировка по линия на ЮНЕСКО. Същият е бил неоснователно обвинен в кражба на три книги от магазин, впоследствие арестуван и разпитван около пет часа в полицията в съвсем друга насока. Преди освобождаването му бил изрично предупреден да не споделя с никого за разпита и характера на задаваните му въпроси.

Специалните служби на Турция и СФРЮ в максимална степен практикуват задържането по повод и без повод, предимно на транспортни работници, за да извличат всестранна икономическа информация. Това се потвърждава от факта, че разпитите на задържаните в почти всички случаи не са имали нищо общо с допуснатите от тях нарушения.

Австрийските полицейски органи се стремят да замаскират случаите на задържане на български моряци от БРП за извършени от тях митнически нарушения. Подлагат ги на подробни разпити, за да извлекат необходимата им икономическа информация. За допуснати нарушения налагат глоби на провинилите

се и ги водят на списъчен отчет. Нов момент в тази им дейност е обстоятелството, че разрешават заплащането на глобите да става при следващите посещения на нашите моряци в Австрия, с което "отварят врата" за продължаване на установените вече контакти.

При задържането на наши транспортни работници във ФРГ специалните органи също създават условия и предпоставки за продължаване и разширяване на контактите с тях при регулярните им посещения. Нов елемент в дейността на западногерманските специални служби е предоставянето на определени адреси за тази цел, което говори за известен стремеж към законспириране на последващите контакти.

За да извличат интересуващата ги икономическа и научно-техническа информация, вражеските специални органи и търговски фирми все по-често правят опити да разлагат и корумпират податливи специалисти и стопански ръководители в системата на икономиката. Анализът на данните показва, че не са редки случаите на предавана търговско-ценова и обобщена икономическа информация срещу преки подкупи, комисиони от сключени сделки, скъпи подаръци, уреждане на командировки и специализации на Запад за сметка на капиталистическите фирми, откриване на лични сметки в западни банки и пр. Корупцията има голямо сходство с шпионажа и те взаимно се обуславят, поради което често пъти опасността и нанесените щети на икономиката от тях са адекватни. Поставените в икономическа зависимост податливи наши граждани се превръщат в постоянен източник на информация и тяхната престъпна дейност трудно се разкрива пред вид неконтролираните контакти при регулярните им пътувания зад граница.

На основание гореизложеното могат да се направят следните основни изводи:

- противниковите специални служби постоянно усъвършенствуват използваните форми и методи за придобиване на икономическа и научно-техническа информация за нашата страна, с която подпомагат своите правителства в провежданата от тях диференцирана външноикономическа политика спрямо НР България;

- за да извличат всестранна икономическа и научно-техническа информация, при обективно разширяващите се външноикономически връзки вражеските специални служби все по-често правят опити да разлагат и корумпират податливи наши граждани, работещи в сферата на икономиката. Въпреки предприетите мерки тази дейност продължава и има устойчив характер.

С цел своевременно разкриване, предотвратяване и пресичане опитите на противника да подрива икономиката и да въвлеча български граждани в шпионска и друга престъпна дейност ВГУ-ДС провежда следните мероприятия:

- полага усилия за максималното осигуряване с постоянно и ефективно оперативно наблюдение на всички възможни канали за разузнавателно проникване на противника в икономиката;

- задълбочено анализира и оценява известните случаи на подход на противниковите специални служби към наши граждани и насочва наличните оперативни сили и средства към представляващите от тях определен интерес за органите на ДС;

- активизира работата по проникването в капиталистически фирми, институти, фондации и организации и преди всичко в уличените от тях като прикритие на вражески разузнавания;

- работи за издигане равнището на превантивно-профилактичната дейност в обслужваните обекти, на техния пропускателен режим и особено на взаимодействието със съответните

административни и партийни органи по подбора на контактуващите с капиталистически партньори, регулярно пътуващите и работещите за по-продължителен период в чужбина наши икономически и транспортни кадри;

- насочва усилията на състава към постоянното разширяване и укрепване на контактите и взаимното доверие между органите на ДС и трудовите колективи за изграждането на такива взаимоотношения, при които българските граждани доброволно, своевременно и обективно да съобщават за инсценираните спрямо тях провокации, шантажи, задържания и разпити зад граница;

- взема конкретни мерки за подобряване на координацията и взаимодействието с линейните отдели, с централните подразделения и окръжните управления на МВР.

НАЧАЛНИК:

Ген.-лейтенант:

(Г. Аначков)

Отп. в 3 екз.
№ 1 - Р-во ВГУ
№ 2 - отдел 14, Грозданов
№ 3 - отдел 14-ДС
Изп. Грозданов/14
Нап. Христова/18857
29.07.1982 г.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И
БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА - ЧАСТ II

37

СТРОГО СЕКРЕТНО! 03084

МВР
ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС
Рег. № 27615 Екз. 1
-1. ОКТ. 1982 10 год.
20.3

78
МИНИСТЕРСТВО НА БЪЛГ. РАБОТНИ
ВЕЩОВЕ
Вх. № 14282 от 12.10.82

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Дейността на Второ главно управление-ДС по подпомагане Министерството на външната търговия за по-нататъшното разширяване на положителния валутен ефект на страната по второ направление

Народна република България поддържа външно-търговски отношения със 117 страни от целия свят - от тях 14 социалистически, 28 капиталистически и 75 развиващи се страни. Броят на фирмите само от развитите капиталистически страни, с които НРБ търгува, надхвърля 8600. Около 30% от износа на страната и 21% от вноса се осъществяват по второ направление.

Някои от сделките по вноса имат стратегическо значение за по-нататъшното развитие на отделни отрасли на народното стопанство - химия, металургия, нефтопреработване, машиностроене, електроника и др. Това изисква добро познаване на търговската политика на отделните страни и намеренията на фирмите при водене на търговските преговори.

Из архивите

392

79 2

Една от задачите на Второ главно управление-ДС по линия на икономиката е да оказва помощ със специфичните си сили и средства за разширяване положителния валутен ефект на страната по второ направление. В тази връзка ВГУ-ДС предоставя периодически на МВТ, на подразделенията му, на извършващите външотърговска дейност организации и на други заинтересовани ведомства и институти разнообразна информация от търговско-ценови, научно-технически и сигнален характер. Благодарение на това за съответните ведомства и организации се създават възможности да изграждат правилна търговска политика; да водят по-успешни преговори за сключване спогодби и договори; да постигат по-благоприятни условия за страната при изпълнението им; да усвояват по-бързо съвременни високо ефективни технологии и лицензи и да предотвратяват сключването на неизгодни сделки.

Освен това управлението обезпечавя скрития транзит, извършва контрол по митническия режим и пресича по-крупните валутно-контрабандни престъпления.

През периода 1976-1980 г. ВГУ е оказало икономическа помощ на МВТ и ВТО на сума 140 670 000 валутни лева. От реализираните в управлението обекти допълнително са внесени в държавния бюджет 2 969 000 валутни лева и 120 000 лева. От иззетата на ГКПП валута и конфискации са реализирани други 2 741 238 валутни лева, 21 196 694 лева и десетки товари, леки коли и автобуси. (Тази дейност се извършва съвместно с местните митнически органи.)

Чрез ръководството на МВР са изпратени до ЦК на БКП, МС, МВТ и редица други министерства и централни ведомства 363 информации и сигнали за слабости, пропуски и неудачи по канала на външната търговия, което е допринесло за предотвратяване нанасянето на сериозни щети на икономиката.

На заинтересовани ВТО и научни институти са предоставени 105 научно-технически и търговско-ценови документации. За постигането на по-добри резултати е спомогнало и воденето на пряк оперативен контрол в управлението на 270 крупни външотърговски сделки.

След Дванадесетия конгрес на БКП и въвеждането на новия механизъм за управление на икономиката, въпросът за помощта и подобряването на валутния баланс на страната придоби нови измерения. Дейността и усилията на ВГУ-ДС бяха насочени в няколко основни направления:

1. Работа по търговско-икономически делегации на правителствено и министерско ниво.

През 1981-1982 г. бяха проведени комплексни оперативно-технически мероприятия по пребиваващи в страната правителствени делегации на ФРГ, САЩ, Англия, Швеция, Австрия, Гърция и Турция. Беше придобита и предадена за ползване от ЦК на БКП и МВТ информация, касаеща външноикономическата политика на някои от тези страни спрямо НРБ, СССР и други социалистически страни. Особен интерес представляват придобитата документация от американска, английска, австрийска и швейцарска делегации за перспективите на развитие, стратегията и тактиката на външотърговските им взаимоотношения със страните от социалистическата общност.

От турска делегация беше прихваната документация относно взаимоотношенията им със СРР при определяне на таксите и навлата за превози през Турция. Тази информация съдействува за правилното ориентиране на нашата политика в областта на транспорта по отношение на Турция и СРР.

2. Работа по международни прояви – симпозиуми, панаири, изложби и пр.

Второ главно управление-ДС обезпечаваше в контра-разузнавателно отношение международните икономически прояви – срещи, симпозиуми, панаири, изложби и др. В резултат от проведени активни мероприятия бе придобита и предадена документация по редица важни за МВТ въпроси, която е високо оценена и намира ефективно приложение.

На срещата "Изток-Запад" – 1982 г. във Варна, бе придобита по оперативен път важна политическа, икономическа и търговска документация, касаеща различни аспекти от отношенията на САЩ, Англия, ФРГ, Австрия, Канада, Турция, Швеция и СФРЮ с нашата страна, СССР и другите социалистически страни. Беше осигурена своевременно информация на нашата делегация, а на съветските другари бе изпратена документация по сделката "Петрол-газ" между СССР, САЩ и Япония. На РУМНО, ПГУ-ДС и КГБ беше предадена стратегическа карта на енергийната система на Турция.

По време на организираните национални изложби на Турция, Словения и Хърватско, на специализираната изложба "Булмедика", както и от традиционния Международен мострен панаир в Пловдив беше придобита документация, за която МВТ и ВТО изпратиха до ръководството на управлението и министерството благодарствени писма.

Ценни за развитието на отделни наши производства и клонове на науката са придобитите от ВГУ-ДС и предадени на съответните инстанции научно-технически документации от провеждани през последните две години у нас и в чужбина симпозиуми. Висока е оценката на специалистите за предадените им материали по изчислителна техника в областта на софтуера, по фундаментални проблеми в биомеханиката и роботиката, по разработката на противораковата ваксина "интерферон", по редица проблеми в областта на механиката, биологията, биофизиката, химията, фотопроцесите, електрониката и др. Освен това бяха предадени информации на БНБ и БВТБ, за подривната дейност на противника по банковия канал, а така също и придобитите ембаргови технически документации, предадени една част на братска Куба, а друга - на МНО за ВМС.

3. Работа по сделки взети на оперативен контрол и външотърговския обмен по второ направление.

Основната дейност на оперативния състав на ВГУ-ДС по линия на оказваната на МВТ помощ е съсредоточена върху сделките от текущия стокообмен на страната по второ направление. По-крупните от тях, третиращи

23 6

внос или износ на комплектни обекти, се водят на постоянен оперативен контрол. Броят им за периода 1981-септември 1982 г. надхвърля 70. Работата по тях и по другите текущи сделки се провежда на планова основа с прилагането на всички наши специфични сили, средства и методи.

От проведените комплексни агентурно-оперативни и технически мероприятия е придобита ценна за ВТО търговско-ценова документация. Само за периода 1981 - септември 1982 г. оказаната от управлението помощ на МВТ и ВТО възлиза на над 33 550 000 валутни лева, 36 145 000 щатски долара, 4 450 000 ДМ и 220 000 швейцарски франка.

Така напр. въз основа на предадена от нас на ТПО "Булгартабак" ценова документация беше сключена сделка с италианския тютнев монопол при изгодни за страната условия с икономически ефект възлизащ около 18 млн. долара. Оказаната на ВТО "Техноимпорт" помощ по сключване на изгодни сделки за доставка на комплексни обекти за НКК-Бургас и "Кремиковци" надвишава сумата 12 млн. долара. По сделката с английската фирма "Перкинс" на комитета по тежко машиностроене бе предадена документация, която му позволи да реализира икономии, както следва: на средства от лицензионни такси - до 2 млн. вал. лв., на разходи за съвместни разработки - до 1 млн. вал. лв., от съкращаване реконструкционни разходи - до 3-4 млн. вал. лв. и от избягване грешни решения от стратегически характер поради монопола на

847

"Перкинс" евентуални загуби от порядъка на десетки млн. вал. лв.

От получена чрез нас документация по сделки с австрийски и западногермански фирми за вентили, клапани, хладилна и климатична техника, печатарски и строителни машини икономическият ефект за "Техноекспорт" възлиза на над 12 млн. лева. Благодарение на предоставената му от нас ценова документация "Трансимпекс" успя да сключи договора за електронизация на жп линията София-Пловдив на цена с 9 млн. вал. лева по-ниска от оферираната. Икономическият ефект от нашата помощ по сделката за завода за нивелири в Правец е 4,5 млн. долара, а от покупката на лиценз и оборудване на завода за подови настилки Ботевград - 3 250 000 ДМ. Други 1 млн. ДМ са спестени при сделката за покупка на лиценз за студено калибриране на горещо валцовани тръби в МК "Кремиковци".

4. Сигнална информация

През разглеждания период управлението е изпратило 106 справки до различни инстанции и ведомства. Чрез тези справки са предотвратени щети за десетки милиони лева от неизгодно сключване на външнотърговски сделки или поради неудачи и допускани слабости от ВТО. Характерни в това отношение са случаите с ИСО "Техноекспорт", ВТО "Родопаимпекс", "Електроимпекс", "Изотимпекс" и др., при които не е допуснато внасяне на остаряло оборудване, закупуването на дефектни стоки, щети от износ на живи животни и др., на стойност над 10 млн. вал. лв.

85 8

5. Дейност по реализирани обекти на оперативен отчет и по линия на ГКПП

За периода 1981 - септември 1982 г. са предадени на държавния бюджет 310 000 ЩД от осъдени обекти, а от конфискации на ГКПП и заловена контрабанда - 579 508 вал. лв. и 6 631 896 лева. С всяка година нарастват постъпленията в държавния бюджет от конфискации на ГКПП.

Основните начини за придобиване необходимата документация остават М-"Г" и агентурата. По-рядко биват ползвани съобщения от М-"Родопи" в търговските секции при посолствата, търговските представителства или от оборудваните приемни на някои ВТО. В отделни случаи данни, подпомагачи МВТ и ВТО са получени и чрез М-"Пирин".

Снижаванена цените при вносни сделки с фирми от ФРГ, САЩ и Италия сме успявали да постигнем и чрез агентура, подаваща подработена от нас дезинформация на обектите.

В дейността си по подпомагане на МВТ управлението е осъществявало взаимодействие с ПГУ (НТУ), Софийско градско и окръжните управления на МВР. Ролята на помощта на окръжните управления на МВР все повече нараства с приложението на новия икономически механизъм.

Независимо от помощта, оказвана на МВТ за по-нататъшно разширяване на положителния валутен ефект съществуват редица недостатъчно използвани оперативни възможности.

Не във всички наблюдавани от управлението ведомства сме създали необходимата добра организация за получаване своевременна информация по предстоящи външотърговски сделки. Не всички заслужаващи внимание сделки се водят на оперативен контрол. Това е валидно особено за тези зад граница при комплексното строителство и инженеринговата дейност.

Не се реализират цялостно възможностите на оперативно-техническите мероприятия за повишаване на количеството и качеството на придобиваната информация. Не е достатъчна техническата обезпеченост на икономическите отдели. Не се реагира винаги по най-бързия начин по получената информация. В недостатъчна степен се използва дезинформацията при водене на преговори по крупни сделки.

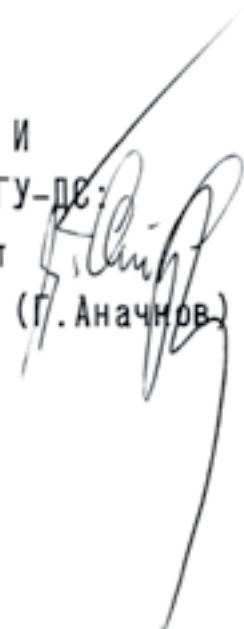
По-бързото приключване на водените за корупция сигнали и дела на оперативен отчет в управлението също би допринесло за недопускане нанасянето щети на народното стопанство по канала на външната търговия.

Все още не е на необходимото ниво и координацията по обмена на външотърговска информация с братските органи за сигурност, особено по контрабандния канал.

87 10

Второ главно управление-ДС на основата на досегашния си опит, направените оценки и констатирани слабости ще разработи и проведе допълнителни мероприятия за разширяване помощта на МВТ и ВТО за повишаване валутния ефект на страната по второ направление. В това отношение ще се вземат също необходимите мерки за подобряване взаимодействието и засилване ангажирането на окръжните управления на МВР, които имат възможности в тази насока.

ЗАМ.-МИНИСТЪР И
НАЧАЛНИК НА ВГУ-ДС:
Ген.-лейтенант

(Г. Аначнов)

Отп. в 5 екз.

№ 1 - др. Стоянов

№ 2 - др. Шопов

№ 3 - ЦИОУ

№ 4 - др. Лаповенко

№ 5 - отдел 14

Изп.: Абаджиев/14

Нап.: Христова/23778

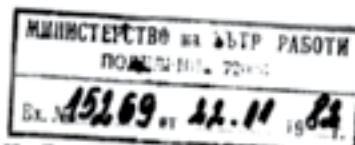
01.10.1982 г.

38

52-1

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ А ПРОТИВПОЖАРНАТА
СЛУЖБА
Рег. № 110-1886 Екз. № _____
19-11 19 82 г.
1040 — СОФИЯ

ДО НАЧАЛНИКА НА
ПОД. 72 000 — МВР

И Н Ф О Р М А Ц И Я

от генерал-лейтенант ИЛИЯ ДОНЧЕВ — начал-
ник на ЦУПО-МВР

ОТНОСНО: Оценяване на постигнатите резултати от изпълнението на задачите, произтичащи от Решенията на XII конгрес на БКП за органите на ПО по линия на икономиката

Основната задача за органите на ПО, произтичаща от решенията на XII конгрес на БКП е по-нататъшна интензификация на противопожарната охрана в съответствие с общото социално-икономическо развитие на страната, чрез което да се гарантира пожарната безопасност на народното стопанство и да не се допусне крупни пожари да създадат затруднения в икономиката. През миналата 1981 г. на проведените национално, окръжни и районни съвещания обстойно и задълбочено бяха обсъдени задачите за органите на ПО. ЦУПО и поделенията в страната разработиха конкретни програми и мероприятия за тяхното изпълнение.

Интензификацията на противопожарната охрана започна да се реализира в съответствие с линията, дадена от XII конгрес и постановките на др. Т. Живков по пътя на:

- ползване на научния подход за подобряване на структурата и организацията на противопожарната охрана и за цялостно прилагане на Закона за ПО и останалите нормативни документи;

- прилагане на политическия подход в стила и метода на работа за превръщане на противопожарната охрана в общонародно дело;

- ускорено внедряване на достиженията на научно-техническия прогрес;

- засилване ролята на субективния фактор – кадрите, изразяващо се в повишаване на мобилизираността, активността, отговорността, възискателността, квалификацията и дисциплината в работата на всеки противопожарен служител.

Конкретна реализация научния подход намери израз преди всичко в разработването в съответствие със Закона за ПО на редица подзаконови актове и документи като: Правилник за ЦУПО, Правилник за междуведомствения противопожарен съвет при МВР, Боен устав на ПО, Инструкция за организацията на пожарно-профилактичната дейност и държавния противопожарен надзор, Инструкция за ведомствената ПО, Инструкция за доброволните противопожарни отряди, Наредба за пожарната безопасност при извършване на огневи работи, и други. Повечето от тях вече влезнаха в действие, а на останалите предстои утвърждаването. С усъвършенстването на нормативната база се подобри структурата и разпределението на работата, конкретизираха функциите, усъвършенства се организацията, повишиха се отговорностите на различните ръководни и изпълнителски нива. Необходимо е да продължи работата за цялостно, във всички поделения изучаване и изпълнение на постановките на нормативните документи, с което чрез създадените от тях предпоставки ще се осигури пови-

шаване на ефективността на противопожарната охрана.

За тази цел при провеждането на пожаропрофилактичната дейност все по широко приложение намира комплексно-целевия метод осъществяван чрез провеждането на комплексни и бригадни обследвания на обектите и населените места. Внедрени на основата на съветския опит, при тези обследвания като се ползват знанията на различни специалисти се изследват всестранно проблемите на пожарообезопасяването на обектите и населените места и се вземат решения за тяхното комплексно переспективно решаване на съвременен научно-технически ниво.

През четвъртото тримесечие на 1981 г. и първото тримесечие на 1982 г. комплексно и бригадно са обследвани 1122 обекта и 350 населени места и в резултат е подоброено противопожарното им състояние.

Въпреки постигнатите успехи, възможностите и резервите за цялостното и целенасочено прилагане на новата прогресивна форма за комплексно разкриване и отстраняване на причините за пожари все още не са използвани до край. По тази причина не са решени изцяло във всички обекти такива въпроси, като замяната на ЛЗТ за измиване на детайли с пожаробезопасни обезмаслителни средства-особено в електрониката, машиностроенето, полиграфичната и съобщителната промишленост; защитата на кабелните тунели и съоръженията в тях; обезопасяването на технослогическите процеси, вътрешно транспортни комуникации, отвори и др. Контролът и взискателността на противопожарните органи по спазването и прилагането на изискванията на нормативните документи по линия на ПО от преките изпълнители и ръководителите на обектите и за изпълнението на предлаганите мероприятия не винаги е на нужното ниво. Недостатъци съществуват също и в информационно-аналитичната и плановата дейност, в които не е приложен цялостно и до край научния подход. Не са разработени единни и научно-обосновани критерии за определяне на ефективността на различните форми и методи на работа и за

оценка на дейността на всеки служител и поделение.

Прилагането на научния подход доведе до издигане нивото и повишаване ефективността на пожаропрофилактичната и оперативно-гасителната дейност на поделенията на ПО.

Политическия подход в дейността на органите на ПО е свързан преди всичко с:

- осигуряване на пожарната безопасност на гръбнака на икономиката, на най-важните и отговорни, от национално значение обекти;

- засилване на държавно-общественото начало, на ролята и мястото на Министерствата и стопанските ръководства за осигуряване пожарната безопасност на обектите;

- активизиране на обществеността и превръщането на противопожарното дело в общонародно дело.

Успешно се реализират редица мероприятия за противопожарното осигуряване на обектите от национално значение. В резултат на конкретната помощ на ръководствата на МВР, ЦУПО, МХП МЕ, ММЕ и др. и на повишената отговорност и възискателност на стопанските ръководства и специализираните органи за ПО са решени или се решават немалко проблеми от организационен и строително-технически характер, в ТЕЦ "Първа комсомолска", "Марица Изток - 2", "Марица - 3", "Трайчо Костов", "Варна", ТЕЦ при НХК - Бургас, ТЕЦ "Република", "София", ТЕЦ при НХК - Плевен, СХК - "Свилоза" и други.

Независимо от извършеното, сериозна тревога създават няколкото крупни пожари в националните обекти - явление, което се случва за пръв път от много години насам.

В изпълнение разпоредбите на Закона за ПО и задълженията, които произтичат от тях за ръководителите на министерства, ведомства и организации редовно изпращаме сигнални писма до всички стопански министерства и ведомства за нереше-

ните проблеми по противопожарна охрана. Проведени бяха първите две заседания на Междуведомствения противопожарен съвет, на които бяха разгледани основни въпроси за противопожарната охрана на икономиката. На колегиуми на министерствата се обсъждат програми, задачи и мероприятия, продиктувани от 52 Постановление на МС. Така например въпросите за защитата на горимите конструкции на складовете за тютюн и мелниците бяха разгледани в НАПС, ТПО "Булгартабак" и ДСО "Зърнени храни и фуражна промишленост". На среща с ръководствата на МВТУ и ДСО "Търговия на едро" бяха обсъдени въпросите за подобряване противопожарното състояние на складовата база и др.

За повишаване на ефективността на противопожарната охрана особено значение има изграждането и активизирането на пожаро-техническите комисии от специалисти, които като органи на стопанските ръководства реализират функциите им по осигуряване пожарната безопасност на обектите. Доброволните противопожарни отряди в обектите и населените места осигуряват подготовка и организираност на десетки хиляди трудещи се и граждани за гасене на всеки пожар в началния му стадий, за повишаване на противопожарната бдителност сред масите. Опитът на най-добрите ДПО в страната показва, че те играят важна роля в охраната на социалистическата собственост от пожари.

Много ДПО във важни пожаро- и взривоопасни обекти, и в населени места обаче проявяват пасивност. Недостатъчно се използват възможностите, които дава двойното подчинение за активизиране на Народните съвети и доброволните противопожарни отряди за превръщане на Противопожарното дело в общонародно дело.

В прилагането на политическия подход – т.е. в насочването на усилията и вниманието към най-важните обекти и в засилването на ролята и приноса на обществеността за осигуряването на противопожарната охрана са постигнати определени резултати, но те все още не отговарят цялостно на изискванията, произтичащи от постановките на др. Т. Живков и на обективните възможности, обусловени от Закона за противопожарната охрана.

Ускореното внедряване на постиженията на научно-техническият прогрес е от изключително значение за интензификацията на противопожарната охрана. Отчитайки това ръководството на управлението системно се занимава с този проблем, а през м. септември т.г. бе проведена и национална научно-практическа конференция за обсъждане на въпросите за внедряването на новостите. С участието на много ръководители и специалисти от различни отрасли и на целия ръководен състав от ПО и с помощта на съветски специалист бяха набелязани насоките за техническото развитие на противопожарната охрана на народното стопанство. Усилията ни за ускорена технизация са насочени преди всичко към непрестанното усъвършенстване бойната готовност на противопожарните поделения чрез снабдяването им с най-модерни технически машини и съоръжения, масовизацията на дейността за внедряване на автоматични системи за защита, модернизиране и разширяване на номенклатурата на произвежданите у нас уреди и съоръжения.

Постигнати са не малки резултати:

– внесена е за утвърждаване програма за усъвършенстване технизацията на поделенията от ПО до края на 1985 г., целяща преди всичко повишаване ефективността на гасителните действия на поделенията чрез нови гасителни и технически средства. До сега са доставени или договорирани 23 автомобили за комбинирано и 5 за прахово гасене. Личния състав е

обучен за действие с новите автомобили, с което рязко се повишава ефективността при пожарогасене;

- непрекъснато се изучава развитието на противопожарното машиностроене в света и главно в СССР и другите братски страни. Подготвят се условия за внедряването у нас на всяка нова техника, включена в експортните листи.

- подобрява се взаимодействието с всички органи, имащи задължение по внедряването и поддържането на автоматичните системи за противопожарна защита. Осигурени са 157 ЕИЦ с гасителна автоматика. Слага се началото на внедряване на охранно-пожарна сигнализация по системата "Казбек". Вече се проектират такива инсталации за 41 обекта, усвоено е производството на редица елементи и възли;

- непрекъснато се засилва контролът и се търсят нови форми за въздействие по осигуряване изпълнението на Координационната програма и по-бързото внедряване в практиката на новоусвоените изделия;

- доизгражда се, развива се и се усъвършенствува свързочно-диспечерската система на ПО, като по всички проблеми е разработена и внесена в ръководството на министерството разгърнатата програма;

- установена е връзка и е постигнато принципно съгласие с органи от Министерството на съобщенията за усъвършенстване на съществуващите и изграждането на нови междуселищни съобщителни системи в откъснатите и отдалечени райони;

- предвиден е внос на тренажорна апаратура за психофизиологична подготовка на газодимозащитници. Започната е подготовка за издаване на нови тестове за проверка подготовката на шофьорите за безаварийна работа. Провеждат се проучвания за усъвършенстване на учебния процес с техническите кадри чрез въвеждане на тренажорни установки и учебно-подготвителен полигон за майсторско управление на автомобила.

Разширяването и усъвършенствуването на научноизследователската, проектно-конструкторската и приложната дейност в областта на противопожарната охрана и преди всичко във ведомствените научноизследователски институти и проектно-конструкторски звена се разгърна през последните години на широк фронт. Все повече се утвърждава като ефективна форма на работа разработването на теми и задачи от ведомствени и на БАН научноизследователски институти и ВУЗ по проблеми, пряко свързани с подобряване пожарната безопасност на икономиката, изпълнението на които се контролира и подпомага от Научната лаборатория по пожарна безопасност (НЛПБ) при управлението.

Особено ефективна форма на работа е съвместно разработването на 7 теми от НЛПБ и ВНИИПО при МВР СССР.

През 1982 г. НЛПБ участва като съизпълнител на страните-членки на СИВ при разработването на 7 теми, по някои от които съвместно с факултет "ПО" при ВСШ "Г.Димитров". През 1983 г. темите по линия на СИВ нарастват на 17.

Едновременно с това съществуват и сериозни слабости и трудности. Внедряването на разработките се извършва трудно, а понякога качеството на продукцията е незадоволително. Поради малката серийност, в предприятията няма икономическа заинтересованост за производството на п.п. уреди и съоръжения и в условията на новия икономически механизъм осигуряването им е затруднено.

Научно-техническото ниво на което се намират подразделенията на ПО и осигуряването на пожарната безопасност в известна степен все още са изостанали в количествено и качествено отношение от общото научно-техническо ниво на икономиката в страната. Енергичните организационни и практически мерки от страна на ръководството на МВР и на ЦУПО и темповете, с които се внедрява научно-техническия прогрес през последните години

в ПО обаче са гаранция, че до края на петилетката това изоставане ще бъде преодоляно и дори ще е на лице известно изпреварване.

Подбора, разстановката, квалификацията и възпитанието на кадрите е решаващо условие от субективен характер за изпълнението на стоящите пред органите на ПО задачи.

От редица години постъпващия офицерски състав е с висше образование, получено в СССР, във факултет ПО или в цивилни ВУЗ.

За сержанти се назначават само завършили средно образование и се провежда с тях едномесечна първоначална подготовка в два междуокръжни пункта и в сержантската школа в гр. Варна. Наред с това в поделенията служат не малко дългогодишни опитни служители, които предават своят богат практически опит и традиции на по-младите. Извършени бяха редица кадрови промени и на ръководни постове сега са издигнати офицери с необходимите политически и делови качества, квалификация и практически опит.

Трудностите по кадровото обезпечаване се свеждат до:

- значителен недостиг в момента на офицерски кадри и наличието в почти всички поделения на голям брой ваканции;
- масовото навлизане на много млад сержантски състав с недостатъчна професионална подготовка, житейски опит и традиции на служители на МВР.

За преодоляването на тези трудности и подобряване работата с кадрите се провеждат целенасочени мероприятия.

Изготвен е перспективен план за повишаване квалификацията на личния състав. На курсове с различно времетраене редовно се изпращат служители от управлението и страната в АОНСУ при ЦК на БКП, ВИПТШ в Москва - СССР, Факултет "ПО" -

при ВСШ "Г.Димитров", граждански ВУЗ и др. Главно внимание в това отношение е отделено на факултет ПО, сержантската школа ПО-Варна и междуокръжните учебни пунктове в Пловдив и Разград.

Редовно се анализира състоянието на кадрите в страната и се набелязват мерки за попълване на вакантните места и подготовката на новоназначените служители. В тази връзка вече втора година в ПВ се назначават по 40-60 специалисти, завършили граждански ВУЗ, които преминават шестмесечна подготовка по специална програма във факултет ПО. Извършена е подготовка за провеждане допълнително на два двегодишни курса за офицери по ПО.

Утвърден е норматив за ЦУПО и поделенията в страната за броя на инженерната квалификация на специалистите с висше образование, завършили граждански ВУЗ. С това ще се подобри противопожарното обслужване на някои специфични производства.

В преобладаващата част от поделенията на ПО се води целенасочена подготовка, провеждат се огневи опити и други мероприятия за поддържане постоянна висока бойна готовност на оперативния състав. Усъвършенствува се организацията и подготовката на щабовете за гасене на крупни и сложни пожари. Повишава се оперативната подготовка на ръководните служители. В резултат на това през годината успешно и с минимални загуби бяха изгасени много пожари и запалвания. При редица от тях беше проявено високо професионално майсторство, себеотрицание и героизъм.

По опита на съветските огнеборци за създаване на физическа и психологическа натренираност на дежурния състав започна изграждането на полигони и полоси за психологическа подготовка. На всички окръзи са отпуснати средства за тази

цел и досега са построени осем полоси. Задачата е такива полоси да бъдат изградени във всички окръзи и в по-големите и пожароопасни обекти. На борбата за успешно ликвидиране на възникналите пожари служи и масовизирането на пожароприложния спорт. За пръв път наред с противопожарните служители бяха проведени състезания и между доброволци и пионери.

Постоянно внимание се отделя от началниците от всички степени и се провеждат разнообразни мероприятия за подобряване на политико-възпитателната работа и укрепване на дисциплината на състава с което ще се засили активността и постигнат по-високи резултати в работата на органите на ПО.

Кадровия потенциал на органите на ПО като цяло отговаря на изискванията и е в състояние да решава задачите, които са поставени пред него. Вземат се мерки и се провеждат мероприятия за преодоляване на съществуващите обективни и субективни трудности и за повишаване на ефективността в работата на всеки служител.

От изложеното се вижда, че изпълнението на задачите, произтичащи от решенията на XII конгрес на БКП и постановките на др. Т. Живков е основа на цялостната дейност на органите на ПО през изтеклия след конгреса период.

Конкретен израз на постигнатото са образцовите в противопожарно отношение 7594 обекта на народното стопанство. Образцови по линия на ПО като цяло са редица поделения – Пазарджишки окръг, 37 районни противопожарни служби, два от най-големите и пожароопасни обекти – НХК – Бургас и СХК – Дебеля, 166 профилактични участъци, 428 населени места и т.н.

Дейността на органите на ПО по опазването на икономиката от пожари обаче все още не отговаря на високите изисквания. Определящи са преди всичко крайните резултати – възникналите пожари и нанесените от тях загуби. През 9-те месеца на 1982 г. в обектите на обществения сектор възникнаха 463 пожара с 3 471 000 лв. загуби. В сравнение със същия период на 1981 г.

пожарите са намалени само с 3 (от 466 на 463). Увеличени са обаче загубите с 946 000 лв. (от 2 525 000 лв. на 3 471 000 лв.) Това се дължи изключително на пожара в СХК – Видин, който нанесе над 1 000 000 лв. щети. В обществени моторни превозни средства възникнаха също 151 пожари т.е. 25 % от всички пожари в сектора.

Анализът на пожарите потвърждава констатациите, че продължават да съществуват редица слабости в дейността на органите на ПО. Те ни бяха посочени също и от Колегиума на Министерството през м. юни 1982 г.

В утвърдените от др. Министър неотдавна по този повод мероприятия са дадени насоките за бъдещата работа и са набелязани мерки за по-нататъшно подобряване на дейността на противопожарната охрана. Изпълнението на мероприятията вече започна и тяхното реализиране е гаранция за издигане на пожарното обезопасяване на икономиката на по-високо равнище в съответствие с изискванията на общото развитие на страната.

Позволявам си да уверя ръководството на министерството, че в органите на ПО има ясно разбиране за отговорността на задачите, произтичащи за нас от решенията на XII конгрес на БКП и ние, противопожарните служители, ще вложим всички свои сили и професионално умение за цялостно изпълнение на служебните си и партийни задължения.

НАЧ
генерал-лейтенант

/Ил. Дончев/

*Шабелев
Димитров
Във връзка с изготвянето на
доклада за работата на
и ма 35816
10. АЕК 1982
10. 11. 1982
07-XC*

КОПИЕ 68

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

58 06 01 83

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Подривната дейност на противниковите
специални служби против селското
стопанство на НР България през 1982 г.

Селското стопанство е един от основните отрасли,
който в голяма степен допринася за нарастване на икономическия потенциал на страната. Понастоящем то е организирано в 282 аграрно-промишлени, 9 промишлено-животновъдни, 8 научно-производствени комплекси и 17 държавни семепроизводствени стопанства. Средният размер на един АПК възлиза на около 13 хил. дка, който при достигнатата степен на концентрация и специализация на производството създава условия за ефективна организация на управленческата дейност в съответствие с изискванията на новия икономически подход и неговия механизъм.

На съвременния етап зърненият проблем в световен мащаб представлява важен фактор, който оказва съществено влияние върху развитието на международните политически отношения. Администрацията на Рейгън се стреми да го превърне в мощен лост за политическо влияние и вмешателство.

Напоследък се забелязва тенденция към засилване участието на специалните служби на противника при формирането и провеждането на външноикономическата политика на

техните правителства спрямо социалистическите страни и в частност спрямо НРБ.

И през 1982 г. основните форми на подривна дейност в сферата на селското стопанство бяха шпионажът, корупцията, вредителството и идеологическата диверсия.

Селското стопанство на НРБ представлява особен интерес за ЦРУ и Държавния департамент на САЩ, които са разработили специални планове за събиране на разностранна информация за отрасъла. Подчертан разузнавателен интерес представляват следните въпроси: провеждани икономически реформи в селското стопанство, ефектът от тях и евентуално наличие на съпротива при внедряването им; планираната и засятата площ по видове зърно и по райони в страната; задоволяване потребностите на населението и животновъдните комплекси със собствено производство и чрез внос от САЩ и други западни страни; състоянието на транспортната система за превоз на вносните зърнени храни и фуражи: капацитетните възможности на пристанищата и складовата площ; годишните отчети за зърнодобива от единица площ (декар) и в натурални измерения; износьт на селскостопанска продукция на Запад и затрудненията от всякакъв характер при осъществяването му; планове за износ и внос на селскостопански произведения през периода 1981-1985 г. по видове стоки; изменението на цените при износа и вноса; спогодбите за кооперирано производство със Запада; нерешени проблеми и слабости във ветеринарното дело и ветеринарно-санитарния контрол; различните затруднения в селскостопанския производствен процес; преговорите за сключване на компенсационни сделки с капиталистически държави; всякакъв недостиг на хранителни стоки, реакцията на населението и предприеманите мерки за предотвратяване на евентуални недоволства;

научната база за обслужване на селското стопанство, направленията на работа от фундаментален и приложен характер, постиженията и нерешените проблеми в отделните области; съвместни разработки в рамките на СИБ; обемът на външнотърговския обмен на селскостопанска продукция със социалистическите страни и пр.

В действията на някои служители от икономическите секции при капиталистическите дипломатически представителства у нас проличава стремеж да разширяват и укрепват контактите на различни равнища с цел да извличат интересувашата ги селскостопанска информация за: обработваемите площи по райони и какви мерки се вземат за тяхното опазване; износа на селскостопанска продукция по видове и страни; предоставяните обработваеми земи за лично ползване и пр.

Тенденция към увеличаване бележат организирани международни прояви (конференции, симпозиуми и семинари) със селскостопанска тематика. През 1982 г. са проведени общо над 10 такива форуми в нашата страна. Пет от чуждестранните участници бяха заподозрени в принадлежност към противникови специални служби. Подчертан интерес бе проявен към: нерешените проблеми в областта на растителната защита; най разпространените вредители по селскостопанските култури и резултатите от борбата с тях; ефектът от приложението на защитните препарати и тяхната конкурентноспособност; състоянието на сортовата структура, зърнопроизводството и тютюнопроизводството и др.

Разширените форми на външоикономическо сътрудничество, произтичащи от внедряването на новия икономически подход и неговия механизъм, предоставиха допълнителна възможност на вражеските подривни органи да събират информация и да провеждат все по-активна пропагандна дейност сред българските граждани.

От системата на НАПС през годината бяха командировани над 200 ръководители и специалисти във ФРГ, Англия, Франция, Италия, Австрия и Швейцария. Не са редки случаите, при които на наши специалисти са поставяни въпроси от разузнавателен характер и са предоставяни за попълване специално изготвени въпросници и анкетни карти с искане да бъдат отразени редица публикувани и поверителни данни за селското стопанство и конкретни негови обекти в страната. Станаха известни няколко опити за оказване на идеологическо въздействие върху наши граждани, предимно при посещенията им в западни фирми.

Типични за дейността на противника са и опитите му да използва някои наши нужди за нанасяне вреди на селското стопанство. И през 1982 г. продължиха да постъпват данни за разпространение на епизоотии сред животните и вредители по културите, някои от които не са характерни за нашите климатични условия. Анализът на конкретните факти показва, че тези опасни явления започнаха по-осезателно да се проявяват особено след вноса на говеда, зърно, семена и шротове от европейски капиталистически страни, САЩ и Канада.

През годината бяха получени достоверни оперативни данни, че в САЩ и ФРГ са изградени научно-изследователски центрове и институти, които се занимават изключително с разработването на специални средства за поразяване на селскостопански животни. Началото на тази планомерна и с далечен прицел дейност на противника датира доста отдавна. Във връзка с приетите конвенции за забрана на разработването, производството и натрупването на бактериологично и токсично оръжие, изследванията и производството на поразяващите средства са зашифровани и силно засекретени.

Тези препарати предизвикват широко разпространение на класическа и африканска чума по свинете, шап, бяс, инфекциозна анемия, левкоза и бурцелоза при едрия рогат добитък, чума по птиците, вирусно унищожаване на селскостопански животни и др.

Анализът на постъпилите досега оперативни данни дава основания да се предполага, че противникът щателно изучава особеностите и слабите страни в режима на ветеринарно-санитарния контрол и селскостопанския производствен процес, които може да използва за подривни цели с оглед забавяне и проваляне изпълнението на набелязаната от партията програма за интензивно развитие на животновъдството и зърнопроизводството в нашата страна. (До подобни изводи са стигнали и братските органи за сигурност на МНР, СРВ, Куба и др.)

При постоянно разширяващите се външноикономически връзки с развитите капиталистически страни зачестиха контактите с чужди фирми. Спогодбата между НРБ и САЩ в областта на селското стопанство, договорите на НАПС с фирмите "Монсанто" (САЩ), "Ай-Си-Ай" (Англия) и др., създават реални условия за трайно навлизане на западни фирми със свои технологии, машини и препарати. Чрез провежданите безплатни експерименти някои от чуждестранните фирми подготвят продажбата в перспектива на техни производства в нашата страна.

Анализът на данните показва определен стремеж на някои чужди и преди всичко на американски фирми към: проникване в нашата сортова структура и зърнопроизводството със свои хибриди, а чрез НРБ и в СССР; дезинформиране на научните ни институти в областта на генетиката и селекцията на царевичата и към отклоняване на изследванията им в

погрешни направления; обвързване на цигареното производство, на вноса и износа на тютюни с капиталистическите монополи и поставянето им в условия на икономическа зависимост от тях.

Увеличиха се посещенията в ЦС на НАПС и неговите подразделения от западни търговци, специалисти и представители на фирми, които за годината са общо 272. При деловите контакти с наши стопански ръководители и специалисти отделни чуждестранни фирмени представители (предимно на САЩ и ФРГ) се стремяха да придобиват подробни сведения за редица важни селскостопански обекти у нас. По същество те поставяха въпроси от разузнавателен характер под формата на професионален и фирмен интерес.

С внедряването на новия икономически подход и неговия механизъм се разшириха възможностите им да осъществяват директни контакти и със стопанските организации по места, при които нерядко се нарушава установения ред за приемане и водене на преговори с тях. Подобни нарушения улесняват западните представители в разширяването на контактите, в извличането на разностранна селскостопанска информация и в сключването на неизгодни за страната договори и сделки.

Установено е, че някои фирми на САЩ, ФРГ и други капиталистически страни се опитват да внасят нископродуктивни и неагентични хибриди, некачествени и слабо-ефикасни препарати за растителна защита, некомплектовани технологични линии и оборудване, с което да реализират максимална изгода и да спъват селскостопанския производствен процес.

За да отстояват фирмените интереси и да извличат интересуващата ги селскостопанска информация, някои западни представители правеха опити да разлагат и

корумпират податливи наши селскостопански кадри чрез предоставяне на преки подкупи, скъпи подаръци, комисиони от сключени сделки, отправяне на покани за посещения на капиталистически фирми и други материални облаги. Опитът от оперативната практика показва, че поставените в икономическа зависимост български граждани се превръщат в източник на представляваща интерес за чуждите фирми информация и отстояват техните интереси. Характерно е, че контактуващите с нашата страна американски и западногермански фирми все по-често използват като свои представители югославски граждани. Липсата на езикова бариера и сходството в нравите и обичаите значително ги улеснява в придобиването на разностранна информация за селското стопанство и в привличането на привърженици на представляваните от тях чужди фирми.

През годината бяха получени данни за около 20 умишлени повреждания на селскостопанска техника. Резултатите от разследваните и изяснените случаи показват, че причините се свеждат до проявена престъпна небрежност, лично отмъщение, получаване на персонални облаги и др. Тези прояви имат изолиран характер, но тяхното недооценяване и несвоевременно пресичане може да причини сериозни икономически и политически затруднения на страната.

Поради някои субективни причини и неправомерни действия при повсеместното внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм възникваха и негативни явления от производствен и социален характер. Те засягаха личните интереси на отделни селскостопански колективи и трудещи се и създадоха предпоставки за изразяване на недоволства и откази за участие в трудовия процес. Досега не са получавани

данни за евентуална вражеска насоченост на подобни явления, но те детайлно се изучават от противника и той може да ги използва за подривни цели. В единични случаи някои враждебно-престъпни елементи се опитваха да подстрекават неориентирани лица към прояви от такъв характер.

През годината ^{възникнаха} немалко произшествия в сферата на селското стопанство, които се отразиха неблагоприятно на производствения процес и причиниха големи щети на страната.

Възникнаха

През февруари в Толбухински окръг избухна чума по свинете, която бързо обхвана обществения и частния сектор. Постепенно чумата се разпространи във Варненски, Ловешки, Софийски, Благоевградски и други окръзи, в резултат на което бяха причинени значителни щети на народното стопанство. През пролетта се появи и бързо разпространи бяс по животните. Установени бяха около 60 огнища в 24 района на страната. В резултат на взетите ефикасни мерки те бяха ликвидирани. В редица птицекомбинати измряха стотици хиляди птици, а в животновъдните комплекси голям брой животни, с което бяха нанесени големи загуби на страната.

Разпространението на някои болести и вредители по селскостопанските култури причини сериозни загуби на зърнопроизводството.

Поради проявена недобросъвестност, престъпна небрежност и нарушаване на технологиите в някои места бе допусната неправилна употреба на препарати за растителна защита, в резултат на което бяха установени остатъчни количества от тях в почвения слой и в продуктите от растителен произход. Съществуват нерешени проблеми при вноса, употребата и съхранението на препаратите за растителна защита. В страната има залежали препарати за над 30 милиона лева, които се внасят по второ направление.

Трябва да се подчертае, че преобладаващата част от посочените неблагоприятия не е дейност на противника, а те възникват в резултат на нарушенията на ветеринарно-санитарните норми и изисквания, поради неспазване на технологиите и рецептурите за изготвяне на концентрирани фуражи и за правилно хранене на животните, на проявена безотговорност от някои длъжностни лица и пр. В редица случаи хигиенно-санитарните условия при отглеждането на животни и птици са лоши и това способствува за разпространението на различни епизоотии, причиняващи сериозни затруднения на производствения процес за по-продължителен период от време и немалки щети на народното стопанство.

Въз основа на гореизложеното могат да се направят следните изводи:

1. Противниковите специални служби се стремят към придобиване на тотална информация за селското стопанство, с която активно подпомагат своите правителства за осъществяване на трайно проникване, прозападна ориентация в неговото развитие и поставянето му в условия на икономическа зависимост от капиталистическите монополи.

2. На лице са опити за провеждане на завоалирани подривни действия чрез внос на нископродуктивни и неавтентични хибриди, на заразени фуражи и животни, на неефективни и безперспективни технологии, с цел да се спъва изпълнението на набелязаната от партията програма за интензивно развитие на животновъдството и

зърнопроизводството в нашата страна.

3. Негативните процеси и явления в селското стопанство и престъпните деяния на отделни лица създават сериозни затруднения на производствения процес и причиняват значителни материални щети на страната.

На фона на усложнената международна обстановка в бъдеще може да се очаква по-нататъшно разширяване мащабите на провежданата подривна дейност в сферата на селското стопанство, поради което контраразузнавателната работа трябва да се насочи в следните основни направления:

- максимално агентурно-оперативно обезпечаване на каналите за разузнавателно проникване в обектите на селското стопанство;

- активизиране на контраразузнавателната дейност и своевременно пресичане подривната дейност на специалните служби на противника, както и дейността на капиталистическите фирми, институти, центрове и организации и особено онези от тях, които служат за прикритие на противникови разузнавания;

- издигане равнището на профилактичната дейност и пропускателния режим в обслужваните селско-стопански обекти;

- оказване на активно съдействие с наши сили и средства за прецизиране на ветеринарно-санитарния и фито-санитарния контрол;

78

- разширяване и укрепване на контактите с дружествените колективи, максимален обхват на излизаните зад граница и контактуващите със западни партньори наши стопански кадри, с оглед опазването им от посегателствата на врага и от въвличане в престъпна дейност;

- засилване и актуализиране на сигналната функция за своевременно отстраняване на негативните процеси и явления в селското стопанство;

- подобряване на контрола и оказваната конкретна помощ на Софийско градско и окръжните управления на МВР;

- разширяване и усъвършенствуване на координацията и взаимодействието с централните поделения и братските органи за сигурност.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ВГУ-ДС
И НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ "И";

Ген.-майор *К. Величков*
(К. Величков)

Отп. в 5 екз.

№ 1 - Ръководство МВР

№ 2 - др. Лаповенко

№ 3 - отдел 10

№ 4 - отдел 14

№ 5

Изп.: Грозданов/14

Нап.: Христова/32061

30.12.1982 г.

Дж. Киминг
29.10.1985 г.

М В Р
ВТОРО ГЛАЗНО У-НИЕ - ДС
Рег. № 1595 Екз. 2
18. ЯНУ 1983 19 год.

65103
10¹² 0-а
33a
1

СТРОГО СЕКРЕТНО!

02758

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

О Т Ч Е Т

ОТНОСНО: Работата на 10А отдел при управление
"И", ВГУ-ДС през 1982 г.

Отчетът за дейността на 10А отдел е съставен
като са използвани само фактически данни от 1982 г.

2. Оперативна дейност2.1. По делата на оперативния отчет и сигнала-
лите

2.1.1. Общия брой и вид на делата на оперативен
отчет в края на 1982 г. е следния: ДОР-В; ДОП-19; ^{ДОН-29} Общо
56 дела.

Активния отчет (ДОР и ДОП) по вид на подрив-
ната дейност е както следва:

1. Шпионаж: -22
2. Корупция и разложение -1
3. Престъпления против монополът на вън-
шната търговия -4

През 1982 г. са открити следните нови дела:
ДОР-6, ДОП-3, ДОН-1 или общо 10 дела.

Новооткритите дела по вид на подривна дей-
ност се разпределят както следва:

1. Шпионаж: - 8
2. Корупция и разложение - 1

2

През отчетната година 6 ДОП бяха прекатегоризирани в ДОР и 1 ДОП в ДОН.

През отчетната година няма получени дела на оперативен отчет от други подразделения на МВР.

На СГУ-МВР е предаден ДОН "Даракчиев", а на Софийско окръжно управление-МВР е предаден ДОН "Лалугер".

? 2.1.2. Приклучени дела

През 1982 г. бяха приклучени 4 ДОП ?

- ДОП "Алчния" - за шпионаж заведено на _____ в София, Делото е ¹прекратено поради заболяването на обекта от тежка неизлечима болест.

- ДОП "Тарикат" - за шпионаж и корупция и разложение заведено на _____, роден през 1928 г. в _____ - окръг Разград. Приклучено с административни мерки - обекта е изведен от ММЕ и е предотвратено заминаването му на задгранична работа по линия на МВТ.

- ДОП "Предател" - за шпионаж заведено на _____ в гр. Плевен - ²прекратено поради непотвърждаване на основния сигнал.

- ДОП "Хитрец" - за шпионаж заведено на _____ . Делото е ³прекратено поради непотвърждаване на основния сигнал.

2.1.2. Дела подготвени за приклучване

В резултат на проведените активни комплексни агентурни и оперативно-технически мероприятия са

подготвени за приключване следните дела: ДОР "Щедрия", ДОР "Помощник", ДОП "Бимутер", ДОП "Инвеститор", ДОР "Граф", ДОР "Математичка", ДОП "Нумизмат", ДОП "Носорог", ДОП "Пантера" и ДОП "Козел".

2.1.3. Активизирани дела

През 1982 г. бяха активизирани и се очертах като перспективни дела: ДОР "Щедрия", ДОР "Помощник", ДОР "Двуличник", ДОР "Съветник", ДОР "Двойник", ДОП "Лешоад" и ДОП "Пентера".

2.1.4. По сигналите

В началото на 1982 г. в отдела са се водили 23 сигнала, а в края на годината броя на сигналите е 27.

През годината са открити 28 сигнала, като 24 са получени от агентурата и ДП, а 4 са получени от ОТИ или други източници. Изяснени са 22 сигнала и към тях е взето оперативно отношение. В дела от оперативния отчет е прерастнал 1 сигнал.

През отчетния период в отдела са водени на контрол 59 сигнала от окръжните управления на МВР. По всички сигнали е оказвана конкретна и действена помощ за срочното им изясняване.

2.1.5. По оперативните преписки

В началото на 1982 г. в отдела е имало 96 ОП, а в края на отчетния период – 107. През годината са сткрити 12 ОП. От други отдели и подразделения на МВР са получени 3 ОП, 3 ОП са свалени в архив или са предадени на други подразделения и 1 ОП е прерастнала в оперативно дело.

2.2. По оперативно-техническите мероприятия

През 1982г. са проведени следните ОТМ:

1. М-"Родопи-ж.с." - 37 бр.
2. М-"Родопи-ж.с."-монтаж - 8 бр.
3. М-Родопи-ж.с."-демонтаж - 3 бр.
4. М-"Родопи-К" - 7 бр.
5. М-"Родопи-П" - 3 бр.
6. М-"Пирин" - 112 бр.
7. М-"В" - 3 бр.
8. М-"Г" - 75 бр.
9. М-"Вихрен" - 332 бр.
10. ВН - 20 бр.

От тях при контраразузнавателно обезпечаване на международни мероприятия провеждани по линия на научно-техническия обмен са проведени:

1. М-"Родопи-ж.с." - 9 бр.
2. М-"Родопи-К" - 1 бр.
3. М-"Родопи-П" - 1 бр.
4. М-"Пирин" - 7 бр.
5. М-"Б" - 1 бр.
6. М-"Г" - 38 бр.
7. ВН - 6 бр.

От проведените ОТМ е получена ценна оперативна документация по следните обекти на разработка: ДОР "Граф", ДОР "математичка", ДОР "Австриец", ДОР "Двойник", ДОР "Двуличник", ДОР "Щедрия", ДОП "Кроткия", ДОП "Носорог", ДОП "Дявол", ДОП "Авиатор", ДОР "Съветник", ДОП "Адмирал" и други.

2.3. По агентурния апарат

2.3.1. Вербовка и работа с агентурата из средите на българските граждани

В началото на 1982 г. в отдела е имало на ръководство 248 агента, а в края на отчетния период техният брой е 249.

През годината са вербовани пет агента, четири агента са получени от различни отдели на ВГУ-ДС и шест агента са получени от други подразделения на МВР.

На други подразделения на МВР са предадени три агента, а поради невъзможност за по-нататъшното им използване от агентурния апарат са изключени 11 агента.

През 1982 г. е работено по 23 кандидата за вербовка,

Извършени са проверки на 16 агента. От извършените проверки не са получени данни за нечестност или разконспириране на агентите.

Маршрутирани са 27 агента, които са посетили крупни строителки, енергийни и промишлени предприятия и обекти в страната. От тях е получена ценна оперативна и проблемна информация.

С наличния агентурен апарат през годината са проведени 1747 срещи, от които са получени 1196 сведения, което представлява 68 %. От получените 1196 сведения 770 са с оперативна стойност, което представлява 64 %.

Ръководният състав на отдела води агентура. През отчетния период са проведени 41 контролни срещи.

Явочните квартири в началото на 1982 г. са били 76, а в края на годината са 78. През отчетния

6
период са вербовани 4 я/к, а са изключени 2.
В момента оперативния състав в отдела
поддържа контакти с 483 ДИ, от които 35 са придоби-
ти и регистрирани през настоящата година.

2.3.2. По м-"50"

В тази насока през 1982 г. е работено по
обектите: "Военния", "Адмирал", "Граф", "Помощник",
"Франц", "Черния", "Наивник" и "Наследник".

2.3.3. По м-"100"

През 1982 г. е работено и продължава да се
работи за реализиране на м-"100" с агентите "Серьожа",
"Огнянов", "Гая", "Ивайло", "Филев", "Олег" и "Хад-
жиев".

2.4. По профилактиката и опазването на ДТ

Регистрирания в отдела вражески контингент е
243 човека. От тях на ДОР се води 1, на ДОП се водят 2,
на ДОН се водят 19 и останалите 221 се водят на списъ-
чен отчет.

По голяма съсредоточеност на вражеския кон-
тингент има в обектите, където преобладават служите-
ли и специалисти с дълъг трудов стаж като: Енергопроект,
ДСО "Хидрострой", ЦИИТ, ИЕП, НИПРОРУДА и други.

По лицата от вражеския контингент са проведени
следните репресивни мероприятия.

- От служители на отдела са профилактирани и
предупредени 2 лица, а от ГСУ - 1 човек.

- поставени са 7 запрещения за излизане зад
граница.

- Отказан е допуск за работа с поверителни материали на 23 лица.
- Отказано е на 47 лица да пътуват в капиталистически страни и на 4 човека в социалистически.
- Спрямо 8 души са взети административни мерки.

За предпазване на наши специалисти заминаващи на задгранична работа, специализация или командировка от действията на противника са проведени 132 индивидуални беседи и 4 групови с 245 участника. Освен това са проведени 43 беседи с участници в мероприятия по линия на научно-техническия обмен.

През отчетния период 23 ОР от отдела са участвували в охранителни мероприятия.

Оказано е съдействие на отдел 13 ВГУ-ДС при извършването на 3 официални проверки по опазването на държавната тайна в обслужваните ведомства.

Проведени са 209 срещи с ръководители на ведомства, с цел информиране за неблагоприятия в работата, изясняване на сигнали, по опазване на държавната и служебна тайна и други.

Ръководния и оперативния състав от отдела е взел в пъти участие при разследването и изясняването на различни Происшествия и аварии.

През годината е проведена една профилактична беседа с колектива на МНЕ.

2.5. По оказване помощ на икономиката.

През 1982 г. в отдела беше организирано наблюдение

6

нието на повече от 20 сделки за закупуване на оборудване и лицензии, създаване на смесени дружества, промишлено коопериране, наблюдаване дейността на сервизните служби и др. при които със специфични сили и средства на ДС е оказвана съответна помощ. Придобита е голяма по обем и високо оценена научно-техническа и ценова документация:

✓ - Икономическа и техническа документация от "Тудор" и "Челстрьом"-Швеция и "Хаген"-ФРГ за производство на акумулатори.

- Техническа документация от "Сименс"-ФРГ за използване на уред "Квантомер".

- Информация за дейността на ЮНИДО в Египет

✓ - Техническа и ценова документация от "Даймлер Пулх"-ФРГ за производство на дизелови двигатели.

✓ - Техническа и ценова документация от Австрия относно доставката на оборудване за комбинат вл. Попов"-гр. Перник.

- Техническа документация от "Бовас"-ФРГ за ракети и борба с ракети.

- Ценова и техническа документация от "Ханиуел"-САЩ.

- Научно-техническа документация от "Дайфуку"-Япония.

- Ценова документация от "Глобъл Трайдинг"-Канада относно закупуване на сондажна арматура.

- Техническа документация от "Туай Форд"-Англия.

- Техническа документация от "Мицуи"-Япония
- Придобита информация от представители на канадска банка.
- Техническа документация от "ЕККО"-САЩ относно сондажни апаратури.
- Техническа документация от "Коими Бочардо"-Италия.
- Ценова документация от "Циба Гайге"-Швейцария
- Техническа документация от "Ай-Си-Ай"-Англия.
- Техническа и ценова документация от " " ФРГ.
- Придобита техническа документация в областта на парфюмерията и козметиката.

Въз основа на постъпилата в отдела информация през 1982 г. са изготвени от състава на отдела 17 справки и 12 информации съвместно с отдел 14, ВГУ-ДС. По предназначение същите се разпределят както следва:

Получател	Справки	Информации	Всичко
цК на БКП	6	1	7
КНДК	1		1
Ведомства	3	10	13
Ръководство на МВР	7	1	8
Всичко	17	12	29

2.6. По излизащите български граждани и чужденците посетили страната ни

През 1982 г. в отдела имаше на обслужване 85 обекта - министерства, централни ведомства, ДСО ,

10

институти и други, в които работеха 34,700 души.

През годината са осъществени 2768 пътувания на български специалисти от обслужваните ведомства по различни поводи в капиталистически и развиващи се страни. Не са получени данни за обработване за невъзвращенство.

В резултат на дейността на противника през годината не са се завърнали в страната пет български граждани.

През 1982 г. са заведени на сигнал 11 лица имали подозрително поведение зад граница или след завръщането им от задгранична работа.

През годината в обслужваните ведомства са осъществени 1550 посещения на специалисти, търговци и експерти от несоциалистически страни. В това число не са включени посещенията на служители от дипломатическите представителства на капиталистическите и развиващите се страни, които са повече от 50. По страни посещенията се разпределят както следва:

1. Австрия - 149 /	8.САЩ - 80
2. Англия - 110	9.Швейцария- 29
3. ФРГ - 242 /	10.Канада - 24
4. Италия - 165 \	11.Югославия -106
5. Франция - 135	12.Япония -196
6. Гърция - 58	13.Други -226
7. Турция - 30	

По линия на НТО бяха обезпечени в контраразузна -

6

вателно отношение 11 мероприятия, в които взеха участие учени и специалисти от капиталистическите и развиващи се страни. От средите на посетилите през 1982 г. чужди граждани НРБ са установени или се подозират като разузнавачи или агенти на противника 14 лица.

Бяха получени данни за 10 западни фирми, организации и институти, че служат за прикритие на противниковото разузнаване и техните представители провеждат конкретна подривна дейност срещу НРБ.

В контраразузнавателно отношение бяха обезпечени 11 международни мероприятия провеждани по линия на СИБ.

4. Сътрудничество, взаимодействие и координация

4.1. С окръжните управления на МВР

През 1982 г. ръководството на отдела е полагала ~~тук~~ усилия съвместната ни работа с окръжните управления на МВР да стане по-конкретна, по-целенасочена и резултатна. Продължи работата по изпълнение на 52-ро ПМС със всички ОУ на МВР на територията, на които има взриво и пожароопасни производства и обекти на отбранителната промишленост.

През годината в отдела са водени на контрол и е оказвана действена помощ при воденето на 14 дела на разработка, от които 3 ДОР, 8 ДОП и 3 ДОН. Освен това са водени на контрол и 59 сигнала, главно за шпионаж, диверсия, вредителство и терор.

Съвместно с ОУ на МВР гр.Варна успешно бе реа-

лизиран разработения план за КРО на мероприятията по линия на НТО.

Успешно бе организиран и проведен в изпълнение и съвместния план за КВ на пролетния и есенен мострен панаир в гр.Пловдив в съвместно с ОУ на МВР гр.Пловдив.

През годината бяха осъществени 28 командировки на служители от отдела за 170 човекодни за оказване помощ и контрол по контраразузнавателната работа по линия на икономиката в ОУ на МВР в градовете -Плевен, Варна, Враца, Русе, Михайловград, Бургас, Кюстендил, Ст.Загора, Перник, Пловдив и други.

4.2. С братските органи на сигурността

1. СССР

- Изпратена е информация за западногерманската фирма "Шеринг" и нейните представители.

- По искане на КГБ са проведени мероприятия по издирване на тайник на наша територия.

- Искано съдействие по обектите на ДОР "Щедрия" и ДОР "Помощник".

2. Унгария

- Проведени комплексни ОТМ по тяхен обект при пребиваването му в НРБ.

- Искано съдействие по обектите на ДОР "Щедрия" и ДОР "Помощник".

- Искано съдействие и информация за дейността на обекта на ДОП "Лешояд" на територията на Унгария.

3. ГДР

- Проведени комплексни ОТМ и изготвяне на

справки за поведението на тяхен обект "Доктора" при посещението му в НРБ.

- Проведени комплексни ОТМ по тяхен обект "Високия" при пребиваването му в НРБ.
- Обяна на информация по обекта на ДОР "Щедрия".
- Искано съдействие за наблюдение на наши обекти - ДОН "Инженера", сигнал за Роза Сивова и други.

4. Полша

- Проведени комплексни ОТМ по тяхни обекти "Нек" и "Янек" при посещението им в НРБ.
- Обяна на информация по обекта на ДОР "Граф".

4.3. С отделите в управлението и други подразделения

1. Съвместно с ПГУ-ДС:

- набелязване и провеждане на мероприятия по обектите на : ДОР "Щедрия", ДОР "Помощник", ДОР "Двуличник", ДОП "Шалкаря", ДОП "Миньора", ДОП "Бендер".
- Срещи с ръководството на О4 отдел и предаване на наши коменданти за резиденти в Сирия и Мароко.
- съвместна работа по сигнал "Алчния".
- съвместна работа по сигнал за бягство на българска гражданка в Мароко.
- съвместна работа по изясняване и ликвидиране на вредните последици от инцидента станал с наши работници в Мароко.

14

Ми 25/83

- обмяна на информация и набелязване мероприятия за прекратяване на негативни прояви на български специалисти работещи в Сирия по линия на ДСО "Монтани".

2. Съвместно с ГСУ:

- координация по приключването на ДОР "Щедрия"
- координация по приключването на сигнал "Алчния".
- координация и профилактика на инженер Ан. Ангелов.

3. Оказване съдействие на отдел 12, ВГУ-ДС за извеждане на тяхен агент в Мароко.

4. Съвместно с ОУ отдел, ВГУ-ДС провеждане на комплексни мероприятия при обезпечаването в КРО на мероприятия по линия на НТО, пролетния и есенен международен панаир в гр. Пловдив.

5. Съвместно с Първо районно управление на МВР.

- работа по изясняване на сигнал за незаконно притежаване на оръжие.

- работа по изясняване сигнал за анонимна дейност.

Отп. в 3 екз.

№ 1 - др. Аначков

№ 2 - отдел 14

№ 3 - отдел 10А

Изм.: димитров-10А

Нап.: Цветкова-1273

18.01.1983 г.

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ 10А,
УПРАВЛЕНИЕ "И"

Майор:

(Е. Велинов)

41

14

СТРОГО СЕКРЕТНО!

32
7

DC

12

02963

М В Р
ВТОРО НАПРАВЛЕНИЕ У-НМС - ДС
Рег. № 3222 Екз. 1
- 1 ФЕВ. 1983 19 год.

ИКОНОМИКАТА
РЕГИСТРАЦИЯ
№ 1628 от 7 ФЕВ. 1983 г.

Оперативна

И Н Ф О Р М А Ц И Я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: Подривната дейност на противника по линия на външната търговия през 1982 г.

НР България поддържа външнотърговски взаимоотношения със 117 страни - 14 социалистически, 28 капиталистически и 75 развиващи се. Броят на фирмите, с които търгуваме, само от капиталистическите страни, надхвърля 8600. Около 30% от износа на страната и 21% от вноса ѝ се осъществяват по второ направление.

Оперативната обстановка по линия на външната търговия през 1982 г. се характеризира с нарастване на подривната дейност на противника. В провеждането ѝ и през тази година не беше забелязана появата на нови форми, но в насочеността ѝ се оформиха определени направления, което се потвърждава и от редица информации на братските органи. Противниковите разузнавателни служби все повече насочват и активизират дейността си в областта на икономиката, считайки я за най-уязвимото място на социалистическите страни. По агентурен път, както и с легални и полулегални средства, те събират

- 0214
- 90
- 71
- 0421
- 0123
- 23
- 1213
- 1222
- 1522
- 2123
- 2126
- 2150
- 2172
- 2181
- 2612
- 2671
- 2690
- ~~2723~~
- 3200
- 3700
- 4200
- 4400
- 5122
- 5500

информация за балансите в народното стопанство; капиталовложенията във водещите отрасли, перспективите на развитие и възможностите за реализация, насочеността на контактите във външноикономическата сфера и др. Особено внимание обръщат на енергийните и суровинни нужди, на военната промишленост, състоянието и трудностите в големите предприятия, начините за покупка на ембаргови стоки, положението в кредитнофинансовата област на всяка една социалистическа страна и на проблемите в дейността на СИБ.

Усилията на западните държави в областта на външната търговия се концентрират в нанасяне преки вреди на социалистическата икономика чрез въвеждане различни търговски ограничения, неспазване договорености, отказ от направени поръчки или едностранни изменения в сроковете на плащане и време на доставка, неприемливи условия за сключване на сделки, забавяне разрешения за износ, задържане или прекъсване на важни договори, недоброкачествени доставки и редица други.

В провеждането на подривна дейност се разчита както на утвърдилите се на нашия пазар крупни капиталистически фирми, така също и на новоизявяващите се търговски партньори. "Източните отдели" (най-вече на фирмите-прикрития) са средища, от които целенасочено действуват вражески разузнавачи и тяхна агентура. Типични примери в това отношение са "Еланко" и "Хюлет Паккард" – САЩ, "Хьохст", "Сименс" и "Манесман" – ФРГ, "Шел" и "Ай-Си-Ай" – Англия, "Монтедисон" – Италия и др.

В условията на новия икономически подход и с нарастналите възможности на западните търговци за свързване с крайните потребители става все по-трудно да се разграничат търговските от разузнавателните интереси.

Все повече се засилва насочеността на противниковите служби към поставяне в зависимост на наши служители от системата на външната търговия чрез разлагане, корумпиране, даване подкупи и големи подаръци, оказване всевъзможни услуги и т.н. Това се осъществява както зад граница, така и в страната. За това способствува нарастващия поток на временно-пребиваващите у нас и в чужбина търговци и специалисти (вж. таблиците).

Брой посещения на западни търговци и специалисти в НР България:

Година	Търговци	Специалисти	Общо
1982	29 041	2036	31 077
1981	28 379	1742	30 121

Брой задгранични служебни пътувания в западни страни на наши търговци и специалисти:

- 1982 г. - 112 026
- 1981 г. - 115 797

Увеличение бележат опитите на служители от западните дипломатически представителства за контакти с наши външнотърговски ведомства и служители с цел придобиване информация, представляваща държавна и служебна тайна. При това проявяват стремеж към установяване на лични, близки и приятелски взаимоотношения.

Използват активно мероприятията на западните дипломатически представителства у нас – коктейли, приеми, срещи, покани за посещения.

Не малък интерес проявяват противниковите разузнавателни служби и към нашата външноикономическа и инженерингова дейност зад граница. С трайното си утвърждаване в сферата на задграничното строителство, особено в Близкия и Средния Изток, нашата страна увеличи възможностите си за подобряване на външотърговския баланс по второ направление. Насочеността на противника тук е към подбиране авторитета на НР България чрез проваляне изпълнителските срокове посредством западни фирми-поддоставчици. Доставят ни недоброкачествени съоръжения, машини и оборудване, не се спазват договорни срокове за доставки, правят ценови предложения, подбиващи нашите оферти.

През 1982 г. се запази стремежът на противника, чрез въвеждане на всевъзможни ембаргови ограничения да спъва развитието на икономиката ни както в цялост, така и на определени промишлени отрасли, особено такива, ползващи активно електронно-изчислителна техника. В тази насока се изявиха редица псевдо-търговци и фирми, които под предлог, че имат възможности да заобикалят ембарговите ограничения, от една страна правят опити да ни подхвърлят остаряла техника и да се облагодетелствуват, а от друга – да събират точна информация за нуждите на страната. Подобни примери има с израелски, австрийски и други фирми и търговци.

Определен интерес през годината проявиха чрез свои търговци САЩ, Англия, ФРГ и Франция към състоянието и експортните възможности на селското стопанство, химията и електронната промишленост, а така също и към отделни ръководни личности в посочените и други отрасли.

Активна продължава да бъде дейността на противника по канала на международните прояви – панаири, изложби, срещи, симпозиуми и семинари, чиито брой в страната и зад граница запазва и през 1982 г. устойчивост – над 200. На тях се канят интересни за противниковите служби наши външнотърговски и други служители и специалисти, обработват се идеологически, правят се опити за придобиване информация открито или "на тъмно", предлагат им се подкупи и се обработват за осъществяване на невъзвращенство. Особена активност в тази насока развиват по-големите фирми с представителства в социалистическите страни. Запазва се и броят на посещаващите страната ни търговско-икономически делегации – над 170 годишно.

Противниковите специални служби повишиха интереса си към постоянно работещите на Запад над 500 души външнотърговски служители и над 2500 командировани. Използват често и възможностите за провеждане разузнавателна и друга подривна дейност в трети страни. Особено подходящи в това отношение са развиващите се страни. В Либия, Ирак, Кувейт и др. има създадени големи български колонии, а броят на българските специалисти там надхвърля 20 000 души.

През 1982 г. бе отбелязан повишен разузнавателен интерес от военен характер, свързан отчасти и с учението "Щит-82". Гръцки и турски търговци направиха опити, а някои успяха да проникнат в района на учението. Английски и скандинавски изложители по време на ММП в Пловдив проявиха интерес и събираха информация за учението, а друг успя да се промъкне до Черноморския район. Западногермански търговец по време на панаира успя да събере открито информация за нуждите на "Металхим" и НИИСО. Австрийски търговец е търсил възможности за проникване във военни подразделения като за целта дори е предлагал пари на ръка.

Забелязва се определено диференциране в насочеността на провежданата от вражеските специални служби подривна дейност по външотърговския канал. Докато по-големите страни-членки на НАТО провеждат по-разнообразна враждебна дейност, използвайки възможностите предимно на крупните търговски фирми и концерни за нанасяне вреди и трайни последици върху икономиката ни, то насочеността на гръцките и турските противникови служби по канала на външната търговия е определено в областта на шпионажа. Турските разузнавателни служби използват търговци от средите на българските изселници, които имат многобройни стари роднински и приятелски връзки у нас, познават добре обстановката в страната и нямат пречки от езиков характер, а гръцките специални служби – репатрирани гръцки политемигранти.

През 1982 г. нарастна активността на противника и по контрабандния канал. Това се потвърждава

от броя на реализираните дела на оперативен отчет и от придобитите нови данни за все по-голяма обвързаност на засичаните контрабандисти (сред тях и доста новоизявяващи се) със специалните служби на противника. Контрабандната дейност се явява един от основните финансови източници за международните терористични организации, а през нашата страна преминава главния път за превозване на контрабандни стоки между Ориента и Западна Европа. Това се използва от специалните служби на противника в опитите им да компроментират политиката и международния авторитет на НР България.

Не намалява ползването на външотърговския обмен за провеждане на тотална идеологическа диверсия от специалните подривно-идеологически центрове. Осъществяването ѝ става чрез краткосрочно пребиваващите в страната ни капиталистически търговци, транзитно преминаващите контрабандисти, постоянните представители на западни фирми у нас или западни дипломати и търговски представители. В идеологическата подривна дейност активно се включват и вражеските емигрантски центрове.

С цел повишаване ефективността на контраразузнавателната дейност по канала на външната търговия, наложително е да се решат следните проблеми:

- Да се подобри контраразузнавателното обезпечаване на постоянно работещите и командированите временно зад граница външотърговски работници, като се осъществи по-добра координация и се използват по-пълно възможностите на ПГУ-ДС. Да се засили превантивно-профилактичната дейност, с цел получаване

своевременна и по-обширна оперативна информация за противника;

- Да се засили контрола върху крупните западни фирми и техните "Източни" отдели. Особено внимание да се отдели на фирмите-прикрития за установяване на действащите в тях противникови разузнавачи и агенти;

- Да се осъществява ефикасен контрол върху дейността на смесените фирми, върху крупните външнотърговски сделки, върху цялостната икономическа и инженерингова дейност зад граница с цел да не се допуска нанасяне щети върху икономиката;

- Да се засили сигналната дейност с цел своевременно предотвратяване и отстраняване неудачи по външнотърговския канал.

- Все повече да нараства дейността по оказване ефикасна помощ на Министерството на външната търговия за подобряване валутния баланс на страната по второ направление;

- Да се усъвършенствува координацията с братските органи на ДС, ПГУ-ДС, линейните отдели и отдел 12 на ВГУ, както и с другите заинтересовани подразделения на МВР (окръжните управления на МВР, Софийско градско управление на МВР, ДНМ и КАТ) по:

а/ разработваните за шпионаж представители на западни търговски фирми;

б/ контраразузнавателно наблюдение на водените на оперативен отчет западни търговци по линия на контрабандния канал;

25

9

в/ обезпечаване частните квартири, в които отсядат лица от горните две категории.

- Особено внимание да се обърне върху бързото и срочно изясняване на получаваните сигнали за установена подозрителна или престъпна дейност на наши и капиталистически търговци; върху активността по срочното приключване на водените дела за корупция и разложение с цел своевременното й пресичане и недопускане нанасянето на щети върху родната икономика по канала на външната търговия.

Отп. в 3 екз.

№ 1 - Др. Министър
№ 2 - ЦИОУ
№ 3 - отдел 14
Изп. Абаджиев/14
Нап. Рагина - 2172
01.02.1983 г.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ВГУ-ДС И
НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ "И"
Ген.-майор:
(К. Величков)

15108
1983

00775

СТРОГО СЕКРЕТНО!

U2

DC

М В Р
ВЪТРО СЛАЗНО У-НИЕ - №
Ver. № 13296 Екз. 3
12 МАЙ 1983 19 год.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

0214
90
61

15a
2

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Оперативната обстановка в НР България по линия на икономиката и състоянието на сътрудничеството с органите на КГБ

60/101
2/5101

В условията на постоянно разширяващите се външноикономически връзки с капиталистически и развиващи се страни икономиката се превърна в един от главните обекти на разузнавателно проникване и друга подривна дейност на противника. Основните й форми продължават да са шпионажът, корупцията, диверсията, вредителството и идеологическата подривна дейност.

Противниковите разузнавания събират тотална икономическа информация, която предоставят на своите правителства с цел да ги подпомагат при провеждане на външноикономическата им политика спрямо НРБ; да постигнат трайно икономическо проникване в различни отрасли на народното стопанство; да поставят отделни важни производства в зависимост от капиталистическите монополи; да диктуват различни условия и да дискредитират социалистическата система.

Като потвърждение на това могат да се посочат получените достоверни данни, че след проведената реорганизация на френските специални служби дейността им щяла да се разшири и да обхване

ч. 2

освен задачите от военен характер и проблемите на икономиката, науката и техниката. Приоритет получавали сведенията от финансов, промишлен и технически характер пред тези от политическата сфера. На генерална дирекция за външна сигурност са били дадени указания максимално да се използват възможностите на пребиваващите френски граждани зад граница за нуждите на разузнаването. Във връзка с това на представителя на "Ер Франс" в НРБ бе възложено да изучава икономиката и да набира информация за новите енергийни източници, за нуждите от суровини и материали, за финансово-кредитната политика, за задоволяване нуждите на населението с хранителни продукти и стоки за широко потребление и др.

Установено е, че в действията на редица служители от икономическите и други секции на капиталистическите дипломатически представители у нас проличава стремени да разширяват и укрепват установяваните от тях контакти на различни равнища с цел да извличат интересуващата ги икономическа информация.

Увеличава се броят на провежданите коктейли, прошекции и други мероприятия от западните посолства и отделни дипломати, както и организираните симпозиуми и семинари от чужди фирми, контактуващи с нашата страна. На тях се канят изтъкнати наши икономически и научни кадри, с които се провеждат целенасочени разговори за извличане на икономическа и научно-техническа информация. Тази констатация се потвърждава от прехванатия през миналата година икономически доклад на посолствата на натовските страни, в които фигурира списък на наши компетентни служители по отрасли на икономиката.

Зачестиха и посещенията на министерства, ведомства, стопански организации и предприятия от страна на западни дипломати,

представители на фирми и специалисти, при които поставят редица въпроси, свързани с конкретни наши икономически обекти и производства. Служители на Международната енергийна агенция (Англия) посетиха Комитета по геология и се стремяха да узнаят точното местонахождение и капацитета на въглищните находища в НРБ.

Американски и английски дипломати посетиха Института по корабна хидродинамика и корабостроителния завод "Г. Димитров" – Варна, където проявиха интерес към производствената програма и перспективите на корабостроенето в НРБ.

През миналата и от началото на тази година страната бе посетена от над 300 представители на най-известните капиталистически банки предимно от САЩ, ФРГ, Англия, Франция и Япония. Те проявяваха интерес и към информация, която е извън компетенциите на банковите среди. По време на разговори в БВТБ началникът на отдела за социалистическите страни в "Бенк ъв Америка" Габриел Айхлер поиска да му се посочи точното местонахождение на металургичните и химическите заводи у нас, приходите от туризма по страни и други данни, нямащи нищо общо с банковото дело.

Във връзка с предприетия "кръстоносен поход" срещу социалистическите страни, САЩ упражняват силен натиск върху европейските си партньори и Япония за увеличаване на лихвените проценти по предоставяните експортни кредити. Бил постигнат консенсус за увеличението им с 0,45%, като се предоставяла възможност на всяка развита капиталистическа страна да прилага диференциран подход. Целта им е да извличат максимална изгода от една страна, както и да изтощават икономиката, да предизвикват затруднения и да засилват нейната зависимост от капиталисти-

15 4

ческите монополи, от друга. Някои банки като "Миндланд бенк", "Чейз Манхатън бенк", "Ханделс бенк-НВ" и др. вече съкратиха сроковете за погасяване на кредитите от 24 на 12 съответно на 12 и 6 месеца, като същевременно завишиха лихвения процент до 0,75.

Напоследък редица американски банки проучват обстановката и правят опити за преоформяне на полските дългове за сметка на отпусканите кредити. Такова предложение е направено от "Бенкърс Тръст" на БВБ за 30 млн. ЩД. Занапред може да се очаква активизиране на противника по банковия канал, въвеждане на ограничения в кредитирането и поставяне на неизгодни условия за нашата страна с оглед влошаване на финансово-икономическото ѝ състояние, намаляване на нейната платежоспособност и задържане развитието на външотърговската ѝ дейност.

По линия на научно-техническия обмен бяха проведени над 70 международни прояви, в които взеха участие повече от 2000 научни работници и специалисти от развитите капиталистически страни. От чуждите участници 48 са уличени като разузнавачи и агенти на вражески специални служби. В западни институти, фирми и фондации специализираха около 180 български граждани. Характерно е, че напоследък се забелязва стремеж у редица американски фирми да канят на дългосрочни специализации в САЩ наши научни и икономически кадри, които преди това са специализирали в СССР.

Съвместно с чуждестранни научни учреждения се разработват над 130 теми в разви направления на науката. Противникът максимално използва подобни прояви, за да извлече научно-техническа и икономическа информация и да се домогва до наши научни постижения и изобретения. Зачестиха случаите, при които на специализираци на Запад наши граждани се предоставят за

попълване специално изготвени въпросници и анкетни карти. В тях се изисква да бъдат отразени редица публикувани и поверителни данни за отделни обекти и отрасли на икономиката.

Външноикономическият обмен активно се използва от противниковите специални служби за придобиване на интересуващата ги информация. Данните показват, че разузнавателните и фирмените интереси все повече се преплитат и взаимно обуславят. По голям брой сделки чужди представители остават продължително време в страната и наши специалисти пребивават зад граница. Някои от контактите на чужденците с български граждани носят конспиративен характер, като са използвани и условности. Сред чуждите специалисти не са установени кадрови разузнавачи, но в действията на някои от тях се чувствува почерка на противника при събирането на икономически сведения, съставляващи държавна тайна.

За придобиване на разностранна информация едно от основните насоки на вражеските специални служби е изучаването, обработката и опитите за вербовка на временно пребиваващи наши икономически и научни кадри зад граница и особено на работещи в развиващи се страни. За целта са изградени над 50 регионални звена на чужди разузнавания зад граница и преди всичко на ЦРУ. През миналата и от началото на тази година станаха известни 8 опита за вербовка на наши специалисти в чужбина.

Противникът активно използва зашифрованите и негласни технически прониквания в български търговски, транспортни и фирмени представителства зад граница. Получени са данни, че западногерманските специални служби планират активизиране на дейността си по отношение на задграничните ни транспортни фирми и на работещите в тях български граждани.

Противниковите специални органи нерядко прибегват към задържане и разпити по различни поводи на наши специалисти, временно пребиваващи зад граница. Често пъти задържанятията (предимно в Турция и СФРЮ) са извършвани без основателни поводи с единствената цел да се извлече необходимата информация.

Получени са проверени данни, че австрийските полицейски органи се стремят към негласно задържане на български моряци от БРП. За допуснати от тях нарушения налагат глоби, като разрешават заплащането им да става при следващите посещения на моряците. По този начин "отварят врата" за продължаване в перспектива на установените вече контакти. Аналогични прийоми прилагат и специалните органи на ФРГ. Нов елемент в дейността им е предоставянето на определени адреси за връзка, което говори за известен стремеж към законспириране на последващите контакти.

За да отстояват търговските си интереси и да извличат интересуващата ги икономическа информация, представителите на редица капиталистически фирми продължиха да правят опити да разлагат и корумпират податливи наши специалисти и стопански кадри като им предлагат подкупи, скъпи подаръци, комисиони от сключени сделки и други материални облаги. Специалните служби на противника използват такива ситуации за обработка и подход с цел вербовка на някои от тях. Опитът от оперативната практика показва, че корупцията често пъти неусетно ги въвличавва извършването на по-тежки престъпления. Поставените в икономическа зависимост податливи наши граждани се превръщат в постоянен източник на информация и тяхната престъпна дейност трудно се разкрива и документира пред вид неконтролираните контакти при многобройните им пътувания зад граница.

48 7

Характерно е, че редица капиталистически фирми и концерни се опитват да внасят морално остарели технологии, оборудване и съоръжения чрез съдействието на податливи към корумпиране наши длъжностни лица в цел да извличат максимална изгода, да нанасят ущърб на икономиката и да спъват нейното развитие.

Напоследък значително се разшири провежданата от САЩ ембаргова политика. За упражняване на строг контрол и недопускане изнасянето на ембаргови стоки за нуждите на социалистическите страни, в т. ч. и НРБ, ЦРУ е изградило регионални служби в капиталистическите и развиващите се страни, разполагащи с ембаргова продукция. Установило е контакти с търговците и представителите на фирмите-производителки, като ги е заставило да подписват декларации за стриктно спазване на наложените ограничения. В противен случай се предвиждали строги санкции от американска страна.

С разширяване на ембаргото противникът цели да забавя икономическото развитие, да създава сериозни затруднения и проблеми в народното стопанство, които да използва за диктуване на различни условия.

Новите форми на външноикономическо сътрудничество предоставят допълнителна възможност на подривните органи на вѐдущите натовски страни да провеждат все по-активна пропагандна дейност сред нашите икономически и научни кадри, да рекламират различни постижения на Запада и високо визвено равнище, с което да ерозират съзнанието на наукрепналите и да насаждат у тях отрицателно отношение към социалистическата система и неверие в нейните реални възможности и перспективи. През миналата и от началото на тази година досега станаха известни над 20 случая, ✓ при които наши специалисти са били обработвани за осъществяване

49 8
на невъзвращенство. В същото време на 30 от задържаните зад граница след разпитите е оказвано въздействие да не се завръщат в страната.

Западните подривни органи и особено организациите на българската врашеска емиграция продължиха активно да използват предимно транспорта като канал за проникване и за разпространение на материали с враждебна и религиозна насоченост. Нерядко членове на наши транспортни екипажи (шофьори и кондуктори) са заставяни да внасят инкриминирани материали срещу извършваните им различни услуги зад граница. Зачестиха и случаите на "скрито зарещдане" на гарираните и паркираните транспортни средства в чужбина, без знанието на нашите транспортни работници. Болшинството от тях по вътрешно убеждение и за да избегнат евентуални конфликтни ситуации и неблагоприятни последици, фиктивно са приемали подобни материали и са ги унищожавали извън пределите на съответната страна.

В управление "И" продължават да постъпват данни за разпространението на някои епизоотии сред животните и вредители по посевите, които не са характерни за нашите климатични условия. Анализът на конкретните факти показва, че тези опасни за селското стопанство явления водят началото си от вноса на говеда, зърно, семена и шротове от европейски капиталистически страни, САЩ и Канада. Получени са достоверни оперативни данни, че в САЩ и ФРГ са изградени научно-изследователски центрове и институти, които се занимават изключително с разработване на специални средства за поразяване на селскостопански животни. Началото на тази планомерна и с далечен прицел дейност на противника датира доста отдавна. Във връзка с приетите конвенции за забрана на разработ-

ването, производството и натрупването на бактериологично и токсично оръжие, изследванията и производството на поразяващите средства е силно засекретено и зашифровано. Тези препарати предизвикват масово разпространение на класическа и африканска чума по свинете, шап, бяс, инфекциозна анемия, левкоза и бруцелоза при едрия рогат добитък, класическа чума по птиците, вирусно унищаване на селскостопански животни и пр. Анализът на постъпилите досега оперативни данни дава основание да се предполага, че вражеските специални служби щателно изучават особеностите и слабите страни в режима на ветеринарно-и фито-санитарния контрол и селскостопанския производствен процес с оглед използването им за подриване изпълнението на набелязаната от партията програма за развитие на животновъдството и зърнопроизводството. До подобни изводи са стигнали и братските органи за сигурност на МНР, СРВ, Куба, ГДР и др.

В сферата на икономиката възникват и немалко аварии, пожари и катастрофи. От получените данни при разследването им по безспорен начин е установено, че в болшинството от случаите причините са от субективен характер и се свеждат главно до неспазване на производствената и технологична дисциплина, на сроковете за профилактичните прегледи и плановите ремонти, проявена престъпна небрежност и др. Установени са някои действия на умишлено повредане или унищаване на обществено имущество и техника с цел прикриване следите на извършени стопански престъпления, лично отмъщение, получаване на персонални облаги и др.

В единични случаи възникналите произшествия и неблагоприятия са дело на враждебно-престъпни елементи, което показва, че като форми на подривна дейност диверсията и вредителството

реално се използват от противника и на съвременния етап. Подобни прояви имат изолиран характер, но тяхното недооценяване може да причини сериозни затруднения и материални щети на народното стопанство.

В резултат на някои субективни причини и организационни слабости, допускани при прилагането на новия икономически подход и неговия механизъм, на отделни места възникват негативни явления от производствен и социален характер. Те засягат личните интереси на някои категории трудещи се и стават причина за изразяване на недоволства и отрицателни настроения, за прояви на нехайство, лоша трудова дисциплина, разхищения и пр. Досега не са получавани сведения за евентуална вражеска насоченост на подобни прояви и явления, но те могат да се използват от противника за подривни цели. Това се потвърждава от получените данни, че противникът възнамерявал да предизвика политически усложнения в НРБ, подобни на тези в ПНР. За целта било необходимо да се хвърлят милиони средства. Досега само се говорело за това, но занапред цели да се предприемат конкретни действия.

От анализа на постъпилите оперативни данни могат да се направят следните основни изводи:

1. Специалните служби на противника се стремят към придобиване на тотална икономическа и научно-техническа информация за НРБ, с която активно подпомагат своите правителства за осъществяване на трайно икономическо проникване и за провеждане на диференцирана икономическа политика спрямо нашата страна.

2. Открояват се опитите на някои капиталистически фирми да проведат завоалирани подривни действия в сферата на икономиката: умело да причиняват щети на страната и да отслабват

валутния ѝ потенциал чрез предоставяне на морално остарели, некомплектовани или със скрити дефекти съоръжения, технологии и оборудване; да спъват развитието на животновъдството и зърнопроизводството чрез вноса на нископродуктивни и неавтентични хибриди, заразени фуражи, шивотни и пр.

3. Под влияние на западната пропаганда и отрашението на полските събития отделни враждебно-престъпни елементи се опитват да подтикват неориентирани лица в обектите на икономиката към изразяване на недоволства и изказвания от вражески позиции.

На фона на усложнената международна обстановка и поетия курс към конфронтация от администрацията на Рейгън, в бъдеще може да се очаква по-нататъшно разширяване мащабите на провежданата подривна дейност в икономиката. Във връзка с това управление "И", ВГУ-ДС предприема конкретни оперативни мерки за своевременното разкриване, предотвратяване и пресичане на разузнавателната и друга подривна дейност на противника в сферата на народното стопанство.

Сътрудничеството между управление "И", ВГУ-ДС и
✓ Шесто управление, ВГУ-КГБ става все по-конкретно, по-планово и по-богато по форма и съдържание. В резултат на положените съвместни усилия са постигнати известни положителни резултати.

Съгласно разработения план по канала на външната търговия са набелязани съвместни мероприятия по 8 западни фирми и техни представители. На проведената двустранна среща през април 1982 г. бе обменена информация както за фирмите, така и за отделни техни представители. След тази среща обаче не е получена нова съществена информация.

53

12

✓ На съветските другари е предоставена документация за ембаргова доставка и търговската политика на западните страни спрямо СССР. От съветските другари ни бе предаден на ръководството задграничен агент "Шустрий".

✓ По контрабандния канал по искане на КГБ бяха проведени оперативно-технически мероприятия за документиране незаконната дейност на съветски граждани – дипломатически куриери. Своевременно бяха уведомени съветските другари за ливански граждани, осъществяващи контрабандна дейност от територията на СССР за Ливан през НРБ. Освен това от наша страна бяха проведени мероприятия и установени българските връзки на съветски граждани, занимаващи се с контрабандна дейност.

По линия на икономиката, освен по включените в общия план 3 обекта, се провеждат мероприятия и по други 8 дела. По делото "Сула", разработван за шпионаж, съвместно със съветските другари е работено за установяване на връзките му със съветски граждани. С помощта на съветския агент "Химик" е наблюдавано поведението на обекта на територията на Австрия.

По обекта "Лорд", разработван за шпионаж, съвместно с отдела на КГБ, имащ отношение към проблемите на СИВ, са проведени комплексни агентурно-оперативни мероприятия по време на пребиваването му в Москва.

Съвместни мероприятия са провеждани още по обектите "Питон", "Енисар", "Щедрия", "Помощник" и "Адмирал".

Освен по делата двете страни са обменяли информация за лица, представляващи оперативен интерес, за прихваната по оперативен път научно-техническа информация и документация и т.н.

Провеждани са съвместни мероприятия по разкриване и пресичане опитите на противника да осъществява подривна дейност

по различните видове транспорт. Понастоящем се координира работата по две дела: "Стажанти" и "Тревожния", заведени за шпионаж и валутно-контрабандна дейност.

Извършва се редовен обмен на информация за засечени чужди моряци, шофьори, специалисти и др., за обстановката в главните пристанища на капиталистическите страни; оперативно интересни лица, фирми и др.

По защитата на секретите по разработката и усвояването на производството по програма ПАСУВ (полева автоматизирана система за управление на войските) управление "И", ВГУ-ДС извърши съответни проверки и изпрати обобщена справка на КГБ.

Може да се отчете, че заложените мероприятия в списъка за съвместна разработка в общи линии се изпълняват. По отделни обекти обаче е наложително да се подобри съгласуваността. Недостатъчно е направено по съвместната разработка на някои западни търговски фирми и техни представители след срещата през април 1982 г. В същото време наличните данни по някои дела, които не са заложили в списъка за съвместна работа показват, че има условия и възможности за координиране на действията по тях. Такива дела има както в линейните отдели, така и в управление "И".

В заключение следва да се отбележи, че съществуват неразкрити резерви за по-широк обмен на информация за разузнавателното проникване и провежданата друга подривна дейност от противника в икономиката, по конкретни разработвани обекти, по представляващи взаимен оперативен интерес лица, по обмена на положителния опит между двете контраразузнавателни управления и т.н.

Отл. в 3 еиз.
№ 1 - др. Величков
№ 2 - Грозданов/14
№ 3 - отдел 14-ДС
Изп.: Грозданов/14
Нап.: Христова/12032

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ВГУ-ДС И
НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ "И":
Генерал-майор *Величков*
(К. Величков)

43

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО на БЪЛГ. РАБОТН
ЦЕНТЪР, ИНФ. ОРГ. У-НИЕ
В. № 2010 от 31. МАЙ 1983 г.

М В Р
ВТОРО СЛАВНО У-НИЕ - ДС
Рег. № 4690 Екз. 1
20 МАЙ 1983 19 год.

ДОКЛАД

ОТНОСНО: Работата на органите на ДС за защита и подпомагане развитието на икономиката в изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП

Решенията на Дванадесетия конгрес за социалистическото изграждане на родината по своята мащабност и значимост са исторически. От тях произтичат и главните задачи за контраразузнавателните органи по линия на икономиката – постоянно да я опазват от посегателствата на враговете на социализма и със специфичните си сили и средства активно да подпомагат ускореното ѝ развитие.

За да осигури успешното изпълнение на тези отговорни задачи управление "И", ВГУ-ДС проведе редица подготвителни, организационни и политически мероприятия за задълбочено изучаване на основните принципи и същността на новия икономически подход и неговия механизъм за управление на народното стопанство. На организираните за целта срещи, семинари и служебни занятия с участието на ръководни стопански дейци са обсъдени специфичните особености и проблеми при реализацията на новите постановки,

в резултат на което по-отблизо и по-компетентно се следят и своевременно се реагира на настъпващите изменения в обслужваните икономически обекти.

В светлината на конгресните решения по-голямо внимание бе отделено на научния подход, особено при задълбочения анализ на оперативната обстановка в икономиката и на тенденциите в нейното динамично изменение и развитие в перспектива. На тази основа своевременно бяха разработени Правилник за дейността на управление "И", ВГУ-ДС, Основни насоки за организацията на контраразузнавателната работа на управлението за периода до 1985 г. и перспективни планове и програми по съответните направления на дейност.

В изпълнение на произтичащите от конгресните решения главни задачи за органите на ДС по защита и подпомагане развитието на икономиката, през двегодишния период са постигнати следните по-съществени резултати:

Открити са 134 нови активни дела – ГДОР – 3, ДОР – 6, ГДОП – 9, ДОП – 92 и ДОИ – 24, които по окраска се разпределят, както следва: шпионаж – 40, корупция – 30, валутно-контрабандна дейност – 30, подготовка за бягство през граница – 18, издирване на незаконно притежавано или изчезнало оръжие – 7, подозрителни връзки с чужденци – 3, противодържавна агитация и пропаганда – 3, вредителство – 1, престъпления против монопола на външната търговия – 1, идеологическа диверсия – 1.

Делата са заведени на 62 чужди търговци, специалисти и представители на фирми и на 90 български граждани от обслужваните икономически обекти, в това число на 25 военнослужещи от Войските на Министерството на транспорта.

Анализът на данните показва, че делата за шпионаж, корупция и валутно-контрабандни престъпления съставляват около 75% от новооткрития активен оперативен отчет. Броят на разработваните чужденци и на обвързаните с тях български граждани е приблизително равен (съответно 62 срещу 65). На основата на тези факти може да се направи извод, че по най-важното направление на контраразузнавателната дейност усиления на управление "И", ВГУ-ДС са насочени преди всичко към надеждната защита на икономиката от посегателствата на противника.

През разглеждания период са приключени 116 активни дела – ГДОР – 4, ДОР – 17, ГДОП – 12, ДОП – 55 и ДОИ – 28, които по окраска се разпределят, както следва: шпионаж – 20, корупция – 29, валутно-контрабандни престъпления – 21, подготовка за бягство през граница – 18, издирване на незаконно притежавано или изчезнало оръжие – 10, подозрителни връзки с чужденци – 10, противодържавна агитация и пропаганда – 6, престъпления против монопола на външната търговия – 1, кражби и разхищения на социалистическа собственост – 1.

При приключването на делата спрямо разработваните лица е взето следното оперативно отношение: осъдени – 20 чужденци и 57 български граждани; профилактирани – съответно 2 и 37; изгонени от страната – 10 чужденци; поставени запрещения на 21 чужди и на 2 български граждани; административни санкции – спрямо 11 разработвани лица и приложени други оперативни мерки – към 5 чужденци и 12 служители от обслужваните икономически обекти. От приключените 20 дела за шпионаж само при две от тях е доказана при следствието шпионска дейност и са издадени ефективни

присъди по смисъла на чл. 104 от НК. При останалите дела разработваните обекти са осъдени по различни състави от НК, а някои от делата са прекратени (при доказана престъпна дейност на разработвани лица, без да им се търси наказателна отговорност) главно по Закона за амнистията и в отделни случаи по оперативни съображения.

В духа на конгресните решения особено внимание в работата по оперативните дела е отделено на политическия подход, изразяващ се в бързото изясняване характера на престъпленията, ограничаване кръга на въвлечаните български граждани и преди всичко на ръководни стопански дейци в престъпна дейност, както и в проявената по-голяма последователност и непримиримост при разкриване и пресичане на посегателствата върху икономиката и социалистическата собственост, големите щети от които застрашават сигурността на страната.

Основна слабост в работата по делата за шпионаж е несвоевременното разкриване, документиране и доказване в процеса на разработката и следствието на извършената шпионска дейност от обектите. Поради това често пъти те биват подвеждани под наказателна отговорност по други състави от НК, с което се пропускат реални възможности за нанасяне на по-осезателни удари на противниковите специални служби. Очевидно и занапред ще бъде необходимо повече внимание да се отделя на комплексното припагане на агентурно-оперативните средства в хода на разработката, на настъпателността и повишаване на професионалното майсторство на оперативния състав да води успешно такива дела. За постигането на по-голяма ефективност в борбата против шпионажа следва

непрекъснато да се разширява интеграцията с линейните отдели на ВГУ-ДС.

Анализът на данните показва, че проявите на корупция в стопанските организации сред кадрите, които контактуват с чужденци, бележат тенденция на устойчивост, а на редица места и увеличение. По-тревожно е обстоятелството, че традиционните подаръци, които чужденците даваха в миналото при преговори, командировки и др., сега все по-често се заменят с даване на комисиони, което поставя българските партньори в силна зависимост от чуждите фирми. Случаите на предлагане и искане на такива комисиони почти са равни. През разглеждания период както новооткритите, така и реализираните оперативни дела с такава окраска съставляват около 29% от активния оперативен отчет.

Като активно използвани от противника форми на подривна дейност шпионажът и корупцията се преплитат и взаимно обуславят, поради което често пъти нанесените от тях щети в икономиката и степента на застрашаване сигурността на страната са адекватни. Във връзка с това ръководството и отделите на управление "И", ВГУ-ДС са предприемали допълнителни организационни и конкретни оперативни мерки за по-настъпателна и по-ефикасна борба с корупцията, които са намерили отражение в разработените годишни и перспективни планове и извършените реализации в това направление в края на 1982 и първите месеци на 1983 г.

Валутно-контрабандната дейност е с тенденция към известно разширение. През периода реализираните оперативни дела с такава окраска съставляват 18%, а новооткритите – около 25% от активния оперативен отчет. За постигане на по-голяма ефективност в борбата с валутните спекулации и контрабандните престъпления

е необходимо още повече да се засили взаимодействието с органите на НМ, както и с партийните и административните ръководства на обслужваните икономически обекти.

За следконгресния период по линия на икономиката в управлението са получени и регистрирани нови 394 сигнали, от които най-много са за подозрителни връзки с чужденци, корупция, валутно-контрабандни престъпления, идеологическа диверсия и противодържавна агитация и пропаганда, престъпления против социалистическото стопанство и др.

За същото време са изяснени 423 сигнали с различни окраски; по които е взето следното оперативно отношение: прераснали в различен вид оперативен отчет – 52, от които ДОР – 6, ДОП – 35, ДОМ – 5, ДОН – 2 и ОП – 4; със следствие и съд – 21; поставени запрещения – 10; с профилактика – 81; с административни мерки – 94 и 7 лица са вербовани. Без оперативна стойност са били 47 сигнали, а по 63 данните са се оказали неверни.

Независимо от настъпилото безспорно подобрене в работата по сигналите, следва да се отбележи, че броят на регистрираните с окраска "шпионаж", вредителство и диверсия не отговаря на разузнавателните интереси на противника в икономиката и на броя на чрезвичайните произшествия с неустановени причини и извършители.

Сигналите без оперативна стойност и с непотвърдени първични данни съставляват 62%. Това говори за недостатъчно проявена професионална компетентност и прецизност при квалификацията и оценката на първичните данни, в резултат на което се занижава ефективността поради разпиляване на време, сили и средства.

Не малка част от сигналите са просрочени, а някои от тях не са приключвани с необходимите заключителни справки съгласно изискванията на действащите нормативни документи. Тези пропуски затрудняват нормалната отчетност и реалните оценки за състоянието на контраразузнавателната работа по това направление.

През разглеждания период в управлението са получени някои резултати и в работата с агентурата. В отговор на повишените изисквания, произтичащи от конгресните решения, са вербовани нови 220 агенти с добри качества и възможности и са придобити 595 ДЛ и експерти-консультанти в обслужваните икономически обекти. Успоредно с това наличният агентурен апарат е прочистен от 121 безперспективни и нечестни секретни сътрудници. С агентурно наблюдение са обезпечени над 30 нови звена, като са изградени и резидентурни групи. Вербовани са нови агенти за придобиване на информация по социални проблеми, настроения в трудовите колективи и пр.

Активно се работи по 5 случая за М-"50" и по 23 за М-"100.

Постигнатите резултати в работата с агентурата все още не са задоволителни, тъй като в отделни звена продължава да се ползва агентура с изчерпани оперативни възможности. В единични случаи се водят активни разработки на нечестни сътрудници. Този негативен факт говори за все още допускани слабости при подбора и изучаването на кандидатите за вербовка. Открит стои въпросът и за контрола и проверката на агентурата. Не са изопирани случаите, при които контактуващи с чужденци наши агенти изпадат под тяхно

влияние, извършват им се непозвопени услуги и други неправомерни действия. Имаме отделни случаи на незавърнали се агенти. Управление "И", ВГУ-ДС предприема редица мерки за бързото преодоляване на тези слабости.

Оперативно-техническите средства за използвани по-цепенасочено и комплексно, като са съчетавани и с други агентурно-оперативни мероприятия. Техниката обаче не отговаря на оперативните нужди по количество и възможности. Известни резерви се търсят в оборудваните чужди временни представителства, но и за самите тях тя е недостатъчна и липсват необходимите сили за ефективната ѝ експлоатация. Поради обективни затруднения на сегашния етап проблемът все още не е разрешен.

За подпомагане външноикономическата дейност на обслужваните обекти през периода са взети на оперативно обслужване около 100 по-важни сделки с капиталистически фирми и концерни. От проведените комплексни агентурно-оперативни и оперативно-технически мероприятия е придобита значителна по обем и важност търговско-ценова, икономическа и научно-техническа информация и документация. Ефектът от оказаната непосредствена помощ на обслужваните министерства, ведомства и стопански организации за периода възлиза на около 105 млн. валутни лева. Освен това при контра-разузнавателното обезпечаване на научно-техническия обмен и международните прояви е придобита голяма по обем и значимост информация и документация в областта на механиката, биомеханиката, химията, фотопроцесите, биофизиката, електрониката, имунология на репродукцията, минералогията и др., която своевременно е предадена на компетентните инстанции в страната и на органите на КГБ.

Независимо от постигнатите положителни резултати може да се отбележи, че не навсякъде е създадена добра организация за

получаване на необходимата предварителна оперативна информация за предстоящи преговори със западни партньори. Не всички заслужаващи внимание сделки са взети на оперативно обслужване и особено тези за задгранична строително-монтажна и инженерингова дейност. Не винаги бързо се реагира и прецизно оценява получената важна оперативна информация. В недостатъчна степен се използва дезинформацията при водене на преговори за сключване на сделки с капиталистически фирми с оглед извличане на максимална изгода за народното стопанство.

В условията на постоянно разширяващите се външно-икономически връзки с капиталистически и развиващи се страни и при повсеместно внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм, съществено се завишиха изискванията към провежданата от органите на ДС контраразузнавателна работа по излизашите в тях български специалисти, търговски кадри, работници и др., както и по задграничната строително-монтажна и инженерингова дейност. През следконгресния период тя бележи конкретен ръст и развитие. С излизачи и завръщащи се от чужбина икономически и научни кадри са проведени 425 групови и 4420 индивидуални профпактични беседи. Съгласувани са над 4000 специалисти от обслужваните обекти за участие в преговори със западни партньори и в международни прояви, за посещения на капиталистически фирми, за специализации в чужбина и пр. Разширява се координацията и взаимодействието в работата с ПГУ, отдел "Задгранични паспорти" и др.

Въпреки постигнатите положителни резултати, потокът на излизашите и завръщащите се от чужбина наши граждани не е напълно обхванат. Не се използват пълноценно потенциалните им възможности

за придобиване на оперативна, икономическа и научно-техническа информация. Необходимо е в това направление по-активно и целенасочено да се ангажират офицерите по ренима и охраната в обслужваните министерства и ведомства.

Контактите с трудовите колективи се разшириха на основата на партийните принципни взаимоотношения. Попучава се повече и по-конкретна информация, която подпомага органите на ДС по-правилно да организират контраразузнавателната работа в обслужваните икономически обекти. В Колегиума на МВР беше внесена аналитична информация по този проблем и в изпълнение на неговите решения бяха разработени допълнителни конкретни мероприятия за по-нататъшно разширяване и укрепване на връзките с обществеността, които намериха място в годишните и перспективните оперативни планове на управление "И" и икономическите отдели.

При постоянно разширяващите се външноикономически и научно-технически контакти, особена актуалност придобива задачата за опазване на държавната и служебната тайна.

През разглеждания период са извършени 9 комплексни, 22 контролни и 76 частични проверки. Проведени са над 60 съвещания и сборове със завеждащите поверителни служби в обслужваните обекти и около 20 занятия с работещия оперативен състав по линията за усъвършенствуване на организацията по опазването на държавната тайна. Организиран са 285 срещи с ръководители от икономическите министерства и ведомства, на които са обсъждани съвместни мерки за подобряване на работата по опазване на държавната тайна. Направени са повече от 80 посещения в окръжните и 15 в районни управления на МВР за изпълнение на съвместни мероприятия и оказване на конкретна помощ по линията.

Проведено бе съвещание в АОНСУ при ЦК на БКП с редакционния състав и длъжностните лица по опазване на държавната тайна в средствата за масова информация.

На съвременния етап особено важна роля за подпомагане развитието на икономиката играе сигналната функция на органите на ДС. След провеждането на Дванадесетия конгрес тази дейност е по-мощна, по-целенасочена и по-резултатна. Изготвени са 264 сигнални информации до ръководствата на обслужваните обекти и 146 до ЦОУ-МВР с предложения да се сезират висшестоящи партийни и държавни органи за допускани слабости и неблагоприятия в стопанската дейност, за разхищения на суровини и материали, за третирани неизгодни сделки, за неправилно тълкуване и припоянение на новия икономически подход и неговия механизъм и др.

За съществуващи недостатъци и допуснати нарушения в някои ведомства и предприятия по опазване на държавната тайна са предадени 48 сигнални записки на техните ръководства.

Анализът на тази превантивна дейност показва, че повече усилия следва да се полагат за ускоряване подаването на сигналната информация с оглед запазване на нейната актуалност, както и за реализация на обратната връзка до окончателното отстраняване на негативните страни.

Координацията с линейните отдели на ВГУ-ДС и с централните подделения на МВР е подобрена. Съществуват обаче неизползвани резерви при обмена на икономическа и външотърговска информация особено по контрабандния канал, в провеждането на съвместни мероприятия по делата на оперативен отчет, по М-"50" и М-"100". Следва да се засили упражнявания контрол и оказваната помощ на

окръжните управления на МВР по отделните направления на дейност. В това отношение управление "И", ВГУ-ДС е полагащо и помага немалко усилия за подпомагането им в работата по делата на оперативен отчет, по изясняването на сигнали за остра вражеска дейност, по вербовката на агентура с добри оперативни възможности и др.

В почти всички ОУ на МВР бяха извършени съответни подобрения в организацията на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, в резултат на което тя придоби свой специфичен облик. Поради това защитата на икономиката на сегашния етап е по-надеждна и оказваната конкретна помощ по места е по-осезателна. Следва обаче да се отдели по-голямо внимание на концентрацията, прецизната оценка и задълбочения анализ на получаваната оперативна информация по линия на икономиката.

Окръжните управления на МВР, на територията на които са разположени големи комбинати, заводи и предприятия, трябва да заострят своето внимание върху произшествията и пожарите и особено върху тези от тях, които са с неизяснени причини и неустановени извършители.

В редица случаи ОУ на МВР не информират своевременно управление "И", ВГУ-ДС за някои съществени недостатъци и негативни процеси в икономиката, а се задоволяват само със сигнализиране на местните стопански, държавни и партийни органи, които в една или друга степен са съпричастни към подобни явления.

Във връзка с настъпилите структурни изменения в икономиката и създаването на качествено нови промишлени форми, като Българската индустриална стопанска асоциация, химическата корпорация и корпорацията на хранително-вкусовата промишленост, в

които са асоциирани стопански организации и производствени предприятия, разположени по цялата територия на страната, е наложителна пълна ангажираност на всички окръжни управления на МВР в контра-разузнавателното им обезпечаване.

На основата на натрупания опит, направените оценки на досегашните резултати и констатираните слабости, управление "И" ВГУ-ДС предприема допълнителни организационни и конкретни практически мерки за повишаване ефективността на контраразузнавателната работа за защита и подпомагане развитието на икономиката в следните основни направления:

- постигане на максимално оперативно осигуряване на каналите за разузнавателно проникване на противника в икономиката;
- активизиране на дейността по проникването в капиталистически фирми, институти, организации и фондации и особено в училищата като прикритие на противникови специални служби;
- осигуряване на по-ефективен контрол върху чужденците, обвързаните с тях наши граждани и враждебно-престъпните елементи и насочване на силите към представляващите оперативен интерес лица;
- издигане нивото на превантивно-профилактичната дейност и укрепване на пропускателния режим в обслужваните обекти с активното съдействие на техните административни и партийни органи;
- по-нататъшно разширяване и укрепване на контактите с трудовите колективи с оглед опазването им от посегателствата на противника, по-пълното изучаване на микроклимата в тях и оказване на активно съдействие за тяхното идеологическо развитие;

- усъвършенствуване на координацията и разкриване на вътрешните резерви за разширяване на взаимодействието с пинейните отдели на ВГУ-ДС и с централните поделения на МВР, както и на упражнявания контрол и оказваната помощ на окръжните управления на МВР по контраразузнавателното обезпечаване на икономиката.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ВГУ-ДС И
НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ "И":

Генерал-майор

К. Величков
(К. Величков)

Отп. в 3 екз.

№ 1 - ЦМОУ

№ 2 - Грозданов

№ 3 - отдел 14-ДС

Изп.: Грозданов/14

Нап.: Христова/12678

19.05.1983 г.

ФОТОКОПИЕ
2 екз на 2.06.83

ФОТОКОПИЕ
57 екз на 2.06.83

44

СТРОГО СЕКРЕТНО!

34

М. В. Р.
ПЪРВО ГЛАВНО
УПРАВЛЕНИЕ—ДС
гр. София

Рег. № 8898, екз. № 1
20. 05 19 83 год.

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. У-НОВ
Вх. № 8866 от 7.06 1983

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Дейността на ПГУ-ДС за подпомагане и защита
икономическата политика на НР България

Дванадесетият конгрес на БКП отдели сериозно внимание на външноикономическите връзки на нашата страна, оценявайки ги като сериозна предпоставка за ускоряване на научно-техническия прогрес и като важен фактор за постигане на ускорена интензификация на нашето народно стопанство. Важно условие за постигане на интензивно развитие на външноикономическата дейност на НР България беше свързването на националното производство с международния пазар. Сериозни предпоставки за по-пълно интегриране между производствено-икономическата и външноикономическата дейност на нашата страна се създадоха с въвеждането на новия

икономически механизъм.

Външноикономическата дейност на НР България се осъществява на настоящия етап в неблагоприятна международна икономическа и политическа обстановка. Придобиха остър характер кризисните процеси в световната капиталистическа икономика, което доведе до общо влошаване на международната стопанска конюнктура.

Управляващите кръгове на САЩ и техните съюзници от НАТО провеждат политика на глобална конфронтация със социалистическите страни. Понастоящем се провежда най-масираната кампания на световния империализъм срещу страните от социалистическата общност след края на Втората световна война. САЩ и техните съюзници от НАТО си поставят за цел чрез прилагането на нови форми и средства на идеологическа диверсия, политическа провокация и икономически натиск срещу страните на социализма като цяло и срещу отделни социалистически страни да нарушат тяхното единство, да дестабилизируют тяхното вътрешнополитическо положение и да създадат процеси в някои от тях, които да доведат до реставрация на капитализма или до деформация на социалистическата стопанско-политическа система.

Анализът на наличните данни показва, че икономиката на НР България и останалите братски социалистически страни представлява важен обект на диверсионно-поддривната дейност на империалистическите центрове понастоящем. Специалните служби на САЩ провеждат операция "ИЗХОД", която е насочена към "налагане на пълно ембарго по отношение на стратегически стоки и нови технологии за СССР и останалите социалистически страни",

за осъществяването на която са отпуснати 33 млн долара за 1983 г. В някои водещи търговско-промишлени фирми на САЩ се разпространяват брошури, съдържащи данни за формите и методите на работа на разузнавателните служби на СССР и социалистическите страни. Отправят се препоръки до търговските партньори на социалистическите страни на Запад да се въздържат от делови контакти с представители на социалистическите страни, което ще даде неблагоприятно отражение върху икономическите връзки на страните от Изтока и Запада.

ЦРУ изпраща свои представители във външнотърговски фирми на някои западни страни, за да контролират и пресичат експорт на американски стратегически стоки за СССР и социалистическите страни. Под натиска на САЩ някои западни страни започнаха да нарушават подписаните двустранни споразумения с НРБ в областта на научно-техническия обмен. Намаляват се квотите за приемане на български специализанти по специалности от някои водещи отрасли на науката и техниката, като електрониката, роботиката, ядрената енергетика и др. С тези мерки се цели да се пресече достъпът на СССР, НРБ и останалите социалистически страни до прогресивни технологии и изделия под претекст, че се използвали във военната промишленост. Беше замразен договореният кредит от Италия за НР България в размер на 100 млн. долара. По формални съображения, но със знанието на своите правителства митническите органи на Франция, Италия, ФРГ и др. вземат мерки за ограничаване вноса на бъл-

гарски стоки в своите страни. Например представител на Министерството на индустрията на Франция заявил, че "от най-високо място са получени указания за ограничаване вноса на стоки от НР България, като неудобен и неприемлив в момента партньор". Парламентарната фракция на ХСС в Бавария, ФРГ, внесе предложение в Бундестага да се гласува решение, което да задължи правителството да намали състава на дипломатическите представителства на социалистическите страни. Все по-често се атакуват смесените търговски бюра и фирми на НР България зад граница и се третират като "средища на шпионаж". Вече няколко месеца се провежда следствие срещу ръководството на смесеното българо-италианско дружество "КОНОР" по обвинение в събиране на научно-техническа информация в полза на България.

САЩ и страните от НАТО упражняват икономически натиск върху правителствата на редица страни от "третия свят", заставляйки ги да ограничават своите икономически контакти със СССР и социалистическите страни. В координационните служби на НАТО по линия на разузнаването е била обсъдена идея за създаването на обединена диверсионно-поддривна група от представители на ЦРУ, БНД и др., която да планира, организира и провежда операции за компрометиране и пресичане на икономическото сътрудничество на социалистическите страни с развиващите се страни.

Като отчита това и изхожда от оценките на XII конгрес, задачите, произтичащи от новия икономически механизъм и постановките на Московското съвещание на ръководителите на

разузнавателните служби на страните от социалистическата общност (17-21 май 1982 г.), ПГУ-ДС разработи предложение за усъвършенствуване на цялостната организация на работата в управлението по планирането, придобиването, обработката и реализацията на икономическата информация, утвърдено от др. министър през м.октомври 1982 г.

Извършеният при подготовката на този документ анализ показва, че икономическата проблематика винаги е стояла на вниманието на ПГУ-ДС. С неговото утвърждаване беше даден необходимият за настоящия етап приоритет и на задачите в тази област. Изхождайки от новите постановки, бе разработена и утвърдена разгърната икономическа проблематика, по която ПГУ-ДС работи с цел подпомагане на ръководните инстанции при формирането на външноикономическата политика на НРБ.

През м.януари 1983 г. на резидентурите бяха изпратени подробни задачи по тази тематика. В информационно-аналитичния отдел на ПГУ-ДС беше създадено икономическо направление.

В настоящия момент в управлението са оформени три потока информация по линия на икономиката:

- икономико-политическа;
- информация по КРО, касаеща конкретни действия на противника в областта на икономиката;
- научно-техническа, търговско-ценова и приложно-икономическа.

При новата обстановка важен елемент, интересуващ нашето партийно и държавно ръководство в икономическата област става използването от противника на икономическите отношения като политическо оръжие.

Икономико-политическата информация намери своето място сред изготвените от информационно-аналитичния отдел документи за ръководните инстанции. При средно месечно около 100 информации, 15-16 са с икономическа насоченост.

През 1982 г. в информационно-аналитичния отдел са обработени общо 1 158 информации с икономико-политическа тематика (в това число от резидентурите 678 бр.). Използувани са 409 бр. информации.

От началото на 1983 г. до 31.05.1983 г. са получени 486 информации по икономико-политически проблеми (от резидентурите - 249 информации). Използувани са 213 информации.

Разпределението по проблематика през 1982 г. показва, че най-голям относителен дял имат информацията, касаещи отношенията между разузнаваните страни (391 от 1 158), икономическите отношения на разузнаваните страни и международни икономически организации към социалистическите страни (353) и икономическите отношения на разузнаваните страни конкретно с НРБ (51).

Само през последните три месеца на висшите партийни и държавни инстанции бяха предоставени редица ценни документални и аналитични информации, като материалите от колоквиумите на НАТО по икономиката на социалистическите страни, проведени

през април 1982 г. и април 1983 г.; информация за външните дългове на СФРЮ; ЕИО – енергийни ресурси; позициите на ЕИО по УНКТАД-VI (Белград); планове на западните държави за ограничаване на икономическите отношения със социалистическите страни; икономическата стагнация в Гърция; по проекта за газопровод Иран – Турция и др. Редица материали съдържаха наши предложения за конкретни решения и действия, а по някои от посочените проблеми ПГУ-ДС проведе и съответни активни мероприятия зад граница.

В условията на усложняващата се агентурно-оперативна обстановка, която дава неблагоприятно отражение върху външно-икономическите връзки на НРБ с капиталистическите и развиващите се страни ПГУ-ДС организира и провежда целенасочени агентурно-оперативни мероприятия за получаване на научно-техническа информация и образци. През първите две години на Осмата петилетка УНТР при ПГУ-ДС е придобило 9 407 бр. научно-техническа документация и образци, от които 91 % са придобити по планови задачи на управлението. Приносът за народното стопанство от придобитата научно-техническа информация и образци се изразява в три основни направления:

- очакван ефект от внедряване и снижаване на планираните разходи;
- реализиран ефект от редовно производство на нови изделия;
- съкращаване времето за разработка, създаване или усъвършенстване на технически средства, технологии, методики, програмни продукти и системи.

Икономическият ефект през първите 2 г. на петилет-

ката се обобщава по отрасли като печалба във валутни лева,
както следва:

В ОБЛАСТТА НА ЕЛЕКТРОННО-ИЗЧИСЛИТЕЛНАТА ТЕХНИКА (ЕИТ)

Внедрени са в производството:

- подсистема ЗУМД ЕС 5067 (200 МВ)..... 7 000 000 в.лв.
- мини ЗУМД СМ 5410 (12 МВ)..... 7 160 000 в.лв.
- подсистема ЗУМД ЕС 5067,02..... 1 128 000 в.лв.
- подсистема ЗУМД ЕС 5066,01..... 1 000 000 в.лв.
- текстообработваща машина "ИЗОТ-1002 С" 500 000 в.лв.
- система "ИЗОТ-1016 С"..... 500 000 в.лв.
- система "ИЗОТ-1003 С"..... 360 000 в.лв.
- система "ИЗОТ-1005 С"..... 130 000 в.лв.
- печатащо устройство "ИЗОТ-6302 С" 159 000 в.лв.
- материали за модели от фамилията РДР -

11 и супормоделите ДЕС VAX -11/780 и VAX -11/750,
различни видове периферни устройства и контролери
за тях, операционни системи и програмни продукти и
др.технически средства за ЦИИТ-София..... 700 000 в.лв.

ОБЩО в областта на ЕИТ: 18 637 000 в.лв

В ОБЛАСТТА НА ЕЛЕКТРОНИКАТА

Внедрени са в производството монолитни кварцови
филтри с честота 10,7 и 21,4 мгхц в миниатюрен корпус. От
износ по второ направление се осигурява печалба в размер
на 146 000 валутни лева.

В ОБЛАСТТА НА ХИМИЯТА

- проектоконструктивна и технологична документация за комплектен обект за производство на антибиотици в Разград.....	200 000 000 в.лв.
- технологична документация за производство на тубоцин, тетрациклин, пеницилин, гентамицин и други хуманни антибиотици.....	20 000 000 в.лв.
- ветеринарни антибиотици - тилузин, монензин и общи форми	13 500 000 в.лв.
- технологии за получаване на лекарствени препарати (пирацетам, тетрамицин).....	1 400 000 в.лв.
- реализирана икономия от реконструкция за производство на цефалоспорин.....	450 000 в.лв.
- поливинилхлорид.....	7 000 000 в.лв.
- продукти за битовата химия (прах за пране, автокозметични препарати и др.).....	21 000 000 в.лв.
- пенител В-8 за шампоан.....	250 000 в.лв.
- "Веранин-К" - намастител за кожарската промишленост.....	10 000 в.лв.
- "Стабилизатор-13" - суровина за производство на пестициди	110 000 в.лв.
- универсална литиева консистентна смазка "EP".....	60 000 в.лв.

ОБЩО в областта на химията: 264 580 000 в.лв.

В ОБЛАСТТА НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА (ЯЕ)

- оптимизиране режимите на работа на ВВЕР-440 и ВВЕР-1000..... 3 072 000 в.лв.
- разработка на технология за прочистване на отпадъчни води..... 300 000 в.лв.
- разработка за технология за унищожаване на радиоактивни отпадъци..... 1 000 000 в.лв.
- внедрена технология в АЕЦ "Козлодуй" за дезактивиране на нискоактивните води.. 300 000 лв.

Общо в областта на ЯЕ: 4 372 000 в.лв.
и 300 000 лв.

В ОБЛАСТТА НА МАШИНОСТРОЕНЕТО

- производство на сервоклапани за роботостроенето, от което са спестени от внос по II направление
20 000 000 в.лв.

Общо за всички отрасли приносът на УНТР, ПГУ-ДС за икономиката на нашата страна възлиза в цифрово изражение на 307 735 000 валутни лева и 46 820 000 лева.

Голяма част от информацията и образците, придобити от УНТР по отрасли, съгласно националните програми, имат икономически ефект, който не се изчислява в конкретна валутна стойност, а в съкращаване времето за разработка, създаване на нови изделия, усъвършенстване на производствените процеси, което само по себе си намалява себестойността на продукцията и прави стоките на НРБ по-конкурентноспособни на чуждестранния пазар.

В тезисите на XII конгрес на БКП се отбелязва, че НР България придава голямо значение на развитието на активни политически, икономически, културни и други отношения на сътрудничество с новоосвободените и развиващите се страни. Между партньорите на НР България най-важно място заемат държавите, които са възприели курса на развитие по пътя на социализма, и тези, които провеждат антиимпериалистическа политика.

Първо място сред търговските партньори от арабските страни по обем на продукцията заема Либия с повече от 400 млн. вал. лв. общ стокообмен, в който преобладават машини и съоръжения (равнява се на 30 % от нашия общ стокообмен с всички развиващи се страни). Второ място сред арабските страни заема Република Ирак с общ стокообмен 140 млн. вал. лв., като машините и съоръженията заемат 67% от общия ни износ. Стокообменът на НРБ с Алжир възлиза на 100 млн. вал. лв., като износът на машини и съоръжения заема 80 %. Прогресиращо е развитието на икономическите ни отношения с Иран (170 млн. вал. лв.), Нигерия (25 млн. вал. лв.), Мексико (22 млн. вал. лв.), Аржентина (11 млн. вал. лв.) и др.

Икономическата дейност на НР България в посочените страни е свързана с прилагане на по-съвременни форми на сътрудничество, като инженерингова дейност, строителство на комплексни обекти, минно-геоложки проучвания, проектиране на промишлени, строителни, аграрни и други обекти. С всяка измината година се увеличава броят на българските граждани, които се изпращат на работа в тези страни като инженери, архи-

текти, техници, агрономи, учители и др. Общият брой на българските специалисти, работещи зад граница, достигна 26 хил. души.

Разширяването на икономическата дейност на НР България в различни райони на света и преди всичко в развиващите се страни среща сериозното противодействие на международните монополи и тръстове, които не могат да приемат загубата на сериозните си икономически интереси в посочените райони на света. Провежда се целенасочена дейност от страна на разузнавателните и контраразузнавателните служби на страните от НАТО за компрометиране и пресичане на българската икономическа политика в развиващите се страни.

Изхождайки от новите изисквания, които се поставят пред нас във връзка с влошаването на агентурно-оперативната обстановка, ПГУ-ДС проведе редица мероприятия за подобряване на организацията на работата по защита на икономическите интереси на нашата страна в разузнавателно и контраразузнавателно отношение. В резултат на тези мерки се конкретизира и подобри работата ни по ръководството на резидентурите по събирането на информация, касаеща външноикономическата дейност на НР България.

По линия на външното контраразузнаване бяха изградени резидентурни групи в основните стопански организации, изпращащи

български специалисти на работа зад граница. В резултат на това значително беше подобрена работата ни по подбора на специалистите, както и вербовката, подготовката и извеждането на агентура и СС за решаване на задачи на разузнаването в развиващите се страни.

Положително отражение върху работата ни по обезпечаване икономическата дейност на нашата страна зад граница даде изпълнението на мероприятията, утвърдени от др. министър през 1980 г., създаването на Координационен съвет и приемането на комплексната програма със срок до 1985 г. Значително беше подобрена съвместната работа на централните поделения по пътуващите български граждани зад граница и завърналите се. Сериозно внимание се отдели на координацията на работата на ПГУ-ДС с другите поделения на ДС и МВР по създаването на сътруднически апарат в страните, където са съсредоточени сериозни икономически интереси на нашата страна.

В рамките на сътрудничеството на управлението с другите поделения на ДС и МВР през 1982 г. са получени от ВГУ-ДС, Управление III - ДС, Управление VI - ДС, окръжните управления на МВР и СГУ-МВР общо 112 СС и агенти, които са изпратени на задгранична работа в различни страни от Близкия и Средния Изток и Африка. На заседание на Координационния съвет в началото на м.април т.г. беше извършен задълбочен анализ на положителните и отрицателни моменти в съвместната работа на поделенията по въпросите на подбора, вербовката, подготовката, осъществяването на връзката в задгранични условия и използва-

нето на сътрудническия апарат. Оценката и изводите за нашата съвместна работа по използването на сътрудниците и препоръките за подобряване на работата ни ще бъдат изпратени от името на Координационния съвет до всички централни поделения и окръжните управления на МВР за ползуване в работата.

На 20.04.1983 г. в ПГУ-ДС се проведе координационна среща на ръководния състав на ПГУ-ДС и ВГУ-ДС (на равнище зам.-началник управление), на която бяха разгледани конкретни въпроси от съвместната работа на двете поделения по въпросите на вербовката, подготовката и използването на агентурата в задгранични условия. Бяха набелязани и обсъдени конкретни мерки за подобряване координацията между оперативните звена на ВГУ-ДС и ПГУ-ДС, които имат непосредствено отношение по контраразузнавателното обезпечаване на икономическите интереси на НР България зад граница. Беше постигната договореност да се въведе като практика в работата на двете поделения провеждането на координационни срещи на посочения състав на всеки шест месеца, на които да се разглеждат положителни и отрицателни моменти от съвместната работа по използването на агентурата, осъществяването на сигналната функция, провеждането на мероприятия по конкретни дела и др. Проявените задълбоченост и конкретност при обсъждането на въпросите от страна на участващите в срещата ще изиграят несъмнено положителна роля за издигане равнището на контраразузнавателното обезпечаване на нашата икономическа дейност зад граница.

В изпълнение на мероприятията от комплексната програма беше подобрена сигналната функция на ПГУ-ДС по информиране

на ръководните партийни и държавни органи за съществуващи неблагоприятия в нашата инженерингова дейност ПГУ-ДС и ВГУ-ДС изготвят шестмесечни справки, в които се отразяват по-сериозните неблагоприятия в организацията на работата на задграничните обекти, прояви на безстопанственост, разхищения в големи размери, неизползуване на машини и съоръжения, сключване на неизгодни сделки и др. ПГУ-ДС редовно информира централните поделения на ДС и на първо място на ВГУ-ДС за получаваните сигнали за неблагоприятия в нашата инженерингова дейност. През второто шестмесечие на 1982 г. са изпратени на ВГУ-ДС общо 56 информации, а само през първите четири месеца на текущата година са изпратени 40 информации, касаещи данни за безстопанственост, разхищения, сключени сделки в ущърб на нашите интереси, нездравии прояви на български граждани и др.

Взетите организационни мерки в Центъра, подсилването на някои от резидентурите в страни с голямо съсредоточаване на български специалисти (Либия), подобряването на нашата работа по използването на сътрудническия апарат се отразиха благоприятно върху количеството и качеството на придобиваната информация по въпросите на контраразузнавателното обезпечаване на икономическите интереси на България. Получават се повече сигнали от сътрудническия апарат за неблагоприятия в нашата икономическа дейност зад граница, за нездравии прояви на български специалисти в развиващите се страни. През първото шестмесечие на 1983 г. са получени 23 сигнала за неблагоприятия в нашата икономическа и инженерингова дейност (през 1982 г. - 22).

ПГУ-ДС отделя повече сили и възможности за контра-разузнавателното обезпечаване на такива крупни обекти на НР България зад граница, като моста "Самара" в Ирак (на стойност 67 млн. щатски долара и с 360 български специалисти), обект петролна база "Самир" в Мохамедия, Мароко, обект "Птицекомбинат" в Триполи, Либия, и др.

През 1982 г. в ПГУ-ДС бяха получени данни за сериозни нарушения на трудовата дисциплина на посочените обекти, за прояви на безстопанственост, лоша организация на труда, некомпетентна договорно-правна дейност с чуждестранни фирми и организации, корупция и контрабанда от страна на някои лица от ръководния и изпълнителския състав на обектите и др. Например началник "Механизация" на обект мост "Самара" в Ирак (изграждан от "ТЕХНОЕКСПОРТСТРОЙ") ДИМИТЪР ПАНТИЕВ се занимаваше с активна контрабандна дейност и трансфер на валута. Тези негови прояви действуваха разложително върху колектива на обекта. ПГУ-ДС съвместно с ВГУ-ДС организира мероприятия, в резултат на които неговата дейност беше пресечена, той беше доведен с комбинация в страната, като се осуети осъществяването на невъзвращенство. На обект "Самир" в гр. Мохамедия, Мароко, който се строи от ДСО "МОНТАЖИ", ръководството на обекта не е реагирало своевременно с разяснителни мероприятия пред работническите колективи по някои основни въпроси на трудовите договори (раздела за заплащането, превода на валута в НРБ и др.), в резултат на което сред работническия и изпълнителски състав се появиха брожения, неявяване на работа и симптоми на стачна дейност. Освен изпълнението на сигналната функция,

ПГУ-ДС и ВГУ-ДС използваха свои специфични средства за ликвидиране на стачните настроения и подобряване на трудовата и служебната дисциплина на обекта.

Особено внимание беше отделено на подобряването на контраразузнавателната ни работа по защита на нашите икономически интереси в Либия, където са съсредоточени около 17 хил. български специалисти. Вземат се мерки за структурното и организационно укрепване на резидентурата. Увеличи се значително броят на СС, който нарасна от 44 през 1981 на 84 през 1982 година. Бяха изградени 8 резидентурни групи. Повече усилия Центърът и резидентурата насочват към агентурното обезпечаване на онази част от българската колония - лекари, инженерно-технически персонал, преподаватели и др., които представляват пряк интерес за разузнавателните и контраразузнавателните органи на противника. По-конкретно и целенасочено се използва сътрудническият апарат на ДС в Либия за контраразузнавателно обезпечаване на основни обекти на НРБ, като особено внимание се обръща на умишлени или "случайни" грешки в такива сложни стопански процеси като договорно-правната дейност, инвеститорския контрол, рационалното използване на наличната техника, поддържането на принципни договорни отношения с местните доставчици и др.

В работата на ПГУ-ДС по защитата на икономическите интереси на НР България зад граница има и нерешени въпроси, а в някои отношения възникват сериозни проблеми поради усложняващата се международна и неблагоприятната агентурно-оперативна обстановка. Значително се затруднява придобиването на

научно-техническа информация чрез използването на легални източници поради засилването на контрола от САЩ и страните от НАТО по износа на технологии и стоки от водещите индустриални отрасли за социалистическите страни. Това налага в придобиването на научно-техническа информация по-активно да се включва използването на агентурно-оперативния апарат на УНТР, което от своя страна налага вземане на сериозни мерки за сигурност на нашата разузнавателна работа.

Все още в резидентурите на ПГУ-ДС в развиващите се страни, където НР България има сериозни икономически интереси, не са преобладаващи ОР с икономическо образование или такива с по-голям опит по разкриване на стопански и криминални престъпления.

Недостатъчно са по брой агентите из средите на чуждите граждани, чрез които да се разкрива и пресича дейността на специалните служби на САЩ, ФРГ, Франция, Англия и др. по компрометиране на икономическата политика на нашата страна в страните от "третия свят". Все още липсва активност в създаването на връзки на доверителна основа с отговорни служители от държавния апарат на такива страни като Либия, Ирак, Алжир, Мароко и др., имащи отношение по въпросите на двустранното икономическо сътрудничество с НР България, използването на които би улеснило провеждането на икономическата политика на нашата страна и би туширало някои възникващи недоразумения и конфликти.

ПГУ-ДС все още не използва пълните си възможности за придобиване на информация за дейността на конкуриращи НР България фирми в страните от Близкия Изток, Средния Изток,

Африка и др., за да се постига по-голяма икономическа изгода за НРБ при водене на преговори и сключване на сделки за инженерингова дейност в страни от посочените райони.

ПГУ-ДС ще организира и провежда мероприятия за защита на икономическите интереси на НРБ зад граница в следните основни насоки:

- ще се разработят допълнителни мерки за сигурност в нашата разузнавателна работа по използването на агентура за получаване на научно-техническа информация и образци;

- ще се укрепят резидентурите в страните с основни икономически интереси на НР България в развиващите се страни с кадри с икономическо образование, а за Либия ще се подбират кадри, имащи опит в разкриване на криминална и стопанска престъпна дейност;

- ще се работи за подобряване на вербовъчната работа за придобиване на агенти из средите на чужденци с възможности да бъдат използвани в развиващите се страни за разкриване и пресичане на икономическата подривна дейност на страните от НАТО срещу НР България;

- ще се работи по-активно за създаване на доверителни отношения с лица из управляващите кръгове на развиващите се страни, имащи отношение към въпросите на икономическото сътрудничество с НР България;

- ПГУ-ДС ще координира своята дейност по защита икономическите интереси на НР България в чужбина със съответните оперативни звена във ВГУ-ДС, III управление ДС, VI управление ДС,

окръжните управления на МВР и своевременно ще изпраща информация относно неблагоприятия в инженеринговата и икономическата дейност, а също и за нездрави прояви на български граждани.

Отп. в 2 екз.

№ 1 - ЦИОУ

№ 2 - КД

Изп. 04/8594

Нап. ВБ/04-1241

20.05.1983 г.

С о ф и я

НАЧАЛНИК:

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ

(В. Коцев)

*сещан
2/06.83г*

ФОТОКОПИЕ
1103 на 8.06 б

ФОТОКОПИЕ
21 на 21.06 б

Д О К Л А Д

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТА	
ПОДЕЛЕНИЕ 72000	
Вх. №	7777 от 306 1983

от генерал-лейтенант ИЛИЯ ДОНЧЕВ - Началник на
Централното управление на противопожарната охрана - МВР

ОТНОСНО: дейността на противопожарните органи по опазване на
икономиката от пожари

Ръководство в дейността на Централното управление на противопожарната охрана и на всички противопожарни органи по опазването на икономиката от пожари винаги са били партийните решения и указанията на ръководството и колегиума на Министерството.

От 1979 г. до сега колегиума и ръководството на Министерството на три пъти са разглеждали нашата работа. Последното разглеждане беше на 28.06.1982 г.

С настоящия доклад ще информирам членовете на колегиума какво ЦУПО и подразделенията на ПО в страната са извършили и какво вършат в изпълнение на решенията на колегиума от последното заседание, по-конкретно по опазването на икономиката от пожари.

Мероприятията на колегиума бяха разгледани от целия състав на управлението и изпратени до окръжните управления на МВР за изпълнение.

Запо-голяма яснота по задълженията на всеки отдел и служител в управлението беше разработен план-график по изпълнението на мероприятията, който периодически се разглежда в ръководството на управлението за оценка на извършеното и вземане на допълнителни мерки.

В духа на Закона за ПО и Правилника за неговото прилагане и за успешно изпълнение на 52-то Постановление на МС и мероприятията на колегиума по опазването на икономиката, на основата на изготвени от нас информации се проведеха заседания на колегиуми в Министерството на химическата промишленост, Министерството на машиностроенето и електрониката, Министерството на енергетиката и др. ведомства в системата на които се намират най-големите и най-пожароопасните обекти.

В редица други ведомства, като Министерството на горите и горската промишленост, НАПС, Министерството на леката промишленост и др. колегиумите им също се занимаха с противопожарното състояние на подведомствените им обекти. Освен това по нерешени въпроси свързани с противопожарната охрана са проведени срещи със зам.-министри на различни ведомства отговарящи за ПО или за обектите в които има нередности.

Органи на управлението по различни въпроси са провели срещи с ръководствата на стопански обединения, като ДСО "Петрол", ТПО "Булгартабак", ДСО "Зърнени храни и фуражна промишленост" и др.

По указание на ръководството на министерството беше проверено складовото стопанство в страната през месеците октомври и ноември. На основата на анализа се набелязаха конкретни мероприятия за подобряване на противопожарното му състояние. Бяха изпратени писма с конкретни предложения до редица министерства, като - Министерство на вътрешната търговия и услугите, Министерство на транспорта, Централния кооперативен съюз и др.

От своя страна окръжните управления на МВР извършват комплексни проверки на обектите, вземат мерки на място и сигнализират Окръжните народни съвети за нерешени проблеми с конкретни предложения. На всички обекти от икономиката е извършено бригадно пожаротехническо обследване. В бригадите участвуват различни специалисти от ПО и такива от съответните обекти. При тези обследвания се разкриват нередностите и причините за пожари и се бележат мерки за отстраняването им с конкретни срокове.

Отчитайки голямото значение на пожаротехническите комисии в обектите, които се оглавяват от зам.директори, през миналата година беше проведен национален семинар с тези от химическата промишленост, а през тази година - с председателите на комисиите от енергетиката. На семинарите се анализира тяхната дейност, противопожарното състояние на обектите и се бележат мерки за по-нататъшното подобряване на работата.

Проведените мероприятия и ежедневния контрол, който органите на ПО от подразделенията упражняват в обектите, водят до отстраняване на нередностите констатирани при пожаротехническите обследвания и до изпълнение на мероприятията включени в програмите на ведомствата и обектите изготвени в изпълнение на 52 Постановление на МС.

74

Най-големите обекти на икономиката се водят на непосредствен контрол в управлението, в отделите ПО при окръжните управления на МВР и в районните управления на МВР. За тях отговарят най-отговорните служители от съответните поделения.

В резултат на това въпреки повсеместната реконструкция и модернизация при което се създават много допълнителни трудности по противопожарната охрана, в тези обекти през периода за който докладваме пожар не е допуснат.

При строителството на нови обекти и разширението на съществуващите правим необходимото за реализирането на всички противопожарни изисквания залегнали в документите, включително и монтирането на противопожарна автоматика.

Натрупаният опит по образцовото движение, което в окръзите и общините се ръководи от бюро оглавявани от секретар на партийен комитет или от зам.-председател на НС, показва че това е правилният път за подобряване на противопожарното състояние на обектите. Съгласно изискванията главното внимание в това движение е насочено към опазването на обектите на икономиката. До сега за образцови са обявени Пазарджишки окръг за 7 път, Бургаски и Сливенски окръзи за 1 път. Образцови са и 31 Районни противопожарни служби, и стотици обекти. В окръзи и райони които не са завоювали това звание, насочваме дейността главно към обектите на икономиката. Положително отношение в работата по опазването на икономиката дава и грижата на противопожарните органи по изпълнението на мероприятията залегнали в Националната програма по безопасността и хигиената на труда в която са включени и много противопожарни изисквания. По изпълнението на тези мероприятия се поддържа постоянна връзка с ръководствата на обектите, а в края на годината ще се направи цялостен анализ.

Като отчитаме значимостта на автоматиката за противопожарна защита и критиката отправена ни включително и на колегиума през м. юни 1982 г. ние взехме допълнителни мерки със СО "Електрон", което е натоварено да проектира, монтира и поддържа автоматичните пожароизвестителни инсталации и с ръководствата на редица обекти - сами да си проектират и монтират пожарогасителни инсталации. В резултат на тези мерки макар и все още с бавни темпове в сравнение с изискванията са изготвени проекти за 68 пожароизвестителни и за 54 пожарогасителни инсталации, а са монтирани по изготвени по-рано проекти 55 пожароизвестителни и 76 пожарогасителни инсталации. За ускоряване внедряването на автоматика са създадени 2 инженерингови организации.

По линия на научно-техническият прогрес на редица места са положени замазки, които увеличават огнеустойчивостта на строителни елементи и цели сгради – главно в областта на тютюневата и мелничната промишленост.

До сега действащата нормативна база ограничаваше броя на обектите в които трябва да има автоматика, за противопожарна защита. За създаване на нова нормативна основа преди три месеца бяха изменени и допълнени Противопожарните строително-технически норми. С тези изменения се увеличава обхвата на обектите, които трябва да имат автоматика. На основата на измененията в момента се преценяват наново обектите в които трябва да има автоматика. На основата на тази оценка ще се изготви и перспективен план за последователността на монтажа на противопожарна автоматика съгласувано със съответните ведомства.

За по-непосредствено включване на ведомствата в решаването на проблемите по противопожарната охрана на Националните обекти, междуведомствения противопожарен съвет се занимава с противопожарното им състояние. Той разгледа и състоянието на противопожарната автоматика и състоянието на доброволните противопожарни отряди. С решенията на съвета запознаваме оперативните бюра по образцовото движение в окръзите за да бъдат в течение с основните въпроси които той разглежда.

През първото тримесечие на тази година бе обсъдено при другаря зам.министър Стоилов противопожарното състояние на най-големите металургични и машиностроителни комбинати. При това обсъждане се прави цялостен анализ на противопожарното им състояние и се конкретизират по-нататъшните изисквания за подобряване на състоянието им. Предстои в бъдеще разглеждане на състоянието на енергийните обекти, на нефтохимическите и химическите комбинати. В обсъждането участвуват съответните началници на отдели ПО при Окръжните управления на МВР, началниците на Районните управления на МВР и началниците на съответните Обектни противопожарни служби.

Наред с всичко положително при този начин на работа, той способствува много и за подобряване на взаимодействието между всички органи на Министерството имащи отношение към опазването на икономиката. За опазването на обектите на икономиката вземаме мерки и за активизиране дейността на доброволните противопожарни отряди в тях. До края на годината ще проведем семинари с тях за обмяна на опит.

За принасяне духа на висока възискателност на ръководството на Министерството до всички звена на ПО в страната извършваме ком-

плексни проверки в окръзите, като обръщаме особено внимание на тези в които началниците на отдели ПО са млади хора. През отчетния период са проверени: Пловдивски, Бургаски, Ямболски, Търговишки и Ловешки окръзи.

При тези проверки най-голямо внимание обръщаме на обектите на икономиката.

За органите на противопожарната охрана и на ръководителите на ведомствата основната задача е била пожаро-профилактичната. Както вече посочихме, за осъществяването ѝ, ние провеждаме много мероприятия. Но в същото време трябва да кажем, че в областта на пожарната профилактика, ние допускаме и търпим съществени слабости.

Все още не сме довели пожаро-техническите обследвания до равнището на научно-изследователски процес. Поради това не рядко при следващите обследвания разкриваме слабости, които са съществували и преди. С това не правим добра атестация на органите на противопожарната охрана и главно не разкриваме до край всички причини за пожари. Това се дължи на неумението на някои органи занимаващи се с пожарно-профилактична дейност да вникват задълбочено във всички процеси извършвани в обектите. За ликвидирането на тази слабост провеждаме сборове или семинари с органите занимаващи се с пожарна профилактика и изготвяме обзори по конкретни случаи,-

При проверките, каквите ежедневно се извършват по обектите не винаги се проявява необходимата настойчивост за отстраняването на констатирани вече нередности. Тази съществена слабост се дължи на нежеланието на някои органи от ПО да влизат в сблъсъци със съответните ръководители и непосредствените виновници.

По образцовото движение, в което вече имаме богат опит, все още не сме разкрили до край съществуващите възможности за издигането му на по-високо равнище. За сега нашата работа се заключава главно в активизирането на окръжните и общински ръководства. Не сме намерили най-подходящата форма за създаване на образцови ДСО, министерства и други, а Закона за ПО и Правилника за прилагането му ни създават достатъчно условия и възможности за това.

В изпълнение на 52 Постановление на МС, в много обекти в които нямаме противопожарни служители бяха разкрити бройки за такива. В обектите на икономиката ние се стараем да назначаваме млади и перспективни кадри. Но поради липса на опит и традиции в тях и слабости по възпитанието и ръководството от наша страна, не всички от тях работят активно. А този състав е голям резерв за осигуряване на противопожарната охрана.

Наред с нашите слабости, които съществуват има и някои обективни трудности. Някои от нашите заводи вече са стари и не навреме се извършват необходимите ремонти – ТЕЦ "Първа комсомолска", някои обекти на ДСО "Металхим" и др. В някои обекти отстраняването на нередностите струва много скъпо, поради което се търпят дълго време. В други обекти оборудването остана както преди, а капацитета на производството се увеличава няколко пъти, обстоятелство, което води до аварии, а от там до пожари и до прекомерно задръстване на производствени помещения, коридори, до ползуването на неподходящи помещения за складове и др. Без да омаловажаваме нашите слабости, по горните причини станаха пожарите в склада за ел.материали в Смолян, в с.Добрич, Хасковски окръг и др.

Все още охраната в много обекти, като складове, селскостопански дворове е не ефективна. Това обстоятелство води не само до нарушаване на противопожарния ред, а и до това, че при възникнал вече пожар няма кой да съобщи.

Донасяйки за горните обективни трудности, ние противопожарните органи виждаме своето място. А то е – да поддържа строг противопожарен режим при съществуващата обстановка, като успоредно с това настояваме да се решават капитално въпросите.

При съвременните сложни технологии, концентрация и специализация на производството, всеки пожар много бързо нанася големи загуби. Поради това наред с профилактичната работа, насочена преди всичко към предотвратяване на възникването на пожари, за ефективна борба с евентуално възникналите такива и за оказване помощ при аварии и бедствия поддържа дежурство със сили и техника в противопожарните служби.

За всички обекти на икономиката са изготвени оперативни планове за действия в случай на пожар. Тези планове системно се коригират в зависимост от измененията на обстановката. По тях периодически се провеждат тренировки за изучаване на конкретната обстановка и за дооточняване на действията в случаи на нужда.

7/18

За най-големите обекти на икономиката съвместно със съответните ръководства са изготвени аварийно-пожарогасителни планове, в които са включени и сили от много други ведомства.

За сега взаимодействието за гасене на пожари и за борба с аварията е най-добре поставено с поделенията на МНО и някои подразделения на транспорта.

За обединяване на усилията и за по-бързото им включване в действия сега правим първите експерименти в МК "Леонид Брежнев" - Кремиковци. Съгласувано с ръководството на комбината обединяваме водоспасителната и газоспасителната служба с противопожарната охрана, като се поставят под ръководството на ПО. Ръководството на комбината счита, че най-бързо и най-ефективно действа ПО, поради което смята, че ще бъде правилно и другите сили да се предадат към ПО. Ако експеримента се окаже сполучлив към такъв вариант ще минем и на други места, след разрешение на ръководството на министерството.

Тъй като борбата с пожарите става все по-трудна и по-сложна, по опита на съветските огнеборци създадохме във всички окръзи полигони или полоси за психологическа закалка на бойците. Целта е до 1985 г. такива да създадем във всички районни и обектни противопожарни служби извънредна и първа категория.

За повишаване ефективността от пожарогасителните действия, от миналия колегиум до сега са доставени още 14 противопожарни автомобили действащи със съвременни пожарогасителни вещества и 300 въздушни апарата за защита на бойците при пожар. През тази година ще доставим още 37 нови автомобили.

Нашата обща оценка е, че поделенията на ПО успешно се справят с възникналите пожари и оказват добра помощ при аварии и бедствия.

Независимо от тази оценка обаче, някои подразделения на ПО допускат грешки при пожарогасенето, какъвто е случая на пожара в ресторанта-музей в гр. Берковица и на някои други места.

Тези грешки се дължат на недостатъчното познаване на тънкостите на противопожарната техника. А при пожар грешката на един боец при ползуването на техниката води до провалянето на действията на всички.

Наред с нашите слабости по оперативно-тактическата ни дейност има и някои обективни трудности, които ако не сега, то в бъдеще ще дадат отражения, ако не се вземат мерки.

До преди няколко месеца ние имахме уверенията на Министерство на металургията и минералните ресурси и Министерството на машиностроенето, че ще внесат специални противопожарни автомобили, а сега ни казват, че това не могат да направят. А голяма част от тяхните обекти са такива, че без специална техника в бъдеще не може да се действа успешно.

В резултат на извършената дейност от ведомствата и противопожарните органи пожарите в икономиката бележат устойчивост, а в периода за който се отчитаме (01.07.82 г. до 30.04.83 г.) има незначително намаление - от 734 пожара са намалени на 678 (56 броя по-малко), загубите са намалени от 4 531 990 лв. на 3 300 790 лв. (1 231 200 лв. по-малко). Най-голям е броят на пожарите в транспорта (219 - 30%), следван от селското стопанство (142). Най-големи са загубите в промишлеността (1 044 870 - 32 %), следвани от транспорта (544 330 лв.).

Броят на пожарите в транспорта е главно от запалени автомобили, а загубите - от запалени локомотиви.

За 77 пожара със загуби 626,280 лв. причините са все още неустановени. Най-голям е броят на пожарите с неустановени причини в селското стопанство (23 бр.). Съвместно с Главно следствено управление вземаме мерки за разкриване на причините.

Пожарите и загубите в различните сектори на икономиката за отчетния период се виждат от следната таблица:

	01.07.81 г. до 30.04.82 г.		01.07.82 г. до 30.04.83 г.	
	брой	загуби	брой	загуби
Промисленост	105	1904830	130	1044870
Търговия	71	762670	77	497880
Транспорт	230	594940	219	544330
Селско стопанство	142	505740	128	509790
Гори	52	56440	39	95520
ТПК	11	23500	3	1670
Новостроящи	11	374130	9	6050
Други	112	309740	100	466680

Във връзка с голямото засушаване и в изпълнение на Постановление № 15 на ЦК на БКП и МС и писмото на ЦК на БКП до всички комунисти вземаме допълнителни мерки за опазването на икономиката от пожари, без да създаваме трудности на селскостопанските труженици.

По време на прибиране на реколтата, която е оскъдна т.г. ще намалим броя на местата, където се иска по правилника заораване, а там където заораването е неизбежно - ще намалим ширината на ивиците, а за сметка на това съвместно с ОАПС и АПК ще засилим наблюдението, за да не стават пожари. Тъй като не малка част от житната реколта сега се жъне за силаж, предлагаме на АПК ожънването да става край пътищата и на други уязвими места. Ще засилим контрола по опазването на тревните фуражи, по време на складирането им и след това.

В промишлените и други обекти ще вземем мерки за почистване на тревната растителност, ще засилим контрола върху контролните уреди, за недопускане превишаване на технологичните температури, ще направим необходимото за активизиране на дейността на доброволните противопожарни отряди в обектите.

За недопускане на пожари от бригадирите, които през годината ще работят в обектите на селското стопанство и промишлеността ще проведем инструктажи по противопожарна охрана, съгласувано с бригадирските щабове и ръководствата на обектите.

За поддържане на повишена бойна готовност ежедневно изясняваме в кои населени места, а в големите градове - в кои райони е нарушено водоснабдяването и на тази основа се изготвят оперативни планове или се преработват съществуващите, за да може - във всички случаи да се решава успешно въпроса за водоснабдяването при нужда.

В по-голямата част на обектите на икономиката органите на ПО провеждат своята дейност съгласувано и в близко взаимодействие с органите на ДС и НМ. Но в това отношение възможностите са много по-големи.

С този доклад предлагаме само няколко мероприятия, които колегиума да утвърди, тъй като на колегиума от 26.06.82 г. беше приета разгърната програма до 1985 г.

Донасайки горното,

П Р Е Д Л А Г А М :

Ако колегиума счете за целесъобразно да приеме приложените проекто-мероприятия.

ПРИЛОЖЕНИЕ: проекто-мероприятия

510-868/31.5.85г.
54 фотокопие
54 из 24 20.06

Н А С Ч Н И К :
генерал-лейтенант
(ИЛ. ДОНЧЕВ)

У-1368
15. 06. 83

ПРОЕКТ!
СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТ. РАБОТИ
ЦЕНТ. ИНФ. ОРГ. У-НИЕ
Вх. № 9488 от 16. ЮНИ 1983 г.

М Е Р О П Р И Я Т И Я

На Колегиума на Министерството на вътрешните работи за подобряване работата на Народната милиция по опазването на социалистическата икономика от кражби, разхищения и други престъпни посегателства

Работата на органите на Народната милиция за комплексна и ефективна защита на социалистическата икономика и за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП през първите три години на осмата петилетка се осъществява в качествено нови условия.

Обявяването на Националната партийна конференция, проведеното на 30 май т. г. национално съвещание и програмната реч на генералния секретар на нашата партия др. Тодор Живков по качеството като ключов проблем на изграждането на зряло социалистическо общество създават нова обстановка за активизиране борбата срещу престъпността в икономиката.

По-нататъшното усъвършенствуване на икономическия механизъм, засилването на процесите на концентрация, специализация, коопериране, повсеместна интензификация, разгръщането на стопанската самостоятелност и развитието на страничното и съпътстващо производство, системата за самозадоволяване, провеждането на мероприятия за развитие и укрепване на

селищните системи и други изискват решително подобряване работата на органите на НМ по опазването на икономиката.

През периода 1981–1983 г. органите на НМ постигнаха по-добри резултати в профилактичната и оперативно-издирвателната дейност за опазване на икономиката, в борбата срещу крупната и замаскирана стопанска престъпност, в съдействието на партийните, държавните и стопанските органи за приложението и утвърждаването на икономическия механизъм и в борбата срещу нарушенията на нормативните му документи и др. Активизирана е дейността на НМ в обслужващата сфера. Разнообразна и активна работа е осъществена съвместно с държавните органи по изпълнение на 52 ПМС за физическата охрана на обектите в икономиката. Известно подобрене има в агентурната работа на НМ в икономиката.

Постигнатите по-добри резултати от органите на Народната милиция по опазването на икономиката от присвояване, кражби, разхищения, други престъпни посегателства обаче далеч не са в съответствие с изискванията, които точно и ясно формулира др. Тодор Живков в своята реч на националното съвещание във Варна.

Качеството и ефективността на профилактичната дейност на НМ в икономиката не отговарят напълно на високите потребности. Все още се осъществява главно последваща, а не изпреварваща профилактика.

Качеството и ефективността на агентурно-оперативната работа на НМ по опазването на социалистическата собственост и социалистическото стопанство не са в съответствие с високата степен на обществена опасност на посегателствата и латентността на стопанската престъпност.

Слаби страни в дейността на НМ по опазването на икономиката са: борбата срещу производството на некачествена и нестандартна продукция, стоки и услуги: нарушенията и престъп-

ленията по ценообразуването и спазването на цените: нарушенията и престъпленията в проектирането, рационализаторството и изобретателството: борбата срещу нетрудовите доходи и др.

Ефективността на борбата срещу престъпността в икономиката понякога се намалява от неоправданото улъжаване на процеса на предварителната проверка, разследването, осъждането, възстановяването на вредите и изтърпяването на наказанието.

За решителното преустройство на работата на Народната милиция по опазване на икономиката и за изпълнение на задачите, които произтичат от речта на генералния секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков по кардиналните проблеми на качеството, Колегиумът на МВР намира за целесъобразно да се проведат следните мероприятия:

1. ДНМ и окръжните управления на МВР да направят оценка на състоянието на профилактичната дейност в икономиката и набележат мерки за разгръщане на профилактична работа, изпреварваща вредните последици, за осъществяване на системна и последователна профилактика с работническите колективи и организациите на Българските професионални съюзи.

Срок: м. септември 1983 г.

Отг.: ДНМ и ОУ-МВР

2. ДНМ и окръжните управления на МВР да организират преглед на качеството на агентурната дейност на ИМ в икономиката, като се осъществят мерки за усъвършенстване работата с агентурата и резидентурните групи, за изучаване и обобщаване челния опит в работата на най-добрите агентуристи от стопанските служби на ИМ.

Да се организира от ДНМ, НИКК-ДНМ и ВСШ "Г. Димитров" научно-практическа конференция по проблемите на агентурната работа на ИМ в икономиката на съвременния етап.

Срок: за прегледа – м. септември
1983 г.

м. декември
1984 г.

- за конференцията -
м. януари 1985 г.

Отг.: ДНМ, НИКК-ДНМ, ВСШ "Г.
Димитров"-МВР

3. ДНМ и окръжните управления на МВР да вземат мерки за повишаване качеството на работата по оперативните дела на стопанските служби на НМ, като се засили оперативната комбинативност и се съкращава срока на воденето им.

Срок: м. септември 1983 г.

Отг.: ДНМ и ОУ-МВР

4. ДНМ, Софийското градско и окръжните управления на МВР - Пловдив, Варна, Бургас да предприемат мерки за щатно, кадрово и организационно укрепване на външното наблюдение на НМ и за засилване работата му по опазването на икономиката.

Срок: м. юли 1983 г.

Отг.: ДНМ, СГУ и ОУ-Пловдив,
Варна и Бургас

5. IV управление-ДС и ДНМ да оценят състоянието на използването на оперативно-техническите мероприятия по сигнали за стопански престъпления и да набележат съвместни мерки за засилване използването им в борбата срещу крупната и замаскирана стопанска престъпност.

Срок: м. септември 1983 г.

Отг.: IV у-ние ДС и ДНМ

6. В духа на програмната реч на др. Тодор Живков на националното съвещание по качеството, ДНМ и окръжните управления на МВР да набележат комплексни мероприятия за подобряване работата по своевременното предотвратяване и пресичане производството и търговията с некачествена и нестандартна продукция, стоки и услуги. Да се включат мерки за обучение на състав, привличане на нови източници за оперативна информация, активизиране на наличните сили от негласния апарат за работа

в това направление, привличане на специалисти по качеството и стандартизацията за консултанти, нещатни служители, оперативни работници и др. В това отношение да се подобри взаимодействието с други държавни и обществени органи и организации.

Срок: 30.7.1983 г.

Отг.: ДНМ и ОУ-МВР

7. ДНМ и окръжните управления на МВР да набележат допълнителни комплексни мерки за усъвършенстване работата на органите на ИМ по предотвратяване и разкриване нарушенията и престъпленията по ценообразуването, рационализаторството и изобретателството, борбата срещу нетрудовите доходи.

Срок: 30.7.1983 г.

Отг.: ДНМ и ОУ-МВР

8. ДНМ – управление "Стопанско" и Софийското градско управление, окръжно управление – Пловдив да експериментират създаването в рамките на новия щат на звена за борба срещу подкупите и особено тежките стопански престъпления, разпространени на територията на много окръзи.

Срок: м. декември 1983 г.

Отг.: ДНМ, СГУ и ОУ-МВР – Пловдив

9. Управление "Кадри"-МВР, ДНМ и окръжните управления на МВР да осигурят при подбора на новите оперативни работници за стопанските отдели и отделения специалисти по въпросите на качеството и стандартизацията, ценообразуването и контрола по цените, рационализаторството и изобретателството и др.

Срок: м. декември 1983 г.

Отг.: у-ние "Кадри"-МВР, ДНМ и ОУ-МВР

10. Дирекцията на Народната милиция да предложи създаването на научноизследователска лаборатория по икономико-правните проблеми на опазването на социалистическата собстве-

ност.

Срок: м. декември 1983 г.

Отг.: ДНМ

11. Управление "Тил"-МВР и ДНМ да обсъдят и предложат решение на проблема за безопасността с автотранспорт на стопанските служби на ИМ за оперативни нужди, в рамките на наличния щат.

Срок: м. декември 1983 г.

Отг.: у-ние "Тил"-МВР и ДНМ

12. Главно следствено управление-МВР и Дирекция на Народната милиция да разработят и предложат съвместни мерки с Главна прокуратура, Министерство на правосъдието, Министерство на финансите и др. за съкращаване продължителността на процеса "предварителна проверка, разследване, осъждане, възстановяване на вредите и изтърпяване на наказанието".

Срок: м. декември 1983 г.

Отг.: ГСУ-МВР и ДНМ

13. ДНМ и окръжните управления на МВР да завършат цялостното обследване на охраната на обектите на икономиката, за резултатите от което и предприетите мерки да се информира Съвета на ДНМ и ВГУ-ДС.

Срок: м. октомври 1983 г.

Отг.: ДНМ и ОУ-МВР

14. ВГУ - управление "И" и ДНМ на всеки 5 месеца да извършват текуща, оперативна оценка на състоянието на агентурно-оперативната и охранителна дейност на обектите от национално значение, а на 6 месеца да внасят информация в ръководството на министерството.

Отг.: ВГУ-ДС, ДНМ

15. Отдел "Пропаганда"-МВР, ДНМ и окръжните управления на МВР да предприемат мерки за подобряване съвместната

11

7

профилактична дейност със средствата за масова информация по качеството на продукцията, стоките и услугите, ценообразуването и спазването на цените, нарушенията и престъпленията по рационализаторството и изобретателството, борбата срещу нетрудовите доходи.

Срок: 30.8.1983 г.

Отг.: отдел "Пропаганда"-МВР,
ДНМ и ОУ-МВР

16. ДНМ и окръжните управления на МВР да докладват в Колегиума на МВР за резултатите от изпълнението на мероприятията и усъвършенствуването на дейността на органите на Народната милиция в борбата срещу нарушенията и престъпленията по качеството и стандартизацията при ценообразуването и спазването на цените в рационализаторството и изобретателството, нетрудовите доходи и др.

Срок: м. декември 1984 г.

Отг.: ген.-майор Ив. Димитров-
зам.-министър и директор ИМ

Отп. в 2 екз.

№ 1 - ЦИОУ

№ 2 - КД

Изп.: Ст. Колев

Нап.: Йорданова-510

8.6.1983 г.

ФОТОКОПИЕ 6
2 010 25 11.06

ФОТОКОПИЕ 6
57 243 21 20.06

Ген.-лейтенант П. СТОЯНОВ,
началник на VI у-ние – ДС

Другари,

Разглежданите на днешното заседание на Колегиума на МВР въпроси за защита и подпомагане на икономиката на нашата страна са основно направление в работата на подразделенията, вносители на докладите. В същото време, независимо от специфичния си характер, те в една значителна степен кореспондират със задачите, които решава Шесто управление – ДС.

В последно време противникът промени тактиката за провеждане на идеологическата диверсия, защото се убеди, че усилията му за ерозиране на социализма с помощта на дисидентите не дават очакваните резултати. Независимо от многобройните, продължили 2–3 години, шумни пропагандни акции и кампании за „нарушаването правата на човека в социалистическите страни“, дисидентството не придоби характер на масово политическо опозиционно движение. Ето защо се наложи „пренасочване“ (каквото наблюдаваме в Полша) и в подривната дейност срещу СССР, НРБ и другите братски страни към нов обект на идеологическо поразяване – работническата класа.

Този завой в дейността на противника е може би втората страна на посочената от другарите от ПГУ операция „Изход“. А и милиардите долари, които се отделят, не са малко в програмата, наречена „проект Демокрация“. Рейгън предвижда в следващите две години да бъдат изразходвани над 100 милиона долара за опозиционни партии и профсъюзи и за разпространение на подривна литература. Немалко нови милиони се отпуснаха на подривните радиостанции „Свободна Европа“, „Свобода“, „Би Би Си“, „Дойче веле“ и „Гласът на Америка“ за „нови и по-качествени“ програми.

Засилването на „психологическата война“ на империализма срещу социалистическите страни начело със СССР поставя с голяма острота задачата за опазване на работническите колективи. Ето защо в организацията на контраразузнавателната работа в икономиката преди всичко следва да е налице политическият подход. От съществено значение за изпълнение на стопанските планове е и психологическият климат в обектите на народното стопанство. Насочването на противника за проникване в средите на работническата класа следва да се отчита и да се вземат предохранителни мерки, да се изучават настроенятия на работническата класа, да се разкриват факторите, които могат да предизвикват ексцеси при определена обстановка.

Лех Валенса не стана авторитет отведнъж и ако органите за сигурност на ПНР бяха съумели своевременно да се ориентират, можеше неговото влияние и дейност да се насочат в полезна насока. В тази връзка като особено актуален изпъква въпросът за агентура за влияние от средите на работниците. Трябва да се вземат мерки за концентриране усилията в тази посока, още повече че има сигнали за замисли и опити на противника, в т. ч. вражеската емиграция (БОД), за създаване на нелегален работнически профсъюз в НРБ. Нашата задача е и да парираме още в зародиш опитите на враждебно-престъпните елементи, загнездени на възлови места в производствените предприятия (доставчици, снабдители, бригадири, счетоводители и пр.), да създават негативни настроения, да групират недоволници, да подстрекават към масови безредици.

Трябва да се доотработят мерките за незабавно пресичане на масови безредици, да изучим опита и на полските другари, да сверим нашите теоретически постановки и планове и да внесем съответните корективи при настоящата обстановка.

Постъпващата оперативна информация в Центъра и окръзите показва, че лицата от вражеския контингент използват различни поводи (като се започне от нерешени социално-битови въпроси и се стигне до опити за изкривяване механизма за прилагане на новия икономически подход) за занижаване трудовата дисциплина, да създават недоволства, да затрудняват изпълнението на производствените планове. Налага се решително да подобрим работата по наблюдението на вражеския контингент, което предполага по-ско-

рошното решаване на повдигнатите от практиката въпроси за осъвременяване на ръководните документи.

Следва да подобрим контраразузнавателното обезпечаване на здравната интелигенция с оглед своевременното долавяне и пресичане на опитите на здравни работници да хулят социализма, да възхваляват Запада и особено на тези, които обслужват работническите колективи и могат да влияят разложително.

Нашата работа в средствата за масова информация, наред с опазването на държавната тайна, трябва да бъде насочена към недопускане на материали, които едностранчиво тълкуват основните положения на новия икономически подход и насаждат потребителски настроения в работническите колективи и останалите слушатели и читатели. В това отношение трябва да се подобри обезпечаването на заводските многотиражки и радиовъзли, да се огледат работещите там и да не се допускат идейнонеиздържани публикации и предавания.

Има какво да се догледа и по отношение на обезпечаването на трудовите колективи от работници-български турци. Вярно, проведено бе Национално съвещание, ръководството на министерството издаде нова заповед, завършва подготовката на комплексна програма. Става дума за качеството на изпълнението на набелязаните мероприятия, за реализиране на действителен напредък и прелом в борбата срещу протурския национализъм.

Уместно би било да се постави задачата за активизиране вербовъчната работа на VI у-ние — ДС и съответните окръжни управления на МВР в средите на чуждестранните студенти от развиващите се страни, с които имаме оживени икономически връзки. Става дума за студенти, обучаващи се в Икономическия институт „К. Маркс“ и в техническите вузове, които показват качества да израснат като добри специалисти, както и студенти, близки на управляващите среди в своите страни. Всичко това с оглед по-късно, когато заемат възлови места в структурата на своите държави, да улесняват развитието на външноикономическите връзки между НРБ и своите страни.

Би било добре в ползрението на нашите органи от ДС и НМ при обслужването на икономиката да стои и въпросът за изкривяванията в приложението на новия икономически механизъм при ценообразуването, главно на стоките за народно потребление, с което някои стопански ръководители

се стремят да увеличават доходите на производствените колективи, но, от друга страна, се увреждат основни интереси на масата потребители и могат да се породят основателни недоволства. Поради това обслужващите икономиката подразделения не трябва да се превръщат в придатъци на стопанските ръководства, следва да отстояват общодържавните интереси, а не да се поддават на местнически уклони.

Считаме, че би било целесъобразно в управление „И“ на ВГУ – ДС да се създадат групи за изучаване настроеността в работническите среди с оглед опазването им от влиянието на противника.

Размножени в 435 екз. и изпратени по приложен към оригинала списък.

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6.

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ И ТЕРМИНИ

АЕЦ – Атомна електроцентрала

АЗ – Аварийна защита

АПК – Аграрно-промишлен комплекс

АТЗ – Азотно-торов завод

АТТ – Автотранспортна техника

БАН – Българска академия на науките

БВТБ – Българска външно-търговска банка

БДЖ – Български държавни железници

БЗКБ – Българска земеделска и кооперативна банка

БИБ – Българска инвестиционна банка

БМФ – Български морски флот

БНД – Федерална разузнавателна служба на ГФР

БРП – Българско речно плаване

БРП (к) – Българска работническа партия (комунисти)

ВЕЦ – Водноелектрическа централа

ВК – Вражески контингент

ВМ – Ведомствена милиция

ВСС – Висш стопански съвет (1945–1947 г.)

ВТО – Външнотърговско обединение

ВТП – Външнотърговско предприятие

ГАР – Групова активна разработка

ГДОП – Групово дело за оперативна проверка

ГСУ – МВР – Главно следствено управление на МВР

ГУГК – Главно управление по геодезия и картография

ГУГОЗН – Главно управление по геология и охрана на земните недра

ДАП – Държавно автомобилно предприятие

ДВ – Доверена връзка

ДЗ – Доброволен заявител

ДЗС – Държавно земеделско стопанство

ДИК – Държавен индустриален комбинат

ДИКСИ – Държавна инспекция по качеството на стоките за износ

ДИО – Държавно индустриално обединение

ДИП – Държавно индустриално предприятие

ДКК – Държавен консервен комбинат
ДКНТП – Държавен комитет за наука и технически прогрес
ДКП – Държавен комитет за планиране
ДЛ – Доверено лице
ДМП – Държавно минно предприятие
ДНМ – Дирекция на народната милиция
ДОН – Дело за оперативно наблюдение
ДОП – Дело за оперативна проверка
ДОР – Дело за оперативна разработка
ДПК – Държавна планова комисия
ДСО – Държавно стопанско обединение
ДСП – Държавно стопанско предприятие
ДТ – Държавна тайна
ДТО – Държавно търговско обединение
ДФ – Държавна фирма
ЕИО – Европейска икономическа общност
Земснаб – Земеделско снабдяване
ЗММ – Завод за металорежещи машини
ИД – Идеологическа диверсия
ИМКО – индивидуален микрокомпютър
ИНДПРОЕКТ – Държавна проектантска организация за индустриални строежи
ИНРА – Институт за рационализации и норми
ИТР – Инженерно-технически работници
КА – Картотека и архив
КВИВ – Комитет за външноикономически връзки
КДНК – Комитет за държавен и народен контрол
КДС – Комитет за Държавна сигурност
КИНТЕКС – Кантора за инженерно-технически експорт
КИНТС към МС – Комисията за икономическо и научно-техническо сътрудничество към Министерски съвет
КО – Криминален отдел
КоКом – Координационен комитет за многостранен контрол на износа
КОЛЕНКО – Копринена, конопена и ленена индустрия
КРД – Контра-революционна дейност
КХМ – Комитет по химия и металургия
ЛАР – Лична активна разработка
ЛПР – Лична предварителна разработка
М – Мероприятие
М „Вихрен“ – Контрол върху личната и служебна кореспонденция

- М „Канал”** – Мероприятие по вражеската емиграция
- М „Пирин”** – Подслушване на домашен и служебен телефон
- М „Родопи”** – Микрофонно подслушване
- М 100** – Подстава, внедряване на агент в чужда специална служба
- М 50** – Привличане към сътрудничество на чужд агент
- МАТ** – Международен автомобилен транспорт
- МЕМ** – Министерство на електрификацията и мелиорациите
- МЗ** – Металургичен завод
- МЗХП** – Министерство на земеделието и хранителната промишленост
- МИЗ** – Министерство на индустрията и занаятите
- МК** – Металургичен комбинат
- МКСБ** – Министерство на комуналното стопанство и благоустройството
- МНО** – Министерство на народната отбрана
- МСП** – Министерство на строежите и пътищата
- МТС** – Машинно-тракторна станция
- НАПС** – Национален аграрно-промишлен съюз
- НД** – Наблюдателно дело
- НИИЕ** – Научноизследователски институт по ечемика, Карнобат
- НИМ** – Нов икономически механизъм
- НИП** – Нов икономически подход
- НИПКИЕП** – Научно-изследователски и проектно-конструкторски институт по електропромишленост
- НИПСИИ** – Научен институт по проблемите на социалистическата икономическа интеграция
- НОР** – Нещатен оперативен работник
- НПП** – Научно-производствено предприятие
- НСЗК** – Национална служба за защита на конституцията
- НТО** – Научно-техническа организация
- НТС** – Научно-техническо сътрудничество
- НТУ** – Научно-техническо управление
- НХК** – Нефтохимически комбинат
- ОД** – Отчетно дело
- ОДС** – [органите] на Държавна сигурност
- ОП** – Оперативна преписка
- ОПО** – Опасен производствен обект
- ОТМ** – Оперативно-техническо мероприятие
- ОТУ – МВР** – Оперативно-техническо управление на МВР
- п.о.** – помощен отчет
- ПК** – Постоянна комисия

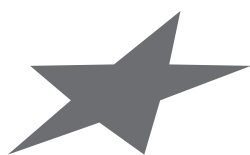
ПМС – Постановление на Министерски съвет
ППО – Първична партийна организация/ Противопожарна охрана
ППС – Противопожарна служба
ПР – Предварителна разработка
ПТТ – Пощенска, телеграфна и телефонна станция
РМС – Работнически младежки съюз
с.с. – секретен сътрудник
СГП – Смесено горско предприятие
СГУ – МВР – Софийско градско управление на МВР
СИВ – Съвет за икономическа взаимопомощ
ССА – Селскостопанска авиация
СТОП – Съюз на товарния и обществения превоз
ТАБСО – Транспортно-авиационно българо-съветско общество
ТЕЦ – Топлоелектрическа централа
ТТ фабрика – Телефонно-телеграфна фабрика
УБО – Управление „Безопасност и охрана“
УСМ – Управление строителна механизация
ЦИНТИ – Централен институт за научно техническа информация
ЦИОУ – Централно информационно-организационно управление
ЦКС – Централен кооперативен съюз
ЦНИИТМАШ – Централен научноизследователски институт по технология на машиностроенето
ЦНИРПД – Център за научноизследователска, развойна и проектантска дейност
ЦСУ – Централно статистическо управление
ЦУПО-МВР – Централно управление за пожарна охрана на МВР

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

- АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 5, а.е. 13; 34
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 1562; 1878; 2040; 2043
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 31; 96; 119; 395а; 396 а; 385; 389; 408; 447; 471;
533; 563; 715; 716; 729; 815; 816; 903
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а.е. 62; 201; 202
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а.е. 78; 159; 229; 260; 272; 303; 313; 360; 406
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а.е. 11; 14; 33; 65; 85; 93; 100; 105; 113
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а.е. 15; 16; 17; 22; 29; 35; 36; 40
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 4, а.е. 28; 1041
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а.е. 72
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 7, а.е. 434
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 11, оп. 1, а.е. 307; 360; 387; 411; 710; 854
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 11, оп. 2, а.е. 105
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а.е. 285; 286; 287; 426; 427; 428; 638; 1168; 1170;
1967
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а.е. 6; 7; 82; 193; 195; 196; 197; 203; 474; 620
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14, оп. 3, а.е. 33; 48; 60; 84; 89; 98; 99; 109; 135
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а.е. 69; 298; 312; 324; 327; 332; 334; 336; 339; 343;
345; 444; 446; 452; 459; 461; 464; 474; 476; 592; 594; 595; 597; 605;
606
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 22, оп. 2а, а.е. 22
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 38, оп. 1, а.е. 56; 57; 58; 59; 202; 204; 236
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 44, оп. 4, а.е. 39
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 58 оп. 1, а.е. 66
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а.е. 107; 141
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-453
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-486
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-734
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-736
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-755
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-898
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-103 (Вд)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-22 (Мх)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-4; 10; 18; 30 (Тщ)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-7 (Хс)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА (1944–1991 г.)

ЧАСТ II

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8

Печатни коли 65

Тираж 300

ISBN – 978-619-7361-46-9

Star[®]

alfa_star@mail.bg